

ספר מנחת אשר על הש"ס

**ein mishpat hamforash al hashulchan urad
masodet ul pi seder hadaf
b'kul mscata vmscata merisha l'sipia**

MSCATHOT **מגילה מו"ק חגיגת**

מיועד לסטודנטים הגמרא וסטודנטים הדף היומי
לאסוקי שמעתתא אליאב דהאלכתא
הספרים "מנחת אשר" י"ב חלקם מסודרים סעיף אחר סעיף
על פי סדר הסימנים והסעיפים שבשו"ע בלשון צח וברור ובאותיות
בahirot ומאידורות עינם
הכוללים בתוכם פירוש דברי מרכז השו"ע והרמ"א, ונלהה אליהם עיקר
ותוכן דברי הנושא כלים על השו"ע תמידין כסדרן

אשר ערכתי בעוזרת החונן לאדם חכמה ודעת
הצב"י ע"ה מסעוד בן לא"א ר' דוד זצ"ל אלחדד הי"ז
אב בית הדין בירושלים

שנת תשפ"א לפ"ק
ירושלים

©
כל הזכיות שמורות לモזבר

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליד, לתרגם, לאוזן במאגרי מידע, לסדר או לקלוט בכל דרך
ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר – וולק כל שהוא מהוامر שבספר זה, ללא רשות
מפורשת בכתב מהמוابر – הן ע"פ דין תורה והן ע"פ זוק היביגלאומי

כתובת המחבר:

mishpachet.alchadid

רחוב חזון איש 58/9

רמת שלמה – ירושלים

טל': 02-5713248 פקס: 02-5712225

אימייל: anvehu101@gmail.com

על רב חושקע בספרים ובהנחתם
באם ימציא הלומד טעות, או אי התאמת הערת
יריע עלנו בכתבות הנ"ל ושכרו מן השמים

נדפס על נייר שאנן בו חשש חילול שבת ח"ז

סדר ויעמודו: "כתרים" טל' 02-99998351

**ספר
מנחת אשר
על הש"ס**

עין משפט המפורש על השולחן ערוך

ע"פ הספרים "מנחת אשר" י"ב חלקים
פירוש על כל ארבעה חלקי השו"ע

מסכת מגילה

לומדי הגמרא ולומדי הדף היומי, לאסוקי שמעתהא אליבא דהילכתא
בלשון צח וברור

הcoil בתוכו הסבר דברי מרכז השו"ע והרמ"א, ונלה אליו תוכן דברי
הנושאי כלים על השו"ע תמידין סדרון

שנת תשפ"א לפ"ק
פעיה"ק ירושלים טובב"א

**מכתב ברכה מאת ש' התורה ופוסק הדור
מן הרה"ג יוסף שלום אלישיב שליט"א**

כגדיל כי מארץ

לכבוד הרב הגאון מוהר"ר מסעוד אלחדר שליט"א חבר בית הדין ירושלים

ברכה ושלום רב.

הנני מאדור בזה קבלת ספרו החשוב "שווית ביכוי אשד" כולל פסקים אשר העלה אחריו עזון ומשה ומבחן בדברי הפסוקים הראשונים ואחרונים בישובו על כסא דין להכريع בין בעלי

הדברים אשר להם הריב.

הספר הניל יהיה לחולעת למי שנצטרך להזכיר בידון אשר לפניו כי ימצא הדברים ערכיים ומסודרים ומקום להתגדר בהם. ובכובאו לקבוע הלכה למעשה ישקוול כל פרט ופרט במאוני צדק

ברכת נזונה להרבה"ם נ"י שיזכה להמשיך לalon בעומק ההלכה להורות ולדעת כdot של כל היות מתחן בתרם יבוא לחוץ משפט.

יוםות שלוי אלישיב

הסכמה שר התורה ופוסק הדור הראשון הראשון לציון^{*}
ונשיה מועצת חכמי התורה
הרה"ג הרב עובדיה יוסף שליט"א

ירושלים _____ (ט' טבת תשע"ב)

הוגן פ"ג היוזמת גופת אוניברסיטת בר-ברון מושב. אוניברסיטה כלאן גבעון האכדי וככלתאות הארכ'

בד' מס' 2000 הולכת קבוצה של נשים, יזמותן מושב, אוניברסיטה כלאן גבעון והוות' פ' 1000 נשים הדרונות

הוות' פ' 2000 נשים יזמותן מושב. יזמותן מושב פ' 1000

הוות' פ' 2000 נשים יזמותן מושב. יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000

הוות' פ' 2000 נשים יזמותן מושב. יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000

הוות' פ' 2000 נשים יזמותן מושב. יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000

הוות' פ' 2000 נשים יזמותן מושב. יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000

(ב) האות' פ' 2000 נשים יזמותן מושב. יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000

הוות' פ' 2000 נשים יזמותן מושב. יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000

הוות' פ' 2000 נשים יזמותן מושב. יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000.

הוות' פ' 2000 נשים יזמותן מושב. יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000, יזמותן מושב פ' 1000.

ב' פ' 2000,

כירטת חותמה
אלכטרה ירושלים

* הסכמה זו ניתנה על מנתה אשר ח"מ

הסכם מ潤ן הראשון לציון והרב הראשי לישראל לשעבר
הרה"ג הרב מרדי כי אליו שליט"א (צוק"ל)

יום רביעי עשרי ל'ט' – מונימ תשס"א
לסדר "זותקנישתם והייתם קדושים"

ראה ראייתי עלים לתרופה מהספר החשוב "מנחת אשר" אשר ערכו
וחברו וליקטו הרב הגדול מעוז ומגדול דינא דנחית לעומק אב"ד
מקדש בעיר הקודש והמקדש חrif ובקי ומשנתו קב ונקי וכו' דרא"ג ר' מסעוד אשר אלהד שליט"א

ועלוי אפשר לומר: "ברוך מבנים אשר, יהי רצוי אחיו (דברים לג, כד).
ופידיש רשי" רצוי לאחיו מאחר ומספק להם שמן. התורה נמשלת לשמן וממי
שמספק הוא רצוי ובלבד שייהא השמן זך ונקי, חלק אבה"ע הוא חלק מיוחד
בಹלכות שהוא עוסק בעניין קדושה, מקדש עמו ישראל ע"י חופה וקדושים.
בעם ישראל חי משפחה זה קדושה. לא חיים גשמיים וע"כ יבואו קדושים
וيعסקו בקדושה.

הספר הנ"ל הוא בניו בצדקה נאה ויפה. ניכרת בו היגיינה והטרחה
והעמינות לצלול במים אדריכלים ולהעלות מרגניתא טבא ללקוט כעמיד גורן
לייקוטי בתדר לייקוטי בהבנה ובידיועות מקיפות ולצמצם את הנושא בבחינת
לעולם ילמד אדם את תלמידו בדרך קצחה כן הספר הזה. להסביר דברי מ潤ן
ומור"ם. ונושא כליהם אשר הם מסועפים ויש צורך לבן ולנפוח ב"ג נפה
כל דבר ודבר ובספה ברורה ובנעימה.

אשר הוא, ואישר חיליה לאורייתא וכל מין דין כתובו לנא.

והיה רצון שיחפש ה' בידו יצלה ויפוץ מעינותיו חוצה ויזכה להגדיל תורה
ולהאדירה ויתברדרון שמעתיה. ויזכה להמשיך לחבר חיבורים ולהפיצו
בישראל באושר עושר ברכה והצלחה ברוחניות וגשמיות ויתברך בכל מידי
דמיטב,acci"d

בתוכרה
מרדי כי אליו

ר' ג'י' ה' אי' פ' 1/1

הסכם חבר בית הדין הרבני הגדול בעהמ"ס שווי' צי' אליעזר ועוד הרה"ג הרב אליעזר יהודה וולדינברג שליט"א (וצוק"ל)

ירושלים יום ח"י לחודש אדר שנת תשס"א ב"ה,

הרבי הగאון הגדול חוי"ב סוע"ה וכרי מוחר"ד מסעוד אלהחד שלייט"א
המציא לידי ספרו הענקי מנחת אשר על חלק אבן העוז ועולה על מזבח
הדף. עיינתי בהם ונוכחותי שאין עדוץ לגודלו בבקיאותו וחידפותו הרי
זהו "מנחת אשר" גדול, גם שמכנוו בשם "קיצור שלחן עדוץ".

הדריני מצטרף בזזה להסכמה המלואה של גאוני העולם הגאנונים האדירים הראשון לציון הרב מוחה"ר עובדיה יוסף שליט"א והרב הראשי לירושלים הרב מוחה"ר שלום מאשאש שליט"א.

אין כל ספק כי רבים יהנו מਆרו הגדול ולא יסוד משלחן של בתי הדין
והישיבות ובתי המדרשות

20/05/2011 ים ה'ת

הסכם מרן ראש ישיבת פורת יוסף העתיקה ירושלים

הרה"ג הרב שלום כהן שליט"א

מן"א תשס"א

ראה ראייתי חלק נכבד מן הספר "מנחת אשר" על שולחן ערוך
חושן משפט לידי וחייב גברא רבא ויקירא מרדינא דנהית
לעומק אידינא הרה"ג ר' מסעוד אלחדד שליט"א אב ביה"ז
בירושלים. וכמעשוזו בספר מנחת אשר על אבן חזור ב' חלקיים אלא
שכאן הוסיף גם מספרים שאינם נמצאים על הדף.

וגם בזה עברתי בין בתורי על חלק לא מבוטל ונחנתי מן הסדר איך
שלא פסח על איזה הלכה. ויש בו תועלות גדולות לשינוי ההלכות גם למי
שלמד אותם כסדרן. ומלהי אמרה שבודאי אין מספיק בזה בכדי
לפסקן הלכה אבל הוא לעזר גדול לידע את יסוד הדברים, ועל פי זה
להמשיך ולהפץ עוד ועוד. ובזה אמין באנו ונחזק טובה לפעולה
טבא.

ולא נערכה אלא לברכה שיזכהו ה' להמשיך בעבודתו עבדות
הקודש של דין דין אמרת לאmitton, ושיפוצו מעינותיו חוצה לזכות את
הרבנים וכל זה מתוך שקט ושלוה ושנואה כולנו לראות בביית גואל
צדיק במהדרה בימינו אמן.

הכו"ח לכבוד עמל תורה

ה/מ כ (ג)

הסכם ראש ישיבת "דברי חיים" וחבר הבד"ץ העדה החרדית*

רומח"ס שוו"ת "דברי משה"

הרה"ג הרב משה הלברשטאם שליט"א (וצוק"ל)

ב-ס"ד

הנה מה מאוד נהנית כאשר הביא לפני מעכ"ת ידידינו המכובד, הרב הגאון המפואר, סוע"ה, דינא דנחית לעומק א דינא, חבר חיבורים מוחכמים, מוה"ר מסעוד אשר אלחדד שליט"א, מגדולי חכמי ורבני עיר זו לנו פיעיהקת"ז – את ספרו "מנחת אשר" על ש"ע חושן המשפט, וכבר בהשקפה לטובה נוכחת לראות כי הולך מחייב אל חיל, ואחר שכבר זכה בס"ד לזכות את הרבים בספריו היקרים על ש"עaben העוז, השכיל בעזה" כמו כן בכלליים להושיה להמשיך ביתר שעת ויתר עוז עבזה"ק, גם על סדר ש"ע חושן המשפט, וניכר עמלו ויגיעתו לצלול בימים אדריים בדברי רבותינו אשר מפיהם אנו חיים מרנן הב"י והרמ"א בעלי השו"ע וננו"כ ז"ע, ולסדר קיצור דבריהם ذק' בלשון צחה ויללה, דבר דיבור על אופנו בטוב טעם ודעת.

וכבר מלותי אמרורים על ספריו הראשונים על שווי עעה"ז כי יש בזה תועלת
רבה ועצומה לדבנן ותלמידיו, לשינונו הדברים, וטוב עשה הגאון המחבר
שליט"א שציין מקור לכל הלכה למן יהה באפשרי לעמוד על מקור ושודש
הדברים בהרחבה, ותתרבה החכמה והדעת.

ועתה אמינה בcpfילא, אײַישׂר כוחו וחלו לאָורְדִּיתָא, ויזכה לברך על המוגמר,
ולהוציא ספריו לאָורה לזיכוי הרבים אשר יאַידְרו עיניהם מדבריו, ולעומתו ברוץ
יאַמְרוּ על הטעב אשר שם לפניהם. ויזכהו השיעית להמשיך להפיץ מעינותיו חוצה
להגדיל תורה ולהאדירה מותוך שפע נחת והרחבה וכטוויס לאַיּוֹשֶׁתָּא.

مختار . مختار

^(*) הסכמה זו ניתנה אל מנהת אשר חנו"ט

נֶר זָכָרֶז

לֹא כְּרָב עַולְם יְהִי צָדִיק

בֵּן יְכָבֵד אָב

לזכר עולם יהיה צדיק לברכה ולה' העולם הבא אבא מארי ע"ה
איש עצוע, שומר אמונים אל תיקרי אמונים אלא אמנים, רץ לכל דבר שבקדושה, תמים באמנותו וביראת ה' טהורה, ניחוץ במידת השתקה ולא מחזק טיבותא לנפשיה, שנסתלק לישיבת של מעלה

ר' דוד בן עזיזה זצ"ל
נלב"ע ביום כי אלול תש"ס

ת.ג.צ.ב.ה.

יה"ר שיעמוד בתפילה על אמי מורתינו תבלחטו"א
מרת שמחה בת סעדה מנב"ת תה"
לבריאות איתנה ונחרא מעלייא וארכיות ימים ושנים טובים, ועלינו
בניו ועל בנותיו ועל כל צעאיו ועל כל כל ישראל ושהקב"ה
יחס את גאותךعمנו ונחלתו בית ישראל בעגלא ובזמן קרייב אמן.
ונזכה לראותו יחד עם כל מתי ישראל וצדיקי עליון בתחיית המתים
בקרוב אמן.

הקדמה *

"מזמור לתודה הריעו לה כל הארץ" (תהלים ק)
ראשיתibus הילכה לדמו שאין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של
 הילכה, וקרבן תודה והילכה הם קיימים בכל הארץ ואיןם בטלים
 (מדברי האריז"ל בשער הפסוקים – תהילים)

יתברך הבורא ויתפאר היוצר ברוך הוא שזיכני עד הלום להסתופף באלה של
 תורה, וגם לשבת על מדין בinati הדין בארץ עשרות שנים. כמו כן להוציא
 לאור כמה ספרים של פס"ד ועוד... לזכרו הרבים וביניהם הספרים "מנחת אשר"
 י"ב חלקים שראו אור לפני כשמי עשרים שהם פירוש על כל דבר השו"ע
 הכלולים פירוש דברי השו"ע והרמ"א, ונולוה אליהם עיקר ותוכן דברי הנושא
 כלים על השו"ע והכל בקצירת האומר ובאותיות מאירות עיניות.

בג"ח אורח חיים - צורף למצית דברי המ"ב ובבעל הכהן החיים (ספר) ועוד
 מפרשימים.

בב"ח יודה דעת צורף למצית דברי הש"ך והט"ז, הכהן החיים (ספר) ועוד
 מפרשימים.

בד"ח האבן העוז צורפו למצית דברי הש"ך והסמ"ע הנティבות בחידושים
 ועוד מפרשימים וכן דברי הפעמוני זהב.

והכל נעשה ע"פ סדר הסימנים והסעיפים תמידים כסדרן.

טהילות לאל שהספרים מנחת אשר י"ב החלקים יצאו להם מוניטין ורבים מת"ח
 לומדים בהם תמידין כסדרן, ולאה שלמדו בהם בארץ ובעולם מרישא
 לסייע שיבחו ומשבחים אותם, והעדיו שהדברים מסייעים להם לאין ערוך
 ועשויים באמת וישר בצדק ובמשפט ונאמנים כל דבריהם, ותחת ידי מכתבים
 רבים מת"ח גדולים.

והנה היום ב"ה אפשר דרא ואלפיים ורבבות בארץ ובכל תפוצות ישראל לומדים
 הדף היומי בתלמוד בבלי שייסד הגאון מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל ורבים
 מבعلي בתים שהם עצם ת"ח לומדים במסירות ורצונם לדעת מסקנת הדברים
 להילכה כי זה עיקר ותכלית הלימוד של תורה שבע"פ.

* חלק מההסכמות הודפסו במנחת אשר או"ח, יו"ד, אבהע"ז, חור"מ..

וכמ"ש הש"ץ בי"ד בסימן רמ"ו ס"ק ה' וז"ל "ולי נראה שיש למלוד ספרי הפסיקים ודיני התורה כמו הרי"ף המרדכי והרא"ש ודומיהם, שהו שורש ועיקר תורהנו הקדושה, ואינם יוצאים כלל בלימוד גפ"ת אלא בלימוד פסקי ההלכה, דהא בתנאי דבר אליו אמר "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא" וכותב רשי"י השונה הלכות פירושו הלכות פסוקות עכ"ל.

לאור הנ"ל אמרתי בלבבי שיש לקרוב ההלכה בצמוד לדף בתלמוד בבלי, ע"מ שלומד הדף יוכל לעיין בזמן מה בדברי השו"ע והרמ"א וביאור דבריהם בקצירת האומר ע"פ חלק מהפרשנים ובכך יקנה קניין עצום וגadol לאין ערוך גם בידיעת ההלכה. וכך אחרי כל שבע שנים בסיום הש"ס יכול גם לסיים הלימוד בד"ח השו"ע בדרך קצרה.

ובעירובין נ"ג ע"א, ר' יוחנן אמר, לבן של ראשונים כפתחו של אולם, ושל אחרונים כפתחו של היכל, ואנו מלא נקב מהט סידנית, ואמר אבי ואנן כסיכתא בגודה למרא. ואמר רבא ואנן כאצבע בקירה לסבירא פי' שקשה לנו להבין מה הכנסת אצבע בשבועה קשה.

ואמר רבashi, ואנן כאצבע בבירא לשכחה, פי' בשם שנוח להכנס אצבע בבודך אנו מהרין לשכחה, ועכשו אנן עני הדעת, אין אנו יכולים לומר כאצבע אלא כאמור שיש למרא ולסבירא ע"כ.

וכל זה נאמר על זמן האמוראים, ומה נענה לנו אוזובי הקיר, ודדור יתום.

והנה הרמב"ם בהקדמתו לחיבורו הגדול משנה תורה כותב ז"ל ובזמן הזה תקפו הצרות יתרות, ודחקה השעה את הכל, ואבדה חכמת חכמינו, ובינת נבונינו נסתהה, לפיכך אותם הפירושים וההלכות והתשובות שהיברו הגאנונים וראו שם דברים מבוירים נתקשו בימינו, ואין מבין עניינום כראוי אלא מעט במספר, ואין צורך לומר הגمرا עכמיה הבעלית והירושלמית וספרא וספרא והתוספה שהם צריכים דעת רחבה, ונפש חכמה וזמן ארוך, ואח"כ יודע מה הדרך הנכונה בדברים האסורים והמותרים ושאר דין התורה. ומשום כך כותב הרמב"ם שעשה את חיבורו הגדול משנה תורה שהוא חיבור אחד המקבץ כל תורה שבعل פה. ומماז הרמב"ם והראשונים נתמעטו הדורות פלאים ואבדה חכמת חכמינו ובינתו נסתינו נסתירה כלשונו של הרמב"ם אז לחכמי דורו.

ואנו אחרי מאות שנים אין מאיתנו יודע להבין את דברי הרמב"ם עצמו, וגם דברי השו"ע מתקשים להבינים. וע"כ אמרתי אני הקטן ארכו לאנשים כמווני

מנחת

הקדמה

אשר

פירוש קצר של דברי מר"ן השו"ע והרמ"א ועיקר המפרשים המבאים את דבריהם בדרך קצרה ע"פ הדף הנלמד בಗמ' ע"מ שנזכר את עיקרי ההלכה, ולשנונם עד שתהייה בידינו הלכה ומשנה ברורה, שזו תכלית לימוד הגמ' בדברי הש"ך הנ"ל.

חיבור זה מבוסס על הצעונים בעין משפט על כל דף בgam' ומובאים דברי השו"ע והרמ"א, לעתים חולק הסעיף לכמה סעיפים משנה, ו齊ינו בצד ימין באותיות קטנות הסעיפים בשו"ע, ודברי הרמ"א בהגאה או בסימון כוכבית.

בחלקו השני נקבעו עיקרי מראei מקומות ודברי המשנה ברורה כפ' החאים (טופר) באור"ח. וביו"ד דברי הש"ך והט"ז ובaban העזר דברי הח"מ והב"ש ובחושן משפט דברי הש"ך והסמ"ע ועוד מפרשין והכל בקצירת האומר.

ראיתי לציין בចורת אצבע (כמה) דברים שיש לשנומם ולשים לב אליהם.

כמ"כ על מנת לא לחזור על אותם דברים כמה פעמים ולפעמים בסמוך מאוד אחרי שהוזכרו קבענו עד דף אחד אחרת אם הוזכרו כבר אנו מצינינם לעיין בסעיף הקודם או בדף קודם.

tospat גדולה וחשובה באסופה זו על סדר הדף היא, שמתנקזים פרטיים רבים באותה הלכה מדברי השו"ע בכמה מקומות בד"ח השו"ע ובכמה סימנים כך שהלומד מקיים ג"כ בדרך זו צרכי ההלכה ופרטיה בכל חלקי השו"ע.

דברי הטור הושמטו ברובם מלבד במקרים במקומותבודדים שראיתי לנכון לצרפתם.

את הרמב"ם לא צירפתי ממשני טעמי א' פסיקותיו רבים מאוד ונצרפם תכבר מאד המלאכה לمعיין ואין זו המטרה. ב' דברי הרמב"ם עצמו צרייכים ביאור וקשה להבין אותם כפשוטם. מלבד במסכתות זבחים ומנחות ובכורות שצירפנו דברי הרמב"ם והכסף משנה, משום שדברי השו"ע מעטים.

על מנת להקל על המעניינים הרוצים ללימוד הלכה אחריו לימודם בדף היומי, בכל עת ובכל זמן גם בדרכים, הדפסתי את החיבורים בכריכה רכה.

שאייפתי ותפילהתי שככל לו מוד דף היומי מכל הקהילות יגיעו לו חוברות אלו ע"מ להקל השגת ההלכה כי זו תכלית הכל. וכל כוונתי בחיבוריו זה הכל לשם ית' ע"מ שתתרבה הדעה והחכמה וידיעת ההלכה בעם ישראל.

ועל רב הושקעו בעריכתם ובהכנותם של חיבורים אלו כולל הגהות רבות ארבע וחמש פעמיים ע"י ת"ח ועשינו עד היכן שידינו מגעת, וההודהה לבורא ית'

מנחת

הקדמה

אשר

שנתן לנו הכה והיכולת לעמוד במעמסה הגדולה מאד ולסדר כל סימן וסעיף במקומו על הדף וברוך הנזון ליעף כה ולאין אונים עצמה יתרה. עברנו ממבון על כל עין משפט בש"ס והגנו לפעמים גם ט"ס, והווצרכנו במקומות בודדים להוסיף או לחסר ולתקן סעיף זה או אחר.

וע"כ זו ההזדמנות לברך כל אלה שעסכו במלאת הקודש בינהם הרב רפאל זרביב שליט"א ומשפחתו ועוד אחרים וגם אלה שתרמו ויתרמו מכספם ע"מ שנוכל להוציא לאור כל העשרים ושמונה חלקים על כל הש"ס וגם בכמותות גדולות ע"מ לחלקם ולהפיצו בישראל.

תפילתינו שהלומדים יהנו מהחיבורים שהם אסופה הדברים מי שאמרם ויביאו להם תועלת וסיווע ועי"ז תרבה הדעה לאסוקי שמעתה אליבא דהילכתא.

חובה קדושה עלי להודות ולברך את אשתי נוות ביתי הרבנית מרת אסתר ב"ד אהרן ז"ל אשר עמדה לימיני מאז ועד עתה כדי שאוכל לשבת באלה של תורה, והתמסרה בחינוך הבנים והבנות שיחיו, ועוד מתאמת בכל כחה, ישלם ה' פועלה וכ贊נה רצון העטרנה בבריאות וארכיות ימים ושנים טובים ונזכה בעה"י יחד לראות כל בניינו ובנותינו וצאצאיינו וצאצאי עמו בית ישאל כולם לימודי ה' במידות טובות וישראל ויראת שמיים תהורה, מותך בריאות איתה ונהורא מעלה עם נחת דקדושה אושר וועשר לעבודתו ית' אמן.

בטרם יצא מן הקודשasha תפילה לפני בורא עולם אני ה' תחוס ותחמול על שארית הפליטה עמך בית ישראל, ותאמר די לצרותינו ולמשחית ול מגיפה, ותקבל תפילתינו ותשובתינו והרהור תשובתינו, ותגאלינו גאות עולם במהרה בימינו ונזכה לראות בשוב ה' את שיבת ציון בקרוב במהרה בימינו אמן.

כה דברי המחבר

**mseoud ben la'a'a r' dovid zt"l alchad s"t
אב בית הדין בירושלים**

עין משפט מסכת מגילה

דף ב.

או"ח פימן תרפה סעיף א

א. כרכימ המוקפים חומה מימות יהושע בן נון אפיי אין מוקפין עכשו קוראין בט"ו באדר א, אפיי אם הם בחוץ לארץ אפיי אין בהם עשרה שבטים מלאכיהם ועובדים בצריכי צבור. והוא שהוקף ואח"כ התישבו בו או שיבש על דעת להקיפו.

הגה: ובסתמא הוקפה ואח"כ ישבה.

או"ח פימן תרפה סעיף ג

ג. כפרים ועיירות גדולות וכרכימ שאיןם מוקפים חומה מימות יהושע בן נון קוראין באربעה עשר.

דף ב:

או"ח פימן תרפה סעיף ב

ב. גם הכהנים הנראים עליהם קוראין בט"ו או אפיי אינם סמוכים כגון שהם בהר, או סמוכים להם אפיי אינם נראים עליהם כגון שהם עמוק, והוא שלא יהיו רחוקין יותר ממיל'.

א. משנה ריש מגילה, ומה שתלו הדבר ביהושע ולא במשה ממשום שייהושע הוא עיקר כיובשה של ארץ ישראל, ותלו הדבר בימי יהושע כדי לחלק כבוד לא"י, שהיתה חרבה באותו זמן ויהיה זכרון לא"י לבנו. ועיין בכח"ח אותן.

ב. ועי"ז מצוין בביבננס שחരית וערבית.

ג. ~~ונ~~ מי שרינו לקרוא בט"ו אוינו יכול לקרוא ולפטר בני י"ד ביום י"ד, וכן להיפך כיוון שאינו מהוויב עתה בדבר, כ"כ הפר"ח. אבל במסב"ז כתובadam בן ברק קרא לבן עיר ביום י"ד כדיעבד יצא ורך להיפך לא יצא. כה"ח אותן י"ד.

ד. והה עיירות הנראים עמם. מ"ב אותן ה.

ה. ~~ונ~~ מדברי הרמב"ם והטור והחזר על שנייהם גם על הנראים צריך שלא יהיו רוחקים יותר ממיל, וכ"כ הר"ז, אבל דעת המ"מ זה קאי רק על הסמוכין אבל הנראים אפיי רוחקים יותר ממיל קוראין עליהם, וכמ"ש בב"י וכן משמע מרשי" ב מגילה ג' ע"ב. וכותב המ"א בס"ק ג' ממה שהשוו"ע הפך לשון הטור משמע דזה חזר רק על סמוך, אבל הנראה אפיי רוחק הרבה יותר כמ"ש בב"י, ודלא כהפר"ח שכח דחויר גם על נראה, וכותב הברכי יוסף לדינה אם רוחק יותר ממיל ונראה יקראו גם ביום י"ד וגם בט"ו מספיקא. כה"ח אותן ט'.

ו. ~~ונ~~ ושיעור מיל מודדין חזן מן הכתמים הסמוכים לעיר כמו שס"ח סעיף ה' וסעיף ו', וכ"כ הב"ח, וא"כ בכפרים הרוחקים יותר ממיל ונראים אע"פ שאין נראים לכתמים שבתון החומה אלא נראים לכתמים שמחוץ לחומת העיר מהני כיוון שלענין מדידה דין כמו העיר, ה"ה לענן ראייה ונכנטו לבית הספק צריך לקרוא ב"ד ובט"ו. כה"ח אותן י.

מנחת מסכת מגילה דף ג. ג: אשר

ב. ג. שושן הבירה אע"פ שאינה מוקפת חומה מימوت יהושע קוראין בט"ו הויאל ונעשה בה נס.

דף ג.

או"ח פימן טרפו סעיף ב עין משפט א.

ב. מבטלים תלמוד תורה ^ו לשימוש מקרא מגילה, וכל המצות כולם נדחים מפני מקרא מגילה, ורק מות מצוה שאין לו קוברין ^ו דוחה מקרא מגילה, שהפוגע בו קוברו תחלה ואח"כ קורא.

הגה: כל זה ביש זמן לעשות שתיהן ^ו אבל אם א"א לעשות שתיהן, אין שום מצוה מן התורה שנדרchia מפני מקרא מגילה, ומה שמת מצוה קודם היינו באפשר לדוראה אח"כ.

דף ג:

או"ח פימן תקmoz סעיף ב עין משפט א.ב.

ב. הנשים עוננות כאחת ^ו, אבל לא מקווננות שאחת מדברת וכולן עוננות. וכן מכות כף על כף, ואחרי שנקרר גם לא עוננות כאחת ולא מטפהות.

^ו ואמ' ישנה רכبت או רכבל שהולך לשם במהירות ונראים אפי' שיש יותר ממל' במהלך אדם יש להקל ויקראו בט"ו כמו המוקפים. כה"ח אות י.

אם בכרכר קראו בי"ד ובוים ט"ו בגל הספק, הנראים עמהם והסמכים לו יקראו ביום י"ד, שלא אמרו שהם ככרך אלא כשהכרך בעצמו קוראים בט"ו, ברכי יוסף ט'. כה"ח אות י"א, ועיין בכח"ח אות י"ט וצ"ע.

^ו כרך המוקף מימות יהושע שקורא בט"ו היינו במושב בישראל ולפחות עשרה אבל בגין גרים בו ישראל אלא עכו"ם אם ישראל מזדמן לשם יקראו ביום י"ד. כה"ח אות י"ב, ודלא כהחד"א. וכ"ש הסמכין והנראים עמו שאין קוראין אלא בי"ד. שם באות י"ג.

ז. אפי' ת"ת שקהלה כנגד כל המצות כולם, ואפי' ת"ת דרביהם. מ"ב אות ז.

ח. והרמ"א הוסיף כדי צורכו, והיינו שאין עשרה לומר קדיש וברכת אבלים, הש"ך ביו"ד סי' שס"א ס"ק ד.

^ו וכותב המ"א בס"ק ד' דוקא כשהוא מוטל בভזון בשדה אבל בעיר מגילה קודמת, וכ"כ הפר"ח. וכן דעת השו"ע וביאורי הגרא"א, מ"מ גם בשאר מותים אם התחלו להוציאו אין מפסיקין אפי' א"א לקראו אותה אח"כ. מ"ב אות ח.

ט. ^ו והה לעניין מגילה ומילה אם יש שהות לעשות שתיהן מגילה קודם משום פרסומי ניסא, כ"כ הפר"ח והמ"א בס"ק ה. ואם אין שהות מילה קודם דעירה בשמיינ. כה"ח אות ט"ו.

^ו אם עומד בסוף היום ולפניו תפלת מנחה ומקרה מגילה, קריית המגילה קודמת, בין יש שהות לשתייה בין אין שהות וכ"ש שתפלת מנחה אפשר בתשלומים.

אם אדם הגיע לביכנעס בשחרית להתפלל ומצא הציבור שעומדים להתחיל מקרא מגילה ואם יקרא אתם יעבור זמן ק"ש ואם לא יקראי אתכם יצטרך לקורא מגילה ביחיד, ^ו לפי דעת האר"י בשער הכוונות יקראי ק"ש ויתפלל ואח"כ יקראי אפי' ביחיד את המגילה. כה"ח אות י"ח.

י. שאין זה הספר מרובה, לבוש. ובב"י כתוב דזה על אדם דעתמא אבל על ת"ח מקווננות כדרין בחול.

י"ד פימן תא סעיף ה

נשים בחול המועד מענות, דהיינו שכולן עונות אחת; אבל לא מטפחות, דהיינו להכות כף על כף. בראש חדש, חנוכה ופורים, מענות ומטפחות, אבל לא מקונות, דהיינו שאחת מדברת וכולן עונות אחראית. נCKER המת, לא מענות ולא מטפחות; והני מיili לאינש דעלמא, אבל לתלמיד חכם, בין בחול המועד בין בראש חדש, חנוכה ופורים, מענות ומקונות כדרין בחול; והני מיili בפנוי, אבל שלא בפנוי, לא. יום שמוועה, אפילו רוחקה, כבפנוי דמי.

עין משפט ג. י"ד פימן טסא סעיף ה

א. מבטליין תלמוד תורה להוצאה המת², ולמן דמתני לאחרים אין לו שיעורafiyi יש עמו כמה אלף מהתבטל בשביבו, אבל למי שלמד אבל עדין לא שנה ל渴למידים אם יש לו שניים רבו א"צ להחבטל בשביבו. ולמי שלא קרא ושנה אם יש לו עשרה אנשים אין צריך להחבטל בשביבו.

ב. אשה י"א שדינה כמו מאן דקי ותני³, ו"א שדינה כמו דלא קרי ותני, וכן נהגו באשה ותינוק לקולא.

ג. אין מבטליין תית למת כישיש לו מי שיתעתק עמו כל צורכו, ותלמוד תורה קודם. ותינוקות של בית רבנן אין מתבטליין כלל.

עין משפט ד. י"ד פימן שעוד סעיף א

א. מצוה להטמות למת מצוה,afiyi שהוא כהן גדול ונזיר והולך לשחוות פסהחו ולמול את בנו ומצא מות מצוה הרוי זה מטהמא לו⁴.

עין משפט ה. או"ח פימן תרפה סעיף ב

עיין לעיל דף ג. עין משפט א

עין משפט ו.ז. או"ח פימן תרפה סעיף ב

עיין לעיל דף ב: עין משפט ב.ג.ד.ה.

עין משפט ז.כ. או"ח פימן תרפה סעיף א

עיין לעיל דף ב. עין משפט א.

דף ד.

עין משפט א. או"ח פימן תרפהט סעיף א

א. הכל חייבים בקריאתה⁵ אנשים ונשים וגרים ועבדים משוחרים, ומחנכים

כ. מבריתא כתובות י"ז ע"א, ומימרא דרב ששת שם בע"ב.

ל. דעשרה צוריכים בשבייל שורה וקדיש וברכת אבלים בעשרה. בארכ גולה.

מ. טור בשם הרא"ש בפ"ב דכתובות, כיון שאינה מצווה ועשה מה שמוטל עליה.

ג. הרמב"ן בסת"ה.

ט.afiyi להוצאה המת שהרוי אין מבטליין אותו אף לבניין ביהם"ק. ש"ך ס"ק ו'.

ע. מבריתא בברכות ד י"ט ע"ב, ונזיר דף מ"ג ע"ב.

פ. מבריתא בריש עריכין ב'.

מנחת

מסכת מגילה דף ד:

אשר

הקטנים ^צ לקróתה.

או"ח סימן תרפה טעיף א

עין

משפט

ד.

א. ח'יב אדם לקרוֹא המגילה בלילה ולחזור ולשנותה ביום ^ז. ושל הלילה זמנה כל הלילה ושל היום זמנה כל היום מזמן החמה ^ש עד סוף היום ^י, ואם קראה משעה עמוד השחר יצא ^א.

דף ד:

או"ח סימן תרפה טעיף ו

עין

משפט

ז. יום ט"ו שחל להיות בשבת ^ב, אין קורין המגילה בשבת ^ב אלא מקדימים לקרוטה בע"ש שהוא י"ד וגובין מעת ענינים ומהלכים אותן בו ביום ^ז, וביום השבת מוציאין ב' ספרים, ובשני קורין בפ' ויבא עמלק ^ה, ואומרים על

א. היינו שהגינו לחינוך.

ק. מירא דרבינו יהושע בן לוי במגילה דף ד', שנאמר אלהי אקרא יום ולא תענה ולילה וכור, וכותב רשות' שם זכר לנו שהיו זועקין בימי צרתם יום ולילה.

ועלך קריاتها ביום כמ"ש התוס' בדף ד', וכותב בתשובה נו"ב חלק או"ח סי' מ"א דקראיית הלילה מדרבנן וקריית היום מדרכי קבלה. כה"ח אות ב'.

אם שכח לקרוא המגילה בלילה או נאנס אין לה תשולמין, וא"צ לקרוטה פעמיים ביום, כ"כ הברכי יוסף.

ר. ^ו א"ג זמן ק"ש עד החוץ כאן לא גזרו דילמא יבוא ויפשע כיוון דחייבם להם קרייתה, ומטעם זה לא אסרו לומוד לפניו קריתה כמו בבדיקה חמץ, והמ"א כתוב דלא גזרו בה כמו ק"ש כיוון שעיקר קרייתה ביום. כה"ח אות ר'.

ושל לילה זמנה כל הלילה עד עמוד השחר, ודלא כהט"ז שכטב עד הנץ ^ו החמה, וכותב הא"ר דלכתחלה לא אחר מחחות לילה. מ"ב אות ג'. וכה"ח אות ז'.

גר שנתגייר קודם קודם הנץ החמה פטור מקריית הלילה דעתך מצתה ביום. ש. הגם שמלות השחר يوم הוא, כיוון שאין הכל בקיין בו צרכיין עד הנץ החמה. כ"כ רשות' במגילה כ' ע"א, וכן כתוב הר"ן כתוב דמהנץ החמה يوم ברור הוא, וע"כ כולם שעשו מעמוד השחר יצאו דיים הוא.

ת. ^ו היינו עד שקיים החמה, ואם נמשך עד ביה"ש יקראננה بلا ברכה. מ"ב אות ה'.

א. ^ו ואם יש קצת אונס יכול לקרוטה לכתחלה משעה עמוד השחר, מ"א סוף סימן תרצ"ב. מ"ב אות ר'.

ב. אבל يوم י"ד א"א לחול בשבת דא"כ יכול פשח ביום ב', ואמרו דלא בד"ז פשח.

ג. גזירה שמא יטלנה בידו וילך אצל בקי לומוד ויעברינה ד"א בר"ה, וו"א שעיניהם של עניינים קיבל מתנות וא"א בשבת. מגמ' מגילה דף ד' ע"ב ורשות' שם.

ולא מאחרין אותה ליום א' שנאמר "ולא יעבור" מרשות' מגילה ב' ע"א על המשנה.

ד. ^ו ואין אומרים בו על הנשים ולא מוציאין ס"ת, ב"ג. לגבי מנות איש לרעהו יש בזה מחלוקת וירא שם יצא ידי כולם לעשות בג' ימים ביום י"ד ובימים שבת ט"ו וכן ביום א'

זמן סעודת פורים. כה"ח אות ל"ח.

ה. ומפטרין פקדתי אע"פ שהפטירו בה בשבת לפני כן שהוא שבת זכור, ויש מפטרין בפ'

השבוע. כה"ח אות ט"ל.

מנחת אשר מסכת מגילה דף ה.

הניטים' ואין עושין סעודת פורים אלא עד יום ראשון אחר השבת', וזהו פורים משולש.

דף ה.

עין משפט א. או"ח סימן תרצ' טעיף ייח

ית. יט. לקריאת המגילה ביום י"ד ובט"ו צריך לחזור אחר עשרה, ואם א"א בעשרה קורין אותה ביחיד.

הגה: יש להסתפק אם נשים מצטרפות לעשרה^ט, אם קראו אותה בצוור והיחיד לא שמעה יכול לקרוא אף' לכתלה ביחיד כיוון שקוראין אותה באותה העיר בעשרה.

הגה: גם היחיד מבורך עליה כשקורא אותה בזמנה^ט.

עין משפט ה. יו"ד סימן רב טעיפים ד ה ו ז

ה. היה עומד בתוך החודש או קודם לו ואמר חדש זה, אסור עד תשלום החדש ומותר ביום ר"ח אף' שר"ח הוא שני ימים, והראשון הוא לתשלום חדש הראשון שעבר, אף' הכى מותר כיוון שבלשון בני אדם קוראין אותו ר"ח.

ה. אמר חדש אחד או חדש סתם אסור חדש מיום ליום, וה"ה בשנה או שמייטה הדין כן^ט, ואם נתעbara השנה אסור בה ובכיבורה.

ו. היה עומד בתוך השנה, או קודם לה, ואמר: השנה זו, אסור עד תשלום השנה ומותר ביום ר"ה. ושנה זו מונימ מתשורי, שאיפלו אם עומד בכ"ט באלו, כיוון שהגיע תשורי, מותר.

ז. אמר: שנה אחת, או שנה, סתם, אסור מעט לעת. ואם נתעbara השנה, אסור בה ובכיבורה. ואם עומד בחורף ואמר: שנה זו, והיא מעוברת, אסור עד תשורי ולא אמרין שادر שני עלה במקומות אלו.

וזам שכךו לקרוא ויבא עמלק צריך לחזור דוקא ב诞וכת א"צ לחזור. שם אותן מ'. וגם שואליין ודורשין בענינו של יום, כדי שיזכרו עניין היום, אבל בחול אין דורשין כיון שיש קריאת המגילות. מ"ב ט"ז.

ז. וי"א לעשותה בשבת וירא שמים יעשה בשניהם ולענין על הניטים בבהמ"ז ביום א' בסעודת פורים יש לאמרה בהרחמן. כה"ח אותן מ"ח. ולענין מלאכה נראה להחמיר גם ביום א'. שם באות מ"ט.

~~ו~~ ז' אך מדברי מרכז השו"ע בס"י תרצ'ו סעיף ב' משמע דוקא ביום מקרא מגילה ישנו אישור מלאכה וא"כ ביום א' שהוא ט"ז אדר אין אישור מלאכה. ח. אבל המאירי כתוב אכן מצטרפות כיוון שאין מצטרפות לזמן וכן הסכים הפר"ח, ~~ו~~ וקטנים הגם שהם בני חינוך אינם מצטרפים. מ"ב אות ס"ג.

ט. ~~ו~~ ז' ב"י מרמב"ם, אבל בב"י בס"י תרצ'ב כתוב בשם הא"ח שלא אמרו ברכה אחרונה אלא בצוור, אבל דעתו של הב"י גם יבורך לאחריה. וכ"כ הבן איש חי שהמנוג לבורך אחריה גם ביחיד וכ"כ הרדב"ז, ולדינה כל אחד ומנהגו, וכ"פ יברך בלי שם ומלכות. כה"ח אותן קכ"ד.

י. ואסור גם בשנה השבעית. שו"ע סעיף ט'.

מנחת

מסכת מגילה דף ה:

אשר**או"ח סימן תקנ' סעיף ג'**

ג. כל הד' צומות האלו אם חלו ביום שבת נדחין לאחר השבת.
הגה: ואם חלו בערב שבת^י קוראים בשחרית ובמנחה^י פ' ויחל^י. ואם יש חופה^י עושים
אחר קריית ויחל ותפילת מנחה.

או"ח סימן תקנ' סעיף י

יא. אם חל תשעה באב באחד בשבת או שלל ביום שבת ונדחה, אוכל בשיר
ושותה יין בסעודת המפסקת בשבת^י ומעלה על שולחנו אף' כסעודת
שלמה המליך בעת מלכותו.
הגה: ומ"מ צריך להפסיק מבعود יום.

דף ה:**עין משפט א.ב.**

ד. יום י"ד ויوم ט"ו אסורים בהסתדר^ז ותענית לכל אדם ובכל מקום, והנשים
לא מקוננות בהם שתהיה אחת מדברת וכולן עוננות אחרת, נגמר המת אין
מענות ג"כ.

או"ח סימן תרצ'ו סעיף ג'

ב. **עין משפט ג.**
ג. אף' במקום שנางו שלא לעשות דוקא ביום מקרא מגילה.

כ. לאו דוקא כל הצומות דלעולם שורה בטבת לא יהול ביום שבת. כה"ח אות ט"ו.
ל. דלהקדמים פורענות לא מקדימים. ב"י, חז' מתענינה אסתר שמקדימים שהוא משום סליחת העון
ואין בו פורענות, ועוד א"א לאחריו משום פורמים. כה"ח אות ט"ז.

מ. לאו דוקא, דרך עשרה בטבת יכול לחול בע"ש. כה"ח אות י"ז.
ג. ~~ונ~~ ואין אומרים יודויים ונפילת אפים במנחה משום כבוד השבת. ב"י. אבל עניינו אומר
הש"ז בין גואל ישראל לרפאיו. ומתעם זה אין עושין כיפור קטן בע"ש משום שא"א לומר
VIDOIM. כה"ח אות ח"י.

ס. וכך המנהג לקרוא ויחל גם במנחה. כה"ח אות י"ט, כדעת מר"ן והרמ"א.
~~ונ~~ ובפרשת ויחל שמדוברים בה הגם שאין מדליגין בנביא וכ"ש בתורה, י"ל דזה היינו ב' עניינים
אבל בעניין אחד מדליגים. כה"ח אות כ'.

ע. ~~ונ~~ ואסור לחטן לשחות מכוון של ברכה מבعود יום, אלא נותנים לתינוקות לשותה. מ"א
ס"ק ר'. והיינו תינוקות שאין להם דעת להתאבל. כה"ח אות ט', ואות כ"א.
~~ונ~~ חטן או בעל ברית שהולחן שהוא משום מנהג כגון יום שמת בו אביו ואמו עדיף שיעשה
התהרה ולא יתענה. כה"ח אות כ"ב.

ויש שנางו לעשות החופה ביום התענית אחר תפילת שחרית וכל אחד ומנהגו. כה"ח אות כ"ג.
פ. ואם מונע עצמו משום האבלות עבריה היא בידו. מ"ב אות כ"ג.

ומזמן בסעודת שלישית הגם שהיא סעודת המפסקת משום כבוד שבת. כה"ח אות נ"א.

צ. וזה דאסורים ברכיה, ברכי יוסף אות ח'.

אשר**מסכת מגילה דף ה:****מנחת**

עין משפט ד.ה.ג.

או"ח סימן תרצ"ו סעיף א

א. פורים מותר בעשיית מלאכה ^ז, ובמקום שנагו שלא לעשות אין עושין. הגה: והיום נהגו שלא לעשות בכל מקום ^ש.

ב. העוסה במקום שנагו שלא לעשות ^י אין רואה סימן ברכה מאותה מלאכה לעולם, אלא אם הוא בנין של שמחה כגון בית חתונה לבנו. הגה: מותר לעשות כל מלאכה של מצוה כגון לכתוב פתקי הלכות ^ט וכן מלאכות לצורך פורים.

עין משפט ז.ז.

או"ח סימן תקעה סעיף ז

ז. אחר י"ג העניות בעציית הגשמי ולא גענו ממעטים במשא ומתן ובבנין של שמחה ובאיروسין ^ב ונישואין, אם לא שעדרין לא קיים פו"ר וממעטין בשאלת שלום וכור'.

ועיין עוד שם בסדר הדברים בסעיף ח', ט', י'.

או"ח סימן תרפה סעיף ד

עין משפט ט.

ה. אך שהוא ספק ^י אם הוקף בימי יהושע אם לאות קורין בי"ד ובט"ו ^ט, ולא

ק. מגילה דף ה' ע"ב, וב"י.

ר. אבל ע"י עכו"ם מותה. מ"א ס"ק א. ואם אין לו מה לאכול או יש הפסד בדבר מותר גם לו. מ"ב בשער הציון אות ג'.

ש. ^ו אבל סchorה מותר דשמחה היא לו. ט"ז ס"ק א. ת. כ"כ הב"י, ומ"א בס"ק ב'. אבל במקום שנагו לעשות אין קללה זו שאינו רואה סימן ברכה, ודלא ממשמעו ברמב"ם. כה"ח אות ו'.

^ו ואל דבר שא"צ עיון גדול, ב"י בשם הא"ת. מ"ב אות ו'.

א. וכל דבר שא"צ עיון גדול, ב"י בשם הא"ת. מ"ב אות ו'.

ב. זה חמיר אפי' מט' באב שמותר באירועין, ב"י בשם תוס' במגילה. מ"א ס"ק ז'. ואפי' איروسין בלבד נישואין ובלא סעודה, ויש מתרין ללא סעודה. כה"ח אות י"א.

ג. טבריה צריך לקורין בה ביום י"ד ובט"ו שספק אם הימ השוב בחומר מגמ' מגילה ה' ע"ב. ^ו חברון קוראין בה בי"ד, אבל מהNEG קדום לקורין בה ביום י"ד ובט"ו מספק. כה"ח אות י"ז.

^ו כתוב הרודב"ז ח"א סי' רנ"ב בתשובות החדשות דגם במקומות שא"צ מן הדין לקרות אלא ביום י"ד אין לגעור בהם אם קורין גם בט"ו בלבד ברכה והלווי שיזכרו נפלאות ה' בכל יום.

^ו בצתפת ובכפרים הסמוכים לה כגון כפר ביריא, ועין זיתון קוראין בי"ד ובט"ו. כה"ח אות י"ט.

ד. מוכח מב"י דוקא אם היא מוקפת עתה אבל אם אין לה חומה עתה לפניינו אין בכלל הספק ואין קורין אלא בי"ד. פר"ח. אבל מהאחרונים וסתמיות דברי מר"ץ השו"ע משמע דין חילוק, וכל שהוא ספק קורין בי"ד ובט"ו. כה"ח אות כ'.

ה. ונוהgin השמחה ומנתות לאכיניהם בשניהם. מ"ב אות י"ז.

^ו וכותב בשער הכוונות דף ק"ט ע"א שהאר"י ז"ל בהיותו בביבננס האשכנזים ביום ט"ז באדר בצתפת לא היה אומר על הנשים, וכן מהרח"ז בהיותו בدمישק ביום ט"ז בפורים לא אמר על הנשים משום הפסק.

מנחת

מסכת מגילה דף ו: ז.

יברך רך ביד שהוא זמן קריאה לרוב העולם.

דף ו:

או"ח פימן תרצה עיף א עין משפט ב.ג.

א. יום י"ד וט"ו באדר ראשון אין נופלים על פניהם, ואין אמרים מזמור ענן הה' ביום צרה, ואסורים בהטפוד ותענית וילא דמותרים בהטפוד ותענית. הגה: והמנג כסדרא ראשונה.

וילא דחייב להרבות בשמחה ומשתה ביום י"ד באדר א', ואין נהಗין כן, ומ"מ הרבה קצת לצתת ידי המהמירים "וטוב לב משתה תמיד".

דף ז:

או"ח פימן תרצה עיף ד עין משפט ג.

ה. חייב לשולוח לחברו שתי מתנות בשר או מיני אוכלם¹ שנאמר ומשלוח מנotta איש לרעהו, שתי מתנות לאיש אחד.

וכל המרבה לשולוח לריעים הרי זה משובח, ואם אין לו, מחליף סעודתו עם חברו כדי לקיים ומשלוח מנotta איש לרעהו. הגה: יש לשולוח המנות ביום ולא בלילה².

ו. אפשר לרמז כי טוב ורמז לתורה שנאמר כי לך טוב נתתי לכם וכן משתה רום ז לתורה, והעוסק בתורה לשם מריך ימים כמ"ש אורך ימים בימינה ובשמאללה עשור וכבוד.

ז. ~~ו~~ ואין יוצא בגדים וسدינים, תה"ד סי' קי"א. ט"ז ס"ק ד'. וכן בתרנגולים חיים לא יצא אבל בשחוטים יצא, כ"כ הפר"ח. ודברי המהרי"ל בעין ג"כ מבושלים, וכ"כ בח"א כלל קנ"ה אות ל"א.

~~ו~~ ושתי מנotta אלו כנגד שתי מנotta שננתן אחשווש לאסתור את בית המן וגם הטבעת, ב"ח וא"ר. ובמין אחד מאכל ומין אחד משקה יצא, כ"כ הפר"ח והר"ן בפ"ק ד מגילה.

~~ו~~ ובתשובה לבניין ציון סי' מ"ד נסתפק אם הביא בעצמו המנות ולא ע"י שליח אם יצא י"ח כיוון דכתיב "ומשלוח", וכתחב הכהן החיים באות מ"א דמצינו כמה פעמים בתורה לשון שליחות וא"צ ע"י שליח, כמו לבני נח וישראל ידו ויקחה, ולגבי אברהם נאמר וישלח אברם את ידו, וכן וכי תשלחו חפשי מעמק, ומסיים ומ"מ אם אפשר ע"י שליח מפני הכבוד עדיף ואם א"א יעשה בעצמו.

אם שלח המנות לחברו ונאנסו, המשליח לא יצא, דהכל תלוי בשמחה המקבל. כה"ח אות מ"ג. דוג וביבח שעליו הוishi שתי מנotta ויוצא בזה, שם באות מ"ד.

~~ו~~ שליח מנotta ונגנוו או אבדו חייב לשולוח אחרים. שם באות מ"ה. ~~ו~~ שליח לחברו תרנגולת ולא ידע שהיא טריפה ואכל ממנה המקבל, ואח"כ נודע שהיא טריפה הדבר בחלוקת אם יצא. שם באות מ"ז. גם עני המתפרנס מן הצדקה חייב במשלוח מנotta לרעהו. ב"ח סי' תרצ"ד.

במשלוח מנotta לקטן אינו יוצא שכחוב "לרעהו" לא כן במתנות לאבויונים אם הקטן מבין שנונתנים לו מעות פורimes. ובן י"ד ששולוח לבן ט"ו או להיפך בדיעבד יצא כי לכתהילה ראוי ליתן דבר שיכול להנות ממנו המקבל בו ביום, כה"ח אות ט"ז ומ"ב או ב'.

ח. וזה מתנות לאבויונים. מ"א ס"ק י"ג.

הגה: שלח מנות לחבירו ולא רצה לקבלם או שמחל לו יצא י"ח.
הגה: אשה חייבת במתנות לאבוניהם ומשלווח מנות כאיש^ט, ואשה תשלח לחברתה,
ואיש לא ישלח לאלמנה^י שיבא עי"ז לספק קידושין^ט, אבל במתנות לאבוניהם אין
לחווש לשולח לאלמנה.

א. חייב כל אדם לחת לפחות שתי מתנות לשני עניים. עין משפט ד. אורי סימן תרצד טיעפ א.

ט. **הגם** שכחוב ומשלוח מנות "איש" לרעהו אף הם היו באותו הנס כמו שהן חייבות במגילה. מ"ב אותן כ"ה.

ובמקום שעושים גם ט"ז פורמים מספק צרייך לעשותו ג"כ כל מצות היום.
ג'. וזה לגורשה או בתולה. כה"ח אותן נ"ט.

כ. הגם שהמקדש بلا עדים אין חושין, מ"מ שמא קידשה לפני כן בעדים ואינם לפניו ולאה הסבלנות שאחרי הקידושן.

• אבל במתנות לאבינוים שם מעות אין חשש וזה שאין שולחין מעות כסבלנות אחורי הקידושין. מ"ב אותן כ"ז, וככה"ח אותן ס'.

לו. ו^אUPI עוני המתפרנס מן הצדקה, כמו בdry כסות של ליל פסח, משא"כ בשאר הצדקה שאינו חייב אלא פעם אחת בשנה כדי לקיים מצוות צדקה כמו "שביו"ד סי' רמ"ח-ורם"ג. כ"כ הבהיר והט"ז, אבל הפר"ח כתב לעוני המתפרנס מן הצדקה פטור ממתנות לעניים, אבל הברכי יוסף ואุด בסכינון לדבורי היבר"ם ומפט"ז. וכן כתוב במ"ב באות א'

ו- ומ"מ שני עניינים יכולים להחולף כדי לקיים מתחות לאבויונים, כ"כ הבן איש ח' פ' חוצה אותן ט' ג' וט' ב' אות (ב').

- גם האשה חייכת במתנות לאביווים, ומשלוח מנות כמו האיש.
- ומה שלא מבריכים על מתנות לאביווים ומשלוח מנות. כחכ' הרשב"א מפני שאפשר שלא

ויקבלו, ומ"מ יאמר לשם ייחוד לפני כן. **ונען** ומוטב לאדם להרבות במתנות לאביווים מהרבותה בסעודת פורים ובמשלו מנות לרעיו, שכן שמחה גדולה אלא לשם לב אביווים ואלמנות ויתומיים, שנאמר "להחיו רוח שפלים ולב נדכאים". מ"ב אות ג'. ומתנות לאביווים שייעורם מעיקר הדין אף' בשתי פרוטות ומ"מ י"א שייעור לכל אחד بما שיקנה ג' ביצים אוכל, ואם נתן לו מאכל צרי' שיתן לו שיעור ג' ביצים מפת. ועיין בכח"ח אותן ד'.

ו^ט ואמ' נתן ב' המתנות לעני אחד י"א שלא יצא אלא צרייך לב' עניים. איש ואשתו נחשבים לב' עניים. כה"ח אותן י".

• מתחות לאבינוים יוצאים גם בנתן לקטן אביו שambil שנותנים לו מעות פורים, אבל מנות איש לרעהו אין יוצאי ננתיהם לקטן שכותב בזה "רעשו". כה"ח אות י"ב.

וְהַמִּתנוֹת לְאָבִינוֹנִים אֵין יוֹצָאים בְּכֶסֶף מַעַשָּׂר וְכֵן לְמַחְצִית הַשְׁקָל מַכֶּסֶף מַעַשָּׂר. כִּי "הַזְּה אָתָּה יְדַבֵּר מִשְׁלַׁחַת"

וְלֹא יָחַן לָהּ פֶּנִּים שֶׁמָּא יַאכְלוּ אֶתְהָם כַּפָּרָם. כִּי כַּה מְאֵן בָּסְקָעָן. וְאַתָּה שְׁלָמָה עַיִל שְׁלִיחָה שְׁבִוּם פּוֹרִים מְגַע לִדְמֵי יְצָא יְחִידָה. כִּי חָח אֹתָה טָנוֹן.

ב'. וברובותם ליערונות וו' לסת' הוראו עתה מרבץ המגולב' רב' רביה בישיר הרגוונות רה בר' יוס' ג'ז'

זהה ע"פ סודן של דברים.

הגה: י"א שיש ליתן לפני פורים זכר למחצית השקל מ"מ בין המטבח הקבוע באותו מקום. ומאחר וג"פ נזכר תרומה י' יש ליתן ג"פ מחצית המטבח, ויש לתנו קודם מנהה בערב פורים.^ט

הגה: אין חייב ליתנו אלא מבן כי' שנה ומעלה. וי"א שנותנים מחצית השקל לצדקה מלבד ג' מח齐ות אלך, ואין נהגין כן.

דף ז:

או"ח סימן תרצה בעוף ד עין משפט א.
עין לעיל דף ז. עין משפט ג.

או"ח סימן תרצה בעוף ב עין משפט ב.
ב. ב. חייב אדם להתבסם^י בפורים עד שלא ידע בין ארור המן לבורך מרדכי. הגה: וא"צ להשתכר אלא ישתה יותר מהרגלו ויישן, ומתווך שישן אינו יודע בין ארור המן לבורך מרדכי.

הגה: יש שנางו ללבוש בגדי שבת ויו"ט בפורים.^ז
הגה: נהגים לעשות סעודת פורים אחר מנהה,^ז ורוב הסעודה צריכה להיות ביום. וכשהל פורים ביום ו' יעשו הסעודה בשחריר ממשום כבוד השבת.

מ. מי שידדו משות יש לעשות זכר למחצית השקל שנית מטבח כסף שאפשר לקנות בו מחצית השקל שהוא ג' דראם כסף וכן שכחוב הרמב"ם בפ"א מהלכות שקלים.
~~ו~~ וקודם שיפריש זכר למחצית השקל יאמר לשם יהוד, ואח"כ ניתן ליד הגבאי של ת"ח או של עניים, או ניתן בעצמו בידו בצעעה לת"ח או לעני ר"ש.

ג. ואין לה שיקות דשנים שהם תרומות המשכן היה רק בדבר חד פעמי למשכן ולא כל שנה וכן תרומות האדרנים ג' חד פעמי. כה"ח אות כ"ג.
ס. הינו בתענית אסתר, ואם התענית הוקדם ליום ה' בשבועו יתנו ביום התענית קודם מנהה לצרפו לתענית.

ע. ~~ו~~ זה רעת הרע"ב במסכת שקלים פ"א אבל התוס' יו"ט כתוב שהפוסקים חולקים וס"ל דמבחן י"ג שנים ויום אחד חייב ונשים פטורות, אך כיון שכחוב לכפר על נפשותיהם נהגו להח גם עבור הנשים והילדים. כה"ח אות כ"ז.

פ. הינו למצוה ולא לעיכובא, מ"מ למי שמייק לו היין וחולש במזגו איינו מחוייב בכך. כה"ח אות ט"ז. ועיין שם כמה פי' עד שלא ידע. ושם באות ט"ו היודע בעצמו שם אם ישתה יבא לזלול בברכת המזון או בתפילת מנהה או מעריב, או שינוי קלות בראש מوطב שלא ישתכר.

צ. ~~ו~~ ומהרץ"ז היה רגיל לטבול בערב פורים כמו בערב הרgel. כה"ח אות י"ג. וילבש בגדי שבת מהערב ולא כמו שכחוב מהבוקר של יום פורים. שם.

ק. ~~ו~~ ובת"ד סי' ק"י כתוב הטעם וסימן דעיקר הסעודה בשחריר וגם הגרא כתוב דיICON ליצאת בסעודת שחריר, והרש"ש כתוב שע"פ סודן של דברים יש לעשות אחרי תפילת שחריר וכן נהגו בכית אל. כה"ח אות כ"ג.

וטוב שאדם יאוסף אנשי ביתו כי א"א לשמהו בלבד, ובכלב שיעסקו בדברי תורה ובשירותות ותשבחות אבל אם ח"ו יעסקו בדברים בטלים והוללות עדיף שאדם יעשה ביחידות. שם אות כ"ד.

הגה: טוב לעסוק בתורה קודם שיתחיל בסעודה^י, וטמן לדבר "לייהודים הייתה אורה ושמחה" "אורה" זו תורה ואח"כ ושמחה.

הגה: י"א שם הזיק את חבירו מכח שמחת פורים^ש פטור משלם. ועיין בחו"מ סוף ט"י שע"ח.

עין משפט ג. או"ח סימן תרצה סעיף א

א. סעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא^ת.

הגה: מ"מ גם בלילה ישמה וירבה קצת בסעודה.

הגה: מצוה להרבות בסעודת פורים^א, ובסעודה אחת יוצאים י"ח.

עין משפט ד.ה.ו. או"ח סימן תצה סעיף א

א. כל מלאכה האסורה בשבת אסורה ביו"ט^ב, חוץ מלאכת אוכל נפש^ג וחוץ מהוזאה והבערה^ד, וה"ה מכשיiri אוכל נפש^ה שלא היה אפשר לעשותן מאתמול.

הגה: ויש מהMRIין באוכל נפש עצמו^ו, כל שאינו מפיג טumo כל אם היה עושהו מעיר"ט.

ר. גם מגינה עליו שלא יארע לו קלקל בסעודה. ד"מ אותן ג'.

ש. ~~אך~~ אבל אם כיוון להזיק ולא עשה זאת זה מתווך שמחה חייב, וילא אדם הזיק לו בגופו חייב. כה"ח אותן כ"ט-ל.

ת. דכתייב ימי משתה ושמחה, לבוש.

א. ~~אך~~ אם עשה סעודת פורים בלבד לחם יצא, ברכי יוסף אותן א', ועיין בכח"ח אותן ג'.

ב. ממשנה ביצה ל"ו ובמגילה ז', וכגמ' ביצה י"ב וככית הלל. והטעם מרשדי המצווה כדי שיזכרו ישראל הניטים הגדולים שעשה להם הש"ת ולאבותיהם וידרכו בהם ווידיעו לבנייהם לבני בניהם. ואם היו מותרים אפי' במלאת קלה כל אחד יהיה פונה לעסקו וכבוד الرجل ישכח. ועוד, שלא ניתן ימים טובים לישראל אלא שיתעסקו בהם בתורה. ואפי' מלאכה שאסורה בשבת ממשום שבות, אסורה ביו"ט. וכן אמרה לゴוי. ב"י, ומ"ב אותן א'.

מ"מ צרכי חוליה שאין בו סכנה אפי' שאסור ע"י ישראל אומר לעכו"ם ועשה אפי' בשבת. מ"מ אסור לומר לקרים שיעשו לו מלאכה ביו"ט. גם בחוליה שאין בו סכנה. כה"ח אותן ד'. ובענין מלאכה שאינה צריכה לגופה וככבי בי"ט, עיין בס"י רע"ח ובס"י תק"יד.

ג. כמו"ש "אך אשר יاقل לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם".

ד. דין הבערה יתבאר בס"י תק"יא. ודין הוצאה בס"י תק"יח.

ה. ~~אך~~ אבל אוכל נפש עצמו אפי' באינו מפיג טumo מותר ביו"ט לדעת השו"ע, מ"מ הרכבי יוסף ועוד כתבו בדברי הרמ"א דכן ראוי להחמיר אפי' באוכל נפש עצמו. כה"ח אותן י'.

ו. גזירה שמא יניח אדם מלאכות שאפשר לעשותן מערב יו"ט לעשوثן ביו"ט ונמצא יו"ט ככל הולך בעשייתו אותן מלאכות וימנע משמחת יו"ט. כה"ח אותן י"ב.

אבל לשין ואופין ושותהין וմבשין ביו"ט, שאם עשה אלו הדברים מערב יו"ט יש בכך הפסד או חסרון טעם, שאין לחם או תבשיל شبשל היום כמו לחם ותבשיל שעשה אתמול. ואין בשער שנשחת היום כבשר שנשחת אתמול, מרמב"ם פ"א מהלכות יו"ט הלכה ח'.

מנחת מסכת מגילה דף ח. **אשר**

הגה: מ"מ בלא עשהו מעיר"ט רשאי בו צורך יו"ט מותר לעשותו ע"י שניוי.

עין משפט ז. **או"ח סימן תרייא סעיף ב**

ב. כל מלאכה שהייבים עליה בשבת חייבים עליה ביו"כ, וכל שבשבת פטור אבל אסור גם ביו"כ כן, אלא שבשבת זדונו בסקללה ט אבל יוה"כ זדונו בכרת.

ב. ג. כל שאסור לטלטלו בשבת אסור לטלטלו ביו"כ, והתירו לחתוך רק יולשbor ל האגוזים מן המנחה ולבعلاה כshall יוה"כ בחול, והיום נהגו לאסור.

הגה: אם נפללה דלקה ביו"כ מותר להצליל סעודה אחת, כמו שמצויל בשבת לסעודה המנחה.

ונהגו שהתינוקות משחקים באגוזים ו אין למחות בידם אפי' קודם מנהה, ונשתרבב מנהג זה מהיתר שבירת האגוזים.

דף ח.

עין משפט א. **יו"ד סימן רבא סעיף א**

א. רואין שאסור נכסי על שמעון או שאסור עצמו מנכסי שמעון, הנאסר אסור לו לעבור על שדה של الآخر אפי' בבקעה ביום החמה שאין בני אדם מקפידים על דרישת רgel בה. ואסור לשאול ממנו כלים שבועלם.

א. ב. אם לא נדר ממנו אלא מאכלינו אסור אלא לאכול משלו, אמר הנאה מאכלך עלי אסור לאכול משלו ואסור לו אף ללווע חטים ליתן ע"ג מכתו ז.

ז. ~~ו~~ כדי שמתוך כך יזכירו שהוא יו"ט ולא יבא לעשות יותר ממה שצורך ליו"ט. כה"ח אותן י"ט. ומותר לכתילה להמתין עד יו"ט ולעשותו בשינויו, וכך משמע בס"י תק"ד. מ"א ס"ק ג.

ולחולה מותר בלא שינוי אף באין בו סכנה. כה"ח אותן ט"ז משולחן גבוחה.

ח. ולענין עירובי תחומיין וחיציות דינו כמו בשבת. כה"ח אותן ח'. ט. אף שאין נפ"מ בזה"ז מ"מ אם אדם חבל בחבירו בשבת פטור מחשלomin, אבל החובל ביו"כ חייב כמ"ש בחו"מ ס"י תכ"ד סעיף ב'. מ"ב אותן ד'. ועיין במש"כ בחו"מ שם באות ג-ד.

י. ואסור להחר אחר בהמה ביו"כ גם בשל אחר, ועל שלו חייב משום שביתה.

כ. הינו בתולש מתמול כמ"ש בגמ' שבת קי"ד ע"ב, ועיין בכה"ח אותן י"ב כמה טעמים בראשונים.

ל. ולהנחים עם קליפותיהם עד הערב, ויש מתירים גם להוציא הקליפות, אך אין נפ"מ בזה שנהגו כבר איסור כמו שמשים השו"ע.

מ. הינו מנהה קטנה. מ"ב אותן ז.

ג. וזה שאר תיקוני מאכל של הערב אחר מנהה קטנה. ר"ז אותן ח'.

ט. שלא יצטרכו עוד להתענות בערב שלא יהיה להם מה לאכול. מ"ב אותן י"ד.

ע. ודוקא על השולחן או במקום מושץ שאין חשש השוואת גומחות. כ"כ הפר"ח.

פ. ממשנה נדרים ל"ב ע"א, והרא"ש שם.

צ. ע"ג דאיינו אוכל, מ"מ הנהה מגוף מאכל היא. ש"ך ס"ק ב'.

אבל לשאול מمنו נפה וכברה מותר.
 ג. אם אמר "הנאה המביאה לידי מאכל עליי" אסור לאכול משלו ומותר ללעוז חיטים ליתן ע"ג מכחו, ואסור להנות בכל דבר שימושכירין כיוצא בו, אבל מה שאין משכנרין כיוצא בו מותר אם אין בו שייכות מאכל. ואם יש בו שייכות מאכל אסור כגון נפה וכברה, או שק להביא בו פירות או חמוץ להביא עלייו פירות או סוס לרוכוב עליו לבית המשתה, וכן טבעת להראות בה בבית המשתה, וכן לעבור דרך שדהו לבית המשתה, אע"פ שאין משכנרין כיוצא בהם אסור, וכן אסור לו לקנות לו צרכי סעודה ואסור לחם ידיו בככר שלו².

הגה: קרדום שמקעים בו עצים לבשל בהם מיקרי הנאה המביאה לידי מאכל, אבל קרדום שמנכש בו מותרי.

דף טז:

או"ח סימן תרצט סעיף טו

טו. צריך לומר עשרה בני המן עם "עשרה" הכל בנשימה אחת ³ להודיעו שכולם נהרגו ונתלו אחד.

הגה: ודוקא לכתלה אבל כדיעד אם הפסיק בניהם יצא, ולכתלה נהגים לומר בנשימה אחת מתחלה "חמש מאות איש" ואת פרשנדתא, עד עשרה".

או"ח סימן תרצט סעיף ד

ה. צריך להאריך וא"ו דויזטה וצריך ל כתוב איש בראש העמוד וטיבת "זאת" בסופה.

ו"ז סימן ערחה סעיף ג.ך

ג. כתוב השירה כשאר הכתב או שאר הכתב כתוב בשירה פטול ⁴.
 ודוקא שכותב השירה כשאר הכתב ללא פיזור, אבל אם שינוי בפייזור ממה שנганו לא פסל, ובלבך שיהיה אריה על גבי לבינה.

ק. זה חוזר על תחילת הסעיף באסר נכסיו סתום או על הנאת מאכל עלי, ובזה סורה תמיית הש"ך בס"ק ד'. ועיין בבאර הגולה אות י"ג.

ר. ב"י בשם ר"ו.

ש. ~~ו~~ ולא יפסיק רק כדי נשימה, אך לא ינסום.
 ת. ~~ו~~ והטעם בנשימה אחת עם חמיש מאות איש כיוון שהוא שרי חמישים על אותן איש, מהרי"ל.

~~ו~~ וצריך ליזהר לקרוא כל עשרה בני המן מתוך המגילה כי יש טוענים מחמת המהירות של נשימה אחת לקרוא כל התיבות "זאת" בע"פ, ע"כ צריך לשים לב על כך ולהזהר. כ"כ בגין איש חי פ' תצוה אותן ט'.

~~ו~~ וגם צריך ליזהר לקרוא כל שם בן המן עם התיבת "זאת" שלו ולא של אחר.
 א. טור בשם הרא"ש מסכת סופרים, וכנראה כיוון שיש סודות גם במקום הלובן כדיודע, בשינה בזה פטול.

מנחת

מסכת מגילה דף יז.

אשר

ד. שירות הימים כתובים אותה בשלשים שיטות שטה ראשונה כדרך כל הכתב^ב, ושאר שיטות מניחים באמצעות ריווח, אחד באחת^ג ובשניה מניחים שני רוחחים^ה וכן על זה הදרכ, ונמצא הריווח כנגד הכתב והכתב כנגד הריווח.

עין משפט ה.ו.

או"ח פימן תרצה סעיף ג

ג. عشرת בני המן צריך לכותבן כשרה^ה, ולא כשאר שירות אריה ע"ג לבנה, אלא מניח חלק בין כתוב לכתב, ואם לא עשה כן פסולה.

דף יז.

עין משפט א.

או"ח פימן תרצה סעיף ו

ד. הקורא את המgilah למפרע לא יצא, קרא פסוק אחד ודילג השני וקורא השלישי ואח"כ חזד וקורא השני לא יצא, כיוון שקורא למפרע פסוק אחד.

עין משפט ב.

או"ח פימן תרצה סעיף ג ז

ג. צריך לקורתה כולה ומתחוץ הכתב, ואם קראה על פה לא יצא, וצריך שתהיה כתובה לפניו כולה לכתהילה, אבל כדייעבד אם השמייט הסופר באמצעות תיבות אפיי עד הציה וקוראים הקורא בע"פ יצא.

הגה: אבל אם השמייט תחלתה או סופה לא יצא^ו, וגם באמצעות עניין שלא השמייט עניין שלם^ו.

ב. ויש שמניחים שיטה פנوية לפני השירה ושיטה פנوية אחרי השירה. ויש נהוגין להניח בשיטה העליונה לפני השירה שיעור פרשה פתוחה ט' אחרות, וכן בסוף השירה מניחים שיעור פרשה פתוחה וג"כ שיטה שלמה פנوية. קול יעקב אות ט"ז.

ואם לא הניח ב' שיטות פנויות בין לפני השירה בין לאחריה רק שהנich שיעור פרשה פתוחה או שהנich רק ב' שורות פנויות לפני ולאחריה כשר. קול יעקב אות י"ז.

ג. אבל האמת הכתיבה היא דשיטה ראשונה צריך להניח באמצעות ב' ריווחים, ושיטה שנייה ריווח אחד וכן הוא כסדר. ט"ז אות א. קול יעקב אות י"ט.

ד. במקרים שמניחים ריווח אחד צריך שהיה שיעור ט' אחרות, ובמקרים שמניחים ב' רוחחים צריך שהיה בשני הרוחחים יחד שיעור ט' אחרות.

וה"ה בשירת האזינו שמניחים ריווח אחד צריך שהיה שיעורו ט' אחרות, כ"כ הב"י והב"ח, והש"ך כתוב דאם לא הניח שיעור ט' אחרות י"א דפסול וצריך לתaken. קול יעקב אות כ'.

ה. בעניין כתיבת בני המן צריך לכחותם בדף אחד דהינו איש בתהילת העמוד ובראש השיטה, ואת בסוף השיטה וחלק באמצעות ריווח ויזטא מצד זה, ועשרה מצד השני, ואם כתוב אחרת בחצית דף פסולה. כה"ח אות כ"ה.

ו. מה שנוהגים הסופרים לכותב עשרת בני המן באותיות גדולות אין מעיקר הדין.

ו^א אם הסופר טעה וכותב כתיבת יהודים אחרי הווא"ז כתוב ה' ואו יצא שכח שם השם, יכול למחוק רgel הה"א וימשוך רgel הה"א שכתו בטעות ויהיה "דלת" כיוון שלא כתבו כלל בכוננות השם אלא בכונת "יהודים". כה"ח אות כ"ט.

ו^ב מגילה כתובה ותפורה למפרע פסולה ואין יוצאי בה גם אם יקראנה כסדר. כה"ח אות ל'.

ו.

אפיי מיעוטה שלא הרי ספר.

ז. ו^ג בניו של המן אם אין כתובין במgilah מעכביין ואין אדם יוצא בה. כה"ח אות כ"ג.

- טו
- מנחת** מסכת מגילה דף יז. **אשר**
- ד. יותר מחזיה אף כתובה אלא שהאותיות מטוושטות ואין רישומן ניכר פסולה.
- ה. הקורא את המגילות על פה, לא יצא ידי חובתו.
- ו. עין משפט ג. או"ח סימן תרצ' סעיף ט
- ט. היהת כתובה תרגום או בלשון אחרת לא יוצא ידי חובה אלא א"כ מכיר הלשון. היהת כתובה עברית וקוראה ארמית לא יצא, שנמצא קוראה בע"פ ולא יצא לא הקורא ולא השומע.
- ה. עין משפט ד. או"ח סימן תרצ' סעיף ח
- ח. הלווע ששמע את המגילות הכתובת בלשון הקודש בע"פ שאינו יודע מה הם אומרים יצא.
- ה. עין משפט ה. או"ח סימן תרצ' סעיף ח
- ו. קראה סיורגין והיינו שפסק ושחה אף כדי לגמר כולה, ואח"כ חזר למקום שפסק יצא.
- הגה: ואפי' שה בנתים, מ"מ גוערין למי ששה בנתים.
- ו. עין משפט ו. או"ח סימן תרצ' סעיף יב
- יב. קראה מתנמנם הואיל ולא נרדם בשינה יצא, אבל אם שעה מתנמנם לא יצא.
- ו. עין משפט ז. או"ח סימן תרצ' סעיף יג
- יג. היה כתובה או דורשה או מגילה והיתה לפניו מגילה כתובה לפניו אם כיון לבו לצאת י"ח יצא.
- ו. עין משפט ח. או"ח סימן תרצ"א סעיף א.ב
- א. אין כותבין את המגילות אלא בדיו על קלף בספר תורה, וצריכה שירטוט
-
- ח. אף הכתב היה בכתב אשוריות ג"כ לא יצא מי שאינו מכיר הלשון. מ"ב אות כ"ז.
- ט. דלא בעין אלא מצות קריאה ופירוסמי ניסא, וע"כ יוצאי הנשים ועמי הארץ. ט"ז ס"ק ו.
- י. אבל השומע שה בנתים לא יצא כי באותו זמן לא שמע מהש"ץ כמה תיבות. מ"א ס"ק ז.
- והקורא או השומע לכתבה צריך לקרוא או לשמע כולה בכתב, ובדיעד אם קרא או שמע מיעוטה בע"פ יצא אבל השmittiy או לא שמע אף תיבה אחת לא יצא גם בדיעד, וע"כ שמאין בביבהcn"ס בהמן ויש רעש, טוב אם אפשר שיהיה לו מגילה כשרה, ואם א"א חומש לפחות כדי שם לא ישמע מהחzon אף תיבה אחת יכול לקרוא אותה מתוך החומש שלפחות יצא בדיעד, כי קרא אותה תיבה או מילה כדין בע"פ. כה"ח אות ל"ו.
- כ. ודוקא בתחלת שינה אבל בסוף שינה לא יצא, כ"כ הב"ח. והט"ז כתב דין חילוק.
- ל. דהקורא בפיו שאני, אבל השומע לא מכוני יפה.
- מ. אף שמלאתה אסורה בפורים כאן היה כותבה לשלה לעיר שאין להם מגילה.

מנחת מסכת מגילה דף יז.

כתורה עצמה^ב. ואין העור שלה צריך עיבוד לשמה^ג, וילא נדרש.

ב. כתבה כותוי או אפיקורוס פסולת^ג, ודינה בהיקף גויל האותיות כס"ת, וצריכה עמוד בטופה וקלף חלק בתחילתה להקיפה בו, וילא שאינה צריכה תגין.

הגה: גם צריך לכותבה מן הכתב^ד ולהוציאו כל תיבה מפיו קודם שיכתבנה, וurosin כל פרשיותה סתומות, ואם שעם כתחות פסולת.

הגה: ובדייעבד אין לפסול מגילה משום חסירות ויתרות^ג, שלא גרע מהשミיט בה הטופר אותיות דכשרה.

עין משפט. **או"ח סימן תכבר מעיף ז**

ח. הקורא סדר הפסוקים^ג למפרע לא יצא.

עין משפט. **או"ח סימן סדר מעיף א**

א. קרא סדר הפסוקים שבק"ש למפרע לא יצא, אבל קרא הפרשיות שלא כסדרן יצא^ג.

עין משפט. **או"ח סימן סב מעיף ב**

ב. יכול לקורתה בכלל לשון^י ויזהר מדברי שיבוש שבאותו לשון. וידדק בו כמו בלשון הקודש.

ג. מגילה מודפסת פסולת, כ"כ הפר"ח, ואם הדפיסו אותה על קלף צריך לגונזה שלא יבוא לברך עליה ברכה לבטלה. כה"ח אותן ג' בספר קויל יעקב.

ט. ואין לסמן על סבירה זו אף היא בסתמא אלא בשעת הדחק שאין לו מגילה אחרת, ושאין לברך עליה. כה"ח אותן ה'.

ע. ~~ו~~ ואם כתבה אותהASA כשרה, אבל אם יש אחרית שכתבה איש עדיף. כה"ח אותן ר'.

פ. ~~ו~~ ואם כתבה שלא מן הכתב אינו יוצא בה אלא בשעת הדחק, והגר"א כתוב לאחריו שכתבה שלא מן הכתב יגנוז אותה ודוקא בכתביה על קלף שמא יבוא לטעות ולברך עליה, אבל בכתביה על הניר א"צ לגונזה. כה"ח אותן י'.

~~ו~~ גם צריך לכותבה לשמה שקדום הכתיבה יאמר הטופר הריני כותב לשם קדושת מגילה, ואפי' בדייעבד מעכב. כה"ח אותן י"ב.

~~ו~~ וע"פ האר"י ז"ל ליש לתיגנה. כה"ח אותן י"ט. ואם קרא בה בלי עמוד י"א דיצא בדייעבד וילא יצא. כה"ח אותן כ'.

צ. הינו באין לו אחרות, ולדעת מר"ן י"א גם בדייעבד פסולת בחסירות ויתרות, ובחשミיט בה שאני, ויש חולקים בזוה. כה"ח אותן ט"ג.

ק. וילא גם בקרא פרשיות למפרע לא יצא, כה"ח אותן נ'. מ"מ לעניין ברכה א"צ לחזר ולברך, שם.

ר. ברכות ט"ז ור"מ בפ' ב' מק"ש, דכתיב "והיו" ודרשו בהויתן יהו. ~~ו~~ אף שאינו רשאי יצא בטעה וע"פ סודן של דבריהם צריך כסדרן גם בפרשיות, כה"ח אותן ג'.

ת. ~~ו~~ ואפי' ציבור והוא שמיין אותה לשון, וכ"ז מצד הדין אבל ע"פ סודן של דברים לא מהני כי אם בלשון הקודש. כה"ח אותן ד'.

דף יז:

או"ח סימן סב סעיף ג עין משפט א.

ג. ג. צריך להשמיע לאזנו מה שמצויה בפיו ואם לא השמייע לאזנו יצא, ובלבך
שמצויה בשפטיו^א.

דף יח.

או"ח סימן תרצ' סעיף ט

עין לעיל דף ז. עין משפט ג עין משפט א.

דף יח:

או"ח סימן תרצ' סעיף ח עין משפט א.

ה. ג. קראה סיורוגין והיינו שפסק ושהה אף' כדי לגמור כולה, ואח"כ חזר למקום
פסקק יצא.

הגה: ואפי' שה בנתים^ב, מ"מ גועריםumi מי ששה בנתים.

אה"ע סימן קגט סעיף ח עין משפט ב.

ה. היבם אסור בקרובות זוקתו. ואפי' מטה היבמה קודם שייכם או יהלוץ לה,
בין שהוא יbam אחד בין שהם שני יבמין^ג. ע"כ אם קידש אחד מהם אחות
זוקתו אסור לו לכונסה, שהיא כאחות ארוסתו, עד שייכם אחיו או יהלוץ לזוקחה
ותפרק הזיקה. וי"א דドוקא אם קידש, אבל אם כנסה לאחות זוקתו מותר לו
לbove עליה גם קודם שאחיו יbam או יהלוץ שפקעה לה הזיקה^ד.

הגה: ג. י"א דבזמה^ז שישנו חרם דרבינו גרשום שלא לישא ב' נשים, אם נפלת לאחד

א. ו^ז ברוכות ט"ז וכת"ק, אבל בהrhooro לבבו לא יצא, טור וב"י וב"ח וrok באונס בדיעבד יוצא
בהrhooro. כה"ח אותן ה' ממפ"ג.

השומע ק"ש ולא קראה אם איינו בקי יוצאה רק ע"י ש"ץ הציבור ולא בלבד. אבל בבקי איינו יוצאה
בשיעור אף' הציבור, וגם מי שאינו בקי יאמר פסוק ראשון דין בזה^ז מי שלא יודע פסוק
ראשון. כה"ח אותן ר'.

ו^ז המדבר ואני שומע חייב בק"ש ובכל מצות מן התורה התלוים בדיבור ע"פ שאין יכול
להشمיע לאזנו, כ"כ בשאגת אריה סי' ז.
ואם שומע ואני מדבר יוצאה ע"י הרהור הלב, שם אותן ר'.

ב. אבל השומע שיש בנתים לא יצא כי באותו זמן לא שמע מהש"ץ כמה תיבות. מ"א ס"ק ז'.
והקורא או השומע לתחילת צריך לקרוא או לשמע כולה בכתב, ובדייעבד אם קרא או שמע
מיועטה בע"פ יצא אבל השmittot או לא שמע אף' תיבה אחת לא יצא גם בדיעבד, וע"כ כשמכין
ביבוכנים' בהמן ויש רעש, טוב אם אפשר שהיא לו מגילה כשרה, ואם א"א חומש לפחות כדי
שאם לא ישמע מהחzon אף' תיבה אחת יוכל לקרוא אותה מתוך החומש שלפחות יצא בדיעבד,
כי קרא אותה תיבה או מילה כדי בע"פ. כה"ח אותן ר'.

ג. דקימ"ל יש זיקה אף' בשני יבמין, קרב יהודה ביבמות דף יז ע"ב.

ד. כ"כ התוס' והרואה', אבל הנ"י כתוב שלא מהני מעשה דידיה אף' כנסה עד שיעשה אחיו
מעשה, ב"ש.

מִנְחָה

מסכת מגילה דף יח:

אשר

שומרת יכם אסור לו לישא אחרית עד שיחלוץ ליבמותו, וודוקא שלא הייתה משודכת לו קודם, אבל הייתה משודכת לו קודם מיתת אחיו, מותר לו לבונסה.

אין משפט ג.ד.ה.

ג. צריך לקרויה כולה ומהווים הכתב, ואם קראה על פה לא יצא, וצריך שתהייה כתובה לפניו כולה לכתילה, אבל בדיעבר אם השם הסופר באמצעות אפי' עד ח齊ה וקראמ הקורא בע"פ יצא.

הגהה: אבל אם השמייט תחולתה או סופה לא יצא^ה, וגם באמצעות בעין שלא השמייט עין שלם^ו.

ד. יותר מהזיה אפיי כתובה אלא שהאותיות מטוושטשות ואין רישומן ניכר פסולה.

עין משפט ו. או"ח פימן תרצ שיער ו.

ז. הקורא את המגילות למפרע לא יצא, קרא פסוק אחד ודילג השני וקורא השלישי ואח"כ חזר וקורא השני לא יצא, כיוון שקרה למפרע פסוק אחד.

עין משפט זה.

יג. היה כוותבה או דורשה או מגילה והיתה לפניו מגילה כתובה לפניו אם כן לבו לצתת י"ח יצא.

עין משפט ט.

ב. צריך להיות בפני הוטופר ספר אחר שייעתיק ממנו "כי אסור לכתוב אף" אותן אחד שלא מן הכתב.

צריך שיקרא כל תיבת בפינ"ט קודם לכתוב שיכתוב אותה.

עין משפט י.

ח. אין צורך לשפט רק שיטה העליונה' ואם אינו יודע ליישר' השטה שלא

ה. אפיי מיעוטה שלא היה ספר.

ו. **גנוי של המן אם אין כתובין** ב מגילה מעכביין **ו אין אדם יוצא בה.** כה"ח אותן כ"ג.

ז. **א** אם מלאכה אסורה בפורים כאן יהיה כותבה לשלחה לעיר שאין להם מגילה.

ח. מימרא דר"י ב מגילה י"ח ע"ב, ובמנחות ל"ב ע"ב.

ט. השם "ג' מביריתא בב"ב דף ס"ו ע"ב, הקב"ה אומר ומה שואה כתוב ולא מן

הכתב י"א שאסור ל��ות בו כי אם בשעת הדחף, וו"א דכשר בדיעבד, ש"ד ס"ק ג' מב"י.

קול יעקבאות ר'.

ואפי' במעטין מתוך הספר או חברי מקריא לו והוא כותב ציריך הספר הכותב להוציא באפי' התיבה כדי שלא יטעה, ובדייעבד אם לא הוציא התיבה באפי' אך כתב מתוך הכתיב או חברי הקרא

לו איננו נפסל בכך, כי"**הבי**" או"**חמי**" ל"ב. קול יעקב אות ז'.

י. מרן'ז השו"ע פסק כדעת התוס' והרא"ש בשם ר'ת, וגם יש

শপসলিন শিরতো বাহফিলিন অফি বাইবেড উচি এই শরত্ত অলা হশিতা হালিয়না, ওফি বাচ্দাইন

לא יشرط, אבל הרמ"א מזכיר גם שירטוות מן הצדדים. ואמנם לא שירטו גם השיטהعلילונה אר שער אל איסוב. התפלין בשרים. דרך מדברי סופרים

שירותוט ישרטט כל השורות.
ט. לא ישרטט בעופרת' משום שמדובר השירותוט נשאר צבוע.
הגה: י"א נדרש לשורת תמיד למלחה ולמיטה וכן הצדדין אע"פ שיודע לכתוב ולא
שירותוט, וכן נוהגין.

עין משפט כ. י"ד סימן רפח מעיף ח
ח. צריכה שירותוט^י, ואם כתבה بلا שירותוט פסולה.
עין משפט ל. או"ח סימן לב מעיף בט. לא
כט. מה. אם אין הפרשיות שגורות בפיו^ו נדרש שיכתוב מתוך הכתב.
לא. מז. אם כתוב בע"פ ע"י אחר שמקרא לו מתוך הכתב נדרש לחזור ולקרא הוא
בפיו^ז מה שמקרא לו חבירו.

דף יט.

עין משפט א. או"ח סימן רפח מעיף ח
ו. בן עיר שהלך לכרכך או בן כרך שהלך לעיר^ט אם היה דעתו לחזור למקוםו

אסור לכתוב ג' תיבות מפסיק מכתבי הקודש. קול יעקב באות כ"ח מר"ז אך בשם הגרא יש מי
שכתב דאם לא ישרטט אפי' שיטה העליונה לדעת מר"ן, ולדעת הרמ"א גם מד' צדרין פסולים,
אך בקול יעקב מסיק שם דכשר בדיעד.

כ. ואפי' יודע רק שרוצה לכתוב יותר נאה מותר ואני נקרא הדיט, קול יעקב אות כ"ט.
ל. ה"ה מני צבעים, ואם שירותוט בשאר מני צבעים יש מכשירים אבל הלבוש פסול.
מ. נוהגים לשורתם גם מן הצדדים, ובדיעד אם לא לשורתם מן הצדדים אין להחמיר. קול יעקב
אות י"ג. ואם בכל זאת אחורי השירותוט הכתב עמוק ושיטה ראשונה כניסה בשירותוט של
השניה פסולה. פ"ת אותן א'.

�ץ' לשורתם כל השורות במוזזה ואם שירותוט רק הראשונה פסולה, ואפי' כתוב טעות ומהק אותה
ונמחק השירותוט נדרש מחדש וזה יכתוב לתקן הטעות. קול יעקב אות ט"ז.
ואם ירצה להניח מתחת כתב דבר מה שיופיע לו ויראה לו השירותוט איך יכתוב ישר לא מהני.
גם שירותוט מצד אחורי הכתב לא מהני אלא מצד הכתב דוקא. קול יעקב אות ט"ז.

ג. י"א דמצوها מן המובהך לכותבן מתוך הכתב אפי' שגורות בפיו, ב"ח, אבל המאמר מרדכי
הסכים לדברי מר"ן דאם שגורות בפיו מותר לכתוליה לכותבן שלא מתוך הכתב, קול יעקב
אות קנ"ה. ובס"ת כשכתב פרשיות תפילהן אפי' שגורות בפיו יש להחמיר לא לכתוב שלא מן
הכתב, שם אותן קנ"ז.

ט. ז"ט משמע דאם הוא כותב מתוך הכתב א"צ לחזור ולהוציא בפיו, וביו"ד סי' רעד סעיף
ב' משמע נדרש להוציא בפיו גם כשהוא כותב מתוך הכתב וצ"ע. וכותב בקול יעקב אותן
קנ"ט דצ"ל דברשיות של תפילהן שגורות בפיו דאם הוציאן בפיו לא בעין מתוך הכתב ע"כ
כשותב מתוך הכתב ושגורות בפיו א"צ להוציא בפיו, אבל בס"ת שמסתמא אינם שגורות בפיו
 נדרש מתוך הכתב ע"כ נדרש להוציא בפיו.

ע. רמב"ם בפ"א ממשנה דף י"ט וכרכבא וכפי' רשי' שם. ונלמד מכפל הלשון היושבים בערי
הפרוזות דקמ"ל דפרוז בן יומו קרי פרויז, וכן מוקף בן יומו נקרא מוקף. ט"ז ס"ק ה' מגמי'
שם.

מנחת מסכת מגילה דף יט.

בזמן קריית המגילה שהלך אליו ^ו ונתקעב ולא חזר ^ז קורא במקומו שיצא ממנו, ואם לא היה בדעתו לחזור אלא לאחר זמן קריית המגילה של אותו מקום ^ח קורא עם אנשי המקום שהוא שם.

הגה: אם הוא במדבר או בים בספינה, קורא ב"יד כמנハ רוב העולם.

או"ח סימן תרצ טיעף ג עין משפט ב.

עיין לעיל דף יח: עין משפט ג.

או"ח סימן תרפה טיעף ח עין משפט ג.

עיין לעיל עין משפט א

או"ח סימן תרצה טיעף ג עין משפט ד.

עיין לעיל דף יח: עין משפט ג.

או"ח סימן תרצהא טיעף ה עין משפט ה.ו.

ה. תפרה בחוטי פשתן פסולה.

הגה: תופרה בגדיין והתפירה תהיה מבחווץ.

אם הטיל בה ג' חוטי גידים, כשרה, בלבד שהיו מושולשות; ומפני שיש בו פירושים שונים, צריך לצאת ידי כולם ויעשה שלשה תפירות בראשה וג' בסופה

פ. ולא זמן המקום שיצא משם, כ"כ המ"מ בפ"א דמגילה הלכה יו"ד, ופרק"ח. זהו לשון הרמב"ם בפ"א הלכה יו"ד, ויש עוד כמה פירושים כמו שמביא ה"ב והט"ז בס"ק ר'.

ו כתוב הרמ"ע מפננו מסקנה דשעטה הוא שבן כרך שהלך לעיר ועתיד לחזורobil י"ד אפי' אחר חצotta ליליה אך לפני עמוד השחר ונתקעב ולא חזר, קורא ביום ט"ו כאןשי מקומו כיון שלא נתחייב בקריאת העיר בלבד אף ביוםינו פרוץ, אבל אם איינו עתיד לחזורobil י"ד ע"פ שעמיד לחזור ביום י"ד, כיון שהAIR המזוח של יום י"ד והוא ישאר בלילה ט"ו למפרע קורא עליהם ליליה ויום של י"ד, ואם הlk אח"כ לכרך חזר וקורא עמהם ביום ט"ו ומברך עליה בשניהם. ועיין בכח"ח אות כ"ט שכחוב דאיינו מברך, ומובא לקמן.

ו וה"ה בן עיר שהלך לכרך אם עתיד לחזורilm מקומו בלבד ט"ו אפי' אחר חצotta ליליה הרי זה קורא בלבד בכרך ב"יד ליליה ויום, אבל אם עתיד להAIR המזוח בט"ו והוא ישאר בכרך נעשה מוקף ביום ואינו קורא אלא ביום ט"ו, ואפי' חזר לעירו בלבד ט"ו כיון שחשכה לו בכרך נתחייב לברך ולקרות בט"ו ליליה ויום כיון שנעשה מוקף.

ו בן עיר שucker דירתו והלך לכרך בלבד ט"ו נתחייב כאן וככאן. כתוב עליו הכה"ח באות כ"ט, דמש"כ שմברך עלייה ב"יד ובט"ו, יש לקרות ביום ט"ו בלבד ברכה כיון שיצא בדריעבד בכל אופן בקראה ב"יד, ע"כ יש לשמווע ברכה מאחר ביום ט"ו.

ובן כרך שucker דירתו והלך לעירليل ט"ו הרי זה פטור בשני המקומות ע"כ.

ו עוד כתובadam בן עירucker דירתו והלך לכרך בלבד ט"ו שנתחייב גם בט"ו כתוב עליו כיון שקרה בעירו ביום י"ד איינו חזר וקורא בכרך ביום ט"ו בברכה.

ק. שנמצא בו עתה, וכל שאין דעתו לחזור אלא עד שיAIR היום הוא פרוץ בן יומו וגם בלילה למפרע צריך לקרות עמהם.

ר. אפי' הוא בן כרך. מ"ב אות י"ג.

מנחת

מסכת מגילה דף יט:

אשר

כא

וג' באמצעיתה ותפירה אחת בחלק הרביעי מצד זה ותפירה אחת בחלק הרביעי מצד الآخر. הגה: ואם אין לו גידין יותר, מוטב לסתור הנשאר בחוטי פשתן מלנחו בלא תפירה (הגבות מיימוני פרק ב' וכל בו); אבל אם יש לו גידין יתפור כולה בגידין; והתפירה תהיה מבחוץ ולא מבפנים (רביינו ירוחם נ"י ח"ד בשם א"ח).

עין משפט ז.ז.

ח אין קורין בכלל מגילה הכתובת בין הכתובים; ואם קרא, לא יצא אלא א"כ היהת יתרה על שאר היריעות או חסורה, כדי שהיא לה היכר; אבל היחיד קורא בה, ואפי' אינה חסורה או יתרה, וויצא בה ידי חובתו; ודוקא כשהיא כתובה בגליון בספר תורה.

דף יט:

עין משפט א.

אי"ח סימן תרצא סעיף ח

עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.

א. אין תופרין ס"ת אלא בגידים של בהמה וחיה טהורים^ש. ולא יתפור כל היריעה מתחילה לסופה, אלא מניח מעט בראשה ובסופה בלבד תפירה^ג. ויתפור היריעות מבחווץ^א.

או"ח סימן תרצא סעיף ז

ג. צריך להניח שיור בראש היריעה ובסוףה, כשותפים יחד, ובמשהו סגי.

עין משפט ג.

אי"ח סימן תרפט סעיף ב

ב. אחד הקורא ואחד השומע יצא י"ח, והוא שি�ימע מפני שהוא חייב בקריאתה^ב, ע"כ אם היה הקורא חש"ו^ג השומע ממנו לא יצא.

ש. מריש מסכת סופרים. וטוב לתפור בגידים של שור דוקא, וכך נהגו בגדاء. קול יעקב אותן.

ואפי' בגידים של נבלות וטריפות של טהורים, אך לא בגידים של עוף או בני מעיים. בשעת הדחק שאין להם גידים ואין להם במא לקורות תופרים בפסקן עד אשר יהיה להם גידים. וחוטי פשתן עדיף ממש, כי המשי יוצא מתולעת שהיא טמאה. ויש מי שכתב לדעתה מר"ז והרמ"אafi' בשעת הדחק פסול אם לא תפרו בגידים, ומה שהतיר הרמ"א במשי דוקא העמודים לירעה אבל לא היריעות עצמן. קול יעקב אותן.

ת. ובדיעד אם לא שיר כלום כשר, ט"ז, וש"ך ס"ק א'.

א. ואם לא תפרן מבחווץ אין לפסול. קול יעקב אותן.

ואסור להדק היריעות סביב העמודים בדק, שם אותן ט'.

ב. ו^ה וצריך שכוכין הקורא להוציא והשומע לצאת, וע"כ במקום שיש רעש בביבנ"ס בעת קריאתה עדיף שיקח מגילה כשרה ויקרא בפני עצמו רק שהייה עם הצבור. מה"ח אותן ז'.

ג. היו חרש המדבר ואני שומע כלל, ע"ג דקייל בעלמאadam לא השמי לאזנו יצא כמ"ש בס"י ס"ב ובס"י קפ"ה, כאן לענין מגילה שהוא משום פרטומי ניסא החMRI. ב"ג.

ויליאם שהנשים אינן מוציאות את האנשים.^ז

הגה: י"אadam האשה קראה לעצמה^ח מברכת לשמי' מגילה שאינה חיית בקריאה.

דף כ.

או"ח סימן טרפו סעיף א

עין משפט א.

א. חייב אדם לקרוא המגילה בלילה ולחזר ולשנותה ביום.^ט ושל הלילה זמנה כל הלילה^ט ושל היום זמנה כל היום מנץ החמה^ט עד סוף היום,^ט ואם קראה

ו^ט ובadam שכבדו אזניו ואינו שומע רק אם צועקים וקורא לציבור בקהל ביןוני ולא שמע בדייעבד יצאו הצבור בקריאתו כיון שם צועקים הוא שומע. מ"מ גם אם אדם שמע מהרש שאינו שומע כלל שחזר וקורא, לא יברך לחושך לדעת הב"ח דחרש גמור מוציא. וכ"כ הכה"ח אותן ח.

וקטן שאינו מוציא אפילו הגיע לחינוך ואפילו בדייעבד לאפוקי מדעת בעל העיטור שפסק הכר"י דמושcia במגילה י"ט ע"ב, ועין בכח"ח אותן ט. ואם אין אחר יקרא הקטן, אבל עצמו הקטן ג"כ מבורך. הכה"ח אותן ח.

ד. משמע לדעתה ראשונה הנשים מוציאות האנשים והיא דעת רשי^י וכן דעת הרמב"ם, והיליא היא דעת בה"ג וס"ל לבה"ג שלא דמי לנור חנוכה שמוציאה כיון שקריאת המגילה דומה לקריאת התורה ופסולה מפני כבוד הציבור, ועוד אף לייחיד אינה מוציאת מטעם לא פלוג. מ"א ס"ק ה.

ו^ט ויש מי שכתב מטעם דkowski באשה ערוה אבל לדעת ראשונה רק בשיר הווי קול ערוה. הכה"ח אות י"ג.

וhalbוש פסק דין האשה מוציאה וכן הסכים הא"ר והפר"ח, וכיון שיש מחלוקת בזה אם שמע מאשה צריך לחזור ולקרותם בעלי ברכה.

ו^ט ואשה מוציאת אשה אחרת אבל נשים רבות אין מוציאת דזילא בהו מילתא כמ"ש התוס' בסוכה דף ל"ח. מ"ב בשער הציון אותן ט"ז.

ה. ו^ט ובמדרש הנעלם על רות כתוב שלא תקרה לעצמה רק תשמע מאנשים. מ"א ס"ק ר.

ו. והפר"ח חולק וכותב שمبرכות על מקרא מגילה כמו האנשים.

ו^ט מי שכבר יצאوابא להחציא הנשים הדבר בחלוקת אם יכול לברך להם, וכותב הבן איש חי פ' תצוה אותן א' שוגם הם לא יברכו. הכה"ח אותן י"ט.

ז. מימרא דרבבי יהושע בן לוי במגילה דף ד', שנאמר אלהי אקרא יום ולא תענה ולילה וכו', וכותב רשי^י שם זכר לנו שהיו זועקין בימי צרותם יום ולילה.

ויעיר קריاتها ביום כמ"ש התוס' בדף ד', וכותב בתשובה נו"ב חלק או"ח סי' מ"א דקראי הלילה מדרבען וקריאת היום מדברי קבלה. הכה"ח אותן ב'.

אם שכח לקרוא המגילה בלילה או נאנס אין לה תשלומין, וא"צ לקרותה פעמים ביום, כ"כ הברכי יוסף. הכה"ח אותן ג'. ובלילה היינו בצעת הכוכבים.

ח. ו^ט ע"ג דזמן ק"ש עד חצות כאן לא גוזרו דילמא יבוא ויפשע כיון דחובה להם קראייה, ומטעם זה לא אסרו ללימוד לפני קריاتها כמו בבדיקה חמץ, והמ"א כתב שלא גוזרו בה כמו ק"ש כיון שעיקר קריاتها ביום. הכה"ח אותן ו.

ושלليلת זמנה כל הלילה עד עמוד השחר, ודלא כתה"ז שכותב עד הנץ^ט החמה, וכותב הא"ר דלקתלה לא יאוחר מחזות לילה. מ"ב אותן ג'. וכה"ח אותן ד.

גר שנתגייר קודם הנץ החמה פטור מקריית הלילה דעיקר מצוחה ביום.

ט. הגם שמלות השחר يوم הוא, כיון שאין הכל בקיין בו צריכין עד הנץ החמה. וכ"כ רשי^י במגילה כ' ע"א, וכן כתוב הר"ן כתוב דמהנץ החמה יום ברור הוא, ועוד כולם שעשו מעמוד השחר יצאו ביום הוא.

משעלה עמוד השחר יצא^ב.

עין משפט ב. יוז"ד סימן רבב סעיף א

א. אין מלין אלא כתנתן ל' החמה ביום שנייני לילדתו.
הגה: מל משעלה עמוד השחר יצא.

ב. כל היום כשר^ג למיליה, אלא שזריזין מקדימים למצוה ומלין מיד בבוקר.
הגה: אפילו מיליה שלא בזמןנה אינה אלא ביום^ד.

הגה: עבר ומיל בלילה, צריך להטיף ממנו דם ברית^ט ביום.
הגה: מל בתוך ח' ימים וביום, יצא^ו.

דף כ:

או"ח סימן טרפו סעיף א

עיין לעיל דף כ. עין משפט א.

עין משפט ג. או"ח סימן תקפה סעיף א

א. זמן תקיעת שופר ביום ולא בלילה^ט, ומצוותה משעת נץ החמה, ואם תקע
משעלה עמוד השחר יצא.

ג. וכ^ט הינו עד שקיעת החמה, ואם נמשך עד בה"ש יקראנה بلا ברכה. מ"ב אות ה'.

ב. וכ^ט ואם יש קצת אונס יכול לקורותה לכתחלה משעלה עמוד השחר, מ"א סוף סימן תרצה^ב.
מ"ב אות ו'.

ל. ממשנה מגילה דף כ' ע"א, ושבת קל"ב ע"א ודרש לה מפסיק.

ואם מל משעלה עמוד השחר יצא, כ"כ הב"י מהמשנה בפ"ב דמגיליה, והינו בשעת הדריך שאם
לא ימולו בעמוד השחר, לא יוכלו למולו ביום ח'. ראשון לציון ע"ש.

מ. מביריתא בפסחים דף ד' ע"א.

ג. מביריתא יבמות ע"ב ע"א וככת"ק.

ס. ונלמד ממה שאמרוadam מל משעלה עמוד השחר יצא, מכלל לפני כן בלילה לא יצא, הגאון
אות ד'. וכותב הט"ז בס"ק ב' דברי הרמ"א תמהין דמשמע שזה חייב לחזור ולהטיף ממנו
דם ברית, וא"כ אף' בשבת לחזור ויטיף וזה אינו דלא מצינו שיחזור ויטיף בשבת, וא"כ פשוט
שהז זה אלא חומרא ושבת לא יעשה כן.

� עוד הקשה, בסיפה כתוב הרמ"אadam מל בתוך ח' ובוים יצא, ומשמע דא"צ אף' להטיף דם
ברית בשינוי, ומאי שנא מרישא דודאי לא עדיף תוך ח' מבלילה, וכן מוכח מס' רס"ד, דתוך ח'
לא הו' מילה כלל ונשאר בצד' ע, והש"ך הסכים בדיון adam מל בתוך ח' לחזור ומטיב דם ברית אחורי
שמענה, ובזה לא ניתנה שבת לידחות, אבל אם מל בלילה שלא יצא אף' בדין, ייל' דצורך
להטיף ממנו אף' בשבת. ועיין במ"ש בספר ראשון לציון.

ע. וא"צ להטיף ממנו דם ברית כמו במלו בלילה, וכותב הב"י דשני דין אלו סותרים זה את
זה, ועיין בט"ז ובס"ך ובאות הקודם.

פ. וכ^ט משנה מגילה כ', כתוב "יום תרוועה יהיה לכם". ואם נתעככ עד בה"ש יתקע بلا
ברכה, ואין לתקוע תקיעות רק אחר חזרת הש"ץ וקריאת הס"ת כי כך סדר הדברים ע"פ הסוד.
כה"ח אות ה'.

- א.** ב. שמע מקצת התקיעה קודם שעלה עמוד השחר ומקצתה אחר שעלה עמוד השחר לא יצא.²
- הגה: ואם היה שיעור התקיעה במה ששמע ביום לא יצא, דזה דומה לשמע חצי שיעור התקueva. ועין עוד בס"י תקפ"ז סעיף ג'.
- עין משפט ד.
- א.** א"ח פימן טרנוב סעיף א' מצות לולב ביום ולא בלילה,³ וכל היום כשר לניטילת לולב, ומ"מ זריזים מתקדים למצוות ונוטלים אותו בבוקר וזמןו משתנה ה' ח. ועיקר מצותו בשעת ההלל.⁴
- אם צריך להשכים⁵ לצאת בדרך נוטלו משעלה עמוד השחר. הגה: והמדקדק יאחז הולב בידו כשנכנס מביתו לביהכנים⁶ וגם בשעת התפללה,⁷ וכן יחויר אותו לביתו עצמו כדי לחבב המזווה.
- עין משפט ה.
- א.** א"ח פימן רפו סעיף א' זמן מוסף מיד אחר תפלה שחരית,⁸ ואין לאחרו יותר מסוף שבע שעות⁹ ואם
-
- צ.** שחר לו תחילת התקיעה בחיווב. ואסור לאכול קודם התקיעות אם לא שארם חלש ואין דעתו מושבת עליו שאז יעשה קידוש ויוכל ציבור מזונות כדי שהיה קידוש במקום סעודה ויעשה זאת בצדעה שלא יקלו בזה. כה"ח אותן י"א.
- ק. משנה מגילה כ' ע"ב דכתיב ולקחתם לכם ביום" ולא בלילה. ואם לא נטלו עד ביה"ש ביום הראשון דספיקא דאוריתא נטלו בביה"ש, אבל בשאר הימים איןנו חייב בביה"ש דפטור מספק. כה"ח אותן ב' מהר"ן. אבל בביה"ש של יום השביעי דספק יו"ט ואסור בטלתו אסור ליטלו. והה"ה בין המשימות של ערב שבת בחוה"מ ג"כ אסור ליטלו. כה"ח אותן ב' ג'.
- ר. ואם נטלו משעלה עמוד השחר יצא. מ"ב אותן ג'. ומ"מ אם אפשר ליטלו גם אחרי הנזח החמה יחזור ויטלנו בלי ברכה.
- היה בידו לפני הנזח החמה עד אחרי נזח החמה א"צ להניחו וליטלו שוב, ויצא בעודו בידו. כה"ח אותן ר'.
- ש. כדי לנוען בהודו ובאנא¹⁰. קצת מדקדקים ליטול הולב בסוכה משתנן החמה ואח"כ בשעת ההלל מנענעים, ברכי יוסף בשם השל"ה. כה"ח אותן ח' בשם שער הכוונות.
- ת. והיינו לדבר מצוה אבל בלי זה לא התירו בדיעד, כ"כ הטורי ابن מגילה י"ט ע"ב.
- א. והיומ אין נהגים לאחז אותו גם בשעת התפללה אבל נהגין שהוא עצמו מוליכו לביהכנים¹¹ ומהזירו. מ"ב אותן ר'.
- ב. ואומרים "תכנת שבת רצית קרבעותה" ע"פ אלף ביתא של תשרא'ק ויש בזה סוד בדבר, ומוסיפים אתויות מנצפ"ך והם מיסני נצטו ציווי פיעליה כיראו. ועין כה"ח אותן א' משער הכוונות, ושם באות ב' פ"י תכנת שבת.
- אם אין הכרה גדול אין לאחר קריאת ס"ת אחר תפלה מוסף ע"פ שער הכוונות, כה"ח אותן ד'.
- ונ"ל הצל"ח בברכות כ"ז ע"א כתוב דהנשים פטורות ממוסף מדינא אלא שישים דמותות להתפלל, וכ"כ רע"א בתשובה ס"י ט' אבל בשואל ומשיב חנינא ח"ב ס"י נ"ה כתוב דהן חייבות מדינא.
- ג. והיינו שעשה אחר חצות היום, מיהו אם התחילה קודם שבע שעות ונמשך עד אחר שבע רשאי, כה"ח אותן ט'.

מנחת

מסכת מגילה דף כא.

אשר

כה

התפלל מוסף אחר שבע שעות נקרא פושע^י וausef^ו וכן י"ח משום שזמנו כל הימים.

ב. שכח ולא התפלל מוסף עד שעבר זמנו אין לו תשולםין^ה, ויש נשיאת כפים במוסוף.

הגה: התפלל מוסף קודם שחירות יצא.^ו

דף כא.

עין משפט א. או"ח סימן תפט בעיפר א

א. בליל שני אחר תפילה ערבית מתחילה לסתור ימי העומר^ו, ואם שכח לספור בתחלת הלילה^ח סופר כל הלילה^ו.

ב. מצוה על כל אחד לספור לעצמו^ו. וצריך לספור מעומד^ו, ולברך תחילת^ל

ד. אף דקייל' כרבנן של היום כשר היינו לעניין דייעבד שיצא, ודלא כר"י שאמר לא יצא אחר זמן זה, אבל לכתבה גם רבנן מודו שנקרו פושע אחר ז' שעות, כה"ח אות י'.

ה. דודוקא תפלה שמונה עשרה שהיא של רחמים יש לה תשולםין, ואפי' בשבת שאינה אלא שבח מ"מ שהיא נגד תפלה כל יום שהיא של רחמים יש לשחרית ומנהה תשולםין, אבל מוסף כיון שמצויר קרבנותינו איינו ראוי להתפלל אלא בזמן הקربת מוסף, כ"כ הב"י בשם התוס' והרואה^ש. ו. כיון שזמנה בפרק, והיינו דודוקא בדייעבד אבל לכתבה לא עשה כן כמבואר סודם של עליות העולמות בשער הכוונות, וגם לפि הפשט שחירות כנגד החמיד והוא קודם למוספין.

ז. מבריותא במנחות דף ס"ו, והקשה בכ"מ פ"ו דסוכה איך מברכין בחו"ל על הספירה בי"ט שני ולא חושים לזרותא דיו"ט שהרי מטעם זה לא מברכים על ישיבת סוכה בשמיini בחו"ל, ותירץ דבשמיini עצרת אומר בכו"ם את יום ש"ע הזה ואם יברך על ישיבת סוכה סתרי אהדי, משא"כ כאן דין ואין סתירה בדברים. ועוד תירץ כיון דעתו בקיאין בקביעא דירחא א"כ מדינה א"צ לישב בסוכה בשמיini עצרת וע"כ אין מברכים, אבל בספירת העומר מדינה צריך לספור במקומות יו"ט הראשון. כה"ח אות ב'.

ו^ו והטעם שאין אמרים ברכת שחჩינו בספירת העומר לפי שאינו אלא זכר בעלמא למقدس, ועוד דלא אלא בדרבר שיש בו הנהא כגון נתילת לב שבאה לשמה ותקיעת שופר לזכרון לפני אבינו שבשבחים ומקרה מגילה דחס הקב"ה علينا, ופדיון הבן לפי שהוא יצא מספק נפל, אבל ספירת העומר לעוגמת נפש לחורבן בית מקדשינו. כ"כ הר"ן בסוף מסכת פסחים בשם המאור, והרשב"א והלבוש כתוב דסומכין על זמן של יו"ט הראשון.

ו^ו ודעת רוב הפוסקים בספירת העומר בזה"ז אינה אלא מדרבן והיא זכר למقدس שבו מקריבין מנחת העומר, אבל הרמב"ם בפ"ז דתמידין והחינוך טוביים דמצות ספירת העומר בזה"ז מן התורה והעיקר כסברת האמורים דבזה"ז אינה אלא מדרבן. כה"ח אות ה'.

ו^ו ונשים פטורות מספירת העומר כיון שהיא מצות עשה שהזמן גorman, כ"כ הרמב"ם בפ"ז מתמידין ומוספין הלכה כ"ד. ומ"א ס"ק א'. וגם הנוהגות לברך על מצות שהזמן גorman בספירת העומר לא יברכו שקרוב לדודאי ישיכחו מ"ב ס"ק ג'.

ח. מצוה בתחלת הלילה משום דברענן חמימות. לבוש.

ט. ו^ו ותיקף כשנזכר מברך ולא יאמר כיון שאחרתי אמתין עוד מעט, לפי שכל מה שמתחדר גורם איזוזה לחיצונים, וכ"כ בשער הגיגולים בהקדמה י"א.

י. דכתיב "וספרתם לכם", שתהייה ספירה לכל אחד ואחד, מגם' מנוחות ס"ה ע"ב. ו^ו וע"ג דשותע כעונה זה דוקא לעניין הברכה, אבל בספירה עצמה בעין ספירה לכל אחד

ויטופר הימים והשבועות^ט, כיצד, ביום הראשון אומר היום יום אחד לעומר^י עד שmagui לז' ימים ואז אומר היום שבעה ימים לעומר שם שבוע אחד.

ג. ביום השמיני יאמר היום שמנה ימים לעומר שם שבוע אחד ויום אחד^ט. בארבעה עשר יום יאמר היום ארבעה עשר יום לעומר שם שני שבועות.

עין משפט ג. א"ח סימן תרצ' טיעת א

א. קורא אדם המגילה בין עומד בין יושב^ט, אבל בצדור לא יקרא יושב^ט לכתלה מפני כבוד הצדור.

כמו שדרשו לגבי לולב ולקחם לכמ' שהיה לキーיה לכל אחד ואחד. ואם כיון יצאת מהש"ץ יצא בדיעד כיון שיש בזה מחלוקת וע"כ ייחזרו ויספור ללא ברכה, והיום גם בברכה כל אדם מברך לעצמו. כה"ח אות י"ג.

כ. דכתיב מהחל חרמש "בקמה" אלא תקרי בקמה אלא "בקמה" ב"ג, ט"ז ס"ק ב'. ואם מנה מיוישב יצא. מרמב"ם פ"ז מתמידין ומopsisין הלכה כ"ג. מ"א ס"ק ג'.

ל. ואם מנה ולא בירך יצא ואני חזור וمبرך. שם ברמב"ם הלכה כ"ה. דברכות אינם מעכבות. ומה שזבה אינה מברכת הגם שתכתב ג"כ וספרה לה, וכ"כ בתוס' מנוחות ס"ה ע"ב ד"ה וספרותם لكم. מברכת, כ"כ בתוס' כתובות ע"ב ד"ה וספרה לה, וכ"כ בתוס' מנוחות ס"ה ע"ב ד"ה וספרותם لكم. ופשט דיقول לספור בכל לשון שבין, ואם אינו מבין לשון הקודש לא יצא. מ"א ס"ק ב'. וי"א דיצא בלשון הקודש גם באינו מבין וע"כ ייחזרו לספור בלשון שבין ללא ברכה. כה"ח אות כ'.

ג. ומה שכותב "שבעה שבועות" וכן "חמשים יום" משמע דבעינן שניהם. ואם ספר הימים בלבד ולא השבועות י"א דלא יצא וצריך לחזור ולספור בברכה אך י"א דיצא בדיעד וע"כ אינו חזור וمبرך.

ה. ואם ספר בראשית תיבות אין לו לחזור ולברך אבל חזור ומונה ללא ברכה, ובברכי יוסף הביא מחלוקת בזה וע"כ חזור ומונה ללא ברכה. כה"ח אות כ"ה, כ"ו.

ו. ואם היה כותב לחבירו בין השימושות וכותב לו يوم טוב' לספירה העלה בברכי יוסף דיחזור ויספור בברכה. כה"ח אות כ"ז. וכן אם חבירו שאל אותו בין השימושות כמה היום לעומר וכותב לו היום קו"כ לעומר חזור וمبرך. אך להלכה ייחזרו ויספור ללא ברכה. כה"ח אות כ"ח.

האומר לחבירו אחר שקיים הלחמהobil ל"ג בעומר אל התאמיר וידוי ל"ג בעומר הוא, יכול לחזור ולספור עם ברכה שלא הייתה כוונתו לומר חשבון. כה"ח אות ל'.

ג. והט"ז כתוב שמנಗם לומר בעומר עם ב"ית ורוב הנוסחות וכן בספר הכוונות הוא לעומר עם למ"ד והואמרם בעומר יש להם על מה שישםכו. כה"ח אות ל'ב.

ט. השבועות והימים הם לשון זכר لكن יאמר שבעה כולם בלשון זכר. שביעות ושלשה ארבעה זכר שבלשנה ארבעה חמשה כגן אחד ועתרים يوم. מ"א ס"ק ה'. ובדיעד אין זה מעכבר ובכל אופן יצא. אם מנה היום ארבעים חסר אחת ביום ל"ט לעומר יצא, אבל אם שאל אותו חבירו בלילה ל"ט לעומר ואמר לו ארבעים חסר אחת, בזה לא יצא חזור ויספור וمبرך. כה"ח אות ל"ו.

ע. ו. משנה מגילה דף כ"א, אבל ברכות המגילה תהיה בעמידה הן לברך והן השומע ואפי' יחד ברכיתו, ומנהג בית אל שאין הקhalb עומד. כה"ח אות ב'.

פ. משמע דעתך הקפידא אלא בישיבה אבל בסמיכה אין קפידא, ובשעת הדחק יש להקל בסמיכה. כה"ח אות ד'.

<p>אשך</p> <p>מנחתת</p> <p>מעין משפט ד.</p>	<p>מסכת מגילה דף כא.</p> <p>או"ח סימן קלחה סעיף א</p> <p>א. בשני וחמשי ושבת במנחה קורайн שלשה ז אין פוחתין מהם ואין מוסיפין ז עלייהם, ואין מפטירין בבניה.</p> <p>הגה: ואם היו ב' חתנים בכחננ"ס או ב' בעלי ברית והם ישראלים מותר להוסיף ר' לקרות ד' עולמים דלהם נחشب כיו"ט ש모תר להוסיף.</p> <p>יעין משפט ה.</p>
	<p>או"ח סימן תכג סעיף א</p> <p>א. אמר קדיש התקבל אחר ההלל ש, ומוציאיאין ס"ת וקורין בו ד' עולמים ואין מוסיפין מהם ולא מוסיפין עלייהם, ואין מפטירין בבניה.</p> <p>יעין משפט ו.</p>
	<p>או"ח סימן טפח סעיף ג</p> <p>א. בחוה"מ מוציאיאים ס"ת וקוראים בו בקרבתו החג בפרשת פנה"ט ד' עולמים ז. ביום הראשון של חוה"מ בארץ ישראל קוראים וביום השני והווורים על זה ר' פעמים לד' העולמים. ובחו"ל ביום הראשון של חוה"מ קוראים וביום השני וגם ביום השלישי מספיקה ז.</p> <p>יעין משפט ז.</p>
	<p>ד. מוציאיאים ב' ספרים וקוראים בראשון חמשה ז בפרשת בא מן "משכוי עד צ. מגילה כ"א. וזה תקנה של משה ע"ה כדי שלא ישחו ג' ימים ללא שמיעת תורה. ועוזרא תיקן שייהיו קוראין במנחה בכל שבת ממשום יוושבי קרנות, וגם הוא תיקן שייהיו קוראין בשני וחמשי ג' בני אדם וגם שלא יקרו פחות מעשרה פסוקים, והוא מגמ' קמא פ"ב ע"א. ורמב"ם פ' י"ב מהלכות חפלה הלכה א'.</p> <p>ק. ממשום ביטול מלאכה לעם וע"כ אין מפטירין מטעם זה, לבוש. ועיין בכח"ח אות ב' טעם ע"פ סודן של דברים משער הכוונות.</p> <p>ר. ~~ו~~ מר"ן בכ"ה כתוב לא נהגים להוסיף בשבייל חתנים בב' ובה', וכן הסכימים הפר"ח, וכ"כ הלבוש דרכ' נהוגין. ולפי סודן של דברים ע"פ דברי האר"י ז"ל אין מקום להוספה, כה"ח אות ג'.</p> <p>ש. ובחנוכה ביום שאין בו מוסף אומרים רק חצ'י קדיש אחר ההלל. וקדיש התקבל אומרים במקומו.</p> <p>ת. ~~ו~~ הטעם שאין מוציאיאין ב' ס"ת בחוה"מ סוכות כמו בחוה"מ של פסח כיון שבפסח יש בה פרשיות הרבה מענין המועד, אבל בסוכות אין פרשה מענין המועד אלא קרבנות החג בלבד, וע"כ מוציאיאין רק ס"ת אחד.</p> <p>א. מגילה דף כ"א ע"א בר"ח ובבחוה"מ קוראין ד', ואין פוחתין מהם ולא מוסיפין עלייהם, ואין מפטירין בבניה.</p> <p>ב. ~~ו~~ וביו"ט שני אין קוראין וביום שני בקרבתו החג ממשום ספריא, דגנאי לקרות ליו"ט ספק חול. רשי"י ב מגילה ל' ע"ב. מ"ב אות ג'. ואם לא קראו כולם בחו"ל רק ביום אחד בלבד או ביום השני או השלישי צריך לחזור ולקרוא וمبرך לפניה ואחריה. ועיין בכח"ח אות ז'.</p> <p>ג. וסדר מדרגות העולמים עיין בס"י קל"ה, ובכף החיים אותן י"ט.</p> <p>ד. ויש מתחילהין מן "זהה היום הזה לכם לזכרון" וכו'... ויש מחלוקת אם חל בחול מתחילהין מן משכו, ואם חל בשבת מתחילהין מן והיה היום הזה לכם, וכך מנהג הספרדים.</p>

מארץ מצרים על צבאותם". והمفטיר קורא בספר שני בפרשת פינחס^ה "ובחודש הראשון", ומפטיר ביהושע "כעת היא", ומתפלין מוסף, ואין מזיכרין בו גשם מכאן ואילך, ופסקים לשאול גשם בברכת השנים.

הגה: ונוהגין לומר בכל יօ"ט בתפילה מוסף פסוקי מוסף היום אחר שאמר ע"י משה עברך כאמור.

אור"ח סימן תצד טיעוף א

א. ביום חמישים לספרית העומר^ו הוא חג השבעות^ז, וסדר התפלה כמו ביום^ו של פסח אלא שאומרים את יום חג השבעות זהה זמן מתן תורהנו, ווגמורים את ההלל.

ב. מוציאין ב' ספרים וקוראים בראשון המשחה עלולים " מבחדש השלייש^ט ליצאת בני ישראל" עד סוף הסדר, והمفטיר קורא בספר שני "וביום הביכורים",

אם בטיעות התחליל לקרוא בשור או כשב או עז כי يولדי אם קרא ג' פסוקים יברך ברכה אחרתו והעלויים אח"כ ישילמו מהקראה של משכו וקחו ואם לא קרא ג' פסוקים ישלים עד ג' פסוקים ויברך והאחרים יקראו בפ' משכו. כה"ח אותן כ"ה.

ה. אם שכח לקרוא בפרשת המוספין חזור ומוציא ס"ת וקורא ומברך לפניה ולאחריה. מ"א סי' קל"ז ס"ק ו'. וכה"ח אותן ל'. וה"ה בטעה וקרא בספר שני בעניין אחר חזור וקורא פ' המוספין, ווטב לחזור ולקרות ללא ברכה. כה"ח אותן ל"א.

ו. ומנהג בני ספרד שאין אומרים פסוקי קרבן מוסף בתפילה מוסף, ובמקום שאומרים הפסוקים בטעה והזכיר של יום אחר או אמר מה שאינו שייך כלל לאותו יום אם עדין לא סיים הברכה חזור אבל אם כבר בירך א"צ לחזור. כה"ח אותן מ"ב.

ז. ומהחרין להחפלו ערבית כדי שייהיו ימי הספירה تمامיות, ט"ז ומ"א, אבל השלה כתוב אכן צריך ליזהר אלא בקדוש. כה"ח אותן א'.

ח. ❁ צריך שאדם יהיה עיר כל הלילה וועסוק בתורה, ובשער הכוונות דף פ"ט כתוב דכל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפי' רגע אחד וייה עוסק בתורה כל הלילה מובהך לו שישלים שנותו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא, ולא עוד אלא שהוראה חי האדם בשנה היה תלולה בעניין זה ואם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיאDOI בזה.

ועפ' הפשט כתוב המ"א לפ"י ישראל במתן תורה היו ישנים כל הלילה והוזכר הקב"ה להעיר אותם, וע"כ אנו צריכים לתყון פג' זה. כה"ח אותן ו'.

ו. ❁ והרב חד"א כתוב אכן נכון למד שנה בלילה זו, וכן דעת הזוהר והאר"י ז"ל ובן איש חי, מ"מ מי שרגיל ללימוד על שולחנו משניות אין לו לבטל המנהג ויש לו על מה לטסוך. כה"ח אותן ט'.

כמו כי יזהר מאד שלא לדבר שיחת חולין בלילה זו וכ"ש דברים בטלים, ועיין בכה"ח אותן י"א מש"כ בזה.

ו. ❁ אחר עמוד השחר יזהר שלא למד שום פסוק עד שיברך ברכות התורה. שם אותן י"ב. ❁ ליל שבועות כתבו גורי האר"י ז"ל שאסור בזיגוג אם לא שזהليل טבילה מצוה, ועיין בכה"ח אותן י"ד לעניין ליל יօ"ט שני לבני חוץ^ל.

ט. ❁ הנוטן ס"ת חדש לביבוכנ"ס בעצרת כאילו הקריב מנחה חדשה לה' בזמנה.

ו. ❁ כתוב המ"ב אותן ו' רבשבועות קוראים בטעם העליון שיש בעשרה הדרשות, ובשבת פ' יתרו קוראים בטעם תחתון, ו"יא דביחיד קורא בטעם תחתון ובציבור קורא בטעם עליון. כה"ח אותן כ'.

ומפטיר במרכבה ביהזקאל' ומיטים בפסוק "ותשאני רוח". עין משפט זה.

או"ח סימן תרבא מעיף א'

א. מוציאין שני ס"ת בראשון קוראים ששה בפרשת אחרי מות ל' עד וייש כאשר צוה ה'. ואם חל בשבת קוראים ז'?

ומפטיר קורא בס"ת שני בפ' פנהס ובעשור לחודש ומפטיר בישעה טלו טלו פנו דרך וכו'...

או"ח סימן רבב מעיף א'

א. מוציאים ס"ת וקוראים בו שבעה' ואם רצה להוסיף נוספת. הנה: ה"ה ביו"ט מותר להוסיף על מנין הקוראים, וי"א דבריו"ט אין להוסיף' וכן נהגו מלבד בשמחת תורה.

ג. וכתו בזוהר חדש דבrios שבועות ראה יהזקאל המרכבה, ועוד שבה כתוב מראות השכינה ואותיו היום רואו ישראל ג' מראות השכינה במעמד הר סיני. כה"ח אות כ"ז. ונагו שדוקא גדול וחכם מפטיר ע"ד אין דורשין במעשה מרכבה אא"כ הוא חכם ומבין מדעתו. כה"ח אות כ"ח.

ה' נכון למלוד התהילים ביום שבועות כי דוד ע"ה הייתה מנוחתו ביום שבועות כמו שאמרו בירושלמי פ"ב דביצה ופ"ב דחגיגה, ויזהר לדרג מהילה וסליחה של העוננות האמורים בקבשות, וגם לא יאמר ונזכה ונחיה שביעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה כי יש חיים יותר. כה"ח אות כ"ד.

ו. אם אדם בר הци ישתדל לחידש איזה חידוש בתורה ביום שבועות, והוא סימן טוב להתחיל לחידש ביום תורה לכל השנה, ולפחות ישתדל לידע איזה חידוש בתורה שלא ידע אותן. כה"ח אות לה.

ז. והרומי"ק כתוב דבrios שבועות יעסוק בחכמת האמת ויראה סימן יפה במשנתו. שם אות ל'ו.

כ. משום קדשו יותר שהרי אסור בכל מלאכה. לבוש.

ל. שבתו גם עבודת יה"כ, וכןין הפטירה שכותוב בה עניין התשובה והחטענית וכותיב בה ולקדושה ה' מכובד ודרשין זה יה"כ. ב"י. ובזוהר בפ' אחרי שקוראים מיתת נדב ובאיווא לכפרה על חטאיהם של בני ישראל שאמר הקב"ה יתעסקו בミתת הצדיקים האלו ומעלה אני עליכם כאילו מקריבין קורבנות לפני היכופורים לכפר עליהם.

ט. וזהם שומע פטירתם של הצדיקים ומצעערין עליהם הקב"ה מכפר להם. וכל המצער על אובדן הצדיקים ומוריד עליהם דמעות, הקב"ה מכירין עליו יוסר עונך וחטאך חכופר" ולא עוד אלא שאין בניו מתחים בחיו ועליו כתוב "יראה זרע אריך ימים". והעיקר שיראה לשוב מעבירות שבידו ויאמר אם בארץ נפלת שלחתת מה יענו אוזבי הקיר. מ"ב אותן ב'.

מ. ועדיף שלא לעשות מוספין אם אפשר. מ"א סי' רפ"ב ס"ק ב'. מ"מ המיקל במקום שנוחנים ממון לצדקה לא הפסיד. כה"ח אות ו'.

ג. מגילה פ"ב, ותקנה דרבנן היא שיעלי שבעה, וטעם הדבר שאם יארע לאדם אונס ולא בא להחפכל בימי החול ישמע ז' פעמים ברכו ויצא ידי חובתו, ב"י בשם הגאנונים.

ו. והאר"י ז"ל כתוב שהם כנגד ז' ספרות וכותב בשער הכוונות דף ע"ג ע"ד שהחשי מעלה גדולה יותר מכלום, אחורי שלישי שהוא בחפарат והגרוע מכלום שביעי דין שם בעתרת היסוד אלא הארה מועטה.

ט. שלא להעלותו למדרגת שבת, ואם יו"ט חל בשבת ל'כו"ע מוספין.

עין משפט כ.

או"ח סימן ר' פ' ב' פ"ד

ה. ד. נהוגים לקרוא לשבעה ולגמר הפרשה ולומר קדיש^י, וחוזר וקורא המפטיר מה שקורא השבעי.

הגה: בחול שאין מօסיפין על מנת הקוראים השלישי הוא מפטיר^ו. וביום שמצויאין ב', או ג' ס"ת המפטיר קורא לאחרונה.

הגה: קטן יכול לקרוא בפ' המוספין או بد' פרשיות^ז שמוסיפים באדר, וכן נהוגים אע"פ שיש חולקין.

הגה: אומרים קדיש קודם שעולה המפטיר^ז, ואין חילוק זה בין הוסיפו על מנת הקוראים או לא ובין מוציאין ס"ת אחד או ג'.

או"ח סימן תפ"ח פ"ג

ג. ד. מוציאים ב' ספרים וקוראים בראשון חמישי בפרשת בא מן "משכו" עד מארץ מצרים על צבאותם". והמפטיר קורא בספר שני בפרשת פינחס^ט "ובחודש הראשון", ומפטיר ביהושע "בעת ההיא", ומתפלליין מוסף, ואין מזכירין בו גשם מכאן ואילך, ופסקים לשאול גשם בברכת השנים.

הגה: ונוהגים לומר בכלל יו"ט בתפילה מוסף פסוקי מוסף היום^ט אחר שאמר ע"י משה עבדך כאמור.

או"ח סימן תצד פ"ז

עין לעיל עין משפט ז

ע. דאחרי קראת הפסוקים אומרים קדיש וכדי שהיה הפרש בין הקוראים לחובה ובין המפטיר.

פ. וכן נהוגין במנחה בכיפור ובט' באב שהשלישי מפטיר ואין יכולין להוסיף על הג'.

צ. ז' הגם שפ' זכור מן התורה מ"מ אנו נהוגים לקרואו שהרי עולה למן שבעה, ט"ז ס"ק ג', אלא שלא יקרא הוא בעצמו רק בבריאתו של קטן אין יוצאיין, ובא"ר כתוב שיש להחמיר بد' פרשיות שלא יעלה קטן. ועין בכה"ח אות מ'.

ק. ז' אבל בט' באב ובמנחה ביה"כ שהמפטיר ממניין העולים אין אומרים קדיש רק אחרי ההפטרה, דין אומרים קדיש רק אחרי שנשולם מניין החובה.

ר. וסדר מדרגות העולים עין בס"י קל"ה, ובכפ' החיים אות י"ט.

ש. ויש מתחילין מן "זהה היום לכם לזרען" וכו'... ויש מחלקיםadam חל בחול מתחילה מן משכו, ואם חל בשבת מתחילים מן וזהה היום לכם, וכך מנהג הספרדים.

אם בטעות התחיל לקורוא בשור או כשב או עז כי يولד אם קרא ג' פסוקים יברך ברכיה והעלויים אח"כ ישלו מלהקראי של משכו וקחו ואם לא קרא ג' פסוקים ישלים עד ג' פסוקים ויברך והאחרים יקראו בפ' משכו. כה"ח אות כ"ח.

ת. אם שכח לקרוא בפרשת המוספין חוזר ומוסיא ס"ת וקורא ומברך לפניה ולאחריה. מ"א סי' קל"ז ס"ק ז'. וככה"ח אות ל'. והה"ה בטעה וקורא בספר שני בענין אחר חוזר וקורא פ' המוספין, וטוב לחזור ולקרות ללא ברכה. כה"ח אות ל"א.

א. ומהנוג בני ספר שאין אומרים פסוקי קרבן מוסף בתפילה מוסף, ובמקום שאומרים הפסוקים בטעה והזכיר של יום אחר או אמר מה שאינו שייך כלל לאותו יום אם עדין לא סיים הברכה חזר אבל אם כבר בירך אח"צ לחזור. כה"ח אות מ"ב.

לא

אשר

מסכת מגילה דף כא.

מנחת

או"ח סימן תרבא סעיף א'

עין לעיל עין משפט ח

או"ח סימן קמא סעיף א'

עין משפט ל.

א. ציריך לקרות מעומד^ב, ואפי' לסמור עצמו לכובטל^ג או לעמוד אסור, אלא א"כ הוא בעלبشر^ג.

הגה: גם החזן הקורא ציריך לעמוד^ג עם העולה.

עין משפט מ. יי"ד סימן רמו סעיף ט

ט. הרבה יושב והתלמידים לפניו מוקפים-cutraה כדי שה יהיו כולם רואים את הרבה ושותמעין דבריו.

לא ישב הרבה על הכסא והתלמידים על הקרקע אלא או כולם על הכסאות או על הקרקע^ג.

הגה: וי"א דוקא כשהගיעו התלמידים לכלל סמיכה^ג.

ב. מגילה כ"א. ומשמע דוקא בקרא ב הציבור ציריך מעומד, אבל לא בקורס בלבד, ב"י בשם רש"י. וב拄בר אפי' בדיעד לא יצא אם קרא מושב כ"כ הב"ח, אבל מהב"י בשם רש"י משמע דיצא, מ"א ס"ק א'.

ג. דכים שניתנה באימה כך אנו צריכים לנוהוג בה, ב"י בשם היירושלמי. וכחוב המ"א בס"ק ב' דאפי' להשען קצת אסור.

ד. והינו לסמור קצת אבל להשען על דבר שם יintel אותו הדבר יפול אסור גם לבעלبشر, אם לא שא"א לו בעניין אחר, מ"ב אות ד', ואם הס"ת ארוך וא"א להסתכל בראש העמוד אם לא כבשוחין עצם סמוך לסת"ת ועי"ז בא לידי סמיכה על התיבה יש להתייר בה, שם אותן ה'.

ג' וחוללה או ז肯 שקשה לו עמידה ללא סמיכה מותר, וטוב שישיר המפה קצת וישען דהמפה היא תשמש קודשה, מ"ב שם.

ה. ונלמד ממ"ש "וاثה פה לעמוד עמידה" כביבול אף הקב"ה בעמידה, פר"ח.

ואם אין להם ס"ת כשר ורק חומש קורא בו הש"ץ גם מושב ובלא ברכה, כה"ח אות ט'.

ו. הקורא עומד לימין החזן אף שהוא חכם הקהל, ובכל ערי איטליה נהוגים שהחכם עומד לשמאלו החזן, כה"ח אות י'.

ז. אם יש ב' קוראים לציבור אחד שידייו רוטטות וז肯 וציריך סמיכה אבל בקי בדקוק ובטעמים והשני א"צ סמיכה אבל לא בקי בטעמים עדיף הז肯 וסומך על התיבה ממי שאינו בקי בטעמים ואין סומך, כה"ח אות י"א.

ו. כמו"ש בפ"ק דכrichtות דף ר' ע"א.

ז.

מ"ק דף ט"ז ע"ב, וריש פ"ג דמגילה.

ח. ר"ן בפ"ב דמגילה. וכותב הש"ץ שם הר"ן דבשיעורות רכות יעמדו התלמידים, ובקשות ישבו, וכשלא צריכים לדקדק כולם עומדים אבל בסברא שהם צריכים לדקדק הם יושבים והרב עומד, ובhalbca צריכים לדקדק ולטרוח כולם יושבים. ש"ך ס"ק ט'.

- עין משפט א. א"ח סימן קמא סעיף ב
- ב. לא יקראו שנים ביחד אלא העולה קורא והש"ץ שותק, או הש"ץ קורא והעולה קורא בלחש בלי שימושו לאזניו, ומ"מ צריך לקרות כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה.²
- הגה: ואפי' משמע לאזניו אין לחוש.²
- עין משפט ד. א"ח סימן תפח טעה ב
- ב. בהלל אפי' עשרה קוראים אחד².
- עין משפט ה. א"ח סימן תרצה טעה ב
- ב. אפי' שנים או עשרה יכולים לקרות ביחד וווצאים הם והשומעים מהם.
- עין משפט ו. א"ח סימן תרצוב טעה א
- א. הקורא את המגילה³ מברך לפניה שלש ברכות, על מקרה מגילה³, שעשה נסים ושהחינו⁴, וביום אינו חזר וمبرך שהחינו.
- הגה: וי"א דגם ביום מברך שהחינו³, וכן נהוגין⁴.

ט. דתרי קלי לא משתמעי, טור. והעומד לצד הקורא יכול לסייע את הקורא בנקודות וטעמים בלחש, פר"ח אותן ב'. ודוקא בkowski רם אמרין תרי קלי לא משתמעי, כה"ח אותן י"ד.

י. שלא מסתבר שהוא מברך על מה שקורא הש"ץ, טור בשם הרא"ש.

כ. דגם תפלה תקנו בלחש ואפי' משמע לאזניו, מא"ס"ק ד'.

ל. ^ועג' דתרי קלי לא משתמעי כיון שהביבה להם אמרתו נותנים דעתם ומווציאים הרבבים ידי חובתן. מגם' מגילה כ"א ע"ב. מא"ס"ק ב'. ומטעם זה מקדשים שנים או יותר בקידוש של שבת ויו"ט דג"כ חבב עליהם ומווציאים הרבבים ידי חובתן, כיון שמזכירין אשר בחר בנו מכל העמים וכו'. כה"ח אותן י"ז. אבל בשאר דברים אף שאין מווציאין בזה הרבים אסור דזה מבלבל. ובר"ה ויום הכיפורים שיש סיורים לכל אחד יחייב דעתיתו וחביב להו ומותר. שם אותן י"ח.

מ. כיון דחברבה עליהם נותנים דעתם ושומעים כל הקולות. ט"ז ס"ק ב'. ^וולבד שישמעו כל תיבה ותיבה. מ"ב אותן ד'.adam חיסר אפי' תיבה אחת לא יצא. מא"ס"ק ט'ו.

נ. ^וטוב שיעמדו ב' אנשים אצל הש"ץ מימיין ומשמאל בעת קריית המגילה.

ס. ^וומה שלא מברכים לשמו מקרה מגילה כמו לשם קול שופר, י"ל דבמגילה עיקר כוונת הלב תלוי בה ואף بلا שמע לאזניו יצא, שהקירה היא עיקר שהבנת הלב תלוי בה, אבל בשופר העיקר המשמעה לאזניו ואין שם הבנת הלב. ועיין בכח"ח אותן ב' עוד תירוצים.

ע. ^וויכוון בברכת שהחינו גם על משלוח מנות וסעודה פורום. של"ה. ומה"א בס"ק א' כתוב לנווהגים לברך גם ביום שהחינו יכוון זאת ביום שמצוותן ביום.

^וה האבל שקורא המגילה יברך אדם אחר הברכות, והוא יקרא משום ברכת שהחינו שאין האבל מברך להוציא את הרבנים. מ"ב אותן א'.

פ. שעיקר מצוותה מדברי קבלה ביום.

צ. באשכנז, ויש מן הספרדים שנוהגים ג"כ לברך ביום וכל אחד ומנהגו. כה"ח אותן י"ג.

הגה: אחד יכול לברך והשני קורא.^ז
 א. ב. לאחריה נוהגים לברך הרבה את ריבנו,^ו ואם לא בירך לא לפניה ולא לאחריה יצא.

הגה: ואין לברך אחריה אלא הציבור.

ז. או"ח סימן מה סעיף ח עין משפט זה.

ח. ט. כל המצוות מברך עליהם עובר לשישיתן, וכן צריך לברך על של יד אחר ההנאה על הקיבורות קודם קשירתם,^ש שקשריהם זו היא עשייתן.

הגה: וכן בשל ראש מברך על מצות תפילין קודם שנדרקו.

אי"ח סימן תרצב סעיף א עין משפט ט.ג.

עין לעיל עין משפט ו.ג.

או"ח סימן קלז סעיף א עין משפט כ.

א. ביום שקוראין שלשה עולמים אין קוראים פחות מעשרה פסוקים,^י ואם סליק עניינה בבציר מעשרה פסוקים כגון פרשת מלך^א שהיא עניין אחד ויש בה רק ט' פסוקים מותר.

ז. או"ח סימן קלז סעיף ב עין משפט ל.

ב. אין קוראין פחות מג' פסוקים לאחד ושנים קורין שלושה שלושה ואחד קורא ארבעה והקורא הד' פסוקים^ב הרי זה משובח.

ק. ז. ויוther טוב שהקורא יברך, אבל אם הקורא יצא י"ח והשומע לא יצא י"ח טוב שהשומע יברך. כה"ח אות י"ד.

ר. ז. והנוהג הנכון בסופה הנפרע לעמו ישראל בלי "האל" הנפרע וכו'. כה"ח אות ט"ו. אבל בתחילת הברכה בסידור הרשות^ש כתוב לומר "האל" הרבה את ריבנו ונתן טעם ע"פ הסוד.

ז. ומה שתיקנו ששא לשונות בברכה זו הם כנגד שש מהישראל שנלחמו בעמלק, הרבה את ריבנו ע"י יהושע, והדן את דיננו ע"י אהוד שהרג עגלון מלך מואוב והוא עמו עמלק, והנוקם ע"י גדיון, והנפרע ע"י שאול, והמשלים ע"י דוד והחתימה הנפרע כנגד הנס של מרדכי ואסתר, האל המירושיע לעתיד. וחמשה נ"ו כנגד ה' גבורות שעלה ידיהם יריב את ריבנו וידין את דיננו כי בהם תלוי הדין והנקמה, ובכל אחת מהם יש לכוון באות אחת של מנצף^ך משער הכוונות דף ק"ט ע"א.

ש. הינו קודם הידוק הרצועות על הזרוע, ט"ז ס"ק ז.

וזам לא בירך בשעת ההנאה מאחר אח"כ דהמוצה נמשכתי.

ת. ז. מגילה כ"א. ש"ץ שקרא במנחה של שבת ג' פסוקים לכחן וב' פסוקים ללווי וג' פסוקים לישראל אף' החזורי ס"ת למקומו חזר הלווי וקורא בס"ת עם הלווי עוד ג' פסוקים ממוקום שפסק, כה"ח אות א'.

א. ז. ולא יוסיפו עליה פסוקים לפניה או לאחריה כיון שגרם לכטא להיות חסר וכן שמו יתר' חסר ע"כ גם פרשיותיו חסרים, ב"י.

ומה שחוזרין וכופלי הפסוק האחרון בפ' עמלק אינו אלא ממנהג אבל מדינה די בט' פסוקים, כ"כ הפר"ח.

ב. ולאיזה שירצה הש"ץ לקרוא ד' רשי וain קפidea בזה, כה"ח אות ד'.

או"ח סימן קלט מעיף ד עין משפט ע.

ה. ד. כל הקורין מברכים לפניה ולאחריה^י, ופותח הס"ת קודםшибיך ורואה הפסוק שצרכיך להתחיל בו, ואח"כ מברך^ו, ולאחר שקרה גולל הס"ת ומברך. הגה: בשעה שمبرך ברככה ראשונה הופך פניו לצד^ז שלא יראה כمبرך מתוך ס"ת, ונראה שההיפוך פניו לצד שמאל.

או"ח סימן קלח מעיף א עין משפט פ.

א. הקורא בתורה לא ישיר בפרשה פחות מג' פסוקים^ט מסוים שהיווצאים מבית הכנסת באותה שעה יאמרו העולה אחריו יקרא ורק שני פסוקים הנשאים. וה"ה שלא יתחיל בפרשה בכ' פסוקים יופסיק, מסוים הנכנסים באותו זמן שיאמרו שלא קרא לראשונה אלא ב' פסוקים. הגה: ואין חילוק בין פרשה פתוחה לסתומה. פרשה שאינה אלא ב' פסוקים מותר להפסיק ולשייר אותה, או להתחיל מאחריה. הגה: יכול שיתחיל תמיד לקרוא בדבר טוב^ט ויטים בדבר טוב.

ג. **מגילה כ"א ע"ב.** כתב המ"א בס"ק ה' בשם ב"ש דברכה ראשונה מן התורה, וכתב עליו דאם בירך ברכת התורה שחרית יוצא י"ח מדאוריית. ובצבור נתקנה מושום כבוד הציבור כמ"ש בסעיף ח'. וככ' הפר"ח, ובחשוב פני משה סי' א' כתוב דברכה ראשונה לרמב"ן ורשב"א והחינו דאורייתא, אבל לרי"ף ורmb"ם והרא"ש מדרבנן, והאהרונה לכ"ע מדרבנן, אבל דעת הטור ומר"ן בסעיף ח' דהם מדרבנן וכן ה泓ים הברכי יוסף, כה"ח אותן כ"א.

ו אם בירך אשר נתן לנו בתחילת יברך בסוף אשר בחר בנו דיין סדר לברכות, אבל אם לא סיים הברכה חוזר ומתחילה אשר בחר בנו. כה"ח אותן כ"ב.

ד. **ו** וע"פ שער הכוונות יכסה הכתוב בעת שմברך, כה"ח אותן כ"ג. גם יזהר כשיעלה לקרותה בס"ת שייאחו בס"ת בכ' ידיו ולא בתיק אלא בירעה עצמה יד אחד מצד זה ויד שנייה מצד השני, אבל יאחזו אותה ע"י מפה ולא בידו ממש, שם אותן כ"ד.

ו והכוונה שיכוין בעת אחיזת הס"ת כך: ייחשוב שהס"ת הוא סוד שני שמות אהיה, האחד במילוי יוד"ן והשני במילוי ההי"ן שהם קס"א ו- קנ"א ושניהם בג' חד"ש ועינן שם באות כ"ד שהארוי שכיוון יוריד יד שמאל וישאיר יד ימין אוחזות בעת הקרייה.

ה. **ו** יש מנענעים הס"ת כשאומרים ונתן לנו את תורתו וכן כשהוא אומר תורה אמת אבל ע"פ דברי האר"י ז"ל אין ממש מען.

ויש שנגנו לשק הס"ת אחר הקרייה מס' ספר היסדים סי' רנ"ה.

ובשעה שאומר המשלים הקדיש נהגו לגלויל ולכוסות הס"ת, ט"ז ס"ק ו'. ג. **ו** **מגילה כ"א.** ואם טעה ושייר ב' פסוקים ובירך ברככה אחרונה א"ץ לחזור ולקרות עוד, כה"ח אותן ג' מא"ר.

ז. **ו** וטובת העכו"ם אינה טוביה וכן רעת העכו"ם, מ"א ס"ק ג'.

וה"ה שלא לסייעים במעשה רע, רmb"ם ומ"א ס"ק ד'.

ו מי שהוא עור או פסח אין לקרוא לו פרשת עור או פסח וכן כיווץ בזה שלא יתבישי, וכן כש庫רא הברכות לא יחשוב לברך חבירו, מ"א שם מס' ח. מיهو אם עבר על עריות ולא עשה תשובה ראוי לקרוא לו פ' עריות ויתבישי ויעשה תשובה, כה"ח אותן י"ב.

ו מ"ב מסעות בפ' מסעי אין להפסיק בהם, שהם כנגד שם מ"ב, א"ר. וכן בעשרה הדברים

או"ח סימן קלח מעיף א

עין לעיל דף כא: עין משפט פ.

או"ח סימן קלז מעיף ב

עין לעיל דף כא: עין משפט ל.

או"ח סימן תכג מעיף ב

ב. הכהן קורא ג' פסוקים עד "עלות תמיד", ולוי חוזר על הפסוק "ואמרת להם" עד "כתית רביעית ההין". וישראל קורא מ"עלות תמיד" עד "ובראשי חדשיכם". ורביעי קורא "ובראשי חדשיכם" עד הסוף.

או"ח סימן תכג מעיף א

א. אומר קדיש תתקבל אחר ההלל^ט, ומוציאין ס"ת וקורין בו ד' עולמים ואין פוחתין מהם ולא מוסיפין עליהם, ואין מפרטין בנביה.

או"ח סימן קלא מעיף ח

ה. אין אדם חשוב רשות לפול על פניו ממש כשמתפלל על הציבור' אלא א"כ בטוח שיענה כיהושע בן נון.

הגה: וכן אסור לאדם לפול על פניו בפשות ידים ורגלים אפילו אין שם אבן משכית^י, אבל אם הוא נוטה קצת על צדו מותר אם אין שם אבן משכית וכך יעשו ביו"כ לשנופלים על פניהם "בהכהנים והעם" שיציעו שם עשביםⁱⁱ או סדין כדי להפסיק בין הקרקע, וכן נהಗין.

ושירת הים אין להפסיק. שם.

ח. ודעת הגרא"א דהראשון קורא ג' פסוקים ולוי קורא חמשה עד סוף הפרשה, והשלישי חוזר וקורא ג' פסוקים האחרונים שקרהו וקורא ביום השבת עד ובראשי חדשיכם, ורביעי קורא פרשת ראש חדש. ועין בכיאור הלכה.

ט. ובחנוכה ביום שאין בו מוסף אמורים רק חצי קדיש אחר ההלל. וקדיש תתקבל אמורים במקומו.

י. ובפני הציבור אבל ביחידות רשאי, ט"ז ס"ק י"ג.

כ. ~~ו~~ אף שמן התורה אין השתוויה אסורה על הרצפה אלא בפישוט ידים ורגלים, מ"מ מדרבנן אסור גם ללא פישוט ידים ורגלים, טור וב"י. ועין בב"ח מש"כ.

~~ו~~ וכותב המ"א בס"ק כ' דלבנים אינם אסורים דברנן אסור רצפה אלא כתיב ולבנה אינה אבן دقתייב "ותהייה להם הלבנה לאבן", והינו מן התורה אבל מדרבנן אסור דעתכ' דין קרקע יש לו. כה"ח אות קי"ג. והטעם דאפיי אין שם אבן משכית אסור דשמא הייתה שם אבן ונבנה עליה, ועוד גזירה שלא יבוא לעשות כן על רצפה של אבן, ט"ז ס"ק י"ד.

לו. וכך יעשו ביו"כ, פי' שיטו על צידיהם. מ"א ס"ק כ"א, ואפיי שנופלים בלי פישוט ידים ורגלים מ"מ בהדבקת פנים בקרקע אסור מדרבנן, כה"ח אות קט"ו.

מ. ואז מותר אפיי בלבד הטיה, ועין במ"א ס"ק כ"ב. וכשיש רצפת עץ מותר בלי שום חשש.

עין משפט א.

או"ח פינן התקבט סעיף א

א. מצות יו"ט להקלקו חציו לבית המדרש וחציו לאכילה ושתיה,^י ולא יצמצם בהוצאות יו"ט,^ו וצריך לכבדו ולענגו^ע כמו שבשתה.

הגה: אסור לאכול מנחה ולמעלה^ו בערב יו"ט.^ז

הגה: אם ערב יו"ט חל בשבת מותר לקיים סעודה שלישיית^ז, ויאכל מעט פת לכבוד יו"ט.^ו

הגה: מצווה ללוש פת בערב יו"ט לכבוד יו"ט כמו לשבת כמ"ש בט"י רמ"ב.

ונ"ט ואין לו בגדר ביה"כ ייקח כנף טליתו ויעשה הפסק בין פניו לקרקע, כ"כ הא"ר ג. ונ"ט הרבה יהושע בכיצה ט"ו ע"ב, ובפסחים ס"ח ע"ב. והיש"ש בחולין פ"א סי' נ' כתוב דחzon המאריך בניגונים יותר מדי הרוי זה מגונה כי אין זה לא מחציו לה' ולא מחציו לכם. והיום מוטב לדריש אחר הסעודה משותם שמחת יו"ט, כ"כ במ"א וכותב ה"ח דclin המנהga. וע"כ יש נהוגים למלמד בחכורה בכל ימי החול המועד מהררי סעודות שחרית עד המנחה, ובפרט הסוחרים ובعلוי המלאכה שאין להם פנאי ללמידהימי החול, ועיקר הלימוד יהיה לדעת מה יעשה ישראל. כה"ח אות ב'.

ט. כמ"ש בגמ' ביצה ט"ו ע"ב אמר להם הקב"ה לישראל בני לו וקדשו קדושת היום והאמינו כי אני פורען, ועוד שם כל מזונתו של אדם קצוביין מר"ה עד ר"ה חוץ מההוצאות שבתות, יו"ט, ובניו לתה"ת שם פחת פוחתים לו ואם הוסיף מוסיפים לו.

ע. ונ"ט כמו שנאמר לקדוש ה' מכובד, וכל הימים טובים נאמר בהם מקרא קודש. ועיין בזוה"ק פ' פנחס שם ביו"ט יש בחינת נשמה יתרה כמו שבשתה, ומקבילין אותה באמרית "כתר", וע"כ יש לכוון באמירת כתר לקבל חוספת הארץ של יו"ט. כה"ח אות ד'.

ומ"מ קידוש יו"ט אינו מן התורה כמו בשבת וכמ"ש בס"י רע"א ובס"י תע"ב. כה"ח אות ה'. ונ"ט שadam יכולין בכך לחייב יו"ט אפילו יש לו כמה עבדים וכמו בשבת בס"י ר"ג. חייב לאכול פת ביו"ט בערבית ובשחרית. מ"א ס"ק ב'. ועיין בס"י קפ"ח ובכח"ח שם אותן כ"ד מכמה ראשונים הסוכרים אכן חייב לאכול פת מן התורה רק בליל יום ראשון של פסח ובבליל יו"ט של סוכות, אבל בשאר ימים טובים אין חובה לאכול פת, וע"כ אם טעה ולא הזכיר של יו"ט בברכת המזון א"צ לחזור. ומ"מ צריך לאכול פת. לקיים דברי חכמים. כה"ח אות ז'.

ו. ונ"ט אם adam לא קידש בלילו ולא עשה סעודה, עושה סעודה פעמיים ביום ומקדש קידוש הלילה ביום. שם אות ח'.

פ. ונ"ט זהה בכלל הכלוד, ומ"מ לא אסור לאכול לאו דוקא, וכ"כ בשו"ע סי' רמ"ט סעיף ב' בסעודה שרגיל בה בחול כל היום מותר להתחיל מן הדין אבל מצווה להמנע מלקבוע סעודה שנחוג בה בחול מתשע שעות ולמעלה, ובערב סוכות אין לאכול מהוצאות היום ואילך. כה"ח אות י"ג.

צ. ונ"ט והמ"א כתוב דיש ליזהר בזה גם ביו"ט ראשון שהוא ערב יו"ט שני, אבל במ"ב בביור הלכה כתוב לפkap עלייו בזה.

ק. היינו קודם מנוחה קטנה, ואם שכח יעשה אותה בכויטת פת, והמנהג לעשותה אחר תפילה מנוחה ע"פ הזוה"ק והאר"י ז"ל רק שיזהר לאכול רק דבר מועט כביצה מפת כדי שייהיה תאב לאכול בלילה לכבוד יו"ט. כה"ח אות ט"ז.

א. ב. חייב אדם לבצע על שתי ככרות,¹ ולקבוע כל סעודת על הין^ש, ובגדי יו"ט יהיו יותר טובים^י משל שבת.

א. ג. לא נהגו לעשות ביום"ט סעודת שלישיית^א.

הגה: ביום"ט מאחרין לבא לבית הכנסת וממהרין לצאת משום שמחת יומ"ט.^ב

עין משפט ב. או"ח סימן רפס פיעוף ב

ב. מקדימין להתפלל ערבית יותר מבימות החוליג, ומפלג המנחה יכול להדריך ולקבל שבת בתפלת ערבית ולאכול מיד.^ג

עין משפט ג. או"ח סימן רפה פיעוף א

א. אין לשחות אלא במקומות שאמרו חכמים, וע"כ אין לשחות באומרו "ולך לבדוק אנחנו מודים"^ה.

ר. וכמ"ש בשבת קי"ז ע"א דחייב אדם לבצע על ב' כיכרות כמ"ש "לקטו לחם משנה" ועיקר החיוב בשבת משום שלא היה המן בו א"כ ה"ה ביום"ט.

ו. ובכל זמן שצורך לבצע יש לבצע ממקום העליון שבככר וגם מצד ימין, כך אמרו בחולם לאחר החכמים.

ו. ואם סודר הרבה פעמים יותר מב' סעודות ביום"ט שהייב בהם י"א שהייב בכל פעם בלחם משנה. כה"ח אות כ"א.

ז. ממשמע דברי הרמב"ם בפ"ל הלכה ט' היינו רק בסעודות של חיוב, ועוד היינו לשחות יין בתוך הסודה חזון מין של קידוש, וכ"כ בביורו הגרא, ובמ"ב אות י"א.

ח. וכשם דחייב בשמחה, ומתעם זה נוהגים להרבות במניין מאכלים יותר מאשר במסבנת. מ"א ס"ק ד.

ו. ואם חיל יומ"ט במקומות שבת לא ילכש בגדי יומ"ט לפני צאת השבת סמוך לחשיכה שנראה מכמיין שבת ליום, אלא ילכש מבועד יום ויכוון בהם לבור שבת, או שיילכש אותן אחרי שהיא לילה וראי. כה"ח אות כ"ג.

א. וכותב הטור די"א שצורך לעשות בו סעודת שלישיית, וכ"כ הרמב"ם בפ"ל מהלכות שבת הלכה ט', אבל הרוא"ש כתוב שלא נהגו כן ומהונגן של ישראל תורה.

ב. ויש לגוער בידי החזונים שמאריכין עד אחר חצות, ומחשבין חצות היום ע"פ שעוט זמניות. כה"ח אות כ"ז. ממ"א ס"ק ז.

ג. ובס"י רצ"ג כתוב הטור בשם ר"ץ גיאות שכיוון שנהגו כל ישראל כרבנן אין מתפללין ערבית אלא משחשכה גם בע"ש ואין לקדש ולהבריל אלא בכנסית היום, אלא כיוון שהרמב"ם והרא"ש מסכימים לדעה אחת והכי נקטין ודלא כר"ץ גיאות.

ד. ובספר חסידים סי' רס"ט כתוב אדם אכל לפניו צה"כ, יכול אחרי שיצאו ג' כוכבים כשיועור שיברך עליו ברהמ"ז כדי לקיים מצות ג' סעודות בשבת, וכ"כ השל"ה. וכותב המ"א בס"ק א' דטוב להחמיר, די"א דתוספת שבת מדרבנן.

ו. והגם שאוכל מיד ועדין לא יצא חובת קריית שמע שקרא ביום, מ"מ רשאי לאכול קודם ק"ש, כ"כ הב"י כאן, ובס"י רלה.

ה. וכאינו אלא דרך סיפור בעלמא, אבל אנחנו כורעים ומשתוחים של עליינו לשבח יש לשחות ואם לא ירכע ולא ישתחווה מיחזי כשקרא, דרישא.

הגה: ונוהגים שבשבת מארחים יותר לבא לביהכנ"ס מיום חול', ביום חול נאמר בכוקר בכוקר וביום השבת לא נאמר "בבוקר" אלא ו"ביום השבת".
הגה: ויש להאריך ולהנעם בזמירות, ומ"מ לא יאריך יותר מידי שייאכלו קודם שעה ששיתת.

עין משפט ד. **אורח פימן רפכ פיעוף ג**

ג. הכל עלולים למנין שבעה אפי' אשה וקטן שיוודע למי מברכין, אבל אמרו חכמים שאשה לא תקרה באצboro משום כבוד הצבור.
הגה: והגם שמדינה אשה וקטן מצטרפין אבל לא שיהיו כולם נשים וקטנים, ועובד כנעני כדיין אשה.

הגה: אסור לקרוא בראש מגולה ט.

הגה: אין איסור לקרוא אדם עם הארץ נכבד ועשיר גדול לפני ת"ח, לפי שאין זה בזוז לת"ח רק כבוד ל תורה שמתכבדת באנשים גדולים.
הגה: ממזר מותר לעלות לט"ת י, ועיין בס"י קל"ז סדר הקוראים.

ו. ומ"מ ממהרין לבא כדי לקרוא ק"ש בזמנה, מ"א ס"ק א. וכותב הרדב"ז דהטוב להשכים לתפללה בשבת כמו בחול, מה"ח אותן ג'.
ומרבבים בזמירות שדברים מעשה בראשית או במתן תורה שננתנה בשבת.

נ ובקבלה מר"י החסיד שבח נשמת כל חי מסוגל על כל צורה שלא תבוא, ויקבל האדם על עצמו כשהיא ניצול מהצראה לומר נשמת כל חי בתודה וקול זמרה בפני עצמה וכו נצלו רבים כ"כ בהסדר אלףים, וכחה"ח אותן ח'. ועיין בכה"ח דיקיון הלשונות בנשימת כל חי שם.

שם בפי קראו לשמש ויזור אוד ראה והתקין צורת הלבנה מה ראה, ע"ש.
וועוד עיין שם בפי ישmach משה דברים נפלאים ועפ"ד דבריו שם אמרתי להוסיף בברכתו של משה לישראל באומרו להם "ה' יוסף עליהם ככם" אלף פעים ועמדו המפרשים וחוז"ל בענין אלף פעמים אך לפי מש"כ בכה"ח הינו משה מהפלל שהיזרו להם האלף הארות שקיבל מהם אחורי חטא העגל וחזריהם להם בכל שבת בבחינת תוספת שבת ודוו"ק.

ז. דוקא בשבת למנין שבעה אבל ביוט' ובשאר ימים שעולמים פחות משבעה אין אשה וקטן מצטרפין, דוקא לשבעי מצטרפים אשה וקטן עפ"ה הארי ז"ל.
ו ולהיות קוראינו יכול עד שהיא בן י"ג שנים ויום אחד ויביא ב' שערות. ובזה"ז לא נהגו לקורות קטן אלא למפטיר, מ"א ס"ק ר.

ח. משמע מכאן דasha חיבת לשותע קריית התורה. מ"א שם.

ט. **ו** אף בלי שמצויה אזכרה מפיו, וגם אינו בבייהכנ"סadam מוציאה אזכרה מפיו או בבייהכנ"ס ballo הכי אסור כמ"ש בס"י צ"א סעיף ג'. וועוד יש לומר דכיסוי ראש דהכא הינו שצרייך להיות גם מכוסה בכובע גדול משום כבוד הצבור ולא בכיסוי דק. מה"ח אותן צ"ז, ולפ"ז יש להזהר גם בזה.

י. וב端正ת הדברים אין להקדימו לפני ת"ח, יפ"ל אותן ה'.

כ. אבל אין לקרוא לו הפסוק שלא יבוא לו ממזר בקהל ה' שלא יתבישי, ואם נשא ישראלית טוב לקרוא לו הפסוק כדי שיתבישי ויפרוש ממנה.
ואם הוא כהן או לוי ממזר אסור לעלותו למקום כהן או לוי משום דנתחלל מקדושת כהן או לוי, מה"ח אותן לו'.

لت

אשר

מסכת מגילה דף כג.

מנחת

עין משפט ה.ו.

או"ח סימן רפכ' פעוף ד

ה. ד. נהוגים לקרוא לשבעה ולגמר הפרשה ולומר קדיש^ל, וחוזר וקורא המפטיר מה שקרא השביעי.

הגה: בחול שאין מוסיפין על מנת הקרואים השלישי הוא מפטיר^מ. וביום שמצויאין ב', או ג', ס"ת המפטיר קורא לאחרונה.

הגה: קטן יכול לקרוא בפ' המוספיין או בד' פרשיות^י שמוסיפים באדר, וכן נהוגים אע"פ שיש חולקין.

הגה: אמורים קדיש קודם שעולה המפטיר^ט, ואין חילוק זה בין הוסיפו על מנת הקרואים או לא ובין מוציאין ס"ת אחד או ג'.

עין משפט ז. או"ח סימן רפכ' פעוף א

א. מפטירין בנביה בענינה של הפרשה^ע ואין פוחתין מכ"א פסוקים^ט אלא א"כ מסתהים הענין בפחות מזה.

הגה: ודוקא בשבת צריך כ"א פסוקים ג"פ לכל עולה שהם שבעה, אבל ביום טוב

מי שהמיר ושב בתשובה מעלה אותו, אבל בלי שב אין להעלותו בכתב "ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי", כה"ח אותן ל"א.

ל. דאחרי קריאת הפסוקים אמורים קדיש וכדי שייהי הפרש בין הקרואים לחובה ובין המפטיר.

מ. וכן נהוגן במנחה בכיפור ובט' באב שהשלישי מפטיר ואין יכולין להוסיף על הג'. נ' הגם שפ' זכור מן התורה מ"מ אלו נהוגים לקרואו שהרי עולה למנין שבעה, ט"ז ס"ק ג', אלא שלא יקרה הוא בעצם רק יברך דברקראיתו של קטן אין יוצאי, ובא"ר כתוב שיש להחמיר בד' פרשיות שלא עולה קטן. ועיין בכה"ח אותן מ'.

ט. נ' אבל בט' באב ובמנחה ביו"כ שהמפטיר ממן העולים אין אמורים קדיש רק אחרי ההפטורה, דין אמורים קדיש רק אחרי שנשלם מן החובה.

ע. מגילה כ"ג, והטעם שפעם אחת גזרו שمد שלא לקרוא בתורה ותיקנו לקרוא בנבאים מענינה של הפרשה, והוא קוראים כ"א פסוקים ג' פסוקים נגד כל עולה, והוא מברכים. וגם אחרי

שנתבטלה הגורה נשarra התקנה ומברך המפטיר מקודם על התורה להראות חשיבותה יותר, ומברכים ז' ברכות בהפטורה כנגד ז' עולמים. כה"ח אותן א' וז' ברכות של המפטיר הם: שת' ברכות על התורה לפניה ולאחריה, ואחת לפני הפטורה אשר בחר בנבאים, ואח"כ עוד ארבע ברכות

אחרי הפטורה.

ו' ואין לענות אמר אחר אמר וצדיק שאין זה סוף ברכה, כה"ח אותן ב'. וככתוב הלבוש שיש

לקוראו בנביא הכתוב כמו בס"ת ומגילה, וקצת פוסקים ס"ל דקלף בעין, ועדיף כתיבת מדף

ומ"מ אותם שאין להם הפטורה כתובה בקהל לא יקרו בחומשי הנדפסין ועדיף שיקראו מספר נביאים שלם הנדפסים. כה"ח אותן ג'.

אם בהפטורה שהודפסה ישנו חסרון קורא החיסרון בע"פ, שם באות ד'.

ו' ואמרו באגדה שאין אדם ניצול מעונשו הקשה בגיןם עד שבני יאמר קדיש או יפטיר בנביא, וככתוב הריב"ש בס"י קט"ו דמהה נתפשט המנהג לעלות כל י"ב חודש מפטיר ולומר קדיש בתרא.

ועיין בכה"ח אותן ו' סדר הקידמה בזוה.

פ. ואם יש מתורגם די בעשרה פסוקים כי גם התרגום עולה למנין, שם אותן ז'.

שקוראין ה' מספיק בט"ו פסוקים ^{צ.}.

הג': לא נתקנה ההפטורה רק בaczbor אחורי שקרוואו בתורה ^{צ.}, אבל בלי זה אסור לקרוא עם הברכות שלפניה ולאחריה, ובלא ברכה מותר.

דף כג:

או"ח סימן רפ"ד מעיף א

עין בסעיף הקודם

או"ח סימן נה מעיף א

עין משפט ג.

א. אין אומרים קדיש ^ר בפחות מעשרה ^ש זכרים בני חורין גדולים שהביאו ב'

צ. ולפ"ז בחול שקוראין ג' ומפטירין כמו בט' באב ומנחה ביוה"כ די בט' פסוקים נגד ג' עולמים, כנה"ג בהגחות הטור.

ק. ובעינן תרתי גם בaczbor של עשרה וגם אחורי שקרוואו בתורה מקודם. ואם התחליו בעשרה ויצאו מקטנן גומר בברכות, והיינו התחליו קראת התורה גומר בברכות התורה, ומפטיר بلا ברכות.

ואם התחלו הפטורה בעשרה ויצאו מקטנן גומר הפטורה בברכות, כה"ח אות י"ב. כשיש חתן בבהיכנ"ס יש נהגים לומר אחורי הפטורת השבוע "ושאש אשיש בה" עד וכמושש חתן על כליה ישיש עלייך אלהיך".

ר. כתוב שבולי הלקט אין פוחתין מז' קדישין בכל יום ע"ש, ועל פי דברי האר"י זיל יש לומר י"ב קדושים בכל יום ששה בשחרית, שהם אחד קודם הodo, ה'ב' קודם יוצר הג' אחר חפלת י"ח, ה'ר' אחר קדושה לדרא, ה'ה קודם קוה ה'ו' קודם עליינו לשבח, וקדיש זה הוא כדי להעלות כל הנשימות והנפשות בסוד תחיית המתים, וע"כ אומרים אותו היתומים על מיתה אב ואם. ועוד שני קדושים במנחה אחד קודם העמידה ואחד אחורי, וארבעה קדושים נוספים בעברית אחד לפני הברכות והשני אחורי הברכות לפני העמידה והג' אחר העמידה, ה'ד' קודם עליינו לשבח מבואר בשער הכוונות דרוש הקדיש ובנוסח החפלת דף נ"א. ויש מוסיפים אחר מנחה מזמור למנצח ואחריו עוד קדיש הר' נעשו י"ג קדושים נגד י"ג מידות ואשרי מי שעבוד את רבו בשמחה ובכונונה.

ו^{צ.} ועין בכח"ח אות ג' באמירת מירא דר' חנניה בן עקשייא וכו' כדי לומר אחורי קדיש שיש לאמרו בשמחה ובחתלהבות. ושם, השומע קדיש מחכם הדורש בחכמת הקבלה נמלחים לו עוננותיו.

ו^{צ.} והעם הנהו לומר אחר לימוד תורה שבכתב ותשועת צדיקים וכו', ואומרים קדיש יהא שלמא ואחר תורה שבע"פ הנהו לומר רב כי חנניה ואומרים קדיש על ישראל, כה"ח אות ד'.

ש. שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל ואתי"א "תוך" "תוך" "מהבדלו מתוך העדה" ואין עדה פוחתת מעשרה כדילפין ממרגלים, מגילה כ"ג ע"ב.

לכתחלה צריך להשיב אחד שלא שמע כמ"ש בשו"ע סי' ס"ט סעיף א'.

וכמו שטוב למעט בברכות כך טוב למעט בקדושים, ולא יאמר כמה קדושים על פסוקי תורה או משנה או גמרא אלא יאמר קדיש אחד אחר שלמד תורה שבע"פ וקדיש אחד אחר שלמד תורה שכחtab.

ו^{צ.} כשם שאסור לעבור נגד המתפלל כך אסור לעבור נגד האומר הקדיש עד דאמירן בעולם, כה"ח אות ט'. אסור למנות למן עשרה או אף באלו"ף בית ושרי רק במחשבה, כה"ח אות י"א.

שערות.

ה"ה לקדושה וברכו שאין נאמרים בפחות מעשרה.

או"ח פימן סט סעיף א

א. אם יש בני אדם שהתפללו כל אחד ביחיד ולא שמעו קדיש וקדושה, עומד אחד מהם ואומר קדיש וברכו וברכה ראשונה יוצר אור ולא יותר וזה פורס על שמעי.

הגה: ועכשו לא נהגו לומר כל ברכת יוצר אור אלא קדיש וברכו.

ו^ג האונן אינו מצרף לעשרה ולכל דבר שבקדושה, פר"ח אותן ח', כה"ח אותן י"ג. ואם יש מי שישתדל בשבilo מסתברא מצטרף - פר"ח שם. שכיר או הגיע לשכירותו של ליט מצטרף אף שאינו יכול לדבר לפני המלך, כה"ח אותן י"ד. מומר לע"ז או מחלל שבת בפרהסיא או מומר להכיס אפי' בדבר אחד אינו מצטרף אבל עבריין לחייב מצטרף, ועיין בכח"ח אותן ט"ז.

ו^ג גור מצטרף לעשרה, אף שכותב ונקרשתי בתוך בני ישראל וגור לאו בני ישראל כמו"ש בסוכה כח ע"ב בתוס' מ"מ כאן אסמכתא. וכיון שכשר להיות ש"ז אין סברא שלא מצטרף לעשרה. ואם מל ולא טבל אינו מצטרף, כה"ח אותן י"ז. קטן כגון שיש תום שאומר קדיש יש נהגים להקל בזה אך עדיף שגדול יאמר אליו הקדיש, ועיין בכח"ח אותן י"ט, ועיין באות כ'.

ו^ג כשהל יום השנה באמצע השבוע נהגו מליל שבת של קודם לכון לומר קדושים כדי להעלות נשמהו ומשם לא תרד אחרי שכבר עלה (גם אם לא נשלם י"ב חודש עד אמצע השבוע) ובכל שנה ושנה היא עולה מדינה, ועיין בכח"ח אותן כ"ג.

ו^ג הבן אומר קדיש על amo אפי' בחיה אביו ואפי' מקפיד, וי"אadam מקפיד לא יאמיר. מי שנפטר ללא ذרע או שנחנח בנו קטן ושוכרים עבورو אדם לומר קדיש הדבר הוא לתועלת, ורק שיאמר קודם התפלה שכל הקדושים שאומר ביום זה יהיו לע"נ של פלוני ומשים ויהי נועם, כה"ח אותן ל'.

אם למדו תורה ורוצים כל העשרה לומר קדיש מעיקר הדין מותר, אך עדיף שאחד מהם לפחות יענה אמן ואם אפשר שניים מהם כמו"ש ואמרו אמן בלשון ריבים, כה"ח אותן ל'א.

כשהואמרם כמה אחדים הקדיש ואחד קולו חלש מהני מ"מ טוב שירים קולו כדי שנים או ג' ישמעו אותו ויענו לו. כה"ח אותן ל'ב.

ו^ג מגילה כ"ג ופי הר"ן שם, והמנוג היום שלא לומר קדיש וקדושה וברכו אלא למי שלא התפלל עדין או אחר לבא להבנ"ס, וזה כשמגייע לישתחוו אומר בקול רם ואומר קדיש וברכו ופסק שם ואני אומר יוצר אור בקול רם רק בלחש וכשיגיע לי"ח אומר ג' וראשונות קדושה בקול וגמר תפלו בלחש. ואם הם שעשו שבעה שלא התפללו נהגים להתפלל כל העמידה בלחש ואח"כ מבאים ג' או ד' מבחוץ אע"פ שכבר התפללו כדי להצטרף עמם בחזרה הש"ז וקדושה וענין אמן גם כדי לקיים ברכת כהנים בשחרית, כה"ח אותן א'.

וכשעומד אחד לומר קדיש לא יאמר בלי שאמר פסוקים לפניו כן, שם אותן ב'. ולדברי השו"ע אף שכבר ברכו ברכות ק"ש חזורים ברכת יוצר או מר מפני הקדושה שבה דין ייחיד אומר אותה, וגם להסוכרים שאומרים קדושה ביחיד, חזורים על ברכת יוצר אור שלא יראה כאילו הם קופרים ח"ז כဆומר להם ברכו וכ"ו ואינם מברכים את ה'.

ולהרמ"א דין לומר ברכת יוצר אור אם כבר ברכו והטעם כיון שאומרים ברוך ה' המבורך לא מחדי כוכברים אם לא מברכים עוד ברכה, מ"א בס"ק א'.

הגה: ויליאם דפורטין גם בעדכית כמו בשחרית אך לא נהגו כן משום שאין קדיש קודם ברכו של ערבית.

א. ב. אחר שסימנו יוצר המאורות אומר החזן אבות וגבורות וקדושה וכן ברכת אתה קדוש וזה נקרא עובר לפני התיבה, ואין עושין דברים אלו בפחות מעשרה משום שם דברים שבקדושה, וצריך להזכיר אחר ו' שלא שמעו קדיש וקדושה שם רוב העשרה, ואם אין שההafi' בשביב אחד שלא שמע אמורים. ג.afi' מי ששמע יכול לפרש על שמע ולעבור לפני התיבה בשביב אותו שלא שמע.

ומ"מ אם אותו שלא שמע בקי מوطב שיפורות הוא בעצמו ויעבור לפני התיבה. הגה: מי שעובר לפני התיבה ואומר עד האל הקדוש ימשיך להתפלל ע"פ שכבר התפלל, אבל האחרים יכולים להפסיק אחר האל הקדוש, וכ"ש אם עוד לא התפלל זה שעובר לפני התיבה שממשיך ומשלים כל התפלה, ע"פ שיצטרך לקרות אה"כ ק"ש ולא יסמן גאולה לתפילה. וע"ע בדברי הרמ"א שם.

או"ח סימן טט מעיף א
עין לעיל עין משפט ג.

או"ח סימן קכח מעיף א
עין משפט ה.

א. אין נשיאת כפים בפחות מעשרה^א והכהנים מן המניין^ב.
הגה: ואין לזר לישא כפיו^גafi' עם הנים.

א. מגילה כ"ג, ואם התחללו בעשרה ויצאו מקצתן גומרים כמ"ש בס"י נ"ה סעיף ב'. וגם בבית שאין בו ס"ת נהגו לישא כפים.

ב. והש"ז שקורא להם הנים אין בזה הפסקה כיון לדין רוחך תפלה הוא, אך עדיף שאחר יקרא להם.

ב. דהם בכלל הברכה, ב"ג.

ג. הש"ז מי שבא בזה"ז ואמר כהן אין מעליין אותו לכהונה ע"פ עצמו, אך פסק בש"עaben העוזר סי' ג' ולא יקרא בתורה ראשון ולא ישא כפיו, אך הרמ"א כתוב כיון לנו תרומה מן התורה בזה"ז אין לחוש שיעלנו אותו לתרומה, יקרא בתורה ונושא כפיו ע"פ עצמו. ובאי" שנהוגים בתרומה כמ"ש ביו"ד סי' של"א איןנו נאמן ע"פ עצמו, והגם ייחסין לכ"ע בעין ב' עדים כשרים, לתרומה דרבנן די بعد אחד ואינו נאמן ע"פ עצמו, והגם שגים בחול"ל שאין תרומה אכתי יש חשש שתיתנו לו פדיין הבן שיש בזה הנהה, אין לחוש לכך כיון שאין נתונים פדיון אלא למני שמיוחס ובועל תורה כדי לקיים המצווה כתקינה לא כן לתרומה שנייתתafi' לעם הארץ היישנן. ועינן בכח"ח אותן ו' שיטיםadam הוא ת"ח וירא ה' מעליין אותו ע"פ עצמו לкриוא בתורה ולישא את כפיוafi' בא". אבל אם הוא מארץ רחוקה שאין שיירות מצורין וגם הוא עם הארץ אין מעליין אותו על פיוafi' בחול", אלא ע"פ ב' עדים כשרים.

ה. זור הנושא את כפיו עובר בעשה בן הוא בಗמ' כתובות דף כ"ד ע"ב ופי' רשי' שם משום דכתיב "כה תברכו" אתם ולא זרים. וכותב הד"מ דשיטת ר"י בתוס' דין עובר בעשה אלא בעולה לבדו אבל בעולה היהרל עם הנים אחרים אין בזה איסור עשה, ומ"מ יש להחמיר לאיסור וזה מש"כ כאן הרמ"א.

מנחת

מסכת מגילה דף כג:

או"ח סימן קמג סעיף א'

עין משפט ו.

א. אין קוראין בתורה בפחות מעשרה ג' גדולים ה' בני חוריין, ואם התחליו בעשרה ויצאו מקטן גומרים.¹

אה"ע סימן סב סעיף ד'

עין משפט י.

ג. אין מברכין ברכת חתנים אלא בעשרה וחתן עצמו מן המניין, אבל לברכת אשר בראש שאומרם אחרי ברכת המזון אין צורך בעשרה², ומ"מ בעין שלשה ט.

או"ח סימן קצב סעיף א'

עין משפט כ.

א. היו המוסכין שלשה חייבים בזימון' שאומר אחד מהם נברך שאכלנו משלו,

ג' ובספר ההפלאה בכתבות שם כתוב דיש מצות עשה על ישראל להתברך כמו שיש מצוה על הכהנים לברך.

ה' חلل אסור לו לישא כפיו כմבוואר בסעיף מ"ב, ואפי' עם כהנים אחרים. וזה טומטום ואנדרגינוס לא יעלו לדוכן אף' ללא ברכה ואפי' עם כהנים אחרים, כה"ח אות ז'. עין בכח"ח אות י"א שהסיק נשיאת כפים בזמן הזה וגם בזמן המקדש בגבולין אם זה מן התורה.

ד. דבר שבקדרושה הוא ואין פחות מעשרה, מגילה כד.

ה. ה' ואף דקטן משלים לו' עלולים מ"מ אינם משלים למנין עשרה. ועל היוצאי נאמר "וזעובי ה' יכלו", והגם שמוטר לצאת בין גברא לגברא זה דוקא בנשarrow עשרה.

ו' ואם יצאו מקטן הינו שנשארו רובן ויראה דבששה מספיק. ומה שgomrin ביצאו מקטן הינו שנשארו רובן ויראה דבששה מספיק.

ז' ובאם יצאו מקטן בשעת ק"ט שgomrin כל מספר העולמים יקרא גם ההפטרה ומ"מ ברכות ההפטרה לא יברך אלא א"כ התחליל בהם יצאו מקטן דוגמרם, כה"ח אות ט.

ז. כתובות דף ח' ע"א מר' יצחק, ורmb"ס בפ"ב מהלכות ברכות. ועיר שנייה בה עשרה אסור לעשותה בה נישואין אלא יסעו החתן והכלה לעיר שיש בה עשרה, ואם אין בכל המדינה זהה דוחק גדול לנסוע למدينة אחרת, יעשוليل' ברכות והו כדייעבד אבל יברכו ברכת "אשר ברוא" וכמו בסעיף ג' ובאות ז'. כ"כ בח"מ. ומהיו ברכות אירוסין לכ"ע אינה צריכה עשרה אלא לכתチלה.

ח. שלא ע"י אלא כשمبرכים כל ברכות החתנים דומי' דבוזע, ועיין בר"ן שכות ברכת אשר ברא לבדה לא מקרי ברכת החתנים, כ"כ בח"מ.

ט. וקטן אינו מצטרף לשולשה, וכן עבד, כ"כ בח"מ, ומשמע מלשון השו"ע דבעין גם לברכת אשר ברא בית החתנים, אך יש נהגים לברך אשר ברא גם بلا בית החתנים. וכן המנהג בארץ ישראל שمبرכים ברכת "אשר ברוא" ברכת המזון כשהחתן סועד עם אנשי ביתו ויש שם שלושה גדולים שמצטרפין לזמן. אבל קטן אינו מצטרף לעניין ברכת "אשר ברוא" וזה שאינו נחשב לפנים חדשות. ועיין בשורת יביע אומר חלק ג' סי' י"א.

י. ובפתח הדבראות ד' כתוב ברכת הזימון מן התורה אף' בגין, אבל היפה לבאות א' כתוב בגין הוא מדרבנן אבל בעשרה שיש הזורת ה' מן התורה, וי"א גם בעשרה הוא מדרבנן, ועיין בכח"ח אות א'. ושם מש"כ בשם הזוהר בעניין אמרת הזימון.

והם עונים ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו^י, והוא חזר ואומר ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו^ל.

ב. גם אם הם ד' טוב יותר לומר נברך שאכלנו כדי לכלול עצמו ולא "ברכו" י שאכלנו משלו.

ג. אם הם עשרה^י צריך להזכיר שם ה' שאומר נברך אלהינו וכו' והם עונים ברוך אלהינו שאכלו משלו.

ואין לומר לאלהינו בلم"ד^ו.

ד. בין שיהיו עשרה או מאה או אלף או יותר כך הם מברכים ואין משנה מנוסח זה, וכל האומר "מטובו"^ע או במקום חיינו "חיים" הרי זה עם הארץ.

אין משפט נ.

עיין לעיל עין משפט ג.

אין משפט ע.

ג. אין מברכין ברכת חתנים אלא בעשרה וחתן עצמו מן המניין^ו, אבל לברכת אשר בראש שאותם אחורי ברכת המזון אין צורך בעשרה^ז, ומ"מ בעין

ו. אם הבן מברך יאמר ברשות אבי מורי ואם יש כהן יאמר ברשות הכהן, ועיין בכח"ח אות ב' רבסבת נוהgin להוטף ברשות שבת מלכתא, ובטוכה מוסיפין ברשות ז' אושפיזין עליאין קידשין, וכ"כ הבן איש חי.

ואין מזמן אלא על הפת לדינה וכ"מ בדברי הזוהר פ' בלבד דף קפ"ו ע"ב, ובשער המצוות פ' עקב.

ב. וא"צ לומר ובטובו "הגadol" חיינו, כה"ח אות ז'.

ל. ואין לומר ברוך הוא ובברוך שמו גם בעשרה שמזומנים בשם דשב ואל תעשה עדיף, כה"ח אות ח'.

מ. ובברכות ק"ש שאומר "ברכו" את השם, שם שאני כיון שאומר המבורך כולל בה עצמו לא בן בזימון בכח"ז.

ג. וגם טעה המזמן ואמיר אלהינו בלי עשרה העוניים יعنו בלי שם והוא חזר אחריהם ג"כ בלי שם.

ט. דLAGBI ברכה לא נאמר בلم"ד דכתיב "ברכו עמים אלהינו".

ע. דמשמע רק מטובו ולא כל טובו וע"כ הוא טועה, וגם במילת חיים במקום חיינו מוציא עצמו מן הכלל.

פ. כתובות דף ח' ע"א מר' יצחק, ורmb"ס בפ"ב מהלכות ברכות. ועיר שאן בה עשרה אסור לעשותה בה נישואין אלא יסעו החתן והכלה לעיר שיש בה עשרה, ואם אין בכל המדינה זהה דוחק גדול לנסוע למדינה אחרת, יעשו בלי ברכות והו כדייעבד אבל יברכו ברכת "אשר ברא" וכמו בסעיף ג' ובאות ז'. כ"כ בח"מ. ומהיו ברכת אירוסין לכ"ע אינה צריכה עשרה אלא לחתילה.

צ. דלא עבי י' אלא כשمبرכים כל ברכות חתנים דומי' דבוזע, ועיין בר"ן שכותב ברכת אשר ברא לבדה לא מקרי ברכת חתנים, כ"כ בח"מ.

מנחת

מה

אשר

מסכת מגילה דף כד.

שלשה^ג.

או"ח סימן קלז מעיף ב

עין משפט ז

ב. אין קוראין פחות מג' פסוקים לאחד ושנים קורין שלושה ואחד קורא ארבעה והקורא הד' פסוקים י' הרי זה משובח.

או"ח סימן כמה מעיף א

עין משפט ק.

א. בימי חכמי הגמ' היו נהגים לתרגם כדי שיבינו העם^ש. ואין הקורא רשאי לקנות למתרגם יותר מפסק אחד, ואין הקורא רשאי להגביה קילו^י יותר מן המתרגם וכן אין הקורא רשאי לסייע למתרגם שלא יאמרו תרגום כתוב בתורה^א.

דף כד.

או"ח סימן כמה מעיף א

עין משפט ב.ג.

א. בס"ת אין מدلgin מעניין לעניין^ב, אבל באותו עניין כנון אחורי מות ואך בעשור להחדש השבוי שכהן גדול קורא ביה"כ מدلgin^ב, והוא שלא יקרא ע"פ שאסור לקרוא שלא מן הכתב^י אף^י תיבה אחת.

ב. בנביא מدلgin^ה אף^י בב' עניינים באותו נביא, אבל מנביא לנביא אין מدلgin^ו, ובתרי עשר מدلgin מנביא לנביא, ובכלב שלא ידלג מסוף הספר לתחלתו^ו.

ק. וקטן אינו מצטרף לשולשה, וכן עבד, כ"כ בח"מ, ומשמע מילsson השו"ע דבעינן גם לברכת אשר ברא בית חתנים, אך יש נהגים לברך אשר ברא גם בלבד בבית חתנים. וכן המנהג בארץ ישראל שמברכים ברכת "asher bra" בברכת המזון כשהחנן סעוד עם אנשי ביתו ויש שם שלושה גדולים שמצטרפים לזמן. אבל קטן אינו מצטרף לעניין ברכת "asher bra" וה"ה שאינו נחשב לפנים חדשות. ועיין בשורת יביע אומר חלק ג' סי' י"א.

ר. ולאיזה שיריצה הש"ץ לדורא ד' רשאי ואין קפidea בזה, מה"ח אותן ד'.
ש. מגילה כ"ג.

ת. שנאמר "משה ידבר והאללים יענו בקהל" בקהלו של משה, ברכות מה"ה ע"א, מ"א ס"ק א'.
וכתיב הרמב"ם בפ' י"ב מהלכות תפלה שלא כל המקראות מתרגמים אותם, ע"ש.

א. ~~ו~~ ומטעם זה החזון לא יתרגם ואברהם זקן לחתן אלא אחר יאמר התרגום שלא יאמרו שתרגומים כתוב בס"ת, אך אם אין אחר יכול החזון גם לתרגם, מה"ח אותן ד'.

ב. מגילה כ"א, ויום ס"ט.

ג. כיוון ששניהם מעניין יה"כ, ט"ז ס"ק א'. וזהו הטעם בתענית צבור שקוראים פ' וייחל בפ' כי תשא, ומدلgin לפסל לך משום שם מעניין אחד, ועוד טעם שני שקוראים אותם ב' עלולים, ועיין בכח"ח אותן ג'.

ד. ~~ו~~ וככהן גדול ביה"כ שהוא קורא בעל פה הינו משום דאין גולין ס"ת בזיכרון, וא"א להביא עוד ספר דאין קוראין בב' ספרים לאדם אחד משום פגמו של ראשון, מ"א ס"ק ב'.

ה. דאין יוצאת הוראה ממש ואין חשש לטירוף הדעת ובלבול.

ו. ודעת הט"ז והמ"א דגם בכל נביא אין לדלג מסופו לתחילתו למפרע, ועיין בכח"ח אותן ט'.

מו

מנחת

מסכת מגילה דף כד.

אשר

או"ח סימן נג סעיף ז'

עין משפט ד.

ו. אין ממנים אלא מי שנתמלא זקן משומם כבוד הצבור^י, אבל באקראי^ז מש habia ב' שערות^ט יכול לידר לפני התיבה.

עין משפט ה. או"ח סימן קכח סעיף לד

לו. קטן שלא הביא ב' שערות לא ישא מפני עצמו כלל, אבל עם אחרים גדולים נשוא למדוד ולהתחנן^י,ומי שהbia ב' שערות נשוא מפני אפיי^{לבד}, ודוקא באקראי אבל בקביעות איןנו נשוא אלא עד שתתמלא זקנו ואז נשוא אפיי^{יחידי בקביעות}.

כל שהגייע לשנים שרואוי שיתמלא זקנו ל' הווי נתמלא זקנו.

עין משפט ז. או"ח סימן נג סעיף יג

יג. מי שבגדו קרווע זורעוטיו מגולין לא ירד לפני התיבה^ט.

עין משפט זו. או"ח סימן סט סעיף ב

ד. טומא אפיי שלא ראה מאורות מימי פורט על שמע וمبرך יוצר המאורות^י, כיון שהוא נהנה מהמאורות שרואים אחרים שמורים לו הדרך אשר ילך בה.

ז. ואם הצבור רצו למחול על כבודם לדעת הרשב"א והרמב"ם הרשות בידם, אך לדעת הרא"ש אין יכולם למחול, והב"ח כתוב דגם לרשב"א ורמב"ם אין יכולם למחול וכן דעת השו"ע, כה"ח אות ל"ז.

ח. ~~א~~ אבל ביו"כ ובתעניות אפיי באקראי אין מוריין אותם, ועיין בכח"ח אות ל"ח על אותן שמוירדים זקן שאין להוריין לפני התיבה ע"פ הזהר.ומי שפטול להיות ש"ץ מלחמת עבירה, אפיי באקראי אין יכול להיות ש"ץ כי"ז שלא עשה תשובה, כה"ח אות מ'.

ט. ייגדרו כדי לכוף ראשן לעיקן, דבלאו הכני לא מקרי איש, ב"י בשם הכלבו.

י. ~~א~~ ואפיי הוא בן י"ג שנים ויום אחד וזריך לדקדק בדבר שלא תהיה ברכה לבטלה, מ"א ס"ק מ"ח. אך הא"ר כתוב דכל שהגייע לי"ג שנים מסתמא הביא ב' שערות וכ"כ החיד"א, כה"ח אות קצ"ר.

~~ב~~ והוא דקטן שלא הביא ב' שערות אך לדעת השו"ע אין נשוא מפני הוא אפיי שאין אחר ואפיי באקראי, כה"ח אות קצ"ה.

כ. ואפיי בקביעות, כה"ח אות קצ"ו. ורשאי לברך שלא גרע מבני חינוך דمبرכים לעצם ועונין אחריהם אמן, שם אות קצ"ז.

וחינוך זה אינו כבן חמיש או שש אלא בידוע לישא מפני כמו שאר כהנים כמו שאמרו בסוכה מ"ב ע"א, ועיי' בתוס' שם.

ל. ~~א~~ עיין בכח"ח אות ר"א, דהינו זקן העליון ואם הוא בן י"ח ומעלה ויש לו קצת זקן הו נתמלא זקנו, שם אות ר"ג.

מ. דבגדי הש"ץ צריכים להיות נקיים בלי לכלוך ורוכב.

אבל אם אינו ש"ץ יכול להתפלל כך, ב"ח.

ג. הגם שבס"י רצ"ח סעיף י"ג כתוב הסומה אינו מברך בורה מאורי האש, י"ל דשם, לא בהנאה תלייא מילתא אלא עד שישתמשו לאורו או מברכים וע"כ הסומה שאינו משתמש באורו אינו מברך, אבל ביצור המאורות בהנאה תלי הדבר וגם הוא נהנה מחדרים ע"כ מברך, כ"כ ה"ח.

מנחת

מסכת מגילה דף כד:

אשר

מז

- עין משפט א. **או"ח סימן קכח סעיף ל**
ל. **לב.** כל ששהה בעיר ל' יום הוי רגיל בעירו, ואפי' לא בא לדור בעיר אלא להיות שוחט או סופר על חצי שנה או שנה אחר ל' יום הוי רגיל בעירו.
אבל אם בא באקראי לעיר ושמה ל' يوم לא מקרי רגיל.
עין משפט ב. **או"ח סימן קכח סעיף לב**
עין לעיל עין משפט ב
עין משפט ג. **או"ח סימן קכח סעיף ל**
עין לעיל עין משפט א.
עין משפט ח. **או"ח סימן קכח סעיף לג**
לה. מי שאינו יודע לחזור האותיות כגון שאומר לאלפי"ן עיניי"ן וכיוצא בזה לא ישא כפיו^ע.
עין משפט ו. **או"ח סימן נג סעיף יב**
יב. אין מניין מי ש考רא לאלפי"ן עיניי"ן ולעיניי"ן אלפי"ן^ב.
עין משפט ז. **או"ח סימן קכח סעיף ל**
עין לעיל עין משפט א
עין משפט ט. **או"ח סימן קכח סעיף לב**
לו. היו ידו צבעים במניין צבעים לא ישא כפיו אם לא שרוב העיר מלאכתן בכך או דש בעירו או מכיסים ידיהם בטלית.
עין משפט י. **או"ח סימן נג סעיף יה**
יה. האומר אני יורד לפני התיבה מסווג שברגלי סנדל או בגדי צבעין לא ירד אותה תפלת^ז מסווג שדרך האפקורוסים להקפיד בכך וחוששין שמא נורקה בו אפקורוסות.
הגה: ואפי' נותן אמתלא לדבריו^ז.
עין משפט ל. **או"ח סימן לב סעיף מה**
מה. **סז.** ציפה הבתים זהה או בעור בהמה טמאה פסולים.
-
- ט. אם קנה דירה וудין לא שהה ל' יום אסור לישא כפיו, כ"כ הב"ח והא"ר, כה"ח אות קע"ח.
ע. מגילה כ"ד ע"ב, כגון במקרים יאר ה' פניו אומר יעד ה' פניו והוא לשון קללה.
ואם עלה לא ירד, פר"ח, כה"ח אות קצ"ג.
פ. ה"ה לקוראין חתין ההי"ן, הרדב"ז ח"ב סי' מ"ה, מ"א ס"ק ט"ז.
צ. לא בגדים צבעים ולא בלבנים או בנעלים, ט"ז ס"ק ח'.
ק. ~~ול~~ הינו אח"כ אבל אם אומר אני יורד בגדי צבעין מסווג שאין זה כבוד הצבור יכול לירד, פר"ח אות י"ח.

מה

מנחת

מסכת מגילה דף כה.

אשר

עין משפט מ. או"ח סימן לב סעיף לט

לט. נור. תפילין של ראש ושל יד הולכה למשה מסיני שהיו מרובעות בתפирתנו' ויהי רבעון מכון אורכו כרוחבו כדי שהיה להם אותו אלכסון שאמרו חז"ל כל אמה בריבוע אמה ושני חומשי האלכסון. צריך לרבע גם מקום מושבנ' וגם הบทים י".

הגה: אבל גובה הבתים אין להפקיד א' אם הוא יותר מריבוען וארכן.

לט. נז.عشאם מרובעות ואחר זמן נתקלקל ריבוען יש מי שאומר שעריך לרבען ב'. הגה: ועשה כל הד' בתים בשווה י' שלא יהיה אחד גדול מהביוו.

דף כה.

עין משפט ב. או"ח סימן קבא סעיף ב

ב. האומר מודים מודים י' משתקין אותו.

עין משפט ג. או"ח סימן רבב סעיף ג

ג. היה אדם לבך על הרעה בעדעת שלמה ובנפש חפה בדרך שמכור בשמה על הטובה, כי הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובותם, כיוון שמקבל באהבה מה שגורע עליו השם נמצא שבקבלה רעה זו הוא עובד את השם שהוא שמחה לו.

עין משפט ו. או"ח סימן פא סעיף ט

ט. אסור לומר שמע ב' פעמים י' בין שכופל התיבות שאומר שמע בין שכופל הפסוק ראשון י' כדי שלא יראה ח"ז ב' רשות.

ר. פ"י רשי' שישמר ריבוען שלא ימושך חוט התפירה יותר מדראי ויקצר ורחבו, והרא"ש פ"י שוגם גוף התפירה יהיה בריבוע ממש, ב"י, קול יעקב אותן קע"ה. ש. היינו התיותרה.

ת. היינו הבתים במקומות הנחת הפרשיות.

א. ו~~א~~ ובמספר האשכול כתוב שיש להקפיד לכתילה שוגם הגובה כמו באורך ורוחב. אלא שכח ולא ראייתי נוהגים כן.

ב. דbullet; שעה בעין שהיו מרובעות לא כן במצוות שהתוורה הקפידה על שעת העשרה. מיהו אם מלחמת האוריר שבין הבתים כשמתייחס העור מתרחבים הבתים אבל כשיידקים נמצא הריבוע מכון כשרים, ברכי יוסף אותן י"ב, ושערית תשובה אותן נ"ח.

ו~~א~~ מ"מ א"צ למודדין בכל יום אם ריבוען קיים, אם לא שרואה שנתקללו אז צריך תיקון. קול יעקב אותן קפ"א.

ג. היינו לנוי התפילין ולמצואה, קול יעקב אותן קפ"ב.

ד. משום דנראה שמודה לב' רשות, וכמו האומר שמע שמע, גמ' ברכות ל"ג.

ה. לפי הירושלמי ביחיד מותר וrok בצדור אסור, אך מגמ' דינן וכן משמעות השו"ע אין חילוק וגם ביחיד אסור, וכ"כ הפרמא"ג ודלא כה"ח והפר"ח, כה"ח אותן ל"ד.

ו. ו~~א~~ ובקריאת שניים מקרא ואחד תרגום כמשמעותו לפוסוק שמע ישראל יקרא בפעם השנייה בלבד, אך י"א דבזה אין לחוש שהרי קורא כל הפסוקים פעמיים. כה"ח אותן ל"ה.

דף כה:

יעין משפט ב.

ה. מותר להתולץן באלילים.

הגה: ומותר לומר לעכו"ם אלהיך בעוזך או יצליה מעשיך.

יעין משפט ג.

ב. בני העיר שמכרו^י בהכני"ס יכולם ליקח בדמיו היכל שמנחים בו הס"ת' או תיבת שמעמידין עליו ס"ת, מכרו ארון או תיבת יכולם ליקח בדמיו מטפח של ס"ת, מכרו מטפח לוקחים בדמיה חומשים וכן נבאים וכותבים^י, מכרו ספרים לוקחים בדמיהם ס"ת אבל הפוך להוריין מקדושתן אסור.

ב. אף אם קנו במקצת מעט דבר שקדושתו חמורה אין יכולם לשנות המותר לקדושה קלה.

דף כו.

יעין משפט א.

א. רחבה של עיר אע"פ שמתפלין בה בתעניות אין בה קדושה^ל כיוון שהזאה באקראי.

^י ואחרי פסוק ראשון מעיקר הדין יכול לכפול שאר הפסוקים אך י"א דגם שאר הפסוקים אין לכפול והוא מדברי המאירי במגילה דף כ"ה, וע"כ יש ליזהר גם בשאר הפסוקים, כה"ח אות ל"ג.

ז. מימרא דב נחמן שם.
ח. מרמב"ס בפי המשנה. וכותב הט"ז בס"ק ב' שלא דק בהוראה זו שלמדה מדין שביעית אבל חיללה לומר לגוי בלשון נוכה דהוי מחזיק ידי עכו"ם אלא אמר לו שלא בלשון נוכה אלהים יהיה בעזורך, וכן כתוב הבהיר להלכה.

וכותב בספר חסידים שלא אמר לעכו"ם באמונה שיש לאלהיך או אני משבעך על אמוןך, וכן לא יאמר אדם אני אשבע באלהותו של העכו"ם לשקר דגム זה לא יעשה. ואם יאמר העכו"ם לישראל אלהינו או אדונינו היה בעזורך לא עינה אמן, כי כוונתו על האלה שלו אבל אם יאמר לישראל אלהיך או אדוניך יצילך עינה אמן. מבית לחם יהודא.
ט. ואף לכתהלה מותר למוכר אותו כדי לקנות ארון קודש דמעליין בקודש, ועין בכח"ח אות ז'.

י. ^ו אם מותר להניח שאר ספרים בתוך ארון הקודש אי הו הורדה מקדושתו, או שמא כיוון דרך להניחם שם עם ידיעות פסולים hei כתנתו עליהם מתחלה לשם כך, עין בכח"ח אות ט'.

כ. וראי דחומשים יותר בקדשה מנביאים וכותבים, וחומשים והנביאים וכותבים קדושים יותר מטפח ס"ת, כה"ח אות י"ב.

ל. ^ו מגילה כ"ז. ועוזרות שלנו כיוון שמתפללים בה יש בה קדושה וע"כ אסור לעשות דרכה קפנדראיא דהינו לקוצר הדרכם שיש חולקים ומקלים, כה"ח אות א'.

^ו בכני"ס שמתפללים בו ומתחתיו היו דרים, והתחילו להתפלל מלמטה שלא עד הגזברים מתחתיו אין בו קדושה רק מקרעינו ומלמעלה, כה"ח אות ד'.

הגה: י"א דלא נקרא ארון הקודש אלא ארון העשו כמין ארגז שאינו עשוי רק לכבוד התורה, אבל ארון הבני בchroma^י ועשוי לשמרה לא נקרא תשמש קדושה.^ז

ז. או"ח סימן קנג סעיף ז עין משפט ב.

ט. מה שמותר למכור בהכנ"ס להטפקת התלמידים הינו בככנ"ס של כפרים^ט שאין בהם מקומות אחרים אלא להם בלבד וע"כ יכולים למכרו, ומ"מ המעות נשארו בקדושתן ובאים רשאים להורדין מקדושתן, והינו שמכרו בני העיר שלא מדעת פרנסיהם או ז' טובי העיר^ע שלא במעמד אנשי העיר, אבל אם הסכימו ז' טובי העיר באותו מכר ובמעמד אנשי העיר רשאים להוציא המעות לכל מה שירצו.^ט

ו. ואם קיבלו עליהם בני העיר בפירוש בمقר זה כל מה שיעשה היחיד פלוני, מה שעשה עשו^צ.

הגה: כל שז' טובי העיר מוכרים בפרשום, נקרא במעמד אנשי העיר, ובאים צריכים לומר הן או לאו.

י. אבל בתים נכסת של כרכבים^ז שבאים שם ממקומות אחרים אף^י בנו אותו משליהם איןו נמכרי אלא א"כ תלו אותו בדעת היחיד שיעשה מה שירצח^ז בהסכם הצבור.

מ. הגהה זו מקומה בסעיף ג' - כה"ח אותן ו'. והה הבני בכוthal של עז דהוי כחדר בעלמא, מ"א ס"ק ב'.

ג. וקדושתו קדושת בהכנ"ס בלבד, וארון קודש שמנחים בו ס"ת בתוך תיקו הקבוע לו תמיד גם כשמוצאים אותו לקרא בו דינו ג'כ' כבhcן"ס בלבד, אבל אם לפעם מניהם בארון זה ס"ת بلا תיק הוא תשמש קדושה ובזה צריך ארון גניזה, כה"ח אותן י"א.

ס"ת בהיכל נהגו להעמיד אותו בumidityה כדעת הרמב"ם והטור ומר"ן השו"ע, ודלא קר"ת שכתב בשכיבה כמו במוזזה, כה"ח אותן י"ב.

ט. ו^ז יש מפרשימים הטעם דשל כרכבים חושין שהוא יש אחד בסוף העולם שהוצאה בה לבני וחילקו מעכב, וילא כיון שהם בונים אותה על דעת כל העולם, ועיין בכה"ח אותן לה הנפ"מ בין הטעמים.

ע. ו^ז והינו רוב ז' טובי העיר, ז' טובי העיר אינם דוקא היודר חכמים שבעיר אלא היותר משתדלין בצריכי ציבור.

ה"ה במעמד אנשי העיר לא צריך כל אנשי העיר אלא במעמד רובם, כה"ח אותן מ"ג, מ"ד.

פ. ו^ז אף^י לדבר הרשות, והטעם כיון שהנתנו בז' טובי העיר יצאו המעות למורי לחולין, ט"ז ס"ק ה', ועיין בכה"ח אותן מ"ח. איך יצאו לחולין מקדושתן.

צ. ו^ז מ"מ הקדושה חלה על הדברים ואסור לשנותם לקדושה קלה, כ"כ הב"ח אבל מדברי מר"ן השו"ע משמע אדם רצוי המעות יצאו לחולין, וכך דעת הרמב"ם והמאירי בשם הירושלמי שיחיד זה עומד במקום ז' טובי העיר, וע"כ אם פירשו בפירוש שיש רשות ליחיד לעשות מה שירצה המעות יצאו לחולין אבל בסתמא יש להחמיר, כה"ח אותן נ'.

ק. עיין בכה"ח אותן נ"א הגדרת כרכבים וכפרים.

ר. ואם מכרו אותו אף^י בדיעד איןו מכר, כה"ח אותן נ"ג משות' בית יהודה.

ש. ו^ז והינו בכנאותו משליהם, אבל בנדכו אחרים חוששים אולי ישנו אחד בסוף העולם שאין

מנחת

מסכת מגילה דף כו:

אשר

נא

ה"ה לכל דבר שבקדושה שנוצרו כאן דין כבכנ"ט.⁷

הגה: ייחיד שבנה בכנ"ט ונתנה לקהל דין בככנ"ס של הכהל, אבל אם שייר בה לעצמו שום כח אין לה מכר אלא ע"פ הכהל ועל פיו או יורשו.

הגה: וכל היכא שנמכר היינו כuish להם בככנ"ט אחרת⁸, אבל אם אין להם אחרת אסור למוכרו⁹ שהרי גם לסתורו כדי לבנות אחרת אסור עד שיבנו אחרת.

הגה: כל דבר שבקדושה שנמכר ע"פ הדין ומותר לשנותו נמכר بلا הכרזה¹⁰ ואין בו אונאה¹¹, אבל דבר שאסור לשנותו לקדושה קלה¹² צריך הכרזה.¹³

או"ח סימן קג סעיף ז

עין לעיל עין משפט ב

עין משפט ו.

דף כו:

או"ח סימן קג סעיף א

עין משפט א.ב.

א. אין סותרים בכנ"ט כדי לבנות אחר במקומו שמא יארע להם אונס ולא יבנו, אלא קודם בונים אחר ואח"כ סותרים היישן.¹⁴

דעתו נוחה בזה, מ"א ס"ק י"ב. וא"כ למכור בנין בכנ"ס ברכלים גם בזה¹⁵ צריך ג' תנאים, א'. שבנו אותה משליהם, ב'. בשעת הבניין תלו אותה בדעה יחיד, ג'. צריך הסכמה הציבור - כה"ח אותן נ"ח.

ת. ז"ה אדם מכרו ד' טובי העיר במעמד אנשי העיר מכור, ומ"מ השימוש קדושה קיימי בקדושיםם אבל בכנ"ס ותשמשו מצוה מותר להשתמש בהם, מ"א ס"ק כ"ו, כה"ח אותן ס'.

א. ז"ה כתוב המ"א בס"ק ט"ז דמשמע דבשלCRCIMS אפי' בנו האחרת אסור למכור הראשונה, והטעם משומש שאין בידם להפקיע הקדושה, אבל לסתורו מותר, ומ"מ העצים והאבנים והקרקע בקדושיםם עומדים, ואסור להשתמש בהם ולא למכורן דשמא יש אחד בסוף העולם שלא ניחאליה להפקיע קדושתן, ואף שיש מקילין בזה הכני נקטין להחמיר בדברי המ"א, כה"ח אותן ס"ו.

ב. אם לא שורצים לבנות בדים קדושה חמורה, מ"א ס"ק י"ג.

ג. דא"צ הכרזה אלא כשבא להגבות אחרים, מ"א ס"ק י"ח ועוד הרי אפשר לתת אותו במתנה, שם מרשב"א.

ד. ז"ה היינו בקרקע ולא אומרים דהוא כשליח ואפי' בכל שהוא אונאה מכורו בטל, מ"א ס"ק י"ט. אבל במטללין יש בהם אונאה וכן הוא בר"ז, ודלא כתט"ז שכטב גם במטללין אין אונאה. ועיין בח"מ סי' רכ"ז סעיף ט'.

ה. כתוב המ"א בס"ק כי דעתך"ל "אבל דבר שאסור לשנותו" ולקדושה קלה ט"ס.

ו. ודוקא בקרקע אבל במכירת מטללין א"צ הכרזה כמו' שבח"מ סי' ק"ט סעיף ג'.

ז. ז"ה ואם הקרקע נמכרה ללא הכרזה יכולם לבטל המקה כדין ב"ד שמכרו ללא הכרזה, ט"ז בשם הרשב"א, ובמקום שעריך הכרזה יש בו אונאה אפי' בקרקעות, משכ"ז אותן ח' ומ"ב אותן מ"ז.

ז. ז"ה מגילה כ"ד. ובכתרא ג' ע"ב. ודעת מר"ז אפי' יש עוד בת הכנסת העיר אין לסתור לפני שבוניהם האחרת, ועיין בכח"ח אותן א'.

ואם יש להם בכנ"ס אחר שיכולים להתפלל בקביעות או יכולם לשכור בית ע"מ להתפלל בו

הגה: ואפי' לא רצוי להחריב אלא מהיצה אחת כדי להרחביו, גם כן מוקדם יבנו וירחיבו
ואח"כ סותרים מהיצה".

א. ב. אם הרבה היטודות שלו או נטו כוחלו ליפול סותרים אותו מיד ט ומתחילה
לبنות בmahraha ביום ובليلת שמא תדחק השעה וישאר הרוב.

הגה: אסור ליקח אבניים מבית הכנסת הישנה כדי לבנות החדשה', ואסור לסתור דבר
מהכנ"ס ט אלא א"כ עיטה ע"מ לבנות.

עין משפט ג'. או"ח פימן קגג סעיף יא

אי. יד. יכולם ליתן במתנה לכהנ"ס או עצים ואבניים שתטרו מהכנ"ס ישן ט' שאם
לא היה להם הנאה ממן לא היו נתונים זה במתנה והוא מכבר.

וה"ה שיכולים להחילפן באחרים והם יוצאים לחולין אבל אסור למשכן או
להשכין או להשאילן אף ע"י ז' טוביה העיר, שהרי עדין נשארין בקדושתן
שאין דבר אחר שתחול הקדושה עליו.

הגה: ודוקא בדרך שמוריידין מקדושתן אסור להשכיר או להשאיל או למשכן, אבל מותר
להשאיל אף ס"ת לקרות בה אף מצבור ליחיד.

עין משפט ה. או"ח פימן כא סעיף א

א. חוטי ציצית שנפסקו יכול לזרקן לאשפה ט' משומש שהיה מצוה שאין בגופה

בתמידות עד שיגמרו הבניין של מהכנ"ס וא"א בעניין אחר אפשר דיש להקל ולסמור על המתיירים,
כה"ח אותן ב'.

ונ"ט ה"ה בימ"ד דרכם אין סותרים את הישן אלא א"כ בנו החדש, שם אותן ג'.

ה"ה דיכולים לקנות בית אחר בניו ולהקדיםו מהכנ"ס ואח"כ סותרים הישן, כה"ח אותן ד'.

אם מהכנ"ס הישן שייך לבני כפרים יכולם גם למכרו כמ"ש בס"י קג"ג סעיף ז' ברמ"א.
ח. ואם א"א בכך ויש להם מקום קבוע להחפטל עד שיגמרו הבניין אפשר להקל ולסמור ואח"כ
לבנות, כה"ח אותן י'.

ט. ואפי' בשל כרכים, מ"ב אותן ל"ג.

וה"ה דמותר למכורה מיד וליקח אחרות בדמייה, כה"ח אותן י"ג.

י. ונ"ט ואפי' התחלו לבנות החדשה אסור לקחת אבניים מהישנה, מ"א והא"ר שלא כה"ח
שהקל אם התחלו כבר לבנות החדשה. שם אותן ט"ו.

כ. ונ"ט י"א דזה איסור תורה וי"א דאיסורו מדרבנן. כה"ח אותן כ'. ועיין כמה פרטיהם בעניין זה
כה"ח אותן כ"א עד אותן כ"ז.

ל. הינו ז' טוביה העיר במעמד אנשי העיר וכמ"ש בסעיף ז'-ט. ועיין בכח"ח אותן ק"א.
מ. ויעשה בהם המקביל מה שיריצה דחלה הקדושה על ההנאה, וכיוון שהוא עיי' ז' טוביה העיר
וממעמד אנשי העיר יכול לעשות בהם אף ד' דברים כגון מרחץ וכו'...

ג. ונ"ט והינו שהשואל או השוכר יעשה בהם תשמש הדירות אבל אם יעשה בהם ג' דבר
קדושה מותר, כה"ח אותן ק"י.

ונ"ט ואפי' קיבל מעות בזמן שהשאילן או השכירן אין שייך לומר דחלה הקדושה על המעות כיוון
שלא הקנה העצים והאבנים ואין גופו קני לשוכר או לשואל. לבוש.

ס. ונ"ט מגילה ד', והר"ן מכסוי הדם בחולין פ"ז, ובנו חנוכה בשבת כ"ב.

מנחת

מסכת מגילה דף כו:

אשר

נג

קדושה, אבל כל זמן שהם קבועים בטלית אסור להשתמש בהם ^ע כגון לקשר בהם דבר משומם בזוי מצוה. הגה: ויהי גם בנסיבות אין לנו נוהג בהם מנהג בזין לזרקן למקום מגונה ^ב, אבל אין צריכין גניזה.

ויש מדקדין לגונזן, והמחמיר תבא עלייו ברכה.

עין משפט ז.ז.ז. אוזח פימן קנד סעיף ג

ג. תשミニshi קדושה ^צ כגון תיק של ספרים ^ז ומזוודות, וכן רצועות תפילין ואריגות שננותנים בו ס"ת או חמוץ, וכן כסא שננותנים עלייו ס"ת י' יש בהם קדושה ^ש וצריך לגונזן.

גה: מכסה שני שהוא לשמור המכסה הראשון לא הוא תשミニshi קדושה אלא תשミニshi דתשמייש ^ח.

יוזח פימן רפכ סעיף יב

יב. יג. תיק שהוכן לס"ת וגם הונח בו הס"ת ^א, וכן המטפחות והארון שמניחים בו

וה"ה לפני שהטילן בבד דהזמן לאו מילתא, מ"מ אין לנו בהם מנהג בזין מאחר שם טוין ושווירין לשם מצות ציצית.

וכתב הברכי יוסף הגם שמותר לזרקן לאשפה זה מדינה, אבל יש ליזהר בציצית של בגד וכ"ש של תלית מצוה שלא לזרקן לאשפה, כה"ח אותן ב'. ע. ואפי' אינו לבוש בהם, כיון שעומד לצאת בו ידי מצוה, ואפי' בלילה ודלא כתט"ז בס"ק א', כה"ח אותן ג'.

ולא מהני בהם תנאי כמו נוי סוכה שם לא חל שם מצוה עליהם, כה"ח אותן ד'.

פ. וה"ה לולב ועצי סוכה אין לעשות בהם דבר מגונה וגם דפנות סוכה נכוון שלא לעשות בהם דבר מגונה, כה"ח אותן ה' ממפמ"ג.

צ. ~~ו~~ מגילה כ"ז. ובתוור כתוב דתשミニshi מצוה כגון סוכה לולב ושופר וציצית אין בהם קדושה ויכולים להשתמש בהם, וכתב הברכי דהינו לאחר שעברה מצוותן אבל כל שלא עברה מצוותן אסור ודלא כתטור, וכ"פ בשו"ע לגבי ציצית.

~~ו~~ והגם תשミニshi מצוה נזרקין הינו שא"צ גניזה אבל לא לנו נוהג בהם בזין, כ"כ הכלבו, וע"כ אין לדורך על החושנות ועיין בשו"ע סי' כ"א.

ק. ~~ו~~ הינו נביים וכתובים אבל ספרים המודפסים וכרכוכים, התיק המשמש אותם הוי כתשמייש דתשמייש, כה"ח אותן כ'.

ר. ~~ו~~ בלי מטפחת אבל עם מטפחת הוי תשミニshi דתשמייש ודיננו כבಹננ"ס, ב"י, ואותם הנוהגים לעשות תיק לס"ת ולעולם לא יסור ממנו גם בלי מטפחת על הכסא, דין הכסא כבហננ"ס, וגם התיבות שלנו היום שאין עליהם הס"ת בלי בגד פרוסה עלייו דין כבហננ"ס ותשミニshi דתשמייש, כה"ח אותן כ'.

ש. ~~ו~~ הכלל כל שנוגע ממש בקדושה בלי הפסק או מונח על הקדושה אפי' עם הפסק והם לכבוד כגון טסי הכסף הם תשミニshi קדושה, אבל פרוכת המזוכרת בסעיף ו' גם שעשויה לכבוד ודבר יקר מ"מ היא כמחיצה ואין מונחת כלל על הס"ת דין כבហננ"ס, כה"ח אותן כ"ה.

ת. ~~ו~~ ויש ליזהר שלא לכבס תלויות ע"י גויה, וכן שלא לכבסן עם דברים אחרים של חול אלא לכבסן בפני עצמן וע"י ישראלית, כה"ח אותן כ"ט.

א. דתורתינו בעינן דהזמן לחוד לאו מילתא. ט"ז ס"ק ח'.

מנחת

מסכת מגילה דף כו:

אשר

ס"ת וכן הכסא שהוכן להניח ס"ת עלייו והונח עליו כבר, כולם תשתייש קדושה הם ואstorim בשימוש חול, ולאחר מכן שיבלו או נשברו הרי אלו יגנו.

או"ח פימן קנד מעיף ו'

עין משפט ט.ג.

ו. אין עושין מתיבה כסא קטן לאבל מותר לעשות מתיבה גדולה תיבה קטנה, או מכסה גדול כסא קטן, אבל אסור לעשות ממנו שרף לכסה.

ה"ה שמותר לעשות פרוכת קטנה מפרוכת גדולה או לעשות ממנה כיס לס"ת, אבל כיס לחומש אסור.

הגה: פרוכת שאנו תולין לפני ארון הקודש אין לה קדושת ארון רק קדושת בהכנ"ט.

י"ז פימן רפב מעיף יג

יד. תיבה שנשברה מותר לעשות ממנה תיבה יותר קטנה לס"ת, אבל אסור להוריד מקדושתה ולעשות ממנה כסא לספר תורה.

או"ח פימן קנד מעיף ג'

עין משפט כ.

עין לעיל עין משפט ו.ג.ח.

או"ח פימן רפב מעיף יב

עין לעיל עין משפט ו.ג.ח.

או"ח פימן קנד מעיף ד'

עין משפט נ.

ד. מטפחות ס"ת י' שבלו יכולים לעשות מהם תכריין למת מצוה י' זוז היא גניותן.

ב. **ו** אבל פרוכת שלנו משמע דמות א"ר, כה"ח אותן מ"ה.

והטעם שאין נותנים עליה ס"ת. ומה שנוהגים לפרש הפרוכת העשויה להיכל לחופת חתנים צריך לומר דלב ב"ד מתנה עליהן שכך נהגו, מ"א ס"ק י"ג. וה"ה על כסא אליו שפורים אותו והסנדק יושב עליה, כה"ח אותן מ"ט.

ו אסור לקחת ספר ולהניחו תחת ספר אחר כדי להגביהו שייתה נוח לראות כך דעת הטעם ב"ז ס"י רפ"ב ס"ק י"ג, אבל דעת המ"א שם להחריר, כה"ח אותן נ"א.

ו לא ניתן אדם שום דבר בספרים ולא ישתמש בספר בעת כתיבה בכדי שלא יטהה בשיטות. **ו** גם לא ניתן בספר מפני החמה. ועין בכה"ח אותן נ"ג, נ"ד.

חייב אדם ליזהר מאד בכבוד הספרים ואם מחללים גופו מחולל על הבריות.

ו וכותב המ"א בס"ק י"ד תהא אני על גודלי הדור מדוע אין מוחין באלה שכורcin כתבי הקודש ברדי ספרים שמוריידין אותם מקדושתן וראוי לגונן שלא יהיו מונחים בכוון. ואף מה שמדפיסים לדוגמא בעלמא להגיהם חייב לנוהג בהם כבוד, כה"ח אותן נ"ט.

ו האצבע שמראים בו מקום הקראית כיוון שתולמים אותו לעל הס"ת הוא כתחשיש קדושה, כה"ח אותן ס"א.

ג. **ו** וצריך שלא יהיו המטפחת שעטנו לפי שפעמים מחם בהם ידיו בימי הקור, ב"י בשם המרדכי, וכן מפות שפורים על השלחן שאוכלים עליו מטעם הנ"ל, אבל פרוכת שלפני ארון הקודש או המפות שפוריםין בתוך הארון תחת הס"ת מותר לעשותן כלאים, כה"ח אותן ל"ב.

ד. שצרכיו מוטלים על הצבור.

ASHER	מגילה דף צ.	מנחת
י"ד פימן רפב סעיף יא	או"ח פימן קנד סעיף ה	יב. מטפחות ספרים שבלו, עושין מהם תכרכין למת מצוה.
עו"ז משפט ס.ע.	יא. מטפחות ספרים שבלה מניהין אותו בכלי חרס וגוונין אותו בקשר ת"ח, אף"י אינו אלא	ה. ס"ת שבלה מניהין אותו בכלי חרס וגוונין אותו בקשר ת"ח, אף"י אינו אלא
שונה הלכות, ולא שימוש תלמידי חכמים.	ו"ד פימן רפב סעיף י	ו"ד פימן רפב סעיף יא
יא. ס"ת שבלה או נפל נותנים אותו בכלי חרס וקוברין אותו אצל ת"ח, וזה	או"ח פימן קנד סעיף א	יא. ס"ת שבלה או נפל נותנים אותו בכלי חרס וקוברין אותו אצל ת"ח, וזה
היא גניזתו.	עו"ז משפט פ.	היא גניזתו.
א. מותר לעשות מבהנ"ס בית המדרש אבל לא מבה"מ ב.bn"ס.	או"ח פימן קנד סעיף א	א. מותר לעשות מבהנ"ס בית המדרש אבל לא מבה"מ ב.bn"ס.
דף צ.	עו"ז משפט א.	דף צ.
ט. אבל אין מניהים נבאים וכתובים על גבי חומשיים, ולא חומשיים ע"ג ס"ת.	י"ד פימן רפב סעיף יט	ט. מותר להניח ס"ת ע"ג ס"ת אחר, ומניהים חומשיים ע"ג נבאים וכתובים,
הגה: כתובים ע"ג נבאים או להיפך מותר.	ו"ז פ"ת אחד הכל מותר?	הגה: כתובים ע"ג נבאים או להיפך מותר.
הגה: האיסור להרהר בדברי תורה במקומות המתווגים הוא משומך בוד תורה?	ו"ז פ"ת ז.	הגה: האיסור להרהר בדברי תורה במקומות המתווגים הוא משומך בוד תורה?
ה. הינו רשות לעשות מהן אבל לא חובה, ב"י. ש"ך ס"ק י"ב.	ו"ז פ"ת ז.	ו. זה והה שאיר ספרי קודש, ואסור לשורפן או"פ שבלו ונמחקו, מ"א ס"ק ט. משום לא
העשה כן לה' אלהיכם" והמאנך כתבי הקודש עוכבר בלואן.	ו"ז פ"ת ז.	העשה כן לה' אלהיכם" והמאנך כתבי הקודש עוכבר בלואן.
ו"ז פ"ת ז. י"א דוקא בס"ת צריך כלי חרס אבל שאר ספרים א"צ בכלי חרס אלא גניזה בלבד, ואסור לשורפן וגם לא לנקוט מפוררים אלא יקרים בתוך שקים, ועיין בכח"ח אות ל"ז.	ו"ז פ"ת ז.	ו"ז פ"ת ז. י"א דוקא בס"ת צריך כלי חרס אבל שאר ספרים א"צ בכלי חרס אלא גניזה בלבד, ואסור
ועיין שם בשנותיהם ס"ת שבלה בכלי חרס כדי שלא יركב ב מהרה דכל מה שאפשר לתקן מתקנים,	ו"ז פ"ת ז.	ועיין שם בשנותיהם ס"ת שבלה בכלי חרס כדי שלא יركב ב מהרה דכל מה שאפשר לתקן מתקנים,
ב"י, וט"ז בס"ק ז.	ו"ז פ"ת ז.	ב"י, וט"ז בס"ק ז.
ז. הינו שונה משנהות ובריותות, ולא שימוש ת"ח בגמרא. ט"ז ס"ק ה, ומ"א ס"ק י.	ח. מירא דרבא במגילה כ"ו ע"ב.	ז. הינו שונה משנהות ובריותות, ולא שימוש ת"ח בגמרא. ט"ז ס"ק ה, ומ"א ס"ק י.
ט. מגילה כ"ז-כ"ז דמעלין בקדש ואין מוריידין.	ח. מירא דרבא במגילה כ"ו ע"ב.	ט. מגילה כ"ז-כ"ז דמעלין בקדש ואין מוריידין.
אבל מבה"מ ב.bn"ס אסור ואפי' בדיעבד, כה"ח אות ד. ובית המדרש שורוצה לעשותו ב.bn"ס	ט. מגילה כ"ז-כ"ז דמעלין בקדש ואין מוריידין.	אבל מבה"מ ב.bn"ס אסור ואפי' בדיעבד, כה"ח אות ד. ובית המדרש שורוצה לעשותו ב.bn"ס
שקבעים שעיה אחת ללימוד כל יום אין לו עדיפות מבהנ"ס ואינו נחשב ביהם"ד, כה"ח אות ה.	ט. מגילה כ"ז-כ"ז דמעלין בקדש ואין מוריידין.	שקבעים שעיה אחת ללימוד כל יום אין לו עדיפות מבהנ"ס ואינו虓ב ביהם"ד, כה"ח אות ה.
י. אבל הרמב"ם היה מונע כתוב תנ"ך בקובץ אחד לפי שכادر קורא בנבאים וכתובים יהיו	ט. מגילה כ"ז-כ"ז דמעלין בקדש ואין מוריידין.	י. אבל הרמב"ם היה מונע כתוב תנ"ך בקובץ אחד לפי שכادر קורא בנבאים וכתובים יהיו
הנביים והכתובים למלعلا ע"ג חמשה חומשי תורה, וכן היה מונע כתוב התרגום או הפירוש	ט. מגילה כ"ז-כ"ז דמעלין בקדש ואין מוריידין.	הנביים והכתובים למלعلا ע"ג חמשה חומשי תורה, וכן היה מונע כתוב התרגום או הפירוש
עם התורה בקובץ אחד, אמן נחפש המתגנוג דעת המרדכי, ברכי יוסף.	ט. מגילה כ"ז-כ"ז דמעלין בקדש ואין מוריידין.	עם התורה בקובץ אחד, אמן נחפש המתגנוג דעת המרדכי, ברכי יוסף.
כ. ואסור להניח בספר שום דבר להשתמר, או להניח ספר בתוך ספר כדי שלא יצטרך להapse.	ט. מגילה כ"ז-כ"ז דמעלין בקדש ואין מוריידין.	כ. ואסור להניח בספר שום דבר להשתמר, או להניח ספר בתוך ספר כדי שלא יצטרך להapse.
פ"ת ס"ק י"ז.	ט. מגילה כ"ז-כ"ז דמעלין בקדש ואין מוריידין.	פ"ת ס"ק י"ז.

מנחת

מסכת מגילה דף צז.

אשר

יוז"ד פימן ערך פערוף א עין משפט ב.ג.ר.

א. מצות עשה על כל איש מישראל לכתוב לו ספר תורה, ואפי' הניחו לו אבותיו ס"ת מצוה לכתוב משלו^ל, ואינו רשאי למכרו^מ אף' יש לו הרבה ס"ת.

הגה: ואפי' אם אין לו מה יאכל רק ע"י הדחק.

א. ב. אף' למכור ישן כדי לקנות חדש אסור^ו, אבל ע"מ ללמד תורה או לישא אשא מותר, אם אין לו דבר אחר למכור.

הגה: ה"ה לצורך פדיון שבויים מותר למכרו ועיין באו"ח סי' קנ"ג^ט.

הגה: שכר לו סופר לכתוב לו ס"ת, או שקנוו והיה מוטעה והגיהו הרי זה כאילו כתבו.

אבל קנוו כך ולא הגיה בו דבר, הוא כחותך מצוה מן השוק, ואינו יוצא זהה.

אה"ע פימן א פערוף ב

ב. אין מוכרים ס"ת וה"ה שאר ספריהם^י אלא כדי ללמד תורה ולישא אשא.

ונחلكו הפסיקים^ו אם רק כדי להשיא יתום שהייב הוא למצות פור' אבל

ל. מימרא דברא בסנהדרין דף כ"א ע"ב. ויליף לה מהכתוב "וועתה כתבו לכם את השירה הזאת", וכיון שאין כותבין התורה פרשיות, דתווה חתומה ניתנה כמו שאמרו בגיטין ס' ע"א, א"כ השירה, זו כל התורה עד שירות האזינו שהוא גمرا של תורה.

מ. כתב הש"ץ בס"ק א' היינו בס"ת של רבים העשו לקרות בו ברבים והוא בשם רבינו מנוח. וכתב הקפ"ה החיים בספריו קול יעקב בס"ק א' דמדברי מר"ן משמע אף' ס"ת של יחיד אסור, וכן משמע מס' רפ"ב סעיף י"ח שהביא סברת האוסרים באחרונה משמע דהכי ס"ל, וכן עיקר, ודלא כא"ר באו"ח סי' קנ"ג סעיף יוז'.

וain חילוק בין קנוו או כתבו לעצמו דעתו למכרו, וכ"כ הברכי יוסף באות יוז' ודלא כהחולקים שם.

ג. וכותב הב"י בשם רבינו מנוח דחיישין לפשיעותא שלא יקנה אח"כ, לפ"ז אם היה ס"ת אחר חדש כתוב ומונח בבית הספר ואין חסר אלא נתינה דמים, מוכר היישן לקנות החדש.

והש"ץ כתב אכן זה עיקר, ודעת כל הפסיקים לאסור גם בכ"ג וכמו שכתבו הב"ח והדרישה והר"ן^ו כיוון שאין במכירה זו העלה בkowski, וכן נראה דעת מר"ן מסתמ案, וכן כתב דאפי' למכור יישן כדי לקנות חדש אסור, והטעם כיוון שאין שום העלה, וכן כתב הט"ז באו"ח סי' קנ"ג^ט אותן.

מ"מ אם בחודש יש עדיפות של כשרות מותר למכור הראשון ולהפקיד דמיו עד שיקנה החדש שהוא מהדור יותר. פ"ת אות ו'.

ולישא אשא מותר למכרו, מ"מ אם יבא עשיר ויאמר לו שלא למכרו והוא יתן לו כל צורכי החתונה ודאי ישמע לו ולא ימכור, ויקבל ממנו הוצאות החתונה. משירוי ברכה של החיד"א.

ס. ובתשובה הריב"ש הביאו הב"י באו"ח סי' קנ"ג^ט כתב לכל ס"ת שיש בו טעות אין בו קדושת ס"ת ויכול למכרו, והביאו ג"כ הרמ"א בס' רפ"ב סעיף י"ח ובאו"ח סי' קנ"ג סעיף ג', ועיין מג"א שם באות ג' ובשות' ח"ס סי' רע"א.

ובברכי יוסף הביא משם חכם צבי בס' קכ"ג^ט דעתו למכור ס"ת בהכרזה בביבהנ"ס, והשבות יעקב ועוד חלקו והתיירו למכרו בהכרזה בפרט אם עי"ז מעליין מחירו והס"ת בארון, ע"ש.

ע. עיין בירור'ד סי' ר"ע וביב"ש ס' ק' ב'.

פ. לדעת הח"מ אין מוכרים ליתומה, ומשמע מדבריו דגם מצוות לשבת אין על האשא. וכמו שכתבו הთוט' בחגיגה לחדר תירוץ ואברוי'ף, או דסבירו הח"מ דרך למצוה רבה כגון פור'

להשיא יתומה שאינה חייבת בפוך'ן אין מוכרין, או דילמא מוכרין גם להשיא יתומה ממשום דחיקת במצאות לשבת יצרה.

עין משפט ה.ו. א"ח סימן קג סעיף ה

ו. גבו מעות לבנות בכנ"ס או בית המדרש או ארון או תיבה או מטפחות או ספרים ורצו לשנותו ממה שגבו אותו, אין משנה אלא מקדושה קלה לקדושה חמורה ^ז.

אבל אם עשו הדבר שלצורךו גבו המעות מותר לשנותה הנותר לכל מר שירצעו ^ז. ז. אם כshawbo המעות התנו ^י לעשות הatzem ממותר הדמים אפי' קנו ומכרו וחזרו וקנו קדושה בחלוקת מהדים, הנותר מותר להורידו מקדושתו. אבל אם לא התנו כshawbo התנו אסור להוריד גם המותר.

הגה: קנו בדים אלו שגבו עצים ובגנים הרי חלה קדושת הדים על הבנים והעצים ואסור לשנותם רק לקדושה חמורה, ואם הביאו עצים ובגנים לצורך בגין בכנ"ס אם באו ליד הגבאי אסור לשנותם רק לקדושה חמורה, אבל לפניו שבאו ליד הגבאי

התירו ולא למצוות לשבת יצרה. אולם הב"ש סובר דמוכרין ס"ת להשיא יתומה ממשום מצות לשבת, והוסיף אף דמשמע מהגה"ה בסעיף ג' בשם הש"ג דasha אל תשב ללא בעל ממשום חשד וייש לדרייך דין מצוות לשבת מ"מ יש מקום לישב קצת דהגה"ה אירי אף בכ"ג שלא יכולה לקיים מצוות לשבת כגן שהוא לא בת בניים דג"כ אסור לה לשבת ללא בעל ממשום חשד.

ובאישם גם מוכרין ס"ת מצד מצוות ולערב, יש גם מחלוקת, לדעת הרואה"ש מוכרין, אבל לדעת הרמב"ם והשוו"ע אין מוכרין, וספקיו של הח"מ אם מוכרין ס"ת להשיא יתומה האם מצוות לשבת עדיף על מצוות ולערב או שניהם באוთה דרגה ולשניהם אין מוכרין. ועוד מסופק הח"מ אם האשא מחוייבת כלל בלשכת כתירוץ ראשון או כתירוץ שני בתוס' בחגיגת, ומלשון השוו"ע בסעיף ג' שכבת דasha פטורה מפוך'ן ממשמע דחיקת במצוות לשבת.

ולפ"ז כיוון שעל האיש מוטלות בו מצוותיהם פוך'ן, ולשבת יצירה, ואילו על האשא מוטלת בספק רק מצוה אחת לשבת יצירה, א"כ האשא שדריך יותר להתאמץ בהוצאות לקיום מצוות אלו שהוא חייב בהם.

צ. ^ו גבו מעות לסתור כותל בכנ"ס ואח"כ נמלכו כי פחדו אולי לא יעלה בידם מותר לבנות בזה מקווה דהוי הקדש בטיעות, כה"ח אותן כ"א.

^ו מי שהנתנדב כסוף לבנות בכנ"ס במקומות מסוימים ולאחר מותו נתעסקו בניו לבנותו באותו מקום ולא איסתייעא מילא ויש במקו"א בכנ"ס רועוע, מותר לבנותו ולהזקוק דניחאה לאביהם בכך שם אותן כ"ב. והטעם דין משנה המעות מה שגבו אלא לקדושה חמורה לא מטעם יש בהם קדושה אלא מטעם שבני העיר לא נתנו המעות אלא על דעת שבינו בכנ"ס ואסור לשנותן שלא מעדתן אבל לקדושה חמורה ניחאה להם, ועין בכ"ח אותן כ"ג.

ק. אפי' לדבר הרשות, כיוון שנעשה דעת אנשי העיר במעות, מ"א ס"ק ו'. והלבוש כתוב כיוון שיצאו ידי נドrom.

^ו אבל מרש"י ממשמע דברי דורי דוקא הורדה לקדושה קלה אבל לא לדבר הרשות וע"כ יש להוציא את המותר לצרכי צבור דהוי דבר מצוה, כה"ח אותן כ"ה.

ר. אבל בלי התנו הקדושה חלה על כל המעות, ואסור לשנות המותר.

מותר לשנותם ש אבל לא יכול לחזור בו.

עין משפט ז.ז.ט. יוא"ח סימן רנו סעיף ז.

יא. מי שהלך בסחרה ופסקו עליו אנשי אותה העיר שהלך לשם צדקה, נותן לעניי אותה העיר.^ג

ואם היו רכבים שהלכו לשם ופסקו עליהם צדקה^א נותנים, וכשබאים הצדקה עמהם ומפרנסים בה עניי עירם.

גה: ומה שצרכיים לחת באotta העיר זה מפני החשד, והוזרים ולוקחים מהם ו מבאים לעירם.

גה: מי שיש לו מעות אחרים למחזית שכר או בדרך אחרת ונותנים מעשר מן הריווח, צריך ליתן הריווח לבעליו^ב, והוא יתן אותו למי שירצה.

דף צז:

עין משפט א. אוי"ח סימן קנג סעיף ט

ט. יב. כשהמוכרים אנשי הכפר בהכנ"ס יכולים למכר עולם^ג ולהлокח יעשה בו מה שירצה חוץ מבית המרחץ^ד ובורסקיק שזה מקום לעיבוד עורות ובית הטבילה או בית הכסא.

ואם מכרו אותו זו טובי העיר במעמד אנשי העיר יעשה הלוקח בו אף"ד דבריהם הנזכרים^ה.

עין משפט ב. אוי"ח סימן עה סעיף א

א. היה קורא ק"ש והתחליו מי רגלו שותתין על ברכו פוטק עד שייכלו וחוזר

ש. ~~ה~~ הינו ללוטן ולחת אחרים תחתיהם, וה"ה במעות הדיין כן כל זמן שלא באו לידי הגבי מותר ללוטן ולחת אחרים תחתיהם, ודעת הט"ז דאפי' באו לידי הגבי מותר לשנותם, אבל דעת מר"ן והרמ"א והב"ח והמ"א להחמיר בבאו לידי הגבי האבנים או המעות ואפי' מדעת הביעלים אסור להלותם ולחת אחרים תחתיהם ויש להחמיר, כה"ח אותן כ"ט, וא"כ גבאי צדקה בפורים וכדומה צרכיים ליזהר שלא לשנות המעות שבבו.

ת. מכיוון שהוא היחיד, נגרר אחורי אותה העיר. ט"ז ס"ק ר.

ועוד טעם שביחיד אין קפidea שיתן באotta העיר, כ"כ בספר ראשון לציון.

א. ודוקא פסקו עליהם לצדקה אבל קנומצוות בכיהנ"ס כגון גלילה או עליה לס"ת ודאי שנותנים לאotta ביכנ"ס שהרי הפסידו אותם, ואם לא היו קונים, אנשי העיר היו קונים, כ"כ בב"י.

ב. אם כל הריווח למלה ואין להה חלק בשכר ישלם הכל למלה, ואם למחזית שכר ישלם ממחזית שכר למלה וממחזית השני יתן המתעסק בעירו. ט"ז ושם.

ג. אבל המעות נשארו בקדושתן כמ"ש בסעיף ז' כשמכרו זו טובי העיר שלא במעמד אנשי העיר.

ד. ואפי' אחר חורבן אסור לעשות בהם ד' דברים אלו אם לא שמכרו זו טובי העיר במעמד

אנשי העיר, מ"ב אותן נ"ה.

ה. וגם המעות יצאו לחולין, כה"ח אותן פ"ז.

לקרות', ואפי' נפלו על בגדיו ויש בהם טופח ע"מ להטפיה כיוון שהם מכוסים בגדיו'. ואם נפלו על הארץ מרחיק מהם ד' אמות.

הגה: או כשיעור שיתבאר בס"י פ"ב שמתיין עד שיבלעו בקרע".

א. ב. אפי' שהה כדי לגמור כולה אינו חזור לראש אלא למקום שפטק^ט.
הגה: ו"י"אadam שהה כדי לגמור כולה חזור לראש.

עין משפט ג. או"ח סימן צב סעיף ח

ח. המטיל מים לא יתפלל עד שישחה כדי הילוק ד' אמות' משום ניצוצות. גם המטיל אחורי תפלתו מים לא יטיל אלא אחר שיעור הילוק ד' אמות' שעדיין שפטותיו מרוחשות.

דף כה.

עין משפט ב. או"ח סימן תרו סעיף א

א. עבירות שבין אדם לחברו אין יה"כ מכפר עד שיפיסנו^י, ואפי' לא ציער

ו. עי"ש מי שיש לו חולין שמטപטף תמיד מי רגלים לאונסו, וא"כ לא יכול להתפלל לעולם יש להתיר לעשות לו בגד או ספוג והבגדים העליונים יהיו נקיים, או שנותנים הרופאים שלפוחית שם מטפטף ובשעה שמרגיש שמטפטף לתוכה יפסיק ואח"כ יגמר ק"ש או תפלתו, כה"ח אותן א'.

ז. אבל לכתלה אסור לקרות ק"ש או לומר דברים שבקדושה בענין זה הא"פ שמכוסים כיוון שגם בשרו מולך הוא כזואה על בשרו וرك בהיה קורא או עבר וקרא מותר. כה"ח אותן ד'.

ח. אין יש להגיה בדברי הרמ"א, מ"א ס"ק ב'.

ט. והוא דבסי' צ' סעיף כ"ז כתוב הרמ"א שיתור טוב ללכת למקום אחר ולא לשток שמא ישחה כדי לגמור כולה ויחזרו לראש. שם בתפללה אני דיש חשש ברבות שאים צדיקות כשייזור, אבל בק"שadam חזור וקורא הוא כ庫רא בתורה א"צ לכלת למקום אחר, מ"א ס"ק ב'.

י. ואף דבלאו הכי צריך להרחק מהם ד' אמות אירוי בכך שהטיל מים לתוך כלי או במקום גבוה ולמטה, אפ"ה צריך להמתין שיעור ד' אמות משום נצוצות. כה"ח אותן מ'.

כ. משנה יומא פ"ה ע"ב דכתיב מכל חטאיכם לפני ה' תטהרו, עבירות שבין אדם למקום יה"כ מכפר אבל עבירות שבין אדם לחברו אין יה"כ מכפר עד שיפיסנו.

וּ וכתוב הפר"ח בשם מהר"ש גרמיilan שעבירה שבין אדם לחברו שיש בה חלק למקום, כגון אם ביצה חבריו בדברים שעבר גם על "ואהבת לרעך כמוך" וכיווץ, כל זמן שלא רצה חבריו אפי' החלק שבין אדם למקום אינו מכפר. וכ"כ הברeli יוסף באות א'.

וּ ויש מי שכתב דאם האדם לא שב מעבירות שבין אדם לחברו גם בעבירות שבין אדם למקום אינו מכפר, ויש לחוש לדה.

מי שבא על א"א בחלק שבין אדם למקום שעשה עבירה חמורה בזה מועיל החשובה, אבל בחלק שבין אדם לחברו שאסר האשעה על חבריו בזה אין מהילה עד שיפיס חברו. כ"כ הנוב"ח א"א בא"ח ס"י לדה.

הבא על הפניו אם זה ברצונה עבירה שבין אדם למקום היא, אבל באונס או בשעה שמעולפת ושינה יש בזה גם עבירה שבין אדם לחברו. פר"ח.

מנחת אשר מסכת מגילה דף כה.

אותו אלא בדברים צוריך לפיסו^ל, ואם אינו מתפيس בפעם הראשונה י חוזר פעם שנייה ושלישית^י, ובכל פעם יקח עמו ג' אנשים^י, ואם אינו מתפيس בפעם השלישית אינו זוקק לו^ו.

הגה: מיהו יאמר לפניו עשרה^ז שבקש ממנו מחלוקת.

א. ב. אם הוא רבו^ז שפגע בו צוריך לילך כמה פעמים^ז עד שיתפייס. הגה: והמזהל לא יהיה אכזרי^ז שלא למחול, אם לא שמכוון לטובת המזקה מחלוקת, ואם הוציאו עליו שם רע א"צ למחול לו^ש.

עין משפט ג. או"ח סימן פה סעיף ב

ב. אפיי להרהר בד"ת^י אסור בבית הכסא ובבית המרחץ, ובמקומות המתוונים

ל. ובשעת המחלוקת צוריך לפרט החטא שחתא לחברו, כ"כ הבהיר. ואם חבירו מתבישי בזה א"צ לפרט, כ"כ המ"א, ומ"ב אות ג'.

ו^ז וצורך לפיסו מן הגזל והאונאה וכל דבר הנוגע בממון. ואעפ' שישלים לו מה שגוזל ממנו או מה שחייב לו אינו מתחפר עד שיתוודה וישוב מלווה לכך לעולם. כ"כ הרמב"ם בפ"א מהלכות תשובה הלכה א', ושם בפ"ב הלכה ט' כתוב דעת"פ שהחזר לו הממון שגוזל ממנו צוריך לרצותו ולשאל ממנו שיחמל לו ומהינו משום צערו. וגדרלה אונאת דברים מאונאת ממון שזה ניתן להשbon, ועוד זה בגופו וזה במונו.

ו^ז ואם קשה עליו לлечת בעצמו לבקש ממנו מחלוקת יכול לעשות ע"י שליח. מ"ב אות ב'. מ. כתבו המקובלים דמי שאינו מעביר השנאה ביו"ח אין תפלתו נשמעת. והמבקש מחלוקת ברבים בכלל אינו יוצא ידי חובה אם יודע שעשה לאיזה יחיד דבר בפרט. מ"ב אות ג'.

ו^ז וכשהולך לפיס בפעם השנייה והשלישית צוריך לפיסו בכל פעם במין ריצוי אחר, כ"כ הבהיר. אבל א"צ שייהיו כל פעם ג' אנשים אחרים. מ"ב ג'.

ג. משמע גם בפעם הראשונה יקח ג' אנשים, אך מדברי הרמב"ם בפ"ב מהלכות תשובה משמע דברפעם הראשונהילך לבדו, וכך משמע מירושלמי.

ט. ביום הכיפורים מכפר, כ"כ הפר"ח.

ע. שלא יחושו אותו שמננו נבצר לлечת לבקש מחלוקת, ואם אין חשד זה א"צ לומר בפני עשרה. כה"ח אות כ"ד.

פ. אפיי אינו רבו מובהק. מ"ב אות ז', וברכי יוסף.

צ. אפיי אלף פעמים עד שימחל לו. רמב"ם פ"ב הלכה ט'.

ק. לכל המעביר על מדורתו מעבירין לו על כל פשעיו, ואם הוא לא ירצה למחול ג' לא ימחל לו. מ"ב אות ח'.

ר. כדי שיכנע לבבו הערל, מ"ב אות ט'-י. ומ"מ יש למחול לו בלבד ויסיר השנאה מלבו עליו. כה"ח אות ל'.

ש. ו^ז דין לו מחלוקת עולמית, ומשמע אדם אינו מוחל אינו אכזרי. ואם הוציאו עליו שם רע שא"צ למחול לו מטעם דיש שםעו בהוצאת השם רע ולא שמע בבקשת המחלוקת והפיזוס ואני יוצאה אותו אדם מכלל חשד, ומ"מ מدت ענוה למחול. מ"ב אות י"א.

ו^ז העושה דבר נגד חבריו ומפיזו יבקש ממנו שיתפלל עליו המוחל בעצמו ומצויה לעשותות כן. כ"כ הייש"ש בפ"ח דיבמות סי' כ"ז.

ת. ו^ז וע"כ יחשוב שם השבונתו כדי שלא יבא לידי הרהור בד"ת, כ"כ בספר חסידים סי' תקמ"ו או בבניינים נאים, כה"ח אות ד', ועיין בכה"ח אות ח' מירושלמי מש"כ.

והוא מקום שיש בו צואה ומיל רגליים.

דברים של חול מותר לאומרם שם בלשון הקודש^ג.

הכינויים כגון רחום^ב חנון נאמן וכיוצא מותר לאומרם שם, אבל שמות שאינם נמחקים^ג אסור להזכירם^ג שם. ולהפריש מדבר אסור שם מותר^ג אף בלבון הקודש.

הגה: במקום שਮותר להרהר בד"ת מותר לפ██וק דין ובלבד שלא יאמר טעמו.

עין משפט ד. י"ח פימן קנא סעיף טז

ט. כג. אין ישנים בבית המדרש, וכל המתגננים בבית המדרש^ג חכמתו נעשית קרעים שנאמר "וקרעים תלכיש נומה".

עין משפט ה. א"ח פימן קנא סעיף י

יג. אף לאחר שהרכבו הם עדיין בקדושתן^ג ונוהגין בהם כבוד, ואם עלו בהם עשבים תולשין ומניחים אותם במקומן כדי שייראו העם ותעורר רוחם ותשתרלו לבנותם.

עין משפט ו. א"ח פימן קנא סעיף א

א. בתים כניסה ובתים מדרשות אין נהגים בהם קלות ראש^ג כגון שחוק והתול,

א. ומדת חסידות להחמיר, כה"ח אותן י"א.

ב. ו^ג ולדעת הראב"ד אסור שם "רחום" שלא מצינו רחום אלא להקב"ה וראוי להחמיר, כה"ח אותן י"ג.

ג. ו^ג לאו דוקא שאינם נמחקים שהרי שלום נמחק ואסור להזכירו, מ"א ס"ק ג'. כה"ח אותן י"ד.

ד. ואף בלבון לעז, כה"ח אותן ט"ו.

ה. ולפ"ז אם נכנס לו הרהור רע מותר להרהר בד"ת דהוי אפורשי מאיסורא, כה"ח אותן ט"ז.
ו. מגילה דף כ"ח ע"א מר' זира, ומימרא דרבנן זירא בסנהדרין ע"א ופי' רשי' קרעים הינו משכח תלמודו ואינו נזכר אלא בסירוגין.

וכתיב הש"ך בס"ק ט"ו דשינת עראי אסור בבית המדרש מידת חסידות, אבל מדינה מותר שנית עראי כמו שנפסק בשו"ע או"ח בס"י קנ"א סעיף ג'. ואם יתבטל מלימודו אף' שנת קבע מותר בכח"מ (לבוש שם).

ז. דכטיב "זהשימות את מקדשיכם" אף' בעת שהם שוממין קריין מקדש, מגילה כ"ח ע"א.

ח. מגילה כ"ט. משום שנקראו מקדש מעט.

ו^ג ואין לזלزل באדם בתוך בית הכנסת ממשום שמולזל בכבוד השכינה, כה"ח אותן ג' ממחריל.

ואף' לפשוט את רגליו או להשען על ידו אסור, כה"ח אותן ד'.

ו^ג לא ינשך אדם לבניו הקטנים בהחכנ"ס כדי להראות שאין אהבה כאהבת הקב"ה, כה"ח אותן ר' מספר חסידים, וכ"כ הרמ"א בס"י צ"ח סעיף א'.

ו^ג אבל לנשך יד ת"ח שיש כבוד המקום בזיה מותר וכן לנשך ידי אביו או רבו שמצויה בזיה מותר.

ו^ג מצא דבר בחצר בהחכנ"ס או אף' בהחכנ"ס עצמו ואין בו סימן זכה בו ולא אומרים חצר הקדש זכה, כה"ח אותן ד'.

- אשר** מסכת מגילה דף כה. **מנחת** ושיחה בטילה ט ואין אוכלים ושותים ' בהם, ולא מטילים בהם, ולא נכנסים בהם בחמה מפני החמה ובגשמי הגשמים.
- א. ב. תלמידי חכמים ותלמידיהם י מותר להם לאכול ולשתות בהם מודחן.^ל הגה: וי"א דרבנית המדרש אף שלא מודחן מותר להם מ^מ.
- א. ג. אין מחשבין בהם חשבונות, אלא א"כ הם של מצוה י כגון קופות של צדקה ופדיון שבויים.
- וain מספיקין בהם אלא א"כ ההסתדר יהיה לאחד מגדולי העיר שכל בני העיר מתקצחים ובאים להסתדרו.
- א. ד. אם צריך ליכנס לבהכנ"ס או לבית המדרש לצרכו כגון לקרוא לאדם אחד יכנס ויקרא מעט פסוקים י או יאמר דבר שמועה ואח"כ יקרא לאותו אדם ע' שלא יהיה נראה כאלו נכנס לצרכו.

ט. ^ו ועיין בכח"ח אות ח' מדברי הזוהר וחומר שיחה בטילה בבהכנ"ס, וצריך ליזהר בזה מאוד גם אחרי שגמרו להתפלל ומתחזרין לבתיהם, ובשבת קודש יש אישור מוסיף, ע"ש.

י. ^ו מי שאינו ת"ח אסור לשותות מים בבהכנ"ס ובחמה"ז, ואם יושבים ללימוד שם מותר שלא يتבטלו מלימודם, כה"ח אותן ט'.

ו^ו גם בעזרת נשים אין אוכלים ושותים כיון שלפעמים מתחפלים שם, כה"ח אותן י'.

ו^ו וכ"ש שאסור לעשן בהם ואין עושים בהם מלאכה, אסור למודם בהם כתיבה וקריה של שאר לשונות, שם.

כ. כתב הט"ז בס"ק א' דה"ה אורחים מותר להם לאכול שם דהוי סעודת מצוה, אך יש חולקים עליו ועכ"ב יש ליזהר אבל בשעת הדחק יש להתריר, כה"ח אותן י"ב.

ל. והינו שלא יתבטלו מלימודם, מ"ב אותן ז'.

מ. אבל לשאר אנשים או לת"ח שאין לו מדים בכיה"מ אסורים, כה"ח אותן ט"ז.

ג. ובשבת אף לצרכי באהכנ"ס אין לחשוב חשבונות, כה"ח אותן י"ז.

ו^ו ואסיפה של ועד הקהילה לצורך תיקון העיר טוב לעשותה בבית כי באסיפה לא ימלט מדברים בטלים, בן איש חי פ' ויקרא אותן ד'.

ו^ו אם לא עלה בדעתם בשעת בניין בהכנ"ס להנתנו שה יהיו חופות בבהכנ"ס איןנו נכוון לעשות שם חופות ממשום קלות ראש והוללות, ורק לבנות לכתלה על דעתן ונכוון להחמיר בזה, כה"ח אותן י"ח.

ו^ו ואסoor להביא מנוגנים בין בשבת ע"י גויים בין בחול ע"י ישראל בשעת התפלה, שם אותן י"ט.

ו^ו אף המתעטש בבהכנ"ס אין אומרים לו רפואה וראוי להחמיר בזה הגם שיש מקילים באהכנ"ס ואסורים רק בבחמה"ז, שם אותן כ'.

ו^ו עישון באהכנ"ס אסור. אא"כ הוא צורך גדול וגם כדי שלא יתבטלו מלימודם.

ס. מגילה כ"ח ע"ב, ומשמעו אדם יודע הלכה זה עדיף, ואח"כ דבר משנה עדיף מקרא ואם אינו יודע משנה, יאמר מקרא. כה"ח אותן כ"ג.

ע. ^ו ולא יקרא מקודם לאותו אדם וישב לומר דבר הלכה או משנה דבזה נראה שעיקר כניסה היא לאותו אדם, אלא יקרא פסוקים ואח"כ יקרא לאותו אדם, שם אותן כ"ד.

מנחת

מסכת מגילה דף כה:

אשר

סג

ואם אינו יודע לא לקרוות ולא לשנות, יאמר לאחד מהתינוקות שיקרא לו פסוק אחד או ישחה מעט^ט וואה"כ יצא שהישיבה בהם ג"כ מצוה שנאמר אשר יושבי ביתך. הגהה: שיעור הישיבה הוא כהלוֹך ב',فتحים שהוא שיעור ח' טפחים, ועיין בס"י צ' סעיף כ').

דף כה:

עין משפט א.ב.ג.

או"ח סימן קנא סעיף א'

עיין לעיל דף כה. עין משפט ו

עין משפט ד.

או"ח סימן קנא סעיף א'

עיין לעיל דף כה. עין משפט ו

יר"ד סימן שדרם סעיף יט

ט. יד. מספידין תלמידי חכמים ונשותיהם בכיהנ"ס ובבית המדרש^ז אבל לא לשאר העם. וחכם וגאון מכניםין אותו לבית המדרש ומניחין המטה במקום שהוא דורש ומספידין אותו שם.

עין משפט ה.

יר"ד סימן רמו סעיף כא

כא. כת. אין דברי תורה מתקיימים למי שמרפה עצמו עליהם^ז, ולא בלומדים מתווך עידון ומתווך אכילה ושתיה, אלא למי שסמיית עצמו עליה ומצער גופו תמיד ולא ניתן שנה לעניינו ותנומה לעפעפו.

הגהה: לא יחשוב אדם לעסוק בתורה ולקנות עושר וכבוד עם הלימוד, כי מי שמעלה מחשבה זו בלבו אינו זוכה לכתירה של תורה.

הגהה: יעשה תורה קבוע ומלאכתו עראי, וימעת בעסק וייעסוק בתורה, ויסיר הענווגי הזמן מלבו. ויעשה מלאכה כל יום כדי חייו אם אין לו מה לאכול, ושאר היום והלילה יעצוק בתורה, ומעלה גדולה למי שמתפרנס ממעשה ידיו שנאמר "יגיע כפיק כי תאכל"^ז וכו'.

הגהה: כל המשים על לבו לעסוק בתורה ולהתפרנס מן הצדקה, ולא לעשות מלאכה הרי זה מחלל הי' ומכזה התורה, שאסור להנות מדברי תורה, וכל תורה שאין עמה

פ. אפי' בעמידה, ב"ח, כה"ח אות כ"ה.

צ. מבירתיא במגילה כ"ח ע"ב.

ק. מימרא דר"ל בשבת דף פ"ג ע"ב, ובברכות דף ס"ג ע"ב. ולא בלומדים מתווך עידון. מסנהדרין קי"א ע"א. ולא מתווך אכילה ושתיה. מאבות פ"ו פת במלח וכו'.

ר. מעירובין נ"ה ע"א רבא אמר וכו'. ויסיר הענווגי הזמן מלבו. מעירובין נ"ד ע"א ורש"י שם ד"ה שדורסת.

ש. כמ"ש באבות פ"ד ר' צדוק אומר אל תעשם וכו'. ובנדירים ס"ב ע"א כל המשמש. ובספר ראשון לציון למורה רביינו חיים בן עטר צ"ל כתוב כלל זה למי שהוא מטיל פרנסתו על הציבור או על הזולת שישוב ולומד ובכ容纳 על הציבור לפונטו, אבל אם הציבור או היחיד

מלacula גוררת עון וסופה לסתם את הברית.

וכל זה בבריאי יוכל לעסוק במלacula או בדרך ארץ קצת ולהיות עצמו, אבל זקן או חולה מותר ליהנות מתורתו ויספקו לו.

הגהה: י"א אפי' בבריא מותר לספק לו מן הצדקה, יע"כ נהגו בכל מקומות ישראל שהרב של העיר יש לו הכנסת מאנשי העיר כדי שלא יצטרך לעסוק במלacula בפנוי הבריתות ותבזבזה התורה בפנוי ההמון,² ודוקא חכם הצריך לזה אבל אם הוא עשיר אסור.

הגהה: יש מקילין עוד י שמותר לחכם ולתלמידיו לקבל הספקה מן הנוטנים, כדי להחזיק ידי לומדי התורה שע"ז יכולים לעסוק בתורה ברוחה.

הגהה: מ"מ מדה חסידות היא למי שאפשר לו להחפנס מעשה ידיו וesusok בתורה ומנתת אלוהים היא.

הגהה: כל מה שהתרו לרביינו שנוטל משכורת קבועה מן הציבור אבל אין לו לקבל מתנות מן הבריתות,¹ ומה שאמרו שככל המביא דורון לחכם כאלו הקريب בכורים היינו בדורון קטן,² שכן דרך בני אדם להביא דורון קטן לאדם חשוב אף' הוא

מבקשים ממנו למדוד בעדם או לזכות לאו איסורה עבד דכן מצינו היתר בהדייא שמה זבולון בצדך וכו', והרבה כיווץ בזה וכן דיק הرم"ם בפי המשנה בהדייא אלא שיש הרבה חילוקים בכך ההיתר בעניין זה. א'. מה שמותר לגמרי בזה שניים שותפין אחד יוצא להcin טרף ופרנסתו והשני יושב ולומד ומתחלקים הן ברוחן בשכר כשמען ועורה. ב'. הלומד ומתפרנס מן הצדקה בדרך העניים כי לא מצא דרך שיתפרנס יותר טוב שלימד ויתפרנס מן הצדקה, יע"פ לא שיטיל עצמו על הציבור לומר להם פרנסוני יבא עליהם בכח תורתו, בזה אסור הرم"ם בכלל מציאות שיחיה. החלוקה השלישית, שאם יש לו ב' אפשרויות להחפנס ממשלו ולמדוד חלק מהימים או לשכת כל היום ולמוד וליטול מהתלמידים עצם בין מן הציבור. וסיים בזמןינו עדיף למדוד וליטול מהמבקשים ממנו למדוד אבל לא יקרה לפרנסו, יע"ש.

ת. מירושלמי בסוף פאה, כך ציין הגאון והוא לשון הرم"ם בפ"ג מת"ת.

א. ב"י בשם תשובה הרשב"ץ, ועיין בש"ך ס"ק כ' שהביא ה"מ שהאריך לדוחות דברי הرم"ם והאריך בראיות למתרין, וסימן שם הכלל העולה לכל מי שאין לו ממה להחפנס מותר ליטול שכוו למד בין מתלמידים עצם בין מן הציבור.

ב. כ"כ האברבנאל על אבות.

ג. כמו'ש בכתבובות קי"א ע"ב ובברכות י' ע"ב וכבר ל"ד ע"ב ובדר' ס"ג ע"ב, ובחולין קל"ד ע"ב, וברש"י סוטה דף מ' ע"א ד"ה אמר רבי אחיה, ובהוריות דף י' ע"א ד"ה נתן, כן ציין הגאון.

ד. כמו'ש בחולין מ"ד ע"ב, ובכسف משנה כתיב דמותר לקבל דורון וכן פסק המהרש"ל שהרי לא כתיב בקרא ולוקח מתנות ימות. וגם ה"ח האריך בזה להתייר לראש ישיבה או אב"ד לקבל מתנות עד שיתעורר שהוא כמו נשיא וכחן גדול וסימן הש"ך בס"ק כ"א וכן נהוג. ועיין בדברי הט"ז בס"ק ז', שיש להריך מהכיעור לתכוע בפיו ליתן לו מתנות שבזה מבזים התורה ולומדיה דאפי' במתנות כהונה אסרו לשאול חלקו ק"ו בזה וצדיק באמונתו יחיה.

ה. ודוקא במביא עצמוו בלי סיבה ופניה רק לשם שמים או מותר לקבל גם במתנה קטנה ומזויה אכן, והמנוע עצמו מלקבל מונע ממש' כ' בברכי יוסף.

מנחת

מסכת מגילה דף כה:

אשר

סה

עם הארץ, אבל ללחת דבר חשוב כגון ממה שהתייר אסור, וע"ז אמרו "ודאיישתמש בתגא חלפ".

הגה: י"א דמה שאמרו המשמש בתגא חלפ הינו משתמש בשםות.

הגה: מותר לת"ח לפرسם עצמו במקום שלא מכיריהם אותו אם צריך הוא לכך.

עין משפטו. י"ד סימן קפג סעיף א

א. אשה שיצאدم מקורה^ט בין באונס לבין ברצון טמאה, וצריך שתרגיש ביציאתו.

ב. אחרי שהרגישה בו שנעקר מקומו ויצא, טמאה ע"פ שלא יצא לחוץ.

ג. אף שלא ראתה אלא טפתدم כחרדל, יושבת עליו ז' נקיים.

ו. שזה חוזר על מי שעשו תורה קודום להפוך בה ומשתמש בכתורה של תורה חלפ מן העולם. ש"ך ס"ק כ"ב. ובמגילה כ"ח ע"ב פירושו דאיישתמש בתגא חלפ הינו למי שימוש בשונה הלכות. ש"ך ס"ק כ"ג.

ז. בסמ"ג עשין י"ב מאבות דר"ג כתוב הינו משמש בשם המפורש. ובברכי יוסף כתוב דבמהרה זו בשער הקדושה חלק ב' שער ו' כתוב הינו בשמות הקודש,ומי שעשו כן נעקר מן העולם וישתמד הוא או בניו, או ימות הוא או בניו או עני הוא או בניו עכ"ל. ועוד כתוב שם בחלק ו' סוף שער ו' דאסור להשתמש בקבלה מעשית כי בהכרח ידבק ברע וחושב לטהר נפשו ומטנפה, ומלבד שטמא נפשו יגעש בגנים וגם בעה"ז קבלה בידינו כי עני או יחלה בחלאים או ישתחם הוא או זרעו. ובספר החסדים כתוב אם תראה אדם מתנבא על מישיח דעת כי היו עוסקים בכשפים או במעשהם שם המפורש. ע"ש בברכי יוסף.

ח. מנדרים ס"ב ורש"א בס"י פ"ד.

ט. מבריתא נדה דף ל"ו ע"ב, ובאונס הינו ע"י קפיצה או ראתה חייה ועוף מתייחדים, וברצון הינו שראתה כפי טבע האשה מחמת עצמה.

ומהכתוב "והיא גילתא מקור דמייה" למדו חוזיל שאינה טמאה אלא קודם הבא מן המקור. י. מירא דשモאל שם דף נ"ז ע"ב, והינו מן התורה אבל מדרבנן טמאה ע"פ שלא הרגישה כדלקמן בס"י ק"צ. ש"ך ס"ק ב'. ואע"ג דבסי"י ק"צ יתבאר דאפיי לא הרגישה רק בכתם ועל גופה או על חלוקה טמאה, הינו בשיעור גרים ועוד, שם אירי שלא יצא מגופה, וראתה כתם בגדיה או על גופה ויש להסתפק שזה דם כינה או דבר אחר ע"כ צריך גרים ועוד, להוציא מספק שזה מכינה.

כ. ממשנה דף מ' ע"א.

ל. ה"ה פחתה מכחדרל. ש"ך ס"ק ג'. וקשה למה השו"ע השמייטו. וכאן בהרגישה שיצא מגופה לכן אפיי בפחות מכחדרל טמאה אבל בס"י ק"צ בגריס ועוד אין ודאות שזה מגופה דיתכן שזה מכינה, וכן נ"ל באות ב'.

ודע שיש ג' מיני הרגשות לעניין שתהייה טמאה מדאוריתא, א. שנזדועז גופה כמש"כ הרמב"ם בפ"ה מהלכות איסורי ביהה הלכה י"ד. ב. שנפתחת מקורה מבואר בס"י קפ"ה ובס"י ק"צ, וכו'. שמרגשת בדבר לח זב ממנה בפנים. פ"ת בשם הנ"ו"ב י"ר"ד ס"י נ"ב, אבל לדעת הח"ס זיבת דבר לח לאו הרגשה היא.

ואם מצאה דם בבדיקה ולא הרגשה או אחר שימוש ללא הרגשה י"א שזה ספיקא דאוריתא כי יתרן מה שלא הרגשה כיון שסבירה העד הוא או דבר אחר, ויש אמורים שזה מדרבנן מ"מ בקיומו בעלמא או שלא הכנסה העד בעומק אלא בפרוזדור ולחוץ אינו אלא מדרבנן בשלא הרגישה, ועין בזבחי צדק אותן ה'.

הגה: ואין חילוק בין פנוייה' לנשואה לעניין איסור נדה, וכל הבא על נדה חייב כרת.
דף קט.

עין משפט א.ב. יו"ד סימן שם סעיף א

א. מבטلين תלמוד תורה להוציאת המת^י, ולמאן דמתני לאחרים אין לו שיעור אפי' יש עמו כמה אלף מתבטלים בשבילו, אבל למי שלמד אבל עדין לא שנה לתלמידים אם יש לו שישים רבוא א"צ להתבטל בשבילו. ולמי שלא קרא ושנה אם יש לו עשרה אנשים^ו אין צריך להתבטל בשבילו.

ב. אשה י"א שדינה כמו מאן דكري ותני^ז, ו"י"א שדינה כמו מאן דלא קרי ותני^ז, וכן נהגו באשה ותינוק לכולא.

ג. אין מבטליין ת"ת למלה כישיש לו מי שיתעסק עמו כל צורכו, ותלמוד תורה קודם. ותינוקות של בית רבנן אין מתבטליין כלל.

עין משפט ג.ה.ג. או"ח סימן קנא סעיף ה

ה. היו שני פתחים לבהכנ"ס לא נכנס בפתח אחד ויצא בפתח השני לקוצר הדרך^ח ואם היה דרך שם קודם שנבנה בההכנ"ס מותר^ש.

וה"ה אם לא נכנס לו בתחלתו כדי לקוצר דרכו אלא כדי להתפלל מותרי יצאת

מ. והיינו מדרבנן אבל מן התורה א"צ אלא זבה גדולה, ועכשו כיוון שאין אנו בקיין قولן כובה גדולה עשו אותו חכמים, שלא יבוא לידי טעות, ועוד כדי שתהייה לכל הנשים ספרה אחת ואחדידה ולא כל אחת תצטרך לחשב השבונות אחרים ומוכרבים, כ"כ הב"^ט. וע"כ לא כתוב המחבר החילוקיםஇ^ו נקרת נדה ואיה זבה גדולה. והלבוש העתיקם מלשון הטור, והיינו אם ראתה בתוך הי"א יומן ג' ימים רצופים נעשה זבה גדולה ואני חזרת לימי הנדות עד שייהו לה ז' נקיים ואז יתחייבomi^ו ימי הנדות ואחריהם ימי הדיברות וכן לעולם, והוא דעת הרמב"ן ורשי^ו ולא דעת הרמב"ם כמבואר בב"י באריכות.

ג. הבא על פנוייה דרך זנות והיא גדולה שהגיעה לבודאי. כ"כ המר"ם מינץ בס"י צ"ו. קבוע נדה אם לא שידוע לו שטבלה בודאי.

ופנוייה א"צ טבילה לנדהה כדי שלא תבא לידי זנות שהוא איסור קל, שם בריב"ש סי' תכ"ה. ואין חילוק בין פנוייה לנשואה, מריב"ש סי' תכ"ה הב"^ו, וגם בפנוייה צריכה ז' נקיים.

ט. מרביתא כתובות י"ז ע"א, ומימרא דרב ששת שם בע"ב.

ע. דעשרה צריכים בשבייל שורה וקדиш וברכת אלבים בעשרה. בא רגלה.

פ. טור בשם הרא"ש בפ"ב דכתובות, כיוון שאינה מצויה ועובד מה שמוטל עליה.

צ. הרמב"ן בסת"ה.

ק. אפי' להוציאת המת שהרי אין מבטליין אותן אפי' לבניין ביהם^וק. ש"ך ס"ק ו'.

ר. מגילה כ"ט וברכות מ"ב. ואם הולך לדבר מצויה אפשר דמותר לקוצר אך מדברי הרמב"ם נראה דחוק אם עושה שם מצויה בכניסתו לבהכנ"ס אבל איןليل בכבוד בההכנ"ס בשבייל מצויה אחרת, וע"כ אין להקל אם לא שלמד שם או ישחה מעט, שם אותן ל"ה.

ש. אך אין ראוי לעשות כן, שם.

ת. ~~ו~~ בטור כתוב מצויה לצאת בפתח השני, אך לדעת השו"ע אין מצויה בזה אבל הא"ר פסק כדעת הטור והמ"א דמצויה אכן.

מנחת Ach"c מהפתח השני.

א' או"ח סימן קגא סעיף י
 עין משפט ז. יג. אפי' לאחר שהרבו הם עדין בקדושתן^ג ונהגין בהם כבוד, ואם עלו בהם עשבים תולשין ומניחים אותם במקומן כדי שייראו העם ותעורר רוחם וישתדרו לבנותם.

ב' י"ד סימן שמח מעוף א
 עין משפט ז. א. בבית הקברות אין נהגים קלות ראש כגן לשחות ולאכול שם ואין מחשיבין שם חשבונות ולא קורין^ג ושוניין שם.

אין מרעין שם בהמות ואין מוליכין בו אמת המים ולא יטיל בהם ולא יקצר בהם הדרך. לא ילקט מהם עשבים, ואם ילקט צרייך לשופון במקומן^ג. הגה: אין ליקח מקרע עולם של קבר אפי' שזה מותר בהנאה משום כבוד המתים. מ"מ אם צרייך אותו לרפואה מותר.

הגה: מותר ליהנות מהעשבים שעל הקברים או פירות אילן שעלייהם שם לצורך הקברים.^ג

ג' או"ח סימן תרפה מעוף א
 עין משפט ט. א. ר"ח אדר הסמוך לניסן^ג שחל להיות בשבת קוראיין פרשת שקליםים שהוא פ' כי תשא עד "ועשית כיור נחושת", ומפטיר "ויכרתו יהודע", ומוציאין ג' ס"ת באחד קורא פרשת השבוע, שני של ראש חודש ובשלישי פ' שקליםים.^ג

א. דכתיב "והשימothy את מקדשיכם" אפי' בעת שהם שוממין קרוין מקדש, מגילה כ"ח ע"א.
 ב. משום לרוגג לרש. הגאון.

ג. אין זה משום כבוד של מתים אלא כניסה או משום שלא יחשדוו שמוליכם לביתו. ש"ך ס"ק ג'.^ג

ד. ואפי' הם על הקברים עצמם. והשו"ע בסעיף ב' אירי באילנות שלא על הקברים עצמם. ועין בкар הגוללה באות ד', וכנראה שהרמ"א לא פסק בדברי התוס' במגילה.

ה. משנה וביריתא במגילה כ"ט, והוזכר לומר הסמוך לניסן לאפוקי כסיש ב' אדר והשנה מעוררת شأنן זה באדר ראשון אלא בשני.

ו. הינו יום ב' של ר"ח שהוא אחד באדר הסמוך לניסן שחל בשבת קוראיין בו ביום פ' שקליםים. ואם טעו וקרו פ' שקליםים בשבת שלפניהם, צריכים לחזור ולקראן עוד הפעם בשבת שהוא אחד באדר. כה"ח אות ד'.

ו' ה' האם קראו סדר הפרשיות באדר ראשון צריכים לחזור ולקרוטן באדר שני, מגילה דף ו' ע"ב כרשב"ג.

ו' האם ארעו אונס לציבור שלא יכולו לקרוא הפ' מעניינו של יום, אין משלימים אותה בשבת הבאה אפי' אם השבת היא של הפסקה. מ"ב אות ב'. אבל בפ' פראה קוראים אותה בשבת שלאחריה אם לא קראו אותה בזמן.

ז. אם טעה וקרו באספר שני שקליםים ולהתihil לקורות גומר, והמפטיר יקרא בר"ח ויקרא הפטרת ר"ח "השםים כסאי", כ"כ בנו"ב מ"ת סי' י"א, ומ"ב אות ה'.
 ו' הא בחל ר"ח ניסן בשבת שמוציאין ג' ס"ת, אם טעה וקרו בשני בפ' החדש לפני ר"ח הרי זה

מנחת

מסכת מגילה דף קט' :

אשר

עין משפט י.

או"ח סימן תרפה עיף ח

ה. ה' חל ר'ח אדר"ה הסמוך לניצן תוע'ימי השבוע אפי' בע"ש מקדימין לקוריא פ' שקלים בשבת שלפניהם, ומפסיקין בשנית כדי שתהיה פרשת זכור בשבת הסמוכה לפורים מ לפניה, ואם חל פורים בע"ש מקדימין לקוריא בפ' זכור בשבת שלפניהם.

עין משפט כ.

או"ח סימן תרפה עיף ב

ב. בשבת שנייה מוציאין ב' ספרים בראשון קוראין פ' השבוע, ובשני פ' זכור את אשר עשה לך עמלך, ומפטיר "פקדתי את אשר עשה לך מלך".

עין משפט ל.

או"ח סימן תרפה עיף ג

ג. בשבת שלישית שהוא ט"ו באדר מפסיקין ובשבת רביעית שהוא כ"ב אדר מוציאין ב' ס"ת באחד קוראין פ' השבוע ובשני פ' פרה ט', ומפטיר "זורקתי עליכם מים תהוריים".

עין משפט מ.

או"ח סימן תרפה עיף ד

ד. בשבת חמישית שהוא כ"ט באדר מוציאין ב' ס"ת באחד קוראין פ' השבוע, ובשני בפ' החודש הזה לכם ראש חדש, ומפטיר "באחד לחדר".

דף קט'

עין משפט ג.

או"ח סימן תבט עיף א

א. **שואlein ודורשין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום.**

גומר וקורא המפטיר בפ' ראש חדש, ויקרא הפטרת ר'ח השמים כסאי. מ"ב שם.
ח. הינו יום ב' דר'ח. כה"ח אותן כ"ז.

ט. ~~א~~ בירושלמי אמרו שבדין הוא להקדים פרשת החודש לפרש פרה שהרי בר'ח ניטן הוקם המשכן ובשני נשרפה פרה אדומה ומשום מה הקדימה שהיא טהרתן של ישראל. והביאו רשי' במגילה כ"ט ע"ב, וכותב הר"ן כיון שכן אין ראוי להפסיק בין פרה להחדר.

י. ~~א~~ מפסחים דף ר' שהרי משה ע"ה עומד בפסח ראשון ומזהירן על הלכות פסח שני, וה"ה בשאר ימים טובים, וב חג השבעות כתוב הגאון דמספיק מיום א' בסיוון.

ויא' דרך בפסח צריך ל' יום שיש בו הלכות רבות, אבל בשאר ימים טובים די בכמה ימים קודם. וביו"ט עצמו צריך לשאול ולזרוש בכל יום בהלכותיו כמו שאמרו בסוף מגילה דף ל"ב ע"ב.

~~א~~ ובפסח שבעין ל' יום מתחילה מיום הפורים עצמו. והעיקר לדorous לעם ולהוות להם המעשה אשר יעשון הן בשבת הגדול ושבת שובה, אבל אם תהיה הדורשה ורק בפילפול או בדורש

בעלמא אין יוצאי בזה ידי חוכתן. מש"ב אותן ב'.
והר"ץ כח דעכשו אין נהוגין לזרוש הלכות בחג עצמו לפי שהכל כתוב בספר אלא דורשים

באגדה מענינו של יום. כה"ח אותן ב'.

וע"פ מה שאמרו חז"ל בסנהדרין דף ק"א ע"א דכל הקורא פסוק בזמנו מביא טוביה לעולם שנאמר ודבר בעתו מה טוב, כתוב השל"ה דבפ' שקלים ראוי למדור משניות שקלים ובפ' פרה מסכת פרה ובפ' החודש הלכות קידוש החודש, וכן מסכת פסחים בפסח ומסכת ביצה ביו"ט וחגיגה ומ"ק, וכן בכל זמן וזמן המסכת השיכת, בט"ב מסכת תענית, וב"יד באיר הלכות פסח שני עכ"ל. וככ"ב במסכת סופרים פ' י"ח הלכה א' דכל המזוכר פסוק בעתו מעלה עלייו הכתוב כאלו בנה מזבח

מנחת

מסכת מגילה דף כט:

אשר

סת

הגה: מנהג לקבע חטים ולהלן לעוניים לצורך פסח^י. וכל מי שדר בעיר י"ב חדש לנותן לזה באותה העיר שדר שם.

או"ח סימן טרפה מעיף א

עין לעיל דף כת. עין משפט ט

או"ח סימן טרפה מעיף א

עין לעיל דף כת. עין משפט ט

או"ח סימן טרפה מעיף ג

ה. אם חל ר"ח שבת בשבת מוצאיין ג' ספרדים וערלים ששה בפ' השבע, ובשני קורא בשל ר"ח^ו ומתחילה "וביום השבת" ובספר ג' קורא מפטיר בשל חנוכה ומפטיר רני ושמחי^ז.

חדש ומרקיב עליו קרבן.

כ. ~~ו~~ הוא מנהג קדום מזמן הגמ' והוא מירושלמי פ"ק דב"ב.

ושיעור הנtinyה כפי צרכו לימי הפסח, והוא בכלל "די מהצورو אשר יחסר לו". מ"ב אות ג'. ועוד כתוב צריך להת לו גם דמי האפייה, והוא בכלל קמח שכבר לחון ולא חיטים, ונוהגים לחלק מצה. בה"ג אות י"ב. וכותב הכה"ח שם דעתך לתחת קמח שכבר לחון ולא חיטים, ומ"ב אות י"ג. ומ"מ היכא שיש מנהג הת"ח ליתן אין לשנות. כה"ח אות ז'.

ל. אם רכש בה דירה הואankanishi העיר מיד וא"צ להמתין י"ב חדש. מב"ב דף ז' ע"ב במשנה, ועיין בח"מ סי' ג' סעיף ב'. כה"ח אות ח'.

וה"ה העני הדר בעיר י"ב חדש חייבם לתת לו, כ"כ הב"י בירור"ד סי' רנו^ו, וכן אירי אפי' יש לו מzon ל"יד סעודות נותנים לו מהקופה חטים. כה"ח אות ט'. אם אדם בא לדור בעיר ונתקע בה י"ב חדש מלחמת אונס אינו נותן, כמ"ש בח"מ סי' קס"ג סעיף ב' בהרמ"^א. ומ"ש הרמ"^א וכל מי שדר בעיר י"ב חדש, הב"י כתוב בשם הסמ"ק דהיום מספיק לו יומם וכל אחד ומנהגו. כה"ח אות י"א.

ואם דעתו להשתקע城里 את בני העיר מיד, כמבואר ביר"ד שם. ו уни שבא להשתקע בעיר נותנים לו מיד אבל بلا שבא להשתקע אם אין לו ל' יומם בעיר אין מהורייבין לתת לו חטים, אבל נותנים לו מצה כדי תמחוי של עוניים. כה"ח אות י"ג.
~~ו~~ אם גבו לצורך קמח דפסחא והותירו, אין לשנות לדברים אחרים אלא יתנו אותם לעוניים לשאר צרכי פסח. כה"ח אות כ'.

כתב המ"ב באות ר' שאלת המשטחים מליתן קמח לעוניים יש עון בידם, וידוע מה שאמרו בגמ' סנהדרין לה"ה ובפ"י רשי' שם.

מ. ~~ו~~ משום דתדייר קודם, הגם שיש בשל חנוכה פירסומי ניסא. ואחרי הקרייה בספר שני מניחין ס"ת שלישית אצלם ואומרים קדיש על שלשותן כדי שיעלה הקריש גם על השלישית בע"פ שעדיין לא קראו בה, וזהו לבני אשכנז, אבל לבני ספרד שאומרים שני קדושים כשייש ב' ס"ת ואומרים קדיש אחד אחר ס"ת שני שהוא גמר השבעה עולמים, ואח"כ קדיש אחר ס"ת שלישית שהוא המפטיר. כה"ח אות י"ט.

ג. דפרסומי ניסא עדיף, ועוד שישיםו בעוני חנוכה מפטירין בעונייה, לבוש, ואם הפטיר בר"ח בדריעבד יצא. מ"ב בכ"ה. כה"ח אות כ"ז.

מנחת

מסכת מגילה דף ל. ל:

אשר

ואם חל ר"ח בחול מוציאין ב' ספרים וקוראין בראשון ג' בשל ר"ח, ובשני קורא הרבייעי בשל חנוכה.

ג. אם טעה החזן וקורא גם הרביעי בר"ח, אם לא הוציא ס"ת שני א"צ ל��רות יותר, אבל אם הוציאו ס"ת שני משום פגמו צרייך ל��רות בו, וועלה חמישית בשל חנוכה.

הגהה: טעה והתחילה ל��רות בשל חנוכה צרייך להפטיק ולקורא בשל ר"ח. ואם צרייך להזoor ולברך על של ר"ח עיין בס"י ק"מ.

דף ל.

עין משפט ב.ג.

ה. חל ר"ח אדר ע' הסמור לנין תוך ימי השבוע אפי' בע"ש מקדימין לקורא פ' שקלים בשבת שלפניו, ומפסיקין בשנית כדי שתהיה פרשות זכור בשבת הסמוכה לפורים מלפניה, ואם חל פורים בע"ש מקדימין לקורא בפ' זכור בשבת שלפניו.

עין משפט ו.

או"ח סימן תרפה מעיף א

עין לעיל דף כת. עין משפט ט

עין משפט ז.

או"ח סימן תרפה מעיף ב

ב. בשבת שנייה מוציאין ב' ספרים בראשון קוראין פ' השביע, ובשני פ' זכור את אשר עשה לך עמלק, ומפטיר "פקדתי את אשר עשה עמלק".

עין משפט ז.

או"ח סימן תרפה מעיף ג

עין לעיל דף כת. עין משפט ל

עין משפט ט.

או"ח סימן תרפה מעיף ד

עין לעיל דף כת. עין משפט מ

דף ל:

עין משפט ב.

או"ח סימן תרפה מעיף ד

עין לעיל דף כת. עין משפט מ

עין משפט ג.

או"ח סימן תקעו מעיף טז

טז. בכל יום תענית שגוררים על הצבור מפני הצרות, ב"ד והזקנים יושבים בבית הכנסת ובודקים על מעשה אנשי העיר לאחר תפלה שהricht עד חצי היום, ומסירין המכשולים של עבירות, ומזהירותן ודורשין וחוקרים על בעלי חמס ועבירות, ומפרישין אותן; ועל בעלי זרוע, ומשפילין אותן; וכיוצא בדברים אלו; ומהצטי

ט. והט"ז בס"ק ד' כתוב דאיינו מפסיק ובדייעבד קורא הכהן בשל חנוכה, ואח"כ קורא לאחרים בשל ר"ח, והמ"א מסיק בדברי הט"ז. כה"ח אות כ"ו.

ע. הינו יומם ב' דר"ח. כה"ח אות כ"ו.

מנחת

מסכת מגילה דף לא.

אשר

עו

היום ולערב, רביעי היום קורין בתורה ומפטירין בנביא, ורביעי היום האחרון מתפלליין מנהה ומתריעים ומתודין וזוועקים כפי כחם.

או"ח סימן תץ סעיף א

א. ביום ב' דפסח קוראין בפרשת אמר "שור או כשב או עז כי יולד", והמפטיר בחו"ל קורא כמו ביום הראשון ומפטיר במלכים בפתח דיאשיהו מ - "וישלח המלך עד ואחריו לא קם כמוomo".

דף לא.

או"ח סימן תפח סעיף ג

ב. מוציאאים ב' ספרים וקוראים בראשון חמשה בפרשת בא מן "משכוי" עד מארץ מצרים על צבאותם". והמפטיר קורא בספר שני בפרשת פינחס "ובחודש הראשון", ומפטיר ביהושע "בעת ההייא", ומתפלליין מוסף, ואין מזכירים בו גשם מכאן ואילך, ופסקים לשאול גשם בברכת השנים. הגה: ונוהגין לומר בכל יו"ט בתפילה מוסף פטוקי מוסף היום ש' אחר שאמר ע"י משה עבדך כאמור.

עין משפט ב.

או"ח סימן תצ סעיף א

עיין לעיל דף ל: עין משפט ד

עין משפט ג.

או"ח סימן קריית הפרשיות של שמנת הימים של פסח הם, משך ג', תורה, קדש,

פ. ויש לעשות ביום ב' דפסח בסעודת אסתר כי ביום זה נתלה המן, מהשל"ה. וסימן לדבר "וישבות המן מחורת הפסח". וככה ברשי מגילה ט"ו-ט"ז ע"א. כה"ח אותן א'.

צ. וסדר מדרגות העולמים עיין בסyi קל"ה, ובכך החיים אותן י"ט. ק. ויש מתחילין מן "זהה היום הזה לכם לזכרון" וכו'... ויש מחלקיםadam חל בחול מתחילה מן משכו, ואם חל בשבת מתחילים מן וזהה היום הזה לכם, וכך מנהג הספרדים. אם בטעות התחיל לקרווא בשור או כשב או עז כי יולד אם קרא ג' פסוקים יברך ברכיה אחרונה והעולים אח"כ ישילמו מהקראה של משכו וקחו ואם לא קרא ג' פסוקים ישלים עד ג' פסוקים ויברך והאחרים יקרווא בפ' משכו. כה"ח אותן כ"ח. ר. אם שכח לקרווא בפרשת המוספין חזור ומוציא ס"ת וקורא וمبرך לפניה ולאחריה. מ"א סי' קל"ז ס"ק ו'. וככה"ח אותן ל'. והה בטעה וקרווא בספר שני בענין אחר חזור וקרווא פ' המוספין, ווטוב לחזור ולקרות בלבד ברכה. כה"ח אותן ל'.

ש. ומנהג בני ספרד שайнן אומרים פטוקי קרבן מוסף בתפילה מוסף, ובמקום שאומרים הפסוקים וטענה והזכיר של יום אחר או אמר מה שאינו שייך כלל לאותו יום אם עדין לא סיים הברכה חזור אבל אם כבר בירך א"צ לחזור. כה"ח אותן מ"ב. ת. עין בכף החיים אותן כ"א רמז על דרך לסדר זה. ואם במקום "משוון" קרא "קדש לי" ובירכו יצאו ידי חובה, ביום ג' יקרווא משכו, והה אם טעו וקרווא אחת מהפרשיות של חג הפסח יצאו.

ו. ואם לא התחיל עdryין בקריאה אפי' שהש"ץ הראה לו בפ' "אם כסף תלוה" ועל דעת זה

בכспא, פסל, במדברא, שלח, בוכרא. וסדר זה לא ישנה כי אם חל פטח ביום ה' בשבוע שאז ביום ג' שהוא שבת קורא ראה אתה אומר אליו שהוא "פסל" וביום א'-ב'-ג' וכוכו קוראין קדש, בכשפא, במדברא, שלח, בוכרא.

או"ח סימן הצד מעיף א.ב

א. ביום חמישים למספר העומר ² הוא חג השבועות, וסדר התפללה כמו ביום של פסח אלא שאומרים את ים חג השבועות הזה זמן מתן תורהנו, וגומרים את ההלל.

ב. מוציאין ב' ספרים וקוראים בראשון חמישה עולמים " מבחדש השלייש ³ לצאת בני ישראל" עד סוף הסדר, והמפטיר קורא בספר שני "וביום הביכורים", ומפטיר במרכבה ביהזקאל ⁴ ומיטים בפסוק "ותשאני רוח".

בירך העולה, ואח"כ נזכר שזו פרשה אחרת גולל לפרשה הנכונה ומספק אין העולה חזר וمبرך. כה"ח אות כ"ט.

א. ומאחרין להתפלל ערבית כדי שייהיוימי הספירה תמיינות, ט"ז ומ"א, אבל השל"ה כתוב אכן ציריך ליזהר אלא בקידוש. כה"ח אות א'.

ב. ז"ה ציריך שאדם יהיה ער כל הלילה וועסוק בתורה, ובשער הכוונות דף פ"ט כתוב דכל מי שלא ישן בליל הזאת כלל אפי' וגע אחד וייה עוסק בתורה כל הלילה מובטח לו שישלים שנותו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא, ולא עוד אלא שהוראת חי האדם בשנה ההיא תלולה בעניין זה ואם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא ודי בזה. וע"פ הפשט כתוב המ"א לפ"י ישראל במתן תורה היו ישנים כל הלילה והוזרך הקב"ה להעיר אותם, וע"כ אנו צריכים לתקן פגם זה. כה"ח אות ו'.

ג"ה והרב חיד"א כתוב אכן נכוון למודר משנה בליל הזוז, וכן דעת הזוהר והאר"י ז"ל ובן איש חי, מ"מ מי שרגיל ללימוד על שולחנו משניות אין לו לבטל המנהג ויש לו על מה לסמוק. כה"ח אות ט'.

כמ"כ יזהר מאד שלא לדבר שיחת חולין בליל הזוז וכ"ש דברים בטלים, ועיין בכה"ח אות י"א מש"כ בזה.

ה"ג אחר עמוד השחר יזהר שלא ילמד שום פסוק עד שיברך ברוכות התורה. שם אות י"ב. ג"ה ליל שביעות כתבו גורי האר"י ז"ל שאסור בזיגוג אם לא שזה ליל טבילה מצוה, ועיין בכה"ח אות י"ד לעניין ליל יו"ט שני לבני חוץ".

ג. ז"ה הנוטן ס"ת חדש לביכחנן"ס בעצתרת כאילו הקريب מנהה חדשה לה' בזמנה. ז"ה וכותב המ"ב אותן ר' דבשבועות קוראים בטעם העליון שיש בעשרה הדברות, ובשבת פ' יתרו קוראים בטעם תחתון, ו"יא דביחיד קורא בטעם תחתון ובציבור קורא בטעם עליון. כה"ח אות כ'.

ד. ז"ה ומתוך בזוהר חדש דבימים שביעות ראה יהזקאל המרכבה, ועוד שבה כתוב מראות השכינה ואותו היום ראו ישראל ג"כ מראות השכינה במעמד הר סיני. כה"ח אות כ"ז.

ונางו שדרוקא גדול וחכם מפטיר ע"ד אין דורשין במעשה מרכבה אא"כ הוא חכם ומפני מדעתו. כה"ח אות כ"ח.

ז"ה נכוון למלוד התהילים ביום שביעות כי דוד ע"ה הייתה מנוחתו ביום שביעות כמו שאמרו בירושלמי פ"ב דביצה ופ"ב דחגיגה, ויזהר לדלג מחילה וסליחה של העוננות האמורים בקבשות, וגם לא יאמר ונזכה ונחיה שביעים שנה ואם בגבורות שמוניים שנה כי יש חיים יותר. כה"ח אות לד'.

ח"ג אם אדם בר הכהן ישתדל לחדר איזה חידוש בתורה ביום שביעות, והוא סימן טוב להתחילה

מנחת אשר מסכת מגילה דף לא.

ג. ביום השני בחו"ל קוראים פרשת כל הבכור^י עד סוף הסידרא, והمفטיר קורא בספר שני וביום הבכורים, ומפטיר בחבקוק^י מן "זה" בהיכל קדשו עד למנצח בנגינות.

או"ח סימן תקפר טיעפ ב עין משפט ח.

ב. מוצאיין שני ס"ת בראשון קורין ה' מ"זה" פקד את שרה^י עד "ויהי אחרי הדברים האלה"^י, ואם זה שבת קורין ז' עלולים והمفטיר קורא בספר שני בפ' פנהס ובחודש השבעי, ומפטיר "ויהי איש אחד מן הרמותים עד וירם קרן משיחו".

הגה: יש נהגים שהთוקע עולה^י לTORAH ממניין העולמים.

או"ח סימן תרא טיעפ א עין משפט ו.

א. ביום שני קוראים בתורה מהאלים נתה את אברהם עד סוף הסידרא. והمفטיר כמו ביום ראשון וקורא ההפטירה בירמיה "כה אמר ה' מצא חן במדבר" עד הבן יקר ל' אפרים^י.

ב. במוצאי ר'ה מבדיין^י כמו במוצאי שבת אלא שאין מברכין על הבשימים^י ולא על האש.

או"ח סימן תרכא טיעפ א עין משפט ז.

א. מוצאיין שני ס"ת בראשון קוראים ששח^י בפרשת אחרי מות^י עד וייש לחדר ביום מתן תורה לכל השנה, ולפחות ישתדל לידע איזה חידוש בתורה שלא ידע אותו. כה"ח אות ל"ה.

ג. ורומ"ק כתוב ביום שבאות יוסוק בחכמת האמת ויראה סימן יפה במשנתו. שם אות ל"ו. ה. ואם חל בשבת מתחיל מעשר תשעך. לבוש, ומ"א ס"ק א.

ו. שמדובר במתן תורה "אלוה מתימן יבא", כ"כ רשי" ב מגילה ל"א ע"א. ז. וכיוון ששרה וחנה נפקדו שתייהן בר'ה, כמ"ש בפ"ק דר'ה. ב"י בשם הר'ג. מ"א ס"ק ה. וא"כ גם אותן יפקדו לטובה ולברכה.

ח. וכ אם העולה הרבעי קרא עד הסוף עדיף שהעולה החמישי יקרא בספר שני ואז יאמר קדיש ולא יאמרו קדיש על הראשון, כי לא נשלו מניין העולמים. כה"ח אות י"ז.

ו. ואם טעו וקרא ביום הראשון בפ' העקידה יקרו בו ביום ב' וזה פקד. שם אות י"ח. ט. וכודוקא אם הוא תוקע או מתפלל בחמן, אבל בשכירות אין חובה להעלות. מ"ב אות ט' מהשל"ה.

י. שחובת היום להזכיר זכרונותינו וע"כ קוראים בהפטירה זכור זכרונו נאום ה'. כ"כ הב"י בשם הר'ג.

כ. בין בתפילה בין בכוס.

ל. שהרי אין בו נשמה יתרה וגם על האש לא מברכין שהרי מותר להבעיר אש בר'ה לצורך אוכל נפש.

מ. משום קדושתו יותר שהרי אסור בכל מלאכה. לבוש.

ג. שבתו גם עובdot יה"כ, וענין הפטירה שכותוב בה עניין התשובה והחענית וכתיב בה ולקודש ה' מכובד ודרשין זה יה"כ. ב"י. ובוזהר בפ' אחרי שקוראין מיתת נרב ואביהו לכפורה על

כאשר צוה ה'. ואם חל בשבת קוראים ז'.

והמפטיר קורא בס"ת שני בפ' פנהס ובבשורה לחודש ומפטיר בישעה סלו סלו פנו דרך וכו'...

עין משפט ז.   א"ח פימן תרכוב סעיף ב

ב. מוציאין ס"ת וקוראים ג' בפרשת עריות עד סוף הפרשה. והשלישי מפטיר ביוונה ז, ומסיים ב-מי אל כמור וمبرך לפניה ולאחריה ז, ואם חל בשבת מזיכר של שבת ז וחותם בשל שבת.

הגה: ואין אומרים על התורה ועל העבודה במנחה.

עין משפט ז.   א"ח פימן תרכוב סעיף א

א. מוציאין שני ספרים י', באחד קוראים שור או כבש ש' בפ' אמור, ובשני קורא המפטיר בקרבנות המוספין. "ובבחמשה עשר יום לחידש השבעי" י, ומפטיר

חטאיהם של בני ישראל שאמר הקב"ה יתעסקו במיתת הצדיקים האלו ומעלה אני עליהם כאלו מקריבין קורבנות לפני ביום היכפורים לכפר עליהם.

ג' וע"י שהעם שומע שוטרתם של הצדיקים ומצערין עליהם הקב"ה מכפר להם. וכל המatzער על אובדן הצדיקים ומורייד עליהם דמעות, הקב"ה מזכיר עליו "וסר עוןך וחטאך תכופר" ולא עוד אלא שאין בנוי מתחם בחיו ועליו כתוב "יראה זרע יאריך ימים".

העיקר שיראה לשוב מעבירות שבידיו ויאמר אם בארץ נפלת שלחתת מה יענו אזובי הקיר. מ"ב

אות ב'.   ועדיף שלא לעשות מוספין אם אפשר. מ"א סי' רפ"ב ס"ק ב'. מ"מ המיקל במקום שנוטנים ממון לצדקה לא הפסיד. כה"ח אות ו'.

ע.   שאדם צריך לקדש עצמו מהן, וגם שהוא יגלה ערותינו. א"ר אותן ג'.

פ.   וע' והטעם ללמד לבני אדם שאין יכולתו של אדם לברוח מאת ה' אם עבר עבירות, ועוד לעורר תשובה כמו אנשי נינהו. כה"ח אות י"א.

צ.   כדרך שבירך בשחרית, וכן הוא מנהג בני ספרד, אבל מנהג בני אשכנז דין אומרים על התורה ועל העבודה במנחה.

ק.   ב"י וכ"כ הט"ז בס"ק ה', והיינו שחותם אף בשל שבת שאומר מקדש השבת וישראל ויום היכפורים. כה"ח אות ט'ו.

ר.   רבנן סבוראי הם שתיקנו זה שבעל יו"ט להוציא בא' ספרים כדי לקרוא גם סדר קרבנות ומעלה עליהם הכתוב כאלו הקריבום.

ובחו"ל גם ביום השני קוראן שור או כבש, אבל בא"י ביום השני קוראים וביום השני בפרי החג. אם יו"ט חל ביום חול קוראים חמשה עולין ואם חל בשבת קוראים ז'.

אם העולה האחרון קרא ורק עד תשבתו שבתכם ופסק ובירך ברכה אחרונה אף שגל הס"ת ואמר קדיש ציריך לחזור ולקרות פ' סוכות ואח"כ יברך, ואם כבר קרא מפטיר ובירך יצאו בקריאת פרשת מוספי החג. כה"ח אות ו'.

ש.   אם טעה וקורא פ' כל בכור או פסל לך או אם כסף תלוה, כל שנזכר קודם שבירך המשלים גולל וקורא פ' שור או כבש כולה בלי ברכה לפניה. כה"ח אות ט'. ואם לא נזכר עד שבירך המשלים עלתה להם הקריאה.

ת.   גם ביום שני קורא כך, ואם טעה וקורא ביום שני וביום השני חזר וקורא ובבחמשה עשר יום וכו', וمبرך לפניה ולאחריה. כה"ח אות י"ב.

בזכריה "הנה יום בא" וכור'.

עין משפט ט.ג. א"ח סימן תרפס ב עיף ג

ג. מוציאין ב' ספרים וקוראים הפרשיות של יום הראשון, ומפטיר במלכים "ויקhalbו עד בהוציאי אותם מארץ מצרים".

עין משפט כ. א"ח סימן תרפס ב עיף א

א. בחוה"מ מוציאים ס"ת^ג וקוראים בו בקרבנות החג בפרשת פנחים ד' עולמים^ד. ביום הראשון של חוה"מ בארץ ישראל קוראים וביום השני וחוזרים על זה ד' פעמים לד' העולמים. ובחו"ל ביום הראשון של חוה"מ קוראים וביום השני וגם ביום השלישי מספיקא.^ה

עין משפט ל. א"ח סימן תרפס ב עיף ב

ב. בשחרית מוציאין ג' ספרי תורה, וקוראין בראשון מ-זאת הברכה עד סוף התורה, ובשני קוראים עד אשר ברא אלוהים לעשות^ו, ובשלישי קוראים ביום השmini עצרת וכור' ומפטירין וייה אחרי מות משה עבד ה'.

ב. במקום שעושין שני ימים טובים, אין מוציאין ביום הראשון אלא שני ס"ת, וקוראין בראשון חמשה עולין בפ' ראה מ"כ' הכל הבכור"^ז ואם הוא שבת^ט קוראין שבעה ואז מתחילין מ"עשר תעשר"^ט והمفטיר קורא בס"ת שני "ביום השmini עצרת" ומפטיר במלכים "ויהי ככלות שלמה, וממחזר הספרים ואומרין

ט. ומנהג בני ספרא לומר קדיש אחר ספר ראשון, ואח"כ גם קדיש אחרי ספר שני, אבל בני אשכנז אמרים רק קדיש אחד אחר ספר שני. כמ"ש בס"י קמ"ז.

א. הטעם שאין מוציאין ב' ס"ת בחוה"מ סוכות כמו בחוה"מ של פטח כיון שבפסח יש בה פרשיות הרבה מענין המועד, אבל בסוכות אין פרשה מעין המועד אלא קרבנות החג בלבד, וע"כ מוציאין רק ס"ת אחד.

ב. מגילה דף כ"א ע"א בר"ח ובבחוה"מ קוראין ד', ואין פוחתין מהם ולא מוסיפין עליהם, ואין מפטירין בנוביא.

ג. וביו"ט שני אין קוראין וביום שני בקרבנות החג משומס ספיקא, דגנאי לקורת ליו"ט ספק חול. רשיי בмагילה ל' ע"ב. מ"ב אות ג'. ואם לא קראו כולם בחוה"ל רק ביום אחד בלבד או ביום השני או השלישי צריך לחזור ולקרוא וمبرך לפניה ואחריה. ועין בכח"ח אות ז'.

ד. רdim מתחילין בראשית שלא יטרוג לומר סיימו אותה ואינם רוצים לקורתה עוד, ועוד ע"פ מ"ש בתורה סופה נועצה בתקילתה ותקילתה בסופה.

ה. הגם שאין עניין שmini עצרת בפרשה כיון שנאמר "והיתה אך שמח" ודרשו לרבות יו"ט האחرون. כה"ח אות י"ז.

אם בחו"ל טעה וקרוא וזאת הברכה ובירך ברכה אחרונה יצאו וא"צ לחזור. שם אות כ"א. מ"מ אם חל בשבת וטעו כנ"ל יקראו במנחה וזאת הברכה. כה"ח כ"ג.

ו. ובני חוויל קוראין במנחה עדין וזאת הברכה אבל בני א"י קוראים במנחה של שבת זו בפ' בראשית. ברכyi יוסף אות ח'.

ז. ויש נוהגים להתחיל "מעשר תעשר" גם אם חל בחול משום שהוא זמן אסיפה ומתנות עניינים זמן המעשרות. מ"א ס"ק ד'.

קדיש, אח"כ מכריזים משיב הרוח ומריד הגוף.

א. א"ח פימן תרמט בעיפר א עין משפט מ.

ב. במקום שעושים ב', יו"ט בליל תשיעי מקדשין ואומרים זמן" וلامחר מוציאין ג' ס"ת וקוראיין בראשון "וזאת הברכה" עד סוף התורה ט, ובשני מבראשית עד אשר ברא אליהם לעשות, ובשלישי קורא המפטיר כמו אטמול, ומפטיר קורא ויהי אחרי מות משה.

הגה: קוראים ליו"ט האחרון יום שמחת תורה' לפי ששמחין בו י' ועושין בו סעודת לגמara של תורה.

ונהגים שחתן תורה וחתן בראשית מנדרבים נדבות וקוראים לאחרים למשתה ל'. הגה: עוד נהוגים להוציא כל ס"ת שבהיכל מ' בליל וביום שמחת תורה ואומרים זמידות שירות ותשבחות וכל מקום ומנגנו.

הגה: עוד נהגו להקיף עם ספרי התורה י' התיבה כמו שמקיפים עם הלולב משום שמחה.

ח. כי הוא ספק שמנני שהוא רgel בפני עצמו.

ט. וכ"ז אין אומרים קדיש בין חתן תורה לחתן בראשית שלא יהיה הפסק כ"כ הרدب"ז בשם הרוקח, מ"מ אם קרא שחתן תורה אמר קדיש לפני קראת חתן בראשית אין גוערין בו שיפסיק הקדיש אחר שהרשב"ז והרשב"ש כתבו לומר קדיש וע"כ אין מפסיקין אותן. כה"ח אותן ח'.

וכ"ז אם חתן מעונה הוא האב, וחתן המסימים הבן נראה דין קפidea, כ"כ ברוח' ח' אותן ב'.

גם כהן ולוי יכולים להיות חתני תורה, מדשות מהרי"ל סוף הלכות סוכה. מ"ב אות ב'.

וכ"ז גם מי שעה כבר לתורה בפי' וזאת הברכה יכול לעלות עוד הפעם לחתן תורה או חתן בראשית, אבל חתן תורה לא יקרא פ' חתן בראשית, והטעם בהז' אין הפסק בניהם שייך פגם לס"ת ראשון שהוא פסולה היא היתה וע"כ קורא מיד בשניה. כ"כ בביבורי יעקב.

אבל חתן תורה שקרו באביבנ"ס אחד רשי לקרו באביבנ"ס אחר חתן בראשית. מ"ב אות ב'.

י. וכ"ז ורבין בנות לבבודה של תורה, אף שאין מרדין בי"ט, לבבוד התורה מותר. וראוי

שלא ירכיבו אדם על כתפיהם לركוד בו וייש לבטל המנהג הרע הזה. כה"ח אותן כ"ב מרוח' ח'.

כ. ומה שרבין בשתחה לבבוד התורה היא מצוה גדולה, ובכל דבר יכוין האדם לש"ש.

וכ"ז ויזהר מלערב שמחה של הוללות וקלות ראש ח'ו. ובמדרשה אמרו "ודוד מכרבר בכל עוז

לפני ה'", מהו בכלל כוחו, ומכרבר פ' שהיה מכיה ידיו זו בזו, והיה מכויין להגביר הימין

על השמאלי והחсад על הגבורה ורחמים על הדין, והיה מכויין למתוך ע"י' החמשה גבורות הרמוזים

ב' אצבעות הימין, ווחמש פעמים חמיש בהכאה הינו בהכפלתם כ'ה וסימן כ'ה תברכו את

בני ישראל.

וכ"ז וגם סיום מסכתא היא סעודת מצוה, ואפי' אבל על אביו ואמו בתוך י"ב חדש יכול לסייע

שם, כמ"ש בש"ך בירור"ד ס"י רמ"ז ס"ק כ"ז.

ל. גם אבל בתוך י"ב חדש יכול לאכול בסעודת זו. מ"ב אות ח', מביבורו יעקב.

מ. אם יש בביהכנ"ס רק ס"ת מועטים אין להביא ס"ת מביכון"ס אחרת, ויש מתירים לבבוד

שמחת תורה אף שבכל השנה אין להביא דרך ערαι. כה"ח אותן כ'ח.

ג. ובהרבה מקומות נהגו להקיף ז' פעמים עם הס"ת נגד ז' הקפות שביום הושענא ורבה, וכן

היה נהוג הגר"א, ובשלם יחד שאומרים בהקפות אין לומר הקשות שיש בהם הזכרת עוננות,

ועין בשער הכוונות דף ק"ד ע"א סדר ההקפות ואיך היה נהוג הגר"ז'ל.

מנחת

מסכת מגילה דף לא.

אשר

עז

הגה: נהגו ג"כ להרבות העולים לסת"ת^י ואין איסור בדבר, גם נהגו לקרוא כל הנערים^ו לסת"ת וקוראין להם פרשת המלאך הגואל אות^ז וכו'.

הגה: בלילה קוראין בס"ת הנדרים^ט וכל אחד ומנהגו.

הגה: נהגו לסיים התורה אפי' על קטן^ו העולה, אף די"א שהיה דוקא ת"ח שיטים, דבזמן זהה שהחzon קורא אין לחוש.

הגה: במקום שאין להם רק ב' ס"ת, קוראין בראשונה זו את הברכה, ובשנייה בראשית, וחוזרים וגולמים הראשון לענינו של יום.

עין משפט נ.

או"ח פימן תץ סעיף ה

עין לעיל עין משפט ג

או"ח פימן תרמג סעיף ג

ג. מוצאים ב' ספרים בשבת חוה"מ, בראשון קוראין "ראה אתה אומר אלוי"ר והמפтир קורא בקרבנות החג, ומפטיר ביהזקאל^ש "והיה ביום בא גוג".

עין משפט ס.ע.

או"ח פימן תרמג סעיף א

א. קוראין בפ' הנשיים^י שבפ' נשא שלשה עולים בכל יום, ומתחלים בברכת

וובשעת הקפות יניחו ס"ת בתיבה ויהיא אצליו ירא שמיים, וידיו אווחות בס"ת כל זמן הקפות. כה"ח אות ל"ב.

ובני חול"ל ואפי' בני א"י הנמצאים בחו"ל לא יעשו הקפות אלו ביום שניי ואפי' בדעת בני א"י לחזור לא"י משום דיבאו לזלزل ביומ"ט שני, כ"כ החיד"א בספר טוב עין ס"י י"ד.

וכאבל תורה י"ב חדש על אביו ואמו מותר להזכיר לכבודה של תורה. כה"ח אות ל"ד. ס. כדי לזכות כולם בקריאת התורה ביום סיוםם. לבוש.

ע. כדי לחנוך למצות קריית התורה.

פ. ולבוש כח דlbraceים אותם בפסוק המלאך הגואל אותי בעל פה, וכן המנהג.

צ. היינו בפרשיות שריגלים לנדור עליהם ולמכרם כל השנה כגון פרשת ז'ויתן לך פרשת המלאך הגואל אותו פ' ויכלו פ' יברך ה', פ' מה טובו. מ"ב אות ט"ז.

ק. היינו פחות מבן י"ג שנה, ובהרבה מקומות נהגו בת"ח ועכ"פ יהיה אדם נכבד ונגדל במקומו מחמת חשיבותו וועשו וכך ראוי לעשות. כה"ח אות ט"ל.

ר. והוא בפ' כי תשא. וקוראין ז' עולין שבפרשת "ראה אתה אומר אלוי" שיש בה מצות שבת ורגלים וחוה"מ, דכתיב את הג המצאות תשמר ומכאן למדרו איסור מלאכת חוה"מ במסכת חגיגה דף י"ח ע"א.

ש. וכתיב הדר"מ דחוותם בהפטרה מקדש השבת ויישראל והזומנים שמחולקים בקרבנותיהם, לא כן בחוה"מ פשת, ועיין בכח"ח בס"י ת"ץ אות ע"ח, ואות ע"ט. דמסתמת דברי מר"ז השוו"ע אין חילוק בין פסח לסתוכות ובשניהם אין מזכירין הזמינים בהפטרה, וסיים שם דאין מנהג ירושלים ברור אצל הספרדים, וא"כ שב ואל העשה עדיף ואין מזכירים.

ואם קרא הפטיר בקרבנות החג בחו"ל במקומות ובימים השניי וכן ובימים השלישיי קרא רק ובימים השניי חזר וմברך לפניה ולאחריה. כה"ח אות י"ט.

ת. שכ"ה בכסלו נגמרה עבודות המשכן והקב"ה המתין עד ר"ח ניסן עת לידת יצחק, אמר הקב"ה בדין שיכלו יtol שכו וקבעו לקורא פ' הנשיים בחנוכה. ט"ז ס"ק א'.

כהנים^א.

הגה: ו"י"א שמתהילין מבוים כלות משה, וכן נהוגין^ב.

א. ב. ביום השני קורא הכהן ביום השני עד פר אחד בן בקר^ג, ולוי קורא עד ביום השלישי, וישראל חוזר וקורא ביום השני, ועל דרך זה בכל יום.

הגה: ו"י"א שישראל קורא ביום שלאחריו דהינו ביום השלישי, וכן בכל יום וכן נהוגין.

א. ג. ביום השמיני מתהילין לקורא ביום השלישי וגומרים כל הסדר^ה וקוראים גם פרשה ראשונה של הבעלותך.

הגה: ונוהגים לסיים כן עשה את המנורה.

עין משפט פ. או"ח פימן תרצג סעיף ד

ה. מוצאיין ס"ת וקורין בפ' ויבא עמלק^ו וכופlein פסוק האחרון להשלים לעשרה^ז פסוקים, וקורין המגילה ואח"כ סדר קדושה.

הגה: כשייש מילה מלין התינוק^ח לפניו קריית המגילה.

א. ו^ט לפי שנעשה הנם ע"י הכהנים.

ב. זה מנהג אשכנז, אבל מנהג בני ספרד בדברי השו"ע שמתהילין מברכת הכהנים.

ו^ט וממי שקורא ברכת הכהנים בלבד לכחן טועה הוא, ומהר"ש אלאגאי כתוב בספר לחם סתרים בסופו דהוי כתועה בדבר משנה וכמעט שהוא ברכה לבטלה, מ"מ בדיעד יצא. כה"ח אותן ו'.

ג. אם טעו וקוראו ביום השלישי במקום ביום השני יצאו דאין קפידא בימיהם. מ"ב אותן ג'. ואפי' הס"ת עדין לפניו א"צ לחזור, מ"מ טוב לחזור ולקורא kali ברכה אם עדין לא החיזרו הס"ת למקוםו. כה"ח אותן ח'.

ד. כדי לקורות ג' פסוקים חדשים, פר"ח.

ה. דהינו כהן קורא עד מלאה קטורת, והלו משלימו, וישראל קורא ביום התשיעי עד כן עשה את המנורה. מ"ב אותן ד'.

ו^ט ואם קרא לשישי רק יום התשיעי וסיים יצאו, אבל אם הס"ת עדין מונח לפנייהם יקוראו kali ברכה. כה"ח אותן י"ב.

ו. ויש לאדם ליזהר לשמעו פרשה זו ביחיד בטעמים וניגון.

ו^ט בין כך שהלך לעיר ודעתו לחזור לפני שיאיר היום של יום ט"ו והעלו אותו לס"ת ביום י"ד הרוי זה עולה ומברך, אע"פ שאין עליו חיוב היום בקריאת המגילה. כה"ח אותן כ"ד.

ואין מחזרין הס"ת למוקמו אלא יושב ואוחזו בידיו עד אחר קריית המגילה, מגילה ד' ע"א בתוס' שם. ויש מחזרים הס"ת ואח"כ קוראים וכל מקום ומנהגו. כה"ח אותן כ"ה.

ז. והרמ"א כתוב אכן המנהג לכפול כיוון שזה עניין שלם ושאני, וזה כמנagg האשכנזים, אבל בני ספרד כופlein אותו.

ח. דכתיב ליהודים הייתה אורה ושמה ושנון זו מילה, וכן אין חולץין התפילין אלא עד אחרי קריתה דכתיב "ויקר" ואלו תפליין. והתח"ד בס"י רס"ו כתוב דמלין אחר התפללה וכן כתוב הב"י, וכן דעת הפר"ח וביאורי הגרא".

- ב.** עין משפט ג. א"ח סימן תכה מעיף ב' ב. הכהן קורא ג' פסוקים עד "עלות תמיד", ולוי חזר על הפסוק "ואמרת להם" עד "כתית רביעית ההין". וישראל קורא מ"עלות תמיד" עד "ובראשי החדשיכם". ורביעי קורא "ובראשי החדשיכם" עד הסוף. עין משפט ק. א"ח שחל להיות בשבת בערבית' בשחרית ובמנחה מתפלל של שבת ואומר יעלה ויבא בעבודה, ואין מזכיר של שבת ביעלה ויבא.²
- א.** מוציאין ב' ס"ת וקורין בראשון שבעה לסדר היום ואומרים קדיש³, ובספר השני קורא מפטיר⁴ מובים השבת וכן ובראשי החדשיכם עד סוף הפרשה, ומפטיר השמיים כסאי⁵, חוץ מר"ח אלול⁶ שאם חל בשבת מפטירין עניהם סוערה⁷ כדי שלא להפסיק בו דנהמתא. הגה: ו"א דגם בר"ח אלול שחל בשבת מפטירין השמיים כסאי⁸, וכן נוהגים במדינות אלו⁹, אבל ר"ח אב שחל בשבת מפטירין שעשו, ו"א השמיים כסאי וכן עיקרי במקום שאין מנהג.
- הגה:** אם חל ר"ח ב"ד פרשיות שהם שקלים, זכור, פירה והחודש, אין מפטירין השמיים כסאי אלא הפטרת ד' הפרשיות.
-

- ט. ודעת הגרא"א דהראשון קורא ג' פסוקים ולוי קורא חמשה עד סוף הפרשה, והשלישי חזר וקורא ג' פסוקים האחרונים שקבעו וקורא ביום השבת עד ובראשי החדשיכם, ורביעי קורא פרשת ראש חדש. ועיין בביאור הלכה.
- י. ואם לא אמר יעלה ויבא בערבית אין מחזירין אותו, אבל אם זה חווה¹⁰ מחזירין אותו גם בערבית.
- כ. לפי שכבר הזכיר בברכה רביעית, וכן בברחה¹¹ אומר יעלה ויבא אחרי רצה, ואין מזכיר של שבת שכבר הזכירו ברכזה. כה"ח אות ד'.
- ל. דלקתילה אין המפטיר עולה במנין ז'.
- מ. אך מנהג בני אשכנז לומר רק קדיש אחד על שניהם, ובני ספרד אומרים קדיש על כל אחד, כה"ח אות ר'.
- ג. ובברכות הפטירה אין מזכיר של ר"ח כמ"ש בס"י רפ"ד סעיף ב', ובמ"א בס"י ש"ז ס"ק ז' כתוב דבחווא¹² משות מזכיר של סוכות וחותם והזמנים משום דחולק בקורבנותיו בכל יום, וכל אחד ומנהגו בזה, ועיין בכה"ח אות ז'.
- ט. ו¹³ שיש בה עניין ר"ח, שנאמר והיה מידי חדש בחדרשו. ואם שכח וקרא הפטרת השבוע וכבר בירך קורא "השמיים כסאי" בלבד ברכות, מ"ב אות ד'.
- ע. שאין מدلgin ג' דפורענות ולא ז' דנהמה, ב"ג.
- פ. ו¹⁴ אבל אחרי עניהם נחמת ציון ור"ח.
- צ. שיש בה שנייהם נחמת ציון ור"ח.
- ק. באשכנז, אבל בספרד נהגו לפסק השו"ע.
- ר. וביאור הגרא"א דחיה סבראו זו ופסק כדעה ראשונה שמפטירין שעשו.

מנחת

מסכת מגילה דף לא:

אשר

עין משפט ר. א"ח סימן תכה מעיף ב ג. ר"ח שהל להיות ביום ראשון בשבוע מפטירין בשכת שלפניו "ויאמר לו יהונתן מהר חדש" ש.

הגה: ואין דוחין עניה סוערה ולא הפטרת שמעו משום הפטרת מהר חדש. ב. אם ר"ח שני ימים שבת וראשון, מפטירין השמיטים כסאי ונוהגים לומר אח"כ הפסוק הראשון ופסוק האחרון של ויאמר לו יהונתן מהר חדש. הגה: ו"א דין להפסיק מנביא לנביא, ואין אומרים אח' רק הפטרת ר"ח, וכן נוהגים אם לא שההפטרה באותו נביא.

דף לא:

עין משפט א.

א"ח סימן תכה מעיף א

עין לעיל דף לא. עין משפט ק

עין משפט ב.

או"ח סימן תקנת טיעוף ד

ד. אין אומרים תחנון בט' באב א' ולא נפילת אפיקים משום דנקרא מועד. הגה: אין אומרים סליהות.

הגה: קוראין בתורה בפ' כי תולד בנים וemptir'i בירמיה אסוף אסיפם.

הגה: אין אומרים קדיש התקבל, ולא אל ארך אפיקים, ולא פיטום הקטורת, ואין צריך

ש. ואם הפטיר בפ' בשבוע ובירך א"צ לחזור ולברך, כה"ח אותן י"ח. ת. לעולם אין ר"ח אב חל ביום אי בשבוע וא"כ לאו דוקא, כה"ח אותן כ'.

א. וכחן אנו נשא כפי כיוון שהוא כמו כהן אבל שאינו נשא כפיו, כיוון שאינו שורי בשמה.

ו^א ויש מקומות שנגנו לאומו וכן נוהגים הימים, ומ"מ במנחה כולם אמרים נשיאת כפים. ומנהג בית אל בירושלים לאמרו גם בשחרית מצד הכוונות שחג בט' באב נוהגים לכון בסדר התפללה כמו בשאר ימים. כה"ח אותן ל'.

ו^א בט' באב אמרים מזמור לתודה. בכח"ח אותן ל"א. ואומרים שירות הים ולא כמו שנגנו לומר במקומה שירות האזינו. כה"ח אותן ל"ב.

ב. וצריך לעשות גלילה לס"ת כרגיל, ולא כמו שנוהגים שלא לעשות גלילה בט' באב. שם אותן ל"ה.

ו^א וקדום שאומר ברכו את ה' המבורך י"א ברוך דיין האמת ויש לאמרו בלי שם ומלכות, ו"א שלא יאמר אותו כלל.

ו^אומי שצרכ' לברכ' ברכת הגומל ואם ימתין עד אחר ט' באב יעboro הזמן עדיף שיברך במנחה. כה"ח אותן ל"ח.

ו^א ואומרים קדיש אחורי קריית התורה, והטעם שאומרים קדיש אחר כל קרייה לפי שאין דיבור בתורה שאין בו שם המפורש רק שאיןanno יודען אותו, וע"כ אמרים קדיש על אותו שם. כה"ח אותן מ'.

ג. והפטיר בין בשחרית בין במנחה מברך לפניה ברכה אחת וג' ברכות אחורי, ואני אומר על התורה רק שמיסים מגן דוד.

ד. ו^א ומנהג בית אל לומר Shir של יום, ואניقالוהינו ופטום הקטורת כמו בכל יום, וזאת כדי שלא ינקו הקלוי מן השפע היורד לעולמות ע"י התפללה.

לשנות מקומו בבייחנ"ט.

עין משפט ה.ו.

ז. קללות שבתורת הכהנים אין מפסיקין בהם אלא אחד קורא כלם, ומתחלין בפסוקים שלפניהם ומשייםם בפסוקים של אחורייהם, אבל קללות שבמשנה תורה יכולם להפסיק בהם ^ה, ואעפ"כ נהגו שלא להפסיק ג"כ בהם. הנה: גם נהגין שלא לקרות אחד בשמו אלא קורין למי שיריצה.

עין משפט ז.

ה. לעולם קורין פ' צו את אהרן קודם פסח ^ח בשנה פשוטה, ופ' מצורע קודם פסח אם השנה מעוברת, חוץ מאם בשנה המעוברת היו חשון וככלו הסתירים שאז קורין אחרי מות קודם פסח.

ה. לעולם קורין פרשת "במדבר סיני" קודם שבועות ^ט, ופ' ואתחנן קודם ט' באכ"ז, ופ' נצבים קודם ר"ה, ולכן כשהחל ר"ה ביום ב' וג' שאז יש שתי שבתות בין ר"ה לסתוכות, צריכים לחלק נצבים ופ' וילך כדי שיקראו פ' וילך בין ר"ה ליום הכיפורים, ופ' האזינו בין כיפור לסתוכות.

עין משפט ז.

א. במנחה מוציאין ס"ת ^ט וקוראין ג' לעולים עשרה פסוקים מפרשה הבאה, ואפי' חל יומ"ט להיות בשבת קוראין בפרשה הבאה ולא בשל יו"ט.

דף לב.

עין משפט א.

ה. כל הקורין מברכים לפניה ולאחריה ^ט, ופותח הס"ת קודם שיברך ורואה

ה. שבמשנה תורה משה אמרן לא כן של תורה כהנים מפני הקב"ה.

ו. שבפרשת צו יש הלוות הגעלת כלים.

ז. כדי שלא יקרו האקלות של בחוקותי קודם שבועות שבו נדונים על הפירות, כה"ח אותן ט"ז.

ח. שיש בה תזכחות משה ובניו ע"ה, כדי להפטיר בה הפטורת חזון שהוא תוחחת ישעה הנביא על החרבן.

ט. ועיין בכח"ח אותן ב' הטעם ע"פ הסוד מדוע ביום שבת במנחה אומרים ובא לציון לפני קריית התורה, ואילו ביום חול אחר קריאתה.

❷ ובמנחה בשבת לפני הוצאה הס"ת אומרים ואני תפילתי, ויש לכופלו פעמים כה"ח אותן ה' ושם באות ט' כתוב שזה עניין גדול ונורא והוא ייחוד המעוור רחמים ע"ש. ואם נמצא טעות בס"ת בקריאה במנחה מוציאים אחר ואפי' בדיבור בעלמא. כה"ח אותן י'.

י. ❸ מגילה כ"א ע"ב. כתוב המ"א בס"ק ה' בשם ב"ש דברכה ראשונה מן התורה, וכותב עליו דאם בירך ברכת התורה שחרית יצא י"ח מדורי". ובציבור נתקינה משום כבוד הצבור כמ"ש בסעיף ח'. וככ"ח הפר"ח, ובתשובה פני משה סי' א' כתוב דברכה ראשונה לרומב"ן ורשב"א והחינוך דאוריתא, אבל לרי"ף ורומב"ם והרא"ש מדרבן, והאחרונה לכ"ע מדרבן, אבל דעת הטור ומר"ן בסעיף ח' דהם מדרבן וכן הסכימים הברכי יוסף, כה"ח אותן כ"א.

❹ אם בירך אשר נתן לנו בתחלת יברך בסוף אשר בחר בנו דאיין סדר לברכות, אבל אם לא

הפסוק שצורך להתחילה בו, ואח"כ מבורך^י, ולאחר מכן שקרא גולל הס"ת ומברך. הגה: בשעה שمبرוך ברכיה ראשונה הופך פניו לצד י' שלא יראה כمبرיך מתווך ס"ת, ונראה שהփוך פניו לצד שמאל.

או"ח סימן כמה סעיף א

עין משפט ב.

א. בימי חכמי הגמ' היו נהוגים לתרגם כדי שיבינו העם^ו. ואין הקורא רשאי לקרוט למתורגמן יותר מפסק אחד, ואין הקורא רשאי להגביה קולו י' יותר מן המתורגמן וכן אין הקורא רשאי לסייע למתורגמן שלא יאמרו תרגום כתוב בתורה^ז.

או"ח סימן קנד סעיף ז

עין משפט ג.

ד. הבימה אין בה קדושת ארון ורק קדושת בהכנ"ס.

י"ר סימן רפכ סעיף יד

טו. הבימה שעומדת עליה אוחזו הס"ת אין בה קדושת ס"ת, אבל יש בה משום קדושת בית הכנסת.

או"ח סימן קמו סעיף ג

בג. קנה הגליליה לא קנה המעלים לס"ת ע.

הגולל ס"ת י' עמידנו כנגד התפר שם יקרע יקרע מהתפר.

סימן הברכה חוזר ומתייחס אשר בחר בנו. כה"ח אות כ"ב.

כ. וע"פ שער הכוונות יכסה הכתב בעת שمبرוך, כה"ח אות כ"ג. גם יזהר כשיעלה לקרות בס"ת שיאחזו בס"ת ב' ידיו ולא בתיק אלא ביריעה עצמה יד אחד מצד זה ויד שנייה מצד השני, אבל יאחזו אותה ע"י מפה ולא בידו ממש, שם אות כ"ד.

ג' והכוונה שיכוין בעת אחיזת הס"ת כך: ייחשוב שהס"ת הוא סוד שני שמות אהיה, האחד במילוי יודין'ן והשני במלוי ההי'ן שהם קס"א ו- קנ"א ושניהם ב' חד"ש ועין שם באות כ"ד שאחריו שכיוון יוריד יד שמאל וישאיר יד ימין אוחזת בעת הקריאה.

לו. וע"פ יש מענעים הס"ת כשאומרים ונתן לנו את תורתו וכן כשאומר תורה אמת אבל ע"פ דברי האר"י ז"ל אין משמע כן.

ויש שנהגו לנשך הס"ת אחר הקריאה מספר חסידים סי' רנ"ה.

ובשעה שאומר המשלים הקדיש נהגו לגולול ולכסות הס"ת, ט"ז ס"ק ו'.

מ. מגילה כ"ג.

ג. שנאמר "משה ידבר והאלhim יענו בקול" בקולו של משה, ברכות מ"ה ע"א, מ"א ס"ק א'. וכותב הרמב"ם בפי י"ב מהלכות תפלה שלא כל המקראות מתרגמים אותו, ע"ש.

ט. וע"פ ומטעם זה החזן לא יתרגם ואברהם זקן לחתן אלא אחר יאמר התרגום שלא יאמרו שתרגום כתוב בס"ת, אך אם אין אחר יכול החזן גם לתרגם, כה"ח אות ד'.

ע. החזן או הקורא בתורה אם לא מרימים הס"ת בעצמו ומוליכה לתיבת, מכל מקום ילווה את הס"ת, כה"ח אות ל"ג.

פ. כדי לבדוק.

מנחתת מסכת מגילה דף לב.
אשר או"ח סימן קמו סעיף ד עין משפט ה.ו.

הגולל ס"ת, גולל מבחוין; וכשהוא מהדקו, מהדקנו מבפנים. הגהה: פירוש כשהספר עומד לפניינו, יהיה הכתב נגד פניו ויתחיל לגולל מבחוין, ולאחר שגמר הגלילה ידק סוף המטפח בפנים, שכשיבא לקרות בו ימצא ההדוק בפנים ולא יצטרך להפק הס"ת (טור והרא"ש סוף פ' בניי העיר); ונראה דכל זה מיידי כשאחד עושה כל הגלילה, אבל עכשו שנווהגים שהאחד מגביה ואחד גולל, הכתב יהיה נגד המגביה, וכן נוהגים כי הוא עיקר הגולל והאווז הס"ת.

עין משפט ז. **או"ח סימן קמו סעיף א**

א. אסור לאחוז ס"ת ערום בלבד מטפח ^{צ.}.
 הגהה: וזה שאר כתבי קודש ^{צ.} ולא נהגו כן, אך טוב להחמיר, אם לא נטל ידיו, אבל בס"ת אפיי נטל ידיו אסור.

ב. גדול מאותם שקבעו בתורה גולדי, ורגלים לקנותה בדים יקרים לחובב המזווה.

הגהה: אין לעשות מפותת לס"ת מדברים ישנים ^ש שנעשו בהם דברים לצורך הדיות.

עין משפט ט. **או"ח סימן קמו סעיף א**
 עיין לעיל עין משפט ז

צ. ^ו מגילה ל"ב, ובשבת י"ד ע"א ואין האיסור אלא בעת שמקיים מצות גלילה או קריית התורה אבל שלא בשעת מצוה אין איסור, כה"ח אות א', שזה גם ע"פ סודן של דברים ע"ש. ^ו ולאחוז בעמודי הס"ת בלבד מטפח יש בזה ג' דעתה לדעת הב"ח לפि הבנת הפר"ח אפיי אם הס"ת כרוכה במטפח אסור לאחוז בעמודים בלבד מטפח. ולදעת הפר"ח אם הס"ת כרוכה במטפח מותר לאחוז בעמודים בלבד מטפח. ולדעתי הט"ז גם אם הס"ת בלי מטפח מותר לאחוז בעמודים בלבד מטפח והרוצה להחמיר אין בזה יהרא. והספרדים נהגו לעשות תיק לס"ת מעשה עץ מצופה במשי או בכקס ו�שגביהין הס"ת להראות הכתיבה עם אחוזין בתיק ומגביהין, ובשעת הקראיה אחוזין במטפח בקהל כמ"ש בס"י קל"ט, ובכה"ח שם באות כ"ד בשם האר"י ז"ל, כה"ח כאן אות ב'.

ובאות ג' בכה"ח כתוב בתוך דבריו דעתה הב"י גם לאחוז בעמודים אסור אפיי בנטילת ידים אם לא שהס"ת כרוכה במטפח.

ק. ^ו שכחותビין אשורת על קלף ובדיו ומגילת אסתור העולם נוהגים לאחוז בה ערומה ויש להם על מה לסמן, וכותב הא"ר דמש"כ הרמ"א דלא נהגו כן קאי על מגילת אסתור, ועיין בכה"ח אות ה'.

^ו מ"מ יש להחמיר לאחוז מגילת אסתור בעץ או אחרי נטילה ולא יסיח דעתו, כה"ח אות ז'.

^ו גם בספרים שלא כתובים אשורת יש להחמיר אם יודע שישו ידיו מטונפות, שם אות ו'.

ר. ^ו יש מפרשים דהינו מי שגולל אותו למצוא מקום הקראיה, ווי"א זה שגוללו אחריו שגמרו

הקריאה, כה"ח אות י'.

ש. ודוקא לתשימי קדושה אבל לתשימי מצוה כגון כס לטלית מותר, כה"ח אות כ"ז.

^ו גנבים שנגנוו תשימי קדושה ועשוו בהם תשמייש חול לא נתחללו מקודשתן וע"כ אם הווחزو חזרים למקומות, כה"ח אות ל'.

י"ד סימן רבב סעיף ד'

ה. ד. לא יאחו אדם ס"ת ויכנס בו לבית הכסא או לבית המרחץ או לבית הקברות,^ג אף שכרוך במטפה נתוון בתיק שלו.

ה. ה. לא יקרא בו עד שיתרחק מן המת ד' אמות, וה"ה מבית הקברות או מבית הכסא, ולא יאחו הס"ת ללא מטפה^א.

ז. עין משפט י. א"ח סימן קבז סעיף ח'

ה. ד. מוטב לגלול המטפה סביב הס"ת ולא הס"ת סביב המטפה.

ת. ואפי' בלי קריאה, אבל לקרוא בו צריך למרחוק בית הקברות ד' אמות.

א. מימרא דברי פרנץ אמר ר"י במגילה ל"ב, ובשבת י"ד ע"א.

ספר

מנחת אשר על הש"ס

עין משפט המפורש על השולחן ערוך

ע"פ הספרים "מנחת אשר" י"ב חלקיים
פירוש על כל ארבעה חלקי השו"ע

מסכת מועד קטן

ללומדי הגמרא וללומדי הדף היומי, לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא
בלשון צה וברור

הכולל בתוכו הסבר דברי מרדן השו"ע והרמ"א, ונלהה אליו תוכן דברי
הנושאי כלים על השו"ע תמידין כסדרן

שנת תשפ"א לפ"ק
פעיה"ק ירושלים טובב"א

עין משפט מסכת מועד קטן

דף ב.

א. עין משפט א. או"ח סימן תקלז סעיף א

א. דבר האבד מותר לעשותו בחוה"מ בלבד שניי א. הגה: ובכל דבר שאפשר להקל בטרחה יעשה.

ב. בית השלחין שהיא ארץ הצמא למים שהתחילה להשקотה קודם המועד, מותר להשקотה בחוה"מ שאמ לא ישקה עכשו תפסד.

אבל שדה הבעל^ב שאין משקין אותה אלא להשכיחה יותר, אסור להשקota.

عين משפט ב. או"ח סימן תקלז סעיף ב

ב. ג. גם בבית השלחין שהתירו להשקota בהתחילה לפני המועד, דוקא באין טרחה יתרा בהשקבתה כגון מן המעיין שימושיכו ומשקה, אבל לדלות ולהשקבות מן הבריכה או ממי הגשמים^ג אסור משום שזה טורה גדול.

ואין دولים להשקבות אפי' חצי העורגה בחציה העליון.

عين משפט ג. או"ח סימן תקלז סעיף ה

ה. אין עושים החרצין שבעקריו הגפניים כדי שיתמלאו מים^ה, אבל אם היו עשוות ונתקלקלו^ו מותר לתקן במועד^ו, אבל לא עמיקן יותר ממה שהיו.

unin משפט ה. או"ח סימן תקלז סעיף ז

ו. אמרת המים^ו שנתקלקלה מתקנין אותה, היהה עמוקה טפח^ז חופר בה עד

א. ממשנה מוק"ק י"א-י"ב וכרכבי יוסי. וכל דבר שם לא יעשה אותו עכשו יבא לידי הפסד נקרא דבר האבד.

ו. ואפי' ספק דבר האבד מותר משום דחוה"מ איסורו מדרבן וספק לקולא, מ"מ למ"ד שמלאכות גמורות אסורת בחוה"מ מן התורה, בספוקיא אסור. וכותב בכח"ח אותן ב' דאין זהחולו אם האיסור מן התורה או מדרבן אלא אם הדבר קרוב לו כדי שיבא לידי הפסד מותר אפי' בספק, ואם רחוק שיבא לידי הפסד אסור גם בספק, ע"ש. ובחשש רחוק שיבא לידי הפסד יעשה ע"י עכו"ם, שם. **ו.** בית הדפוס אסור לו להדריס ספרים בחוה"מ, גם לפועל שאין לו מה לאכול. כיוון שזה ברשות הנוטן אסור. כה"ח אות ג'.

ב. שדי לה במטר השמים.

ג. שם בור עמוק וצרכיems לדלות ממש ולהשקבות שזה טירה יתירה. כה"ח אות י"ב מרשי"י על הרי"ף. ואפי' שבהתחלתה אינו דוללה סופו לדלות ואסור.

ד. שיש בזה טירה יתירה, מרשי"י מוק"ק דף ד' ע"ב.

ה. **ו.** ואדיין ניכר החزين מעט,adam לא כן הוא חדשים ואסור. ט"ז ס"ק ד', מב"ג.

ו. דאין בזה טירה כל כך, מנגי". **ז.** **ו.** לפי שרוחבה אמה ועומקה אמה בת ו' טפחים קוראים לה אמרת המים. רשי"י על הרי"ף.

ח. אבל בפחות מטפח כסותומה דמייא, ואסור לחפור אותה.

מנחת

מסכת מועד קטן דף ב.

אשר

ששה טפחים, היהה עמוקה ב' טפחים עמוק עד שבעה.

אין משפט ו.

ב. בורות ומעינות של רבי שנפל בהם עפר ואבני ונתקללו מותר לתקן, ובאיין הרבים צריכים להם כתע כיוון שאינו מעשה אומן, אבל לחפור להם בורות מחדש אסור שזה מעשה אומן, אבל אם הרבים צריכים להם בחווה"מ מותר לחפור אותם, ואפילו כוונו מלאכתן במועד^ט, ואפילו בפרהסיא ובтирחה יתירה.

ב. בורות ומעינות של יחיד שנתקללו וצריך להם כעת מותר לתקןם', אבל ככל אופן מותר למשוך להם מים לתוכן אפי' אין צורך בהם כעת.

עין משפט ז.

א. צרכי הרבים מותר לעשותם בחול המועד², כגון לתקן הרכבים ולהסיר מהם המכשולים³, ולצין הקברים שיזהרו מהם הכהנים, ולתקן המקוואות⁴.

הגה: ודוקא צרכי הרובים كانوا שהם צורך הגוף, אבל שאר צרכי רבים כגון כוונת בניין בית הכנסת^ט אסור לעשותם במועד.

ט. ובמעשה הדיווט מותר גם בכינויו מלאכיהם במועד, מגם מוקדק ד' ע"ב ופי' רש"י על הר"ף, מ"מ אם לא צריכים להם כתה לא יעשו אפי' בזכינה. מ"ב אות י"ג.

י. **❷** וכל צורה שמותר לעשותו בחווה"מ או לצורך הרבים מותר ליקח עליה שכר אף לפועל שיש לו מה לאכול, ב"י. ומ"א ס"ק ה. כה"ח אותן כ"ח.

כ. **י**❷ ממשנה בריש מ"ק ובריתא שם בדף ה' . ואפי' שהוא תורה גדול ובפרהisa התירו להם,adam haRabbim la yusho b'sheuta haBtulla la yusho la'olom, c"c haRa"sh beP"K dm"k maharab"z v'Yerushalmi . ואם הוא מעשה אומן מותר רק לצורך המועד, אבל אם זה במעשה הדיות מותר גם שלא לצורך המועד, כמבואר ל�מן. כה"ח אותן א' .

ולא ואם יש מנהיג בציבור שהרשות בידו לעשות אסור לעשות בחווה"מ. מ"ב אות א'. מהמ"א ס"ק ג'.

ל. ואפי' במעשה אומן כיון שהדבר שצעריך גם במועד. מ"ב אות ב'.
מ. שלא יהיה כשופך דמים אם יארע מכשול.

ג. **א**) ומותר גם לכתילה לעשוות מקווה לצורן המועדר. כה"ח אות ו'. וה"ה לתיקן מרחצאות שזה צורך הגוף ואפי' במעשהת אומן. כה"ח אות ז'. מ"ב אות ה'. ואם זה

שלא לצורך המועד מותר במעשה הדיווט.
ולפנות הobel ע"י עכו"ם בקבלהות בחוה"מ יש להתייר משום צורכי רבים ולצורך המועד כדי למגנע מחלות. ועיין בבב"ח אות ז.

ס. **ואפי'** התחילה לבנות כבר קודם המועד אסור להשלים כיון שהוא מלאכת אומן ואני צורך הגוף, **ואפי'** אין להם ביכנ'ס אחר וצריכין לה עתה אסורה. מ"א ס"ק ב' מתשובה הרשב"א.

ובמקום שם לא יבנו עתה יכללים למנוע אוחם אח"כ מלכונתו יש להקל אם יגמור אותו וויכל
להחפכל בו בחווה". כ"כ המ"ב בשער הציון אותן יו"ד. ועיין בכה"ח אותן ח'. ועיין גם בעאות ט' מהנו"ב
ברגנובסקי עיי אוחם השובב בר חולילך.

ו ובתי התלמוד תורה שצרכיהם שיופיע ואמ לא יעשו המלאכה במועד יתבטלו התלמידים מות"ת יש מקום להתריר בדבר האבד והוא שייעשו בציינעה, וגם אם אפשר ע"י פועלם ישראלים שאין להם מה לאכול. כה"ח אות ז' .

מנחת מסכת מועד קטן דף ב: ד. אשר

הגה: גם שאר צרכי מצוה אסור לעשות בחווה"מ במלאת אומן.

או"ח סימן תקלז סעיף א ב עין לעיל עין משפט א עין משפט ט.ב.כ.

דף ב:

ו"י"ד סימן רצוז סעיף א עין משפט ג.

א. הזרע שני מיני תבואה או שני מיני ירקות עם זרע הכרם הרי זה לוקה שתים אחת משום "שך לא תזרע כלאים" ואחת משום "לא תזרע כרמן כלאים" ואינו לוקה משום לא תזרע כרמן כלאים עד שיזרע בא"י חטה ושבורה וחרצן במפולת יד, וכן אם חפה אותן במופולת יד לוקה, וכן אם זרע שני מיני ירק וחרצן או זרע אחד ירק וזרע אחד מין תבואה וחרצן במפולת יד הרי זה לוקה, ואינו חייב מן התורה אלא על קנבות ולוף וכיוצא בהם מזרעים שנגמרים עם התבאות הכרם, אבל שלא הזרעים אסורים מדבריהם, וכן אסור מדבריהם לזרע כלאי הכרם בחוץ הארץ ואין עודין עם העובד כוכבים בכללים אבל עוקריין עמו כדי למעט התiplina.

דף ד:

ו"י"ד סימן תקלז סעיף ג עין משפט ב.ג.ה.ה.ג.ז.

ב. נהרות המושכין מן האגמים, מותר להשקות מהם בית השלחין במועד, והוא שלא פסקו; וכן הבריכות שאמת המים עוברת ביניהם, מותר להשקות מהן; וכן בריכת שנפתחה מבית השלחין ועדין היא נוטפת, מותר להשקות ממנה בית השלחין אחרת, והוא שלא פסק המעיין המשקה בית השלחין העליונה.

או"ח סימן תקלז סעיף ב עין משפט ט.

עין לעיל דף ב. עין משפט ב

ו"י"ד סימן תקלז סעיף ד עין משפט י.

ד. ירקות שרוצה לאכלן במועד י' יכול לדלות מיד להשקותן ז' כדי שיגדלו וייהו ראויים למועד, אבל אם אינו רוצה לאכלן במועד ועשה כדי להשכיחן

ג. וה"ה שמותר לעשות ספולים בבייהנ"ס כשהאין להם על מה לשבת דרכי רבים הם. כה"ח אותן י"א.

ז' ואם צריכים למנוח גבאי צדקה ועוד לבית הכנסת מותר לעשות בחווה"מ, ורק אם צריכים לכתחזק לא יכתבו בכתב אשורתה שהוא מעשה אומן אלא בכתב שלנו היום. מ"ב אותן ז'.

ע. דמעלת המצוה לא מתירה במעשה אומן, רק במעשה הדירות, ועכ"ג לתינוק שנולד אסור לסתור לובגד במעשה אומן. כה"ח אותן ג'. ואות י"ד.

פ. לאו דוקא שרוצה הוא בעצמו לאכלן, אלא עומדין לימכר וראוין לאכילה במועד. מ"ב אותן י"ד.

צ. אפי' שיש בזה טירחא יתרה משום לאכול התירו, מtos' במוקד דף ד' ע"ב. מ"א ס"ק ג'. ובמ"ב אותן ט"ז הביא מחידושי הרמב"ן דגם מכシリ אוכל נש החIROO בהם טירחא יתרה.

אסור ז.

דף ד:

עין משפט א.

או"ח סימן תקלז סעיף ה
עיין לעיל דף ב. עין משפט ג

או"ח סימן תקלז סעיף ו
עין משפט ג.ד.

ג. אמת המים י' שנתקללה מתקנין אותה, היהה עמוקה טפח ש' חופר בה עד ששה טפחים, היהה עמוקה ב' טפחים עמוקיק עד שבעה.

או"ח סימן תקמד סעיף ב
עיין לעיל דף ב. עין משפט ו

דף ה.

עין משפט א.

או"ח סימן תקמד סעיף ב
עיין לעיל דף ב. עין משפט ו

או"ח סימן תקמד סעיף ב
עיין לעיל דף ב. עין משפט ו

או"ח סימן תקמד סעיף ב
עיין לעיל דף ב. עין משפט ו

או"ח סימן תקמד סעיף א
עין משפט ח.

א. צרכי הרבים מותר לעשותם בחול המועד י', כגון לתקן הדרכים א' ולהטיר מהם המכשולים ב', ולצין הקברים שיזהרו מהם הכהנים, ולתקן המקאות י'.

ק. **ואף** בלי טיראה יתרה כגון המשכה بلا הדלאה. ט"ז ס"ק ג'. מ"ב אותן ט"ז. וכותב בכר' החיים אותן כי הדגנות ופודדים שלנו שמשקין אותן מבורגד דין בזה טיראה כלל דין כנהרות המושclin מאגים שモתר גם לירוקות שאין צורך המועד, ע"ש.

ואף לפ"ז להשקיות בממטרות שאין שם טיראה כלל בזה יהיה מותר בחוה"מ, ועכ"פ המתירין יש להם על מי למלוך.

ר. **ואף** לפי שרוחבה אמה ועומקה אמה בת י' טפחים קוראים לה אמת המים. רשי על הר"ף. אבל בפחות מטפח כסותמה דמי, ואסור לחפור אותה.

ת. **ואף** ממשנה בריש מ"ק ובריתיא שם בדף ה'. ואפי' שהוא תורה גדול ובפרהסיא התירו להם,adam הרבים לא יעשוו בשעת הבטללה לא יעשוו לעולם, כ"כ הרא"ש בפ"ק לדמו"ק מהראב"ד וירושלמי, ואם הוא מעשה אומן מותר רק לצורך המועד, אבל אם זה במעשה הדיות מותר גם שלא לצורך המועד, כמובן לפקמן. כה"ח אות א'.

ואף ואם ישמנה בציירו שהרשوت בידו לעשות אסור לעשות בחוה"מ. מ"ב אותן א' מהמ"א ס"ק ג'.

א. ואפי' במעשה אומן כיוון שהוא שעריך גם במועד. מ"ב אותן ב'.

ב. שלא יהיה כושוף דמים אם יארע מכשול.

ג. **ואף** ומותר גם לכתילה לעשות מקווה לצורך המועד. כה"ח אות ו'.

הגה: ודוקא צרכי הרבים כאלו שהם צורך הגוף, אבל שאר צרכי רבים כגון בניית בית הכנסת י' אסור לעשותם במועד.

הגה: גם שאר צרכי מצוה אסורי לעשות בחווה"מ במלאת אומן.

דף ו.

עין משפט ו. או"ח פימן תרפה סעיף א'

א. כרכימים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון אפי' אין מוקפין עכשו קוראים בט"ו באדר', אפי' אם הם בחוץ לארץ אפי' אין בהם עשרה שבטים מללאכיהם וועוסקים בצרכי צבור. והוא שהוקף ואח"כ התיישבו בו או שיישב על דעת להקיפו.

הגה: ובסתמא הוקפה ואח"כ ישבה.

דף ו:

עין משפט א. יי"ד סימן רצוי סעיף ה'

ה. זרע שנתערב בו זרע אחר אם היה אחד מכ"יד כגון סאה של חטים שנתערבה בכ"ד סאה של שעורים ה"ז אסור לזרוע את המערב, עד שימושו את החטים

וה"ה לתקן מרוחזאות שזה צורך הגוף ואפי' במעשה אומן. כה"ח אותן ד'. מ"ב אותן ה'. ואם זה שלא לצורך המועד מותר במעשה הדירות.

ו. ולפנות הזבל עיי' עכו"ם בקבנות בחווה"מ יש להתרIOR משום צרכי רבים ולצורך המועד כדי למנוע מחלות, ועיין בכח"ח אותן ד'.

ד. ואפי' התחליו לבנות כבר קודם המועד אסור להשלים כיון שהוא מלאכת אומן ואנייה צורך הגוף, ואפי' אין להם ביכנ"ס אחר וצרכינן לה עתה אסור. מ"א ס"ק ב' מתחשובת הרשב"א. ו. ובמוקם שאם לא יבנו עתה יכולם למנוע אותן אח"כ מלבדות יש להקל אם יגמרו אותו ויכולו להתפלל בו בחווה"מ. כ"כ המ"ב בשער הצין אותן יי"ד. ועיין בכח"ח אותן ח'. וכן גם באות ט' מהנו"ב דבציבור אין אישור חדש רק חילול ה'.

ו. וכמי התלמיד שצרכים שיפוץ ואם לא יעשו המלאכה במועד יתבטלו התלמידים מהת"ת יש מקום להתרIOR בדבר האבד והוא שייעשו בציינעה, וגם אם אפשר עיי' פועלם ישראלים שאין להם מה לאכול. כה"ח אותן יי'.

ז. וה"ה שמותר לעשות סفالים בביבהנ"ס כשהאין להם על מה לשבת לצרכי רבים הם. כה"ח אותן יי"א.

ו. ואם צרכיים למנות גבאי צדקה והועד לבית הכנסת מותר לעשותו בחווה"מ, ורק אם צרכיים לכתוב לא יכתבו בכתב אשורייה שהוא מעשה אומן אלא בכתב שלנו היום. מ"ב אותן ד'.

ג. לציר צירום בביבהנ"ס אפי' עיי' ישראל שאין לו מה לאכול אסור. כה"ח אותן יי"ג. ה. דמעלת המצוה לא מתירה במעשה אומן, רק במעשה הדירות, וע"כ גם לתינוק שנולד אסור לחתפור לו בגדי במעשה אומן. כה"ח אותן ג'. ואות יי"ד.

ו. משנה ריש מגילה, ומה שתלו הדבר ביהושע ולא במשה משום שייהושע הוא עיקר כיבורשה של ארץ ישראל, ותלו הדבר בימי יהושע כדי לחלק כבוד לא"י, שהיה הרבה באותו זמן ויהיה זכרון לא"י בנס. ועיין בכח"ח אותן א'.

ז. ועיין' מזכוין בביבהנ"ס שחרית וערבית.

ו

מנחת מסכת מועד קטן דף ו:

אשר

או יוסיף על השעורים, ואם זרע לוכה. וכל שהוא כללם עם הזרע מצטרף לאחד מכ"ד, כיצד, כ"ד סאה של חטים שנתערכ בם שני קבין שעורים ושני קבין עדשים ושני קבין פולין ה"ז לא יזרע הכל עד שימושו סאה של תערוכות ויבור מקצתה או יוסיף על החטים, שהשעורים והעדשים והפול כולם כללם עם החטים.

עין משפט ג. א"ח סימן תקלז סעיף ז

ז. מושכין את המים מאילן לאלין ובלבד שלא ישקה כל השדה^ט, ואם הייתה שדה להה מותר להשקות את כולה.

עין משפט ה. א"ח סימן תקלז סעיף ז

עין לעיל עין משפט ג

עין משפט ז. א"ח סימן תקלז סעיף יג

יג. עצברים ודבריהם המזיקים את האילנות מותר לצודן בדרךכו^י.

עין משפט ז. א"ח סימן תקמ סעיף א

א. בגין כל שהוא בחוה"מ אסור^י, אבל אם נפרצה גינתו או כותל חצירו ל' בונה אותו מעשה הדירות^י.

ב. גם בעיטה מעקה לגנו בחוה"מ עשוה אותו מעשה הדירות^י, אבל כותל חציר הסמורך לריה שנפל בונה אותו בדרךכו^י, ואם היה נוטה ליפול סותרו ג'כ' ובונה בדרךכו מפני הסכנה^י.

ח. דין זה טורה הרבה לעשות חרין, ואם לא ישקה, יש הפסד. וכותב הרי"ו בשם הירושלמי דוקא בקרובים כמו שדרך לנטען עשר לבית סאה אבל לא ברוחקים, ועין במ"ב בביואר הלכה.

ט. שזה טירחא יתרה. אבל אם הייתה השדה להה מותרadam לא ישקה אותה יש בזה פסידא יתרה, מרש"י במ"ק דף ו' ע"ב.

י. וכן מחריבין חורי הנמלים במועד, שבביא עפר מה chor וונוטן לתוך החור וחונקין זה את זהה.

כ. ממשמעות הגמ' במ"ק ז', ואם נפרץ גדר גינתו, שם במשנה, ואפי' לצורך המועד לא הותרה בניהה אלא במעשה הדירות. מ"ב אותן א.

ל. הינו בין חביו שאין בזה כ"כ הפסד. לבוש.

מ. ע"י עכו"ם או ע"י פועל ישראל שאין לו מה לאכול, ואם א"א ע"י עכו"ם מותר גם הוא בעצמו. כה"ח אותן ד'. ומעשה הדירות הינו שם אבני זום זו ע"ג ואין טה בטיט.

ג. וזה ממשנה שם דף י"א, וכותב בחידושי הריטב"א שם דהמשנה אירוי שלא רגילים להלך שם רגלי בני אדם שאינו חייב במעשה אלא שהוא עצמו רוצה לעשות משום שמירה, אבל אם זה משומש מזות מעקה מדוע לא יעשה בדרךכו, אבל שאר פוסקים סתמו ולא חילקו.

ו. וכן ישנים ילדים מסתובבים שם ויש חשש שישתו אותו, אם הוא בדבר קל מותר לעשותו בדבר חזק משומס הסכנה. כה"ח אותן ז.

ס. כיון שהוא האבר משומס הגנבים, מ"א ס"ק ב'. ודבר האבר א"צ שניינו אבל בכוטל גינה שיש רק הפסד מועט הצרכו שניינו. כה"ח אותן ט.

ע. ורק מפני הסכנה התירו לסותרו לבנותו, אבל מפני הגנבים לא התירו לסותרו. מ"א ס"ק ג'. ובספק סכנה עדיף דבר האבר. כה"ח אותן ג.

מנחת מסכת מועד קטן דף ז. ח. אשר

הגה: אפי' אינו נוטה רק להזכיר או למכור מותר לסתורו מפני הסכנה ולהזור ולבנותו.

דף ז.

עין משפט א.

או"ח סימן תקלוז סעיף יג

עיין לעיל דף ז: עין משפט ז

עין משפט ב.

או"ח סימן תקלוז סעיף יג

עיין לעיל דף ז: עין משפט ז

עין משפט ג.ד.ח.ו.

או"ח סימן תקמ סעיף א

עיין לעיל דף ז: עין משפט ח

דף ח.

עין משפט ג.

יו"ד סימן תג סעיף ד

ה. אין מלקטין עצמות אביו במועד וק"ו של שאר קרובים.

עו"ח סימן תקמו סעיף ג

ג. כל ל' יום שלפני המועד אסור להספיד המת שמת לו קודם הל' יום שלפני המועד ^{ב'}, ואפי' יש לו הספד אחר כגון שמת לו מת בתוך ל' יום שמורת להספideo, או שמת לו מת בערב הרגל אסור להספיד עמו ^ג המת שמת לפני ל' יום קודם המת.

יו"ד סימן שמנו סעיף א

א. מי שמת לו מת לפני השלישי יום הסוכרים לרוגל, לא יספידנו כשנכנטו לו יום הסוכרים לרוגל, ואפי' יש לו עוד הספד בלבד הכי שמת לו מת אחר בתוך הל' יום לרוגל, אסור להספideo עמו.

עו"ד סימן תג סעיף א

א. המלקט עצמות אביו או של שאר קרובים שמתאבלם עליהם הרי זה מתאבל עליהם כל היום כולל בכל הדברים הנוהגים באבל, ולעומת אין מת אבל עליהם אפי' צורורים לו בסדיינו.

ב. היה עומד ומלקט וחשכה לו מותר ביום שלאחריו, לפיכך אין מלקטין אותם סמוך להשכה כדי שלא יהיה נמצא שאין מת אבל על ליקוט עצמות אביו. הגה: אין אניות בליקוט עצמות רק אבילות.

פ. ואפי' ת"ח שמת קודם הל' يوم אין להספideo תור ל' יום לרוגל.

ג. ו/or ו/or ב' אינט כרגלים לעניין זה. כה"ח אות י'.

צ. דמתווסף לו עוד צער במועד. מ"ב אות ר'.

ק. עיין בפתח ס'ק א' משוחת בית אפרים דהאריך לחולוק על דין זה.

ר. מרביתא במ"ק דף ח' ע"א.

דף ח:

עין משפט ב.ג.

או"ח סימן תקמו בעוף יא

יא. אין חופרין כוכין וקבורת בחווה"מ להיות מוכנים למת ש' שימוש, אבל אם היה אורך מקצרו או מרחיבו.

עין משפט ה.

או"ח סימן תקמו בעוף יא

עין לעיל עין משפט ב.ג.

עין משפט ו.

או"ח סימן תקמו בעוף י

ו. עושין כל צרכי המת בחווה"מ כולל ארון בציינעה. אבל לאדם מפורסם עושים אפילו בשוק.

עין משפט ז.

או"ח סימן תקמו בעוף א ב

א. אין נושאין נשים במועד י' אפי' אלמנה, ולא מייבכין. אבל מותר לארס א' בלי סעודת אירוסין בבית אروسתו,² ומותרים בריקודים ומחולות,³ וכן עשיית סעודה של האروس עם חבריו שלא בבית אروسתו.
מותר לאروس לסייע בבית אروسתו שלא בשעת האירוסין.

ש. ⁴ ממשמע דבריהם חול מותר לחפור ולבנות לצורך המת שימוש, והיינו בסתם שאינו מפרש למי, אבל לגוסס שມפרש בשבילו אסור שלא יתרע מזלו. מה"ח אותן מ"א.

ת. ⁵ ממשנה מ"ק דף ח', והטעם דאין מערבין שמחה בשמחה, ועוד מפני הטורה במועד, ועוד שכל אדם ימתין לעשות נישואיןiao שao יש סעודה ויבטל מפואר, מגמ' שם ח' ע"ב. וגם נישואין בעלי סעודה אסור בחווה"מ. מ"א ס"ק א'. דניישואין אפי' בלבד סעודה הויא שמחה והתורה אמרה "ושמחת בחגון" ולא באשתך, כ"כ הריטב"א במ"ק, והביאו הברכי יוסף, ומ"ב ס"ק א'. ודלא ממשמות החטא בכתובות מ"ז ע"א דניישואין בלבד מותר. מה"ח אותן א'.

ו' ⁶ וככתב במסמ"ק דמקאן יש נזהryn שלא לעשו ב' חופות ביום אחד ושלא לערב שמחה בשמחה, ודוקא לאדם אחד בב' שמחות אסור דבזה שיר עירוב שמחות, אבל בב' חופות לשני בני אדם לא שיר בזה עירוב שמחה בשמחה ומותר, אך בב' אחיות כתוב בספר חסידים דאין לעשות ביום אחד, ויש שנזהרים בשבוע אחד. כ"כ הב"ח, והט"ז בס"ק א'. ומ"מ בספר חסידים סי' תע"ז כתוב דאפי' בשני חופות שני אנשים אין לעשות בשבוע אחד. מה"ח אותן ג'.

א. ⁷ מטעם שמא קידרנו אחר ברחים. מגמ' י"ח ע"ב. ולפ"ז מותר לכתוב תנאים לשידוך בחווה"מ, ונראה שסעודה שאחר התנאים אסור הגם שלא קידש עדין כמו שהיה בזמן. ט"ז ס"ק ב'. אבל מדרבי הריב"ש סי' ר"ס משמע דמותרת הסעודה שאחר התנאים היום שאין מקדשין עד קודם החופה, ועכ"פ מנייני כבוד מותר. מ"ב אותן ב'.

ב. הינו בשעת האירוסין, אבל שלא בשעת האירוסין מותר אפי' באותו יום. מ"א ס"ק ב'. ועכ"פ אם הסעודה ביום אחר יש להקל. מ"ב אותן ד'. וכה"ח אותן ה'.

ג. ואפי' בבית אروسתו דבזה לא מיקרי שמחה. כ"כ הריב"ש סי' ר"ס. מ"ב אותן ה'.

ה' אבל אסור לנגן בכלי שיר בחווה"מ למנגן ישראל שמא תיפסק נימה ויתקנה, כ"כ השער אפרים, אבל בשבות יעקב חלק עליו והתר, וכ"כ מהר"ח אבולעפיה להתר בכלי שיר. מה"ח אותן ז'.

אשר	מנחת	מסכת מועד קטן דף ח :
	ב.	ב. מותר להחזיר גירושתו ^ז מן הנישואין בחוה"מ.
	ו.	ו. אין נושאין נשים בחוה"מ לא בתולות ולא אלמנות, ולא מייבמין, אבל מהזיר גירושתו מן הנישואין. ^ח
	ה.	ה. עינן משפט זה. או"ח סימן תקמא סעיף ה ענשה אשה כל תכשיטיה במועד ^ט , וכוחלה ומעברת סרך על פניה, ומעבירה שערת ^ט חוץ משער ראהה.
	ט.	ט. עינן משפט ט. או"ח סימן תקמא סעיף ה מי שצעריך לו בגדר במועד ^ט אם הוא הדiot ואינו מהיר בתפירה הרי זה ענשה כدرכו, אבל אם היה אומן ומהיר במלאתו ענשה מעשה הדiot שעשויה תפירות רחבות ואחת למעלה ואחת למטה. הaga: וכל אדם יחמיר על עצמו ^ט לתפור בשינוי הניכר.
	ב.	ב. עינן משפט כ. או"ח סימן תקמא סעיף ב מסרגין (פי) הוא עין האHINGה אלא שבسرיגה יש ריווח מה בין חוט לחוט המתוות, אבל אין מפשילין חבלים בתחלה.
	ג.	ג. עינן משפט ל. או"ח סימן סב סעיף ב בהגה: ב. י"א דאיין לעשות ב' חופות לב' אחיות ביהד', וו"א דאפי' בשתי נכריות יש להזהר משום אהבה. אך אין נזהרין בזו, ואדרבה יש עושם חופות עניות עם עשירות משום מצוה. וمبرכים ברכת חתנים אחת לשניהם ^ט , אך י"א דאיין לבך לב' חתנים ביהד', משום עין הרע, ועשהין חופה לכל אחד.

ד.	ד. ~~ו~~ שאינה שמהה כ"כ, רשי"י מו"ק ח' ע"ב. וגם אין טורה בה. ואפי' בסעודה מותר, ושלאל ביום הנישואין ודאי מותר. מ"ב אות ז'. אבל שלא מן הנישואין אלא גירושתו מן האירוסין אסור דיש בזו שמחה, ב"ז.
ו.	ו. ~~ו~~ ומעברה השער אפי' בסכין, ביאורי הגרא", ומ"ב אות ט"ז.
ז.	ז. עיין בא"ח סי' תקמ"ו ושם נתבאר דairozin מותר, וב עבר الرجل מותר לישא אע"פ שז' ימי המשתה נמשכים בימי הרגל, דלא אסרו אלא יום ראשון של נישואין משום דעתך השמחה ביום ראשון, ועליו אמרו שאין מערבין שמחה בשמחה, ועיין בח"מ.
ח.	ח. ~~ו~~ תינוק שנולד בחג אסור לעשות לו בגדים חדשים. מ"א ס"ק ח'. מ"ב אות י"ג.
ט.	ט. משום שרוכם בני אדם הרים בקיאים במלאת התפירה. לבוש.
י.	י. סמ"ק בשם ספר חסידים. ומרדכי בפ"ק דמ"ק כתוב לאסור גם בנכריות.
כ.	כ. טור בשם הרא"ש בכלל כ"ז והלכה למשנה שם. והביאו השוע"ע בסעיף ג'.
ל.	ל. הගות מיימוניות בפי מאישות. אבל לאחר הסעודה מברכים לרבה חתנים ביחיד אם אכלו יחד, ועיין הרדב"ז ח"א סי' תמ"ח דכתיב שם החתנים עצם קפדי יכול לבוך לכל אחד

מנחת

מסכת מועד קטן דף ט.

אשר

עין משפט א. יי"ד סימן רמב"ם סעיף טז
 ט. ב. לא יתן התלמיד שלום לרבו ולא ייחזר לו שלום בדרך שאר העם^ט, אלא שוחה לפניו ואומר לו ביראה ובכבוד "שלום عليك רבי"^י ואם רבו נתן לו שלום מшибיו לו "שלום عليك רبي ומורי".
 הגה: וכן נהוגין, וי"א דעתן לתלמיד לשאול בשלום רבו כלל^ט שנאמר "ראוני נערם ונחבאו".
 ט. כא. לא יהלוץ התפליין שלו בפני רבו^ע, ולא יסב לפניו אלא יושב כיוש בפני המלך.

הגה: היה רבו יושב בסעודת עם אחרים נוטל רשות מרבו^ט, ואח"כ מאחרים.
 ט. כב. לא יתפלל לפניו ולא לאחריו ולא בצדו^ט וא"צ לומר שאסור לילכת בצדו אלא יתרחק לאחריו, ולא יהיה מכובן כנגד אחוריו אלא יצד עצמו לצד אחר כשהו עמו או מתפללumo, וחוץ לד'^ט אמותיו^ט הכל מותר.
 לא יכנס עמו לבית המרחץ אא"כ רבו צריך לו.

בפני עצמו גם אחר הסעודה, ומוציאים אחד וمبرכים לשני, ואח"כ מכנים הראשון וمبرכים בשביבו, ואין זה אפוא בברכות וכותב שכך עשה הוא מעשה, ומובה בפ"ת ס"ק ר'.

מ. מברייתא בברכות כ"ז ע"ב.

ג. מבב"ק ע"ג ע"ב שאלת תלמיד לרוב שלום عليك רבי ומורי, וברבמ"ם בהלכות עדות פ"ב הלכה ג' כתוב דתווך כדי דיבورو הוא כדי שאלת תלמיד לרוב ולא אמר שיעורו וסמן על מש"כ בהלכות ת"ת דהינו "שלום عليك רבי" ו"ל דבגמ' בב"ק לדומ"ם היהלו גירסת אהרות. רע"א.
 ט. מירושלמי וב"י בשם רבינו יונה. ועיין בברכי יוסוף שהביא מהרב פנים מאירות שגם מירושלמי מוכח שחביב התלמיד לשאול בשלום רבו, וגם בירושלמי אמרו תוך כדי דיבור כדי שאלת תלמיד לרוב ונשאר בצ"ע.

ע. ואם רבו החזר פניו מותר או רבו קדם וחלץ תפליין, כ"כ בראשון לציון ע"ש בטעמי של האיסור.

פ. ה"ה אם היה אביו ישב בסעודת עם אחרים שנוטל רשות מאביו ואח"כ מאחרים, וכן הוא בנסחות ברכת המזון. ש"ך ס"ק כ"ז. ולפ"ז גם לפני שאדם מדבר דברי תורה צריך ליטול רשות מרבו מובהק ואח"כ מאביו ואח"כ מאחרים, ויש שלא נזהרים בזה.

צ. מיمرדא דרב יהודה בברכות כ"ז ע"א. וכותב בשינוי הלקט בשם רב האי גאון דמה שאמרו אסור להתפלל כנגד רביו הינו ביחיד, אבל בצבור אין לו לחולוק בכבוד לרבו ומותר להתפלל כנגדו. וכותב הש"ך בס"ק כ"ח דהטעם מלפנינו אסור דהרוי כיוורה והוא מרשי", ורבינו יונה כתוב הטעם מלאחוריו משום הפסקה דשמע רבו יצטרך לפטוע ג' פסיעות לאחוריו בעוד שהתלמיד מהתפלל ומצדדיו אסור מושם שנראה כמשווה עצמו לרבו. ט"ז ס"ק ז'.

ק. מהר"ה יונה וכ"כ הטור. וכותב הב"י בא"ח סוף סי' צ' דמשמע שלא מהני ריחוק ד' אמות רק לענין להתפלל מאחוריו רבו כנגדו, אבל להתפלל ואחוריו לרבו אף ריחוק הרבה הרבה אסור אלא שמדובר הטור שם נראה דברוחוק ד' אמות הכל מותר, וכ"כ הב"ח דהו"ל רשות בפני עצמו. ש"ך ס"ק ל'.

ומש"כ דלא יכנס עמו למרחץ אא"כ צריך הוא לו, מפסחים נ"א ע"א.

הגה: אם היה התלמיד במרחץ קודם ובא רבו א"צ לצתת'.
וכל זה כשהולכים במרחץ בלי כיסוי אבל בכיסוי מותר.

וכן המנהג פשוט ליכנס עם רבו ואביו וחמיו ובעל אמו ובעל אחותו למרחץ,
או"פ שבש"ס אסור قولם, והטעם שהולכים במכנסיים.
כג. לא ישב התלמיד לפניו הרבה עד שיאמר לו شب"י, ולא יעמוד עד שיאמר לו
עמדו או יטול רשות ממנו לעמוד.

וכשייפטר מלפניו לא יחזיר לו אחוריו^ג, אלא נרתע לאחוריו ופניו כנגד פניו רבו.
הגה: תלמיד שנפטר מרבו ונטל ממנו רשות ונשאר ללון בעיר צוריך להזור וליטול ממנו
הרשאות, ודוקא שלא אמר לו מתחילה שרוצה לישאר ללון בעיר.

כד. לא ישב במקומו^ה, ולא יכريع דבריו לפניו, ולא יסתור דבריו, ולא יטיב לעמוד
מן פניו משיראנו מרוחוק מלא עינוי^ו ונשאר עומד עד שתיכסה ממנו שלא
יראה קומתו^ז ואח"כ ישב.

אפיי' רבו היה רוכב צוריך לעמוד מפניו^ז ונחשב הוא כמהלך.

הגה: י"א אין אדם חייב לעמוד לפני רבו רק שחירות וערבית. ודוקא בבית הרב, אבל
בפני אחרים שאין יודעים שכבר עמד לפני חייב לעמוד בכל פעם^ו.

דף ט :

או"ח סימן תקמו סעיף ה

עין לעיל דף ח : עין משפט ח

עין משפט א.ב.

ר. בן למד מהרי"ו מדין עכו"ם שבא לבית המרחץ ומתוך ישראל דין צוריך לצאת כמבואר
בסי' קנ"ג סעיף ג', והעיר הש"ך בס"ק ל"א אין זה דומה שכאן התלמיד חייב בכבוד רבו
משא"כ שם בא עכו"ם בגבולו.

ש. כך כתב הרמ"א באביה"ז סוף סימן כ"ג.
ת. רמב"ם פ"ה מתת' מדרש רות שנאמר "ויאמרubo פה, וישבו". מכאן שאין רשות לקטן לישב.
א. מיום מא נ"ג ע"א.

ב. נלמד מאביו בס"י ר"מ סעיף ב' וככבודו של רבו חמוץ יותר.

ג. מימרא דאבי בקידושין ל"ג ע"א.

ד. או עד שרבו ישב כדלקמן בס"י רמ"ד סעיף ט. ש"ך ס"ק ל"ה.

ה. כתוב הטעז' מזה למדנו שאותם הנוסעים בעגלה או ברכב ויושבים לפעמים בגילוי ראש שסוברים
דלאו כחולך הוא לא טוב עושים זהה כמהלך דמי.

ו. ובבית הרוב פירושו שדרים בבית הרוב בארץ הגלולה. וככתב הש"ך בס"ק ל"ז דעתם כיון שהשוה
הכתוב מורה למורה שמים חייב לעמוד אפיי' מה פעמים ביוםadam יקבל פני שכינה
מאה פעמים ביום וכי איןו חייב לעמוד, והוא מדובר הרא"ש.

מנחת

מסכת מועד קטן דף י.

אשר

עין משפט ג. י"ד סימן כמה סעיף א

א. ג' ימים' לפני הגמ' של עכו"ם אסור לקנות מהם ולמכור להם דבר המתקיים^ז אבל מותר למכור להם דבר שאינו מתקיים עד יום הגמ' כגון ירכות ותבשיל, וכן אסור להשאיל^ט להם ולשאול מהם ולהלוותן ללא רבייה. וכן אסור ללוות מהם ולפזרע מהם מלוחה בשטר או על המשכון' אבל מלוחה בע"פ נפרעים מהם משומש שהוא כמציל מידם, ובזמן שידם תקיפה אפי' הלואה בשטר מותר דנחشب כמציל מידם.

הלואה בריבית^י אפי' ע"פ משכון מותר להפרע מהם דחשיב כמציל מידם.

דף י.

עין משפט א. או"ח סימן תקמא סעיף ב עין לעיל דף ח: עין משפט כ

עין משפט ב. או"ח סימן תקמ סעיף ז

תנוור וכיריים שאפשר שייבשו ואיפה בהם במועד, עושין; ואם לאו, אין עושין אותם (וה"ה עשיית קדרות ואלפסיון שרי בכחאי גונוא) (נ"י ספ"ק דמ"ק והמגיד פ"ח); ובין כך ובין כך בונים על הרס של תנוור ועל הכירה הטפילה שלהם.

עין משפט ג. או"ח סימן תקמ סעיף ח

חגה: מותר לחחד הסכין בחווה^י מ' אפי' במעשה אומן ובלי שינוי, וכן סכין שנשבר במועד מותר לעשות אחרת^י.

עין משפט ה. או"ח סימן תקלו סעיף א

א. מי שעריך לרוכב במועד על הבהמה לצורך המועד^י, יכול ליטול צפוני הפטוס

ז. ממשנה בראש ע"ז, וمبرייתא שם בדף י'. והטעם שאסור למכור להם דבר המתקיים משומש ששמה ביום אידוי. ואסור לקנות מהם ע"פ שהוא צער לו שיווצא מידו דבר המתקיים מ"מ הרי הכספי בידו, משומש כך מותר למכור להם דבר שאינו מתקיים שביוים אידוי לא יהיה לו לא הכספי ולא החפץ. ט"ז ס"ק ב'.

ט. שאלת שיריך בדבר החזרה בעין חפץ, אבל הלואה שיכת במעטות דלהווצה ניתה. ט"ז ס"ק ג'.

י. והתוס' כתבו דבר מה במשכון ג' כי הוא כמציל מידם שכמה פעםם אפי' במשכון אובdet ההלוואה, והטעם כיון שידם תקיפה עליינו ובכלל יכול העכו"ם להעליל ולכפור בהלוואה, מיהו בזה"ז בכל אופן מותר. ש"ך ס"ק ג'.

כ. טור בשם הרא"ש. ל. כיון דמלאת אוכל נפש היא מותר גם במעשה אומן, כי"כ המ"מ בפ"ח הלכה י"ג בשם הרמב"ן. מ"ב אותן כ"ז.

מ. ואפי' נשבר מערב י"ט, אם לא כיון מלאכתו במועד מותר. ט"ז ס"ק ה'. מ"מ הגם שਮותר לעשותה אחרת, אם אפשר לקנות סכין עדיף, שהרי יש צד להחמיר אם אפשר בשאלת כה"ח אותן מ"ג.

ג. כגון לטיל או לצורך מצוה, וה"ה לראות פני חבירו, אבל להרוויח ממון שלא לצורך המועד מותר לרוכב אבל לא יתקין כל צרכי הבהמה לרוכבה. מ"ב אותן א'.

מנחת מסכת מועד קטן דף י' **אשר** א�"ח סימן תקמ' סעיף ח
ולתקין כל צרכי הרכiba ובכללן שלא יכוון מלאכתו במועד.
הגה: מותר לרכוב במועד ^ט אף' מעיר לעיר.
דף י' :

- א.** עין משפט א. **או"ח סימן תקמ' סעיף ח** עיין לעיל דף י. עין משפט ג.ד.
- ב.** עין משפט ב. **או"ח סימן תקלו סעיף ב** ב. מותר לסרוק הסוס כדי ליפותו ^ע.
- ג.** עין משפט ג. **או"ח סימן תקמ' סעיף ה** ג. מותר לבנות אבוס במעשה הדיות ^ט שתאכל בו הבהמה.
- ה.** וכנן איצטבא לישב או לישן עליה. **או"ח סימן תקלו סעיף ג** ג. עין משפט ד.
- ו.** **או"ח סימן תקמ' סעיף ז** ו. א מותר לבנות, מעשה הדיות, איצטבא לישב או לישן עליה.
- ז.** עין משפט ה. **או"ח סימן תקלו סעיף ט** ה. אין מרבייעין בהמה בידים במועד ^ע אבל מקיזין לה דם, ואין מונעין ממנה כל רפואה אף' יש בה מלאכה.
- ט.** עין משפט ו. **או"ח סימן תקמ' סעיף ג** ו. א מותר למעך בגדי פשתן ^ט בידים אחר כביסתן כדי לרכנן.
- טט.** הגה: מותר להחליק הבגדים בגיהוץ' כדרך הויאל וזה צורך המועד. **או"ח סימן תקלו סעיף ט** טט. אסור להשווות השדה דמי כהורש במועד, ואם ניכר שעושה לצורך המועד כדי לדוש התבואה ^ט מותר.

- ס.** כיוון שאינו עושה בזה שום מלאכה.
- ע.** דבכלל צרכי רכיבה הוא, ואף' שע"ז מסיר השער.
- פ.** לפי שכל שהוא לצורך המועד ואינו צורך אוכל נפש לא הותר במעשה אומן אלא במעשה הדיות. מ"א ס"ק ז'. מ"ב אותן ט"ז.
- צ.** שיש בזה ג"כ טרחה יתרה, וגם שאינו לצורך המועד ואינו דבר האבד, ב"י. ועיין בכח"ח אותן י"א.
- ק.** ועיין בס"י ש"ב סעיף ה' וכאן התיר בכל בגדי פשתן ואפי' כדי לבנו. ודוקא לצורך המועד. מ"א ס"ק ד'. מ"ב אותן ר'.
- ר.** ג' ולא רק בידים אלא מותר גם לגלגל אותם בכל המיוחד לכך. מ"ב אותן ז'.
- ר.** ב"י בשם הסמ"ג ומ"ב אותן ט', וה"ה דמותר לעשן הבגדים בחוה"מ בבושים. כה"ח אותן י"ב.
- ש.** ובעינן תרתי שעשייתו לשם כך וגם شيء ניכר. מביאורי הגרא".

מנחתת מסכת מועד קטן דף י:

חו"מ סימן עשרה סעיף יז.יח.יט.

טוח. יד. הנר בנכסי הגור קנה. וכן המפצל זמודרות הגרבן או שריגי אילנות אם דעתו לעבוד האילן קנה ואם דעתו להאכילם לבהמתו לא קנה^ג.

טו. המלקט עצים ו Abedים מן השדה אם דעתו לתקן הארץ קנה ואם דעתו לעצים לא קנה^ה. כיצד ליקט גם הגיטים וגם הקטנים חזקתו ליפות, ליקט רק הגט חזקתו רק לעצים.

ואפי' אמר מתכוון לתקן הארץ בעין מעשיו מוכיחין^ב. טז. המשווה פני הארץ אם כוונתו לתקן הארץ קנה ואם דעתו להשווות מקום שיעמיד בו גורן לא קנה. כיצד היה לוקח עפר בשדה ממוקם גבוה ונוטנו למקום נמוך הרוי זה מתקן הארץ וקנה^ג, אבל אם לא היה מקפיד על זה להattaו למקום נמוך אלא משילך העפר והצורךות בכל מקום שנופלים ודאי מתכוון רק להשווות מקום לדוש בו.

עו"ח סימן תקלוז סעיף י

יג. אסור ליקט עצים מן השדה ליפותה לחרישה, אבל אם ניכר שעושה לצורך העצים כגון שנותל הגدولים ומניח הקטנים מותר.

עו"ח סימן תקלוז סעיף ח

ח. אסור לפתח מקום לשדה כדי שיכנסו בה מים להשקותה^ג, ואם עשה כדי לצוד דגים כדי לאכלן^ג במועד מותר.

עו"ח סימן תקלוז סעיף יא

יא. אסור לקצץ עצי אילן לתקן, ואם ניכר שעושה בשביל להאכיל לבהמתו כגון שקווצץ מצד אחד מותר^ג.

ת. כיצד אם היה כורת רק מצד אחד אינו מתכוון אלא להאכיל לבהמתו ואם היה כורת מכאן ומכאן באילן חזקתו שנותכוון ליפות האילן וקנה.

א. מירא דشمואל שם. ב"ב נ"ד ע"א.

ב. מהטור.

ג. מב"ב נ"ד ע"א מירא דشمואל.

ד. מגמ' מוקד דף י ע"ב ורש"י שם, אבל אם עשה כדי לצוד דגים ע"פ שגד השדה מושקת ע"י זה, דבר שאין מתכוון הוא ומותר. מ"ב אותן ל"ב.

ה. הגם שבסי' תקלוז סעיף ד' מתייר לצוד אפי' אינו רוצח לאכלם, מטעם דכיון שאפשר שיأكل מהם, כאן שאני כיין שגד השדה שותה מזה בעין שיأكل מהדגים דוקא, או שגד כאן שיأكل מהם הינו לא כולם אלא מחלקים. כה"ח אותן מ"ד.

ו. וככל הדברים האלה ראוי שלא יערים יתרתי בעין שהיא כוונתו להיתר וגם מעשיו יהיו מוכיחין שזה כך. כה"ח אותן נ"ב. ואדם חשוב צריך ליזהר אפי' בדבר האבד שמא יטעה העולם לומר שכoon מלאכתו במועד. ט"ז ס"ק ו', מהב"י בשם הרוקח, אבל בבדיקה כתוב להתריר אפי' באדם חשוב. שם אותן נ"ג.

עין משפט כ. א"ו"ח סימן תקלג סעיף ג

ה. פירוט שנתבשלו מעט ורואים לאכילה ע"י הדחק מותר ללקטן כדי לאכלן, ואם ליקטם לאכלם והותיר מהם ומפחיד שיתליעו מותר לו לכובשם,^ו אבל אסור ללקטם לכתהילה כדי לכובשם.^ז

אם לא שהוא דבר שאינו נמצא אחר המועד שמותר לקנותו ולכובשו משום דבר האבד.

עין משפט ל.מ.ג.

א. כל סחורה אפיי כל שהוא אסורה בין לקנות בין למוכר בחוה"מ^ט, אפיי אם הלווה מעות על מנת שתיתנו לו אח"כ יין או סחורה אחרת בפערען חובו כדי להשתכר, איינו יכול למכור ולהתובע בחוה"מআ"כ אין מוצאים אחר המועד שזה דבר האבד.

הגה: אם הזדמן לו ריווח מרובה בחוה"מ, יכול למוכר' בציגעה, ויוציא לשמחת יו"ט יותר ממה שהיא בראתו להוציא.

דף יא.

עין משפט א. י"ד סימן קמץ סעיף ג

ג. מותר למכת ליריד ע"ז^י ללקחת מהם בהמה עבדים ושפחות ובתים וכרמים וכותב ומעלה בערכאות שלהם, ובלבך שיקח מאדם ל' איינו נוטן מכס לע"ז.

ד. עבר ולקח^ו בהמה מיריד של עובדי כוכבים מתגר שנותן מכס לע"ז מעקר פרוסותיה^ו מהארכובה ולמטה, ואם כסות וכליים לקח ממנו ירקבו, ואם כל

ז. משום דבר האבד שמותר לעשות בחוה"מ.

ח. לא יহיו נמצאים אחר המועד, דבעבור מניעת ריווח לא נקרא הפסד. כה"ח אותן כ"ג. וגו' דברים יש בדבר האבד, א'. כל שמספריד מן הקרן אפיי מלאכה גמורה מותר בחוה"מ, ב'. כל שאין מרווח והוא מלאכה גמורה אסור, ג'. אם היא מלאכה מדרבן כובש ומולח דין עיבוד באוכlein מותר להרוויח ובלבך שאין בה תורה. כה"ח אותן כ"ה.

ט. מימרא דרב ברוף י', והטעם משום טריחה, ב"י בשם הרא"ש. וכל שהוא, היינו אפיי' שווה פרוטה אסור למוכרו בחוה"מ, ואפיי' למוכר בביתה שאין טריחה כ"כ אסור, ואם נשא ונתן בחוה"מ הגם שעבר אסור קנה.

י. וזה לקנות בציגעה, וצריך ג"כ להוציא מהרווח לפि ערך הקניה לשמחת יו"ט. כה"ח אותן י"ב.

כ. מבירתיא ע"ז דף י"ג.

ל. היינו מבעל הבית, והוא מגמי' באוקימטה אליבא דר"י.

מ. בריתיא דר' נתן שם.

ג. יכול להיות שמותרת בהנהה ואע"ג דבשר דברים אסורים בהנהה מ"מ בהמה די בקנס זה ולא צריך לעקר יותר, ואם רוצה יכול לעקר יותר ולא כפי רשי' שאסור לגרום טריפות להמה. ט"ז ס"ק ג'.

מנחת מסכת מועד קטן דף יא. אשר

מתכוות או מעות يولיכם ליד המלח^ט, לכה ממנה עבר לא מעליין^י ולא מורידין.

- עין משפט ב.ג. **או"ח סימן תקמא סעיף א**
- א. מותר לעשות מצודות דגימות בחוחה^מ מעשה הדיות^ט מהערבות אבל לא ארגנים מוחוטים שהוא מעשה אומן.

הגה: מותר לתקן הפתילות לנרות^ט במועד דמעשה הדיות הוא.

עין משפט ד.ה. **או"ח סימן תקמא סעיף ז**

- ז. תנור וכיריים שאפשר שייבשו וייאפה בהם במועד, עושין; ואם לאו, אין עושים אותם (והיה עשיית קדרות ואלפסיין שרי בכחאי גונוא) (נ"י ספ"ק דמ"ק והמגיד פ"ח); ובין כך ובין כך בונים על חרס של תנור ועל הכירה הטפילה שלהם.

עין משפט ו. **או"ח סימן תקמא סעיף א**

- א. בנין כל שהוא בחוחה^מ אסור^ז, אבל אם נפרצה גינתו או כותל חציוו^ר בונה אותו מעשה הדיות^ש.

- ב. גם בעושה מעקה לגנו בחוחה^מ עושה אותו מעשה הדיות^ט, אבל כותל חזר הסמווק לריה^ט שנפל בונה אותו כרכבו^ט, ואם היה נוטה ליפול סותרו ג"כ ובונה כרכבו מפני הסכנה^ט.

ס. ואם יותר על המכוס ליחיד אסור ג"כ משום הנהנה נראת מדברי הב"ח כדי אם يولיך הנהנה לים המלח ולא הדבר עצמו. ש"ך ס"ק ט.

ע. מגמי' שם.

פ. מימרא דרב במו"ק י"א. ודוקא לצורך המועד. מ"ב אות א.

- ^ו ואמ' אף שבמכシリ אוכל נפש מותר גם מעשה אומן, י"ל שלא נקרא מכシリ אוכל נפש אלא דבר המכシリ לאכילה כגון תנור וסכין אבל רשות לא מיקרי מכシリין. מ"ב אות ב'. ממ"א ס"ק א.

צ. וכן המנהג להתריר ודלא כפסקי תוס' דאוסרים. כה"ח אות ג'. מה"א.

- ק. ממשמעות הגמ' במו"ק ז', ואם נפרץ גדר גינתו, שם במשנה, ואפי' לצורך המועד לא הותרה בניה אלא בעושה הדיות. מ"ב אות א.

ר. היינו בין חבירו שאין בהזה כ"כ הפסד. לבוש.

- ש. ע"י עכו"ם או ע"י פועל ישראלי שאין לו מה לאכול, ואם א"א ע"י עכו"ם מותר גם הוא בעצמו. כה"ח אות ד'. ובעשה הדיות היינו שם אבניים זו ע"ג זו ואינו טה בטיט.

- ת. ^ו ממשנה שם דף י"א, וכותב בחידושי הריטב"א שם מהמשנה אירי שלא גיגלים להלך שם רגלי בני אדם שאינו חייב במעקה אלא שהוא עצמו רוצה לעשות מושם שמירה, אבל אם זה משום מצות מעקה מודיע לא יעשה כרכבו, אבל שאר פוסקים סתמו ולא חילקו.

- ^ו ואמ' ישנים ילדים מסתובבים שם ויש חשש שישתו אותו, אם הוא בדבר קל מותר לעשותו בדבר חזק משום הסכנה. כה"ח אות ז'.

- א. כיון שהוא דבר האבד משום הגנבים, מ"א ס"ק ב'. ודבר האבד א"צ שניינו אבל בכותל גינה שיש רק הפסד מועט הצרכו שניינו. כה"ח אות ט.

- ב. ורק מפני הסכנה התירו לסתורו ولבנותו, אבל מפני הגנבים לא התירו לסתורו. מ"א ס"ק ג'. ובספק סכנה עדיף מדבר האבד. כה"ח אות י"ג.

מנחת מסכת מועד קטן דף יא.

אשר

מסכת מועד קטן דף יא.

- הגה: אפי' אין נוטה רק להזכיר או לחייב מותר לסתורו מפני הסכנה ולהזור ולבנותו. עין משפט ז. א"ח סימן תקמ' טעיף ג
- ג. סדרים שבಗג מותר לסתורן ביד או ברgel, אבל לא בכלי אומנות. עין משפט ז.
- ה. ציר הדלת והפתח והמנעל והקורה של הדלת שנשברו אפי' מערב יו"ט יכול לתקןם בחוה"מ בלבד שינויו כיון שההפסד גדול, שם ישאיר הדלת שכורה ופטוחה נמצא מאבד כל מה שכבהית. עין משפט ז.
- הגה: ובלבך שלא יכוון מלאכתו במועד. א"ח סימן תקלח טעיף ז
- ג. המכון מלאכתו והניחה לחוה"מ ועשה במועד, בי"ד היו מאבדין אותה ממנה ומקירין אותה לכל. עין משפט ט.
- הגה: ואם הוא עושה מלאכת אחרים כגון חיט או סופר, היו משמשתין אותו ומלךין לו אותו. ר. מת, לא יכנסו את בנו אחريו. ואם זה דבר האבד מותר לבן לעשותה בחוה"מ אפי' עבר האב וכוון מלאכתו במועד.

ג. דהוי מלאכה גמורה שיש בה תורה, ואסור ממשום דיליכא פסידא אף שהמים יורדים דרך שם, כיון שאפשר לתקן ביד או ברgel אבל אם א"א מותר כדרך. כה"ח אותן י"ח.

ד. ודוקא ממשום חשש גניבה, לפ"ז בדלותות הפנמיים אסור לתקןם אם נשברו בחוה"מ אפי' ע"י שינוי, כה"ח אותן כ'. ומ"ב אותן י"ג.

ה. דלא התירו אלא בשכח מעי"ט לתקן, אבל לא במתכוון להניהם למועד. מ"ב אותן ט"ז.

ו. פי' שהיה יכול לעשותה קודם המועד או שהיה יכול להניחה ולהתחליל אחר המועד והתחיל סמוך למועד שם לא יגמרו במועד היה דבר האבד, כ"כ ריש"י בגיטין מ"ד ע"ב.

ז. מי שנודמן לו לעשות גבינה בחוה"מ שלא יכול היה לעשותה מקודם ועבר ועשה אין לקונסו להפקירה אלא ימכרנה כפי מה שעלה הקרן ולא ירווח בה שלא יהנה מן האיסור. כה"ח אותן כ"א.

ז. אפי' שזה דבר האבד קונים אותו שלא לעשותה, כ"כ הטור אבל הרמב"ם כתוב גם אם עשה מאבדין אותה ממנה, וכ"כ השוו"ע.

ח. ואם עבר ועשה בחוה"מ דבר שאינו אבד י"א דאפי' לבנו קנסו חכמים, אבל לדינא כתוב הקפ החיים באות כ"ח כיון דעתך בזה פלוגתא אוקי ממונה בחזקת מריה ולא קנסין לבנו לאבד אותו דבר, ורק אם עדין לא גמר המלאכה ומת, אם זה דבר האבד אם לא יגמר אותה הבן, הרי זה גומרה, ע"ש.

ח. וקשה הרי יש לקונסו בשכר פועלתו, וצ"ל שכאן כבר לקחו שכר פועלתו, ועיין בכה"ח אותן כ"ג.

ט. הגאון כתוב או משמשתיןליה או מלקין לה. מ"ב אותן י"ט.

י. ודוקא בעדרין לא זכו בזה בחיו, אבל בזכו בזה בחיו כבר נעשה שלהם, והמחבר מיריע שמת האב קודם שהפקירה בי"ד. מ"ב אותן כ'.

יה

מנחת

מסכת מועד קטן דף יא:

אשר

או"ח סימן תקלג סעיף ג

עין משפט י.

ה. פירוט שנתבשלו מעט וראויים לאכילה ע"י הדחק מותר ללקטן כדי לאכלן, ואם ליקטם לאכלם והותיר מהם ומפחיד שיתליעו מותר לו לכובשם^י, אבל אסור ללקטם לכתהילה כדי לכובשם^ל.

אם לא שהוא דבר שאינו נמצא אחר המועד שמותר לקנותו ולcobשו משום דבר האבד.

או"ח סימן תקלג סעיף ד

עין משפט כ.

ו. צד אדם דגים כל מה שיכול לצדוד^ו ומולח כולם במועד^ו, שהרי אפשר שיأكل מהם.

הגה: מותר לצודן בפרהסיא שניכר לכל שהוא לצורך המועד.

דף יא:

או"ח סימן תקלח סעיף א

עין משפט א.

א. מי שליקט את זיתיו ונתנמו בבית הבד והפכו בעניין שנפסדין אם אינו דורכו מיד, וairaע לו אונס לפניו הרجل או ששכח או נטעל שטבור היה שיכול לשחות לאחר הרجل, כיוון שהוא האבד מותר לשותות הכלל^ו בדרך בלי שינוי, ה"ה בנתן יינו בבור ומפחיד שלא יחמיין גומר כרצו, ובלבך שלא יכוון מלאכתו במועד.

ו"ז סימן שפ סעיף י

עין משפט ב.

יב. כל הדברים שחכמים התירו במועד משום צורך המועד כולם אסורים באבל^ו אפילו ע"י אחרים.

ו"ז סימן שפ סעיף ה

עין משפט ד-ה.

ו. אסור לאבל לעשوت מלאכתו.

הגה: אפילו ע"י עכו"ם.

כ. משום דבר האבד שמותר לעשوت בחווה"מ.

ל. ~~ו~~ ולא יהיה נמצאים אחר המועד, דבעבור מניעת ריווח לא נקרא הפסד. כה"ח אותן כ"ג. וגו' דברים יש בדבר האבד, א'. כל שmpsיד מן הקרן אפי' מלאכה גמורה מותר בחווה"מ, ב'. כל שאין מרוחיק והויל מלאכה גמורה אסור, ג'. אם היא מלאכה מדרבנן כובש ומולח דין אין עיבוד באוכליין מותר להרוויח ובלבך שאין בה טורה. כה"ח אותן כ"ה.

מ. ~~ו~~ אפי' יותר מצריך המועד, ולא דמי ליקmach שאסור לטחון יותר ממה שצורך, כיוון שבצדקה כל דג שיעלה אויל יהיה יותר גדול וייה לצורך המועד. מ"א ס"ק ז', ומ"ב אותן י"ח.

ג. ולא הויל הכנה לאחר המועד כיוון שכולם ראויים לאכילה ע"י מליחתם שטוחתם בידיעו עד שיתרככו ואוכלים.

ט. ממשנה מו"ק דף י"א, ודעת הרמב"ם שמותר גם להופכן לכתהילה כיוון שהגיע זמני להפוך ואם לא יעשה כן יפסדו הויל דבר האבד.

~~ו~~ וכן כרומ שהגיע זמנו להבצער במועד בוצרים אותו, רמב"ם פ"ז הלכה ג.

ע. ולא משום דבר האבד. ש"ך ס"ק י"א.

מנחת מסכת מועד קטן דף יא: אשר

ה. ז. אם זה דבר האבד מותר לאבל לעשotta ע"י אחרים, אף' דבר האסור במועד משומם טירחא^ט מותר באבל, ואפי' הוא מעשה אומן.

הגה: ויהי אadam לא יכול לעשotta ע"י אחרים וזה דבר האבד מותר לאבל לעשotta בעצמו. ולאחר ג' ימי מהאבלות יש להקל ואם זה בהפסד מרובה אף' בთוך ג' ימים הראשונים יש להקל.

עין משפט ו. י"ד סימן שפ סעיף יב

יב. יד. אם האבל הוא הארץ בשדה אחרים לא יעבוד הוא בעצמו, אבל ע"י אחרים מותר.

עין משפט ז.ז. י"ד סימן שפ סעיף יד

א. אם יש לאבל חמור או ספינה מוחכר אומושכר בידי אחר, הרי זה לא יעשה בידי אבלו של בעל החמור והسفינה, אם לא ששכרו קודם שהתחילה האבולות ועדין לא כליה הזמן; אבל אם כליה הזמן, אסור.

עין משפט ט.

י"ד סימן שפ סעיף יג

טו. שכיר יום אסור לו לעובוד בשדה של אבל גם בעיר אחרת.

עין משפט י. י"ד סימן שפ סעיף יז

יג. היהת מלאכת אחרים בידי האבל אף' בדבר תלוש כגוןן לארוג בין קבלנות בין שלא בקבלה לא יעשה מלאכה.

הגה: אם לא שזה דבר האבד שמותר ע"י אחרים.
הגה: מותר לאבל לקבל מלאכה בידי אבל לעשות אחרא האבולות, והוא שלא ישköל ולא ימדוד בדרך שעושה בשאר פעמים.

עין משפט כ. י"ד סימן שפ סעיף יה

יח. היהת מלאכתו בידי אחרים בדבר תלוש קבלנות בבית אחרים יעשו, אבל בכיתו של האבל לא יעשו.

הגה: והוא שקיבלו המלאכה לפני שנעשה אבל.

עין משפט ל.מ. י"ד סימן שפ סעיף כא

כא. שני שותפים בחנות ואירוע אחד מהם אבל, נועלים החנות ולא יעשה שותפו בפרהסיא^ט אלא בכיתו בציינוע אף' בעסק השותפות.

ואם האבל אדם חשוב שכולם יודעים שהוא שלו אף' בציינוע ובכיתו של השותף אסור.

פ. דודוקא במועד אסור בטורה משומם כבוד המועד, אבל באבל שעושה ע"י אחרים Mai icpat leno בטורה של אחרים. ש"ך ס"ק ד'.

צ. הש"ך בס"ק כ"ג כתוב שזה סותר למש"כ בב"י, מ"מ לעניין הלכה כיוון שהרי"ף והרמב"ם מסכימים לדעה אחת היכי נקטינן.

מנחת

מסכת מועד קטן דף יב.

אשר

- עין משפט א. א' מוסכם עם האינו יהודי על המלאכה וקוצץ לו דמים בכו"כ, והאינו היהודי עושה לעצמו אע"פ שעושה בשבת מותר.² והוא שזה יהיה בצדעה שאין מכירין הכל' שזו מלאכת ישראל הנעשית בשבת, אבל אם המלאכה היתה ידועה ומפורסתת אסור שהרואה את הא"י עוסק, איןנו יודע שקוצץ עמו אלא אומר פלוני היישראל שכח הא"י שעשות לו מלאכה בשבת.
- ב. הפסיק עם האינו היהודי לבנות לו חצירו או ל��ור לו שדהו³, אם היהת המלאכה בעיר או בתוך התחום אסור⁴ לו להניח הא"י לעשות לו המלאכה בשבת מושם הרואים⁵ שאינם יודעים שפסק עמו.

ק. ע"ז כ"א, ושבת י"ז ורא"ש שם.abicoin שאין קפידא לישראל מתי עשה ע"כ מותרafi יעשה בשבת דעתה עצמה עושה.

וה"ה אם סיכם עמו שכורכ' יקבל למאה המלאכה שהוא עושה ושכוו עולה ויורד לפי פעולתו גם זה מיקרי קצב עמו ומותר. כ"כ בספר שמן המשחה דף י"ח.

ר. לאו דוקא הכל אלאafi מקצת מכירם וידיעם, אסור, שהרי גם לבני ביתו יש לחוש כמ"ש הרמ"א. אולם המ"א בס"ק ב' כתובafi שקצת יודיעם מותר ומה"כ הרמ"א גם לבני ביתו יודיעם אסור, איירி במלאכת מוחבר ותוך התחום, לשם חוששיןafi לאורחים. ויש חולקים דין

לחילך בין מחובר ללא מחובר, ועיין בכח"ח אות ג'.

ו⁶ ודוקא בכלים המטללים שיק' בהם חילוק זה להתריר בהם בקבילותם בבית הגוי כשאינו מפורסם שהוא של ישראל, אבל בavanaugh בין בית ישראל או בחנות של ישראלafi ברוחבו של עכו"ם ואינה נিcritה לישראל הדרים בעיר,afi לא שיק' להתריר כיון שהוא תוך העיר או בתוך התחום, א"א שלא תהיה ידיעה לאחד מישראל וחברך חברא אית ליה. כה"ח אות ג'. ועיין במ"א ס"ק ג'.

ו⁷ וצדעה הינו שלא רואים אותו גוי בזמן שעושה מלאכת ישראל, אבל מה שרואים אותו העכו"ם עולה לבית ישראל בשבת לא חשיב בזה פרהסיה, כה"ח אות ד'.

ש. הינו שכירו לימי וזה אסור מדינא, מ"א ס"ק ג'.

ת. ע"ג דדריך השדה לקבללה באריסות, ומותר כדילעיל בסימן רמ"ג הכא כיון שבעת הקציר אין העכו"ם נוטל בריווח יחסדו שכיר יום הוא, מ"א ס"ק ה'.

א. ו⁸ ואפי' יעבירו קול בעיר שלפלוני הוא בקבילותות ג'כ' יש חד ואסור, כה"ח אות ט'. אם החצר בארץ ישראל והיא חרבה ונינת רשות ע"י היישמעאים לבנותו ויש חשש שייחזו בהם, מותר להניח הפעלים לעשות מלאכהafi בשבת דאמירה לגוי שבות והותר משום ישוב ארץ ישראל. כה"ח אות י'.

ו⁹ ועיין בכח"ח אות י"ב אם מותר לומר לגוי שישתחר לו בבורסה בשבת בחו"ל והגוי נוטל בתיווך שלו כו"כ למאה מהסכום שקונה ונכתב נייר הקנייה על שם ישראל בשבת, ואפי' שלא אמר לו בפירוש לקנות לו בשבת ולענין מעשה יש להחמיר ע"ש.

ב. ו¹⁰ אסור להניח להם לעשות בשבת כדי שיהיו פניוים למו"ש למלאכתו. כה"ח אות י"ג. היישראל ציוה להם לעשות בשבת כדי שיהיו פניוים למו"ש למלאכתו.

בית שעומד לפול במפולת מותר לשכור גוי בע"ש בקבילותם כדי שיסמוך המפולת ע"י קורות, ולא ישכור אותו בפירוש אלא יאמר כל המתksen אינו מפסיד. שם אות י"ד.

הגה: אפי' אם היישר אל גר בין האינם יהודים חוששין לאורהים הבאים שם או מבני ביתו שיחשדו אותו.

א. ג. אם המלאכה הייתה מחוץ לתחום^י, וגם אין עיר אחרת^ז בתחום התחום של המקום שעושים בו המלאכה מותר.

עין משפט ב. **או"ח סימן תקמג סעיף ב**

ב. אינו יהודי שקיבל מערכ יו"ט לבנות ביתו של ישראל בקבלנות אסור להניחו לעשותו בחוה"מ אפי' שזה מחוץ לתחום^י, אבל אם נתן מלאכה לאינו היהודי בדבר תלוש לפניו המועד בקבלנות לעשותה בתחום ביתו של האינו היהודי מותר^ז.

עין משפט ג. **או"ח סימן תקמג סעיף א**

א. אפי' המלאכות המותרות אינם מותרות אלא לעשותן לעצמו או לעשותן לאחרים בחנם אבל בשכר אסור^י, אבל אם אינו נתן לו שכר קצוב אלא שאוכל עמו מותר^ז.

הגה: ודבר האבד מותר לעשות אפי' בשכר קצוב^ז.

ג. ולא חוששין מפני הרואים שייצאו עד התחום ויראו מעבר לתחום דזה לא שכיח, כה"ח אותן י"ח.

ד. הינו של יהודים דעתך החשש אינו אלא מפני היהודים הרואים, וה"ה אם דרים יהודים יחידים בתחום התחום ג"כ אסור לעשות מלאכה מפנים, כה"ח אותן כ"ג.

ה. ט"ז שהרי אפשר ללבת שם ע"כ אסור, لأن בשבת, דמחוץ לתחום מותר ואף שנthan לו בקבלנות ואדעתא דעתשה עשויה אסור, שהרואה יאמר שהוא שכיר אצל. מ"ב אותן ג'.

ו"ז ואפי' כבר התחילה לבנות לפני יו"ט ואינם רוצחים ליבטל ואם לא יגמרושוב לא יגמרו מלאכתן ג"כ אסור להניחם לעשות בחוה"מ.

ט"ז ובית שנבנה באיסור ע"י עכו"ם בחוה"מ נכוון להחמיר שלא יכנסו בו הגם שמדינה מותר. ב"י וט"ז ס"ק א'. אבל מדברי מר"ן השו"ע שלא העתיק חומרת הטור ממשמע שא"צ להחמיר. מ"ב אותן ג'.

ו. כיון שזה בתחום ביתו של האינו היהודי אין בזה חשד כיון שהוא בקבלנות. מ"ב אותן ז'. הינו בדבר שהוא לצורך המועד והתיירו בשינויו או במעשה הדירות, אבל דבר שהתיירו במעשה אומן ובלישינויו כגון הספרים והכוכבים וכן מכשורי אוכל נשפש ממש, וכ"ש אוכל נשפש עצמו כגון תהינה ואפייה וכן מהותר אפי' בשכר אם לא מצא בחנם, דהיינו בדבר האבד שਮותר בשכר קצוב, כ"כ המ"ב בביבור הלכה. כה"ח אותן א'.

ו במקום שאסור בשכר הטעם משום דהו כעוביין דחול. ט"ז ס"ק א' מהב"י.
ט"ז וכל המלאכות אסור לעשותן לצורך עכו"ם אפי' בחנם, ולפ"ז אסור לבשל לצורך עכו"ם. כה"ח אותן ב'.

ח. שאין זה בעובדא דחול, לבוש.

ט. דכאן התירו בשביל טובתו של בעה"ב כמו שהתיירו לפועל לעשות מלאכה בשביל שהיא לו מה לאכול. כה"ח אותן ה'.

- אשר** מסכת מועד קטן דף יב. **מנחת** כב עין משפט ד.
- ג. א"ח סימן תקמג סעיף ג' מותר לחתת בחוה"מ לאינו יהודי מלאכה בקבלנות או בשכיר יום כדי שיעשה המלאכה אחר המועד, ובכלך שלא ימדוד ולא ישקל או ימנה' במועד בדרך שהואعروשה בחול.
- הגהה: ואפי' אם יעשה האינו יהודי אח"כ המלאכה בחוה"מ מותר ל', כיוון שהנתנה עמו לעשותה רק אחר המועד.
- עין משפט ה. א"ח סימן תקמג סעיף א' עין משפט ח.
- א. כל דבר שאסור לעשותו אסור לומר לאינו היהודי לעשותו.
- עין משפט ו. א"ח סימן תקמג סעיף ג' עין לעיל עין משפט ד עין משפט ז.
- ג. אין מרביין בהמה בידיים במועד אבל מקיזין לה דם, ואין מוגעין ממנו כל רפואה אפילו יש בה מלאכה.
- עין משפט ט. א"ח סימן תקלז סעיף יד עין משפט ט. יד. אין מכניסין צאן לדיר בחוה"מ לובל השדה, משומ שנראה כמזבל בעצמו והוא כהורש שימושה את הקרקע שתיה נוחה לזרוע בה. ואם האינו היהודי מכניס בחוה"מ מותר, ובשבת אסור בנותן לו שכר אפילו שכר מזונו, וביו"ט
-
- י. וכ"ז וזה שמותר ליתן לישראל שיעשה המלאכה אחר המועד. מ"א ס"ק ד'. אבל הא"ר כתוב לדישראל אסור משומ החשד, והמ"ב בס"ק ז' פסק כדורי המ"א דמותר. כה"ח אות י"ב. וכ"ז כשנותן בגדיו לכובס אסור למנותם בחוה"מ. מ"א ס"ק ה'.
- ב. וא"כ כשנותן לאינו היהודי בלי מנין נהגו שלא ליתן בחוח' למוכס א"י אפילו על דעת לעשותם אחר המועד. כה"ח אות ט"ז.
- ל. וכ"ז הינו שאין צריך למחות בידו. מ"א ס"ק ו'. מ"ב אותן י"א. ויש חולקים על דברי המ"א, וכ"ש בחולקים הידועים שהם של ישראל צריך למחות בו. כה"ח אות י"ז.
- מ. הינו בדבר שהוא לצורך המועד והתיירו בשינויו או במעשה הדיטו, אבל דבר שהתיירו במעשה אומן ובלתי שינויו כגון הספרים והכוכבים וכן מכשiry או כל נפש ממש, וכ"שائق נפש עצמו כגון תחינה ואפייה וכדומה זה מותר אפילו בשכר אם לא מצא בהם, דהיינו בדבר האבד שמותר בשכר קצוב, כ"כ המ"ב בביבור הלכה. כה"ח אות א'.
- ו. ובמקומות שאסור בשכר הטעם משומ דהו כעוביין דחול. ט"ז ס"ק א' מהב"י.
- ו. וככל המלאכות אסור לעשותן לצורך עכו"ם אפילו בחנים, ולפ"ז אסור לבשל לצורך עכו"ם. כה"ח אות ב'.
- ג. שיש בזה ג"כ טרחה יתירה, וגם שאינו לצורך המועד ואין דבר האבד, ב"י. ועיין בכח"ח אות י"א.
- ס. מברייתא במוקד דף י"ב וכרכבי.
- ע. שמראה שנייה לא במלאתנו בשבת והוי דומיא למלאת מחשבת שאסורה תורה, לבוש.

יכול ליתן לו שכר מזונו^ט.

או"ח סימן תקלח סעיף א עין משפט כ.

א. מי שליקת את זיתיו ונתנים בכית הבד והפכו בענין שנפסדין אם אינו דורכו מיד, ואירע לו אונס לפני הרגל או ששכח או נתעל שבסור היה שיכול לשחות לאחר הרגל, כיון שהוא דבר האבד מותר לסתות הכל^י בדרךו בלי שינוי, ה"ה בנתן יינו בבור ומפחיד שלא יחמיין גומר בדרךו, ובלבך שלא יכוון מלאכתו במועד.

או"ח סימן תקלח סעיף א עין משפט ל.

א. דבר האבד מותר לעשותו בחווה"מ בלבד שינוי^ו.

הגה: ובכל דבר שאפשר להקל בטרחה יעשה.

ב. בית השלחין שהוא ארץ הצמאה למים שהתחילה להשקотה קודם המועד, מותר להשקотה בחווה"מ שאם לא ישקנה עכשו תפסד.

אבל שדה הבעלים שאין משקין אותה אלא להשבייה יותר, אסור להשקota.

או"ח סימן תקלח סעיף א עין משפט נס.

עיין לעיל עין משפט כ

דף יב:

או"ח סימן תקלח סעיף א עין משפט א.

עיין לעיל דף יב. עין משפט ל

או"ח סימן תקלח סעיף טו עין משפט ב.ג.

טו. אסור לקצור השדה בחווה"מ אם אינו נפסד לאחר המועד^ש, ואם אין לו מה

פ. ~~ו~~ הינו אחר היוט דמזונות לא נראה כשכר ממש, וכיון שהיא מלאכה גמורה מותר ביז"ט. מ"א ס"ק י"ג. ובחו"מ שモתר הינו בא הא"י מאליו והכניסן לדיר אבל אסור לומר לו. כה"ח אות ס"ח.

צ. משנה מ"ק דף י"א, וודעת הרמב"ם שמותר גם להופכן לכתהילה כיון שהגיע ומן להפוך ואם לא יעשה כן יפסדו הוי דבר האבד.

~~ו~~ וכן כרומ שהגיע ומן להבצער במועד בוצרים אותו, רmb"ם פ"ז הלכה ג'. ק. משנה מ"ק י"א-י"ב וכרכבי יוסי. וכל דבר שאם לא יעשה אותו עכשו יבא לידי הפסד נקרא דבר האבד.

~~ו~~ ואפיי ספק דבר האבד מותר משום דחווה"מ איסורי מדרבן וספק לקולא, מ"מ למ"ד שמלאכות גמורות אסורות בחווה"מ מן התורה, בספיקא אסור. וכותב בכח"ח אותן ב' דאין זה חלי או איסור מן התורה או מדרבן אלא אם הדבר קרוב לו כדי שיבא לידי הפסד אפיי בספק, ואם רוחוק שיבא לידי הפסד אסור גם בספק, ע"ש. ובבחש שיבא לידי הפסד יעשה ע"י עכום, שם.

~~ו~~ בית הדפוס אסור לו להדריס ספרים בחווה"מ, גם לפועל שאין לו מה לאכול. כיון שהוא בראשות הנותן אסור. כה"ח אות ג'.

ר. שדי לה במטר השמים.

ש. ואם ישנו חלק נפסד וחלק לא נפסד יש להתריר רק אותו חלק שנפסד לקוצרו ולעשותו גורן, אבל לא ידוש אותו, שבזה אין פסידה אם ימתין עד אחר המועד.

יאכל אףי מוצא בשוק אין מהיבין אותו לknות אלא קוצר ומעמרא' ודש זורה ובדרך כדרכו. ובלבך שלא יעשה בפרות^א, ואם הוא צריך גם לרבים מותר לו לדוש גם בפרות.

אין משפט ד.ה.ג. או"ח סימן תקלג סעיף א'

א. מותר לטחון קמח במועד^ב לצורך המועד ואףי כיוון^ג מלאכתו זו למועד, כמו כן מותר לקצוץ עצים לצורך הבישול^ה.

ב. לא יערום^ד לטחון קמח ולקצוץ יותר ממה שהוא צריך בכונה, אבל אם הותיר הותיר דאיינו צריך לעשות בצעצועם.

ג. אם יש לו לחם מותר לטחון ולאפות פת חממה שהיא טוביה יותר.

אין משפט ז. יו"ד סימן קיג סעיף א'

א. דבר שאינו נאכל כמו שהוא חי^ו וגם עולה על שולחן מלכים^ז לפת בו

ת. ובזה אףי כוון מלאכתו במועד, דלצורך אוכל נפש התירו. ב"י בשם הרא"ש.

א. משומ דאוושא מילתא, ולדין שאין דשים בפרות צריך לעשות שינוי אחר. מ"א ס"ק ט"ז.

ב. מבריתא מ"ק דף י"ב, ואפי' שיכול לknות או לשאול מחבירו כמה טחון מותר לו לטחון, כמ"ש בס"י תקליז סעיף ט"ז.

ג. דלצורך אוכל נפש לא אסרו אףי בכיוון מלאכתו למועד. ב"י בשם הרא"ש.

ד. או לחם הבית וכיוצא, וגם בזה בכיוון מלאכתו למועד מותר. כה"ח אותן ד.

ה. ואם הערים, מותר לאכלו דלא מקרי הערמה כיון שאוכל ממנה עכשו. מ"א ס"ק ב'.

ו. ואפי' שהפת שיש לו יותר נקייה. כה"ח אותן י"ג.

ז. מגמ' ע"ז דף ל"ח מירא דרב שמואל בר יצחק אמר רב, ופסקו החנות והרא"ש והר"ן כתרי לישני להקל. והטעם דעתיך הגדרה משומ החנות ודבר שאינו חשוב כ"כ אין אדם מזמן חבירו עליו. ט"ז ס"ק א'.

ולפ"ז מותר בישול של מומר דמשום החנות ליכא, אלא שיש עוד טעם המבוואר בב"י דשם אייכילנו דברים אסורים ולפ"ז גם במומר בישולו אسو.

ולפ"ז זה מומר להקל שבפרהisa או לכל התורה כוללה חז"ן משתים אלו שדינו בעכו"ם, כמו בס"י ב' סעיף ה', ובס"י קי"ט, וא"כ בישולו אסור. פ"ת אותן א'. וכיון שיש פלוגתא בטעמים בмеди דרבנן יש להקל בדייעבד. כף החיים אותן א'.

ח. לאו דוקא מלכים אלא הה שרים שבארץ היה, כ"כ רבני הארץ^ט ז"ל בספר טעמי המצוות פ' עקב וכשבוע המצוות פ' וילך ור' לאנשיים חשובים שרואוי מאכל זה לתת לפניהם. כף החיים אותן ב'.

ואנו לחלק בין דבר שנשתנה מבריתתו או לא, וכך הסכימו שאר פוסקים ודלא כהר"ן. ש"ר ס"ק א'.

ורקרים וקורבן ובני מעיים אסורים משומ בישולי עכו"ם. ש"ר ס"ק ב'.

ואפי' קמחין ופטריות אסורים משומ בישולי עכו"ם דהם עולמים משומ פרפרת, כ"כ החכמת אדם כלל ס"ו אותן ד', אבל הפר"ח חולק וכותב דאיין עולין על שולחן מלכים, וכותב הקפ החיים באוטה ה' דהקל לפי המקום והזמן.

ערמוניים ע"פ שרוכ אכילתן ע"י צליה מותרים כיון שגם נאכלים חיים, ואין בהם בישולי עכו"ם. ועיין בcpf החיים אותן ו'.

אשר

מנחת

הפט או לפרט ט שביבלו י נカリ אפי' בכלו ישראל אסור משום בישולי נקרים.

עין משפט זה. **או"ח סימן תקלח סעיף ב**

ד. מותר לעקור פשתן במועד כיוון שרואין לכטוט בו האוכליין, וכן לעקור שומשומין שהיבשים שבו ראים לאכול מיד.

עין משפט ט. **או"ח סימן תקלח סעיף ב**

ב. מותר להכניס פירותיו בחווה"מ מפני הגנבים^י, אם אינם במקום המשתרם ויעשה זה בצינעה^ל כגון בלילה, ואם הוא דבר שיש בו יותר פירוטם בלילה, יכנסים ביום.

הגה: ואם א"א בצינעה יעשה בפרהטייא כי זה דבר האבד.

עין משפט י.ב. **או"ח סימן תקלח סעיף א**

עין לעיל דף יב. עין משפט כ

עין משפט ל. **או"ח סימן תקלח סעיף ו**

ה. המכוזן מלאכתו^מ והנינה להווה"מ ועשה במועד, בי"ד היו מאבדין אותה

ט. פי' אף שאינו עלול על שולחן מלכים לפלת בו את הפט אלא לפורת והינו לקנוח סודה נאסר משום בשולי גוים, כ"כ הטור, אבל הפר"ח באות ג' חולק ולדברים הבאים לקינוי בלבד אין בהם משום בשולי עכו"ם וכיוון שהשו"ע והטור כתבו לאיסור הכני נקטינן. כף החיים אותן ד'.

תבשיל של אורז יש בו משום בשולי עכו"ם. שם באות ח'.

דייסה מהחיטים או שעורדים כתושין אין בהם משום בישולי עכו"ם. שם באות ט'. דבר הנاقل כמו שהוא חי אבל אדם אחד אינו יכול לאכלו אלא צלי בטלה דעתו אצל כל אדם ואין בו בשולי עכו"ם ומותר גם לו, ואם להיפך שרובא עצמא אינים אוכלים אותו חי רק מייעוט אותו מייעוט בטלה דעתם וא"כ גם לדידם יש בו משום בשולי עכו"ם ואסור גם להם. שם באות י'.

ואם יש מקומות שאוכלים אותו חי ומקומות שלא, כל אחד הולך אחר מקומו. שם בcpf החיים אותן י"א.

ואדם חשוב צריך להחמיר בכישורי עכו"ם גם בדבר שנاقل כמו שהוא חי. כף החיים אותן י"ב אף דאייכא פלוגתה.

గבנית גוי מבושלת מותרת דנאכלת חי.

י. ה"ה צלי שדינו כבישול. כף החיים אותן ט"ז.

כ. גם בזה אם כיוון מלאכתו במועד אסור, ויאבדו. כה"ח אותן י"ד מרಡכי.

ל. ~~ו~~ וכל דבר שהפסידו ניכר א"צ בצינעה. כה"ח אותן ט"ז.

מ. פי' שהיה יכול לעשותה קודם קודם המועד או שהוא יכול להנינה ולהתחיל אחר המועד והתחל סמן למועד שאם לא יגמינו במועד היה דבר האבד, כ"כ רשי' בגיטין מד' ע"ב.

~~ו~~ מי שנודמן לו לעשות גבינה בחווה"מ שלא יכול היה לעשותה מקודם ובעבר ועשה אין לקונסו להפקירה אלא ימכרנה כפי מה שעלה הקון ולא ירויה בה שלא יהנה מן האיסור. כה"ח אותן כ"א.

ממנו^י ומפקירין אותה לכל.

הגה: ואם הוא עושה מלאכת אחרים כגון חייט או סופר^ט, היו משמתין אותו ומלךין^ע אותו.

ו. מת, לא יקנסו את בנו אחريו^ט. ואם זה דבר האבד מותר לבן לעשותה בחווה"מ אף ע"י עבר האב וכoon מלאכתו למועד.

או"ח פימן תקלח סעיף ב
עין לעיל עין משפט ט

עין משפט מ.נ.

דף יג.

עין משפט ד.ה. ח"מ פימן שפה סעיף א

א. המזיק את חבריו היזק שאינו ניכר כגון שעירב יין נסך בינו מן התורה פטור^צ, אבל חכמים קנסוهو לשלם נזק שלם מהיפה שבנכסיו^צ כדיין כל המזיקין.

לפיכך אם מזיק קודם שישלים אין קונסין בנו אחريו^ל, וכן אם היה שוגג או אнос פטור שלא קנסו אלא בזמיד^ש.

ג. אף שזה דבר האבד קונים אותו שלא לעשותה, כ"כ הטור אבל הרמב"ם כתוב דגם אם עשה מאבדין אותה ממו, וכ"כ השוע.

ה' ואם עבר ועשה בחווה"מ דבר שאינו אבד י"א דאפי' לבנו קנסו חכמים, אבל לדינה כתוב הקף החיים באות כ"ח כיון דaicא בהז פלונטה אוקי ממוナ בחזקת מריה ולא קנסין לבנו לאבד אותו דבר, ורק אם עדין לא גמר המלאכה ומת, אם זה דבר האבד אם לא יגמר אותה הבן, הרי זה גמורה, ע"ש.

ט. וקשה הרי יש לקנסו בשכר פועלתו, וצ"ל שכאן כבר לקחו שכר פועלתן, ועיין בכ"ח אותן כ"ג.

ע. הגאון כתוב או משמתין לה או מלקין לה. מ"ב אות י"ט.

פ. ודוקא בעדרין לא זכו בהז חייו, אבל בזכו בהז חייו כבר נעשה שלהם, והמחבר מיידי שמת האב קודם שהפרקורה ב"ד. מ"ב אות כ'.

צ. בGITIN נ"ג ע"א דקימ"ל כרי שם. ולשモאל שם דוקא ג' דברים והם המטמא המדמע והמנסך קנסו בהם ומקנסא לא גמרין לשאר דברים אבל לרוב גמרין מקנסא, וכותב הש"ך דמהרמב"ם בראש פ"ז מחוכב משמע דפוסך כרב, מזה שיטים כלל האזיק מזון חבריו וכן מזוה שכתב כל כיווץ בהז, אבל בדייא דגרמי להרמב"ן כתוב, דקימ"ל הלכה כשמיול ומקנסא לא גמרין ולפי דבריו אינו חייב אלא מטמא מדמע ומנסך בלבד, ולא בדברים אחרים, וכן דעת הר"ף והרא"ש.

ק. ע"ג שזה רק קנסא מדרבנן מ"מ רבען תיקנו כעין דאוריתא ממיטב, כ"כ הרא"ש בריש בב"ק, וכותב הסמ"ע בס"ק א', דבסי"ט יתבאר דדוקא כשבא לשלם בקריעות אבל כשבא לשלם מטלlein כל דבר מיטב הוא אפי' סובין דיכול להוליכן למקום אחר, לא כן בקריעות.

ר. מימרא דברי GITIN מ"ד ע"ב, ואפי' עמד אביו בדיין והתחייב בנו פטור, כ"כ המחבר בס"י ק"ח סעיף ב', משא"כ במוסר שמת וכמ"ש בס"י שפ"ח סעיף ב', כ"כ בסמ"ע ס"ק ב' והש"ך חלק עליו וס"ל דבעמד אביו בדיין חייב בנו ע"ש.

ש. שם במשנה GITIN.

מנחתת מסכת מועד קטן דף יג. אשר

- עין משפט ו. א"ח סימן תקלט סעיף יב
- ב. יב. אין לוקחים בתים י' במועד ולא עבדים ובמה אלה לצורך המועד או לצורך המוכר שאין לו מה לאכול.
- הגה: ודוקא דברים אלו שיש פרוסום בקנויותם, אבל שאר דברים נהגו לקנותם בצדעה^א.
- עין משפט ז. א"ח סימן תקמה סעיף ו
- ט. אין כותבין שטרין חוב במועד י', ואם אין המלאה מאמין להוה והלה צריך למעות י' או שאין לו לסופר מה יאכל הרי זה כותב.
- הגה: מותר לנחות שטר מכירה י' במועד, אבל לא שטר אריסטות וקבלנות שקיבל עליו לפניו המועד.
- עין משפט ז. א"ח סימן תקמב סעיף ב
- ב. כל מלאכה י' מותר לעשותה ע"י פועל שאין לו מה יאכלו כדי שישתכר וירוחה.
- עין משפט ט. א"ח סימן תפח סעיף ה
- ה. אפי' במקומות שנহגו לעשותות לא יתחיל תחילת מלאכה ביום י"ד, אע"פ יכול לגומרה קודם החותם.
- אלא בג' אומניות בלבד מותר להתחיל בהם במקומות שנহגו לעשותות והם הספרים והקובסים והחיתיטים, אבל שאר אומניות אם התחיל בהם לפניו י"ד עשו ביום י"ד
-
- ת. אבל מערכם לוקחים בתים שדות וכורמים בהמה ועבדים ושפחו במועד אע"פ שאינם לצורך המועד משומש שזה כמציל מידם. מ"א ס"ק ט"ו, ובמ"ב בב"ה מפרק זה אבל נהגו להקל. כה"ח אות ס"ג.
- א. ז"ה כתוב המ"א בס"ק ט"ז דבשא רכאים אין להקל אלא א"כ לצורך המועד או שלא נמצא אח"כ לפחותו כ"כ בזול. מ"ב אות ל"ג.
- ב. ז"ה משומש יכול להמתין לכותבן. טור ולבוש. ואם כבר נתן לו מעות בפני עצדים וקניין שיש לחוש שהוא ימותו וכיפורו אח"כ מותר. מ"ב אות ל"ז.
- ג. ולא דוקא לצורך המועד עצמו. מ"ב אות ל"ז. וכן אם לא נמצא מעות כלל אחר המועד דמותר. מ"ב שם ממ"א.
- ד. וזה השטר שותפות שאפשר להזור בהם. כה"ח אות ס"ח.
- ה. הינו אפי' שלא לצורך המועד. כה"ח אות ז'.
- ו. ז"ה ומשמע אדם יש לפעול לאכול לחם ומים אסור. מ"א ס"ק א'. וי"א לאו דוקא שאין לו מה לאכול אלא שאין לו בריח וקשה להקל נגד המ"א. כה"ח אות ט'.
- ז"ה ומ"מ אסור לפעול לעשות המלאכה בפרהסיא אם אפשר לעשותה בצדעה.
- וכשאין לו מה יאכל אף שיש לו kali בית למכור מותר להשתכר, ו록 ביש לו סchorah למכור שאני. ט"ז ס"ק ב'. מ"ב י"ז, ומ"ב אות ח'.
- ז"ה ואם לפועל יש לו אשה ובנים עשו גם בשビルם. כה"ח אות י"ב.
- ז. מר מב"ס פ"ח מ"ו"ט הלכה י"ט. אבל הטור בשם הרוא"ש דעתם דאפי' במקומות שנהגו שלא לעשות מלאכה כל היום אם התחיל מתאים והוא לצורך המועד יכול לגומרה בערב פסח עד הצדעה, וזה מש"כ הרמא"א אח"כ ויש מקליין.

אשר

והוא שיגמור עד חצות.

הגה: **ויש אומרים** דבג' אומניות אלו של חיותם ספרים וכובסין, אף' במקומות שלא עושין מלאכה גם לפני חצות, הם מותרים.^ז

ואם התחליל מבועוד יום ט בשאר אומנות והוא צריך המועד עושין עד חצות וכן נהוגין.

עין משפט י.כ. **או"ח סימן תקללה סעיף א**

א. אין מפוני מחצר לחצר', ולא מפני דירתו ולא כליו שאינם לצורך המועד.^ט
אבל מפני מבית לבית באotta חצר'.

הגה: **ואם מתירא מגניבה מותר אף' מחצר לחצר המשתרם,** ואף' מעיר לעיר בדבר האבד מותר.

עין משפט ל. **או"ח סימן תהה סעיף י**

ט. מוליכין ובאיין כלים מבית האומן כל היום, אף' שאינם לצורך המועד.
ונהגו שלא להקייז דם בשום ערב יו"ט,^י ואין לשנות.

דף יג:

עין משפט א. **או"ח סימן תקלד סעיף ג**

ד. מביאין מבית האומן בחווה"מ כלים שהם לצורך המועד,^ט **ואם אין לאומן מה לאכול נוטן לו שכרו ומניחן אצלו או בבית סמוך אבל לא יביאם מעצמם אלא בcznucha.^ט**

ח. ובג' אומניות אלו מצאנו קולא בחווה"מ מגמ' פשחים נ"ה ע"ב ועיין בראשי שם.

ט. הינו לפני הנץ החמה שהוא שעת היתר. מ"ב אותן ל"ז. וכח"ח אותן ע"ט.

י. ז' ממנה מוקדך י"ג, והטעם משום טרחה, וכיishi היה אדם שמח ברgel ולא יהיה לו טרחה.
ז' ואיסור לפנות מחצר הינו דרכ' ר'ה, אבל אם יש פתח בין ב' החצרות מותר. מ"א ס' ק
א. מ"ב אותן ב'.
ולאו דוקא דרך ר'ה אלא אף' דרך המבואות שלנו שאין להם דין ר'ה אסור, מ"א שם.

כ. אבל לצורך המועד אף' בפרהסיא מותר. מ"ב אותן ד'.

ל. דאין זה טרחה כל כך, וג' כזו בcznucha. כח"ח אותן ז' מנ'.

מ. ז' והטעם משום דברם שבועות הוא יום סכנה ממש שבו יצא זיקא לעולם ששמו טובות
ואם לא היו ישראל מקובלם התורה היה טובח אותם, וגורו חז"ל בכל ערב יו"ט שלא להקייז
דם משום ערב שבועות כמו שאמרו בגמ' שבת קכ"ט ע"ב. לבוש.

ועין בכח"ח אותן ק"א כוונת הטבילה בערב יו"ט.

ג. אבל שלא לצורך המועד אין מביאין שמא יאמרו תיקנים בחווה"מ, ואף' אותן שנגמרה מלאכתן
לפני המועד. ועיין בכח"ח אותן כ"ג.

ט. **ואם** א"א בcznucha עושה בפרהסיא. כח"ח אותן כ"ח.

מנהחת	אשר	מסכת מועד קטן דף יג:	עין משפט ב.ג.
	או"ח סימן תקלח מעיף ד		ה. היו לו תנאים שתווחים בשדה ליבש וירא מהמטר, מותר לחפותם בקש אפי' חיפוי עב.
	או"ח סימן תקלט מעיף יא		יע. עין משפט ד.
	יא. מוכרי פירות וכסות וכליים מוכרים לצנעה למועד, ואם היה פתח החנות לר'ה פותח אחת ונועל אחת. וערב יו"ט האחרון של חג הסוכות מוציא ומטער השוק בפירות בשבייל כבוד יו"ט.		יע. עין משפט ב.ג.
	או"ח סימן תקלג מעיף ה		ה. ז. כל מלאכות שהם לצורך המועד, אומניהם עושים אותם לצנעה. מהה: מותר להלוב הבהמה אפי' שלא לצורך המועד דהיינו דבר האבד?
	או"ח סימן תקלט מעיף י		יע. עין משפט זו.
	ו. מותר למכור תבלין וירקות בחווה"ם וכל דבר שאין מתקיים, ומוכרים אותו בפרהסיא שהכל יודעים שהוא לצורך המועד.		יע. עין משפט ט.ב.
	או"ח סימן תקלט מעיף יא		יע. עין לעיל עין משפט ד
	או"ח סימן תקלא מעיף ד		יע. עין משפט ל.
	ד. ואלו המותרים לגחל במועד מאי שהיה בשבי ולא היה לו זמן לגחל לפני המועד, וכן מי שיצא מבית האסורים אפי' היה חבוש ביד ישראל' שהיו מניהין לו לגחל, והמנודה שהתирו לו בריגל ^א , וכן מי שנדר שלא לגחל ונשאל על נדרו ברגל ^ב , או הבא מדינת הים ^ג בחווה"ם. או שבא בערב יו"ט ולא הספיק לגחל		יע. כיוון שבhem לא ניכר שהוא לצורך המועד וגם מתקיים צורך לעשות לצנעה. מ"ב אותן ל"ד.
	פ. או למביוי שהוא מפולש. כה"ח אותן נ"ט. שדינו כר"ה לעניין זה.		יע. פ. או למביוי שהוא מפולש. כה"ח אותן נ"ט. שדינו כר"ה לעניין זה.
	צ. ז. ולא בערב יו"ט האחרון של פסח כיוון שאין חג בפני עצמו, והינו לעניין עיטור השוק אבל למכור בפרהסיא מותר גם בערב יו"ט האחרון של פסח. ט"ז ס"ק ז.		יע. צ. ז. ולא בערב יו"ט האחרון של פסח. ט"ז ס"ק ז.
	ק. מטה"ד ס"י י"ג וכ"כ הב"ז.		יע. ק. מטה"ד ס"י י"ג וכ"כ הב"ז.
	ר. ז. ומוכרים גם מני בשמות אע"פ שהוא דבר המתקיים כיוון שניכר שהוא לצורך המועד. כ"כ הב"ח. וכיון שפותחים לצורך ישראל אם בא עכו"ם لكنות מוכרים לו ג"כ. מ"א ס"ק ז, ומ"ב אותן ל"ג.		יע. ר. ז. ומוכרים גם מני בשמות אע"פ שהוא דבר המתקיים כיוון שניכר שהוא לצורך המועד. כ"כ הב"ח. וכיון שפותחים לצורך ישראל אם בא עכו"ם لكنות מוכרים לו ג"כ. מ"א ס"ק ז, ומ"ב אותן ל"ג.
	ש. ז. והמותרים לגחל במועד מותרים גם ע"י ישראל. וגם אלה שהתирו לגחל במועד הינו ללא היה להם פנאי בעקב הרגל, אבל אם היה להם פנאי אסור. ב"י.		יע. ש. ז. והמותרים לגחל במועד מותרים גם ע"י ישראל. וגם אלה שהתирו לגחל במועד הינו ללא היה להם פנאי בעקב הרגל, אבל אם היה להם פנאי אסור. ב"י.
	ת. כיוון שהיא בצער לא גילה וע"כ התירו לו. מ"א ס"ק ג.		יע. ת. כיוון שהיא בצער לא גילה וע"כ התירו לו. מ"א ס"ק ג.
	א. ודוקא נידי על ממון לפיס בעל דיןונו הוא, שסביר שלא יתפיס בעל דיןונו. משא"כ נידי על עבריה כל שלומו לו ימי נידי לפני הרגל ולא בקש התרה איינו מגחל בריגל. כה"ח אותן י"ט ממשב"ז אותן ה.		יע. א. ודוקא נידי על ממון לפיס בעל דיןונו הוא, שסביר שלא יתפיס בעל דיןונו. משא"כ נידי על עבריה כל שלומו לו ימי נידי לפני הרגל ולא בקש התרה איינו מגחל בריגל. כה"ח אותן י"ט ממשב"ז אותן ה.
	ב. ולא הו פושע שלא נשאל לפני הרגל כי סבר שיכול לעמוד בנסיבות. כה"ח אותן כ'.		יע. ב. ולא הו פושע שלא נשאל לפני הרגל כי סבר שיכול לעמוד בנסיבות. כה"ח אותן כ'.
	ג. או ממוקם רחוק. כה"ח אותן כ'ב.		יע. ג. או ממוקם רחוק. כה"ח אותן כ'ב.

מנחת מסכת מועד קטן דף יד. יד: אשר

כִּי לֹא הָיָה שְׁהוֹת בַּיּוֹם, וּבֶלְבֵד שֶׁלֹּא יֵצֵא מְאַיִלְלָה לְטַיִילִי.

עין משפט מ. א"ז תקלד בעיפר א

א. אין מכבסין במועד. ואלו שמכבסין: הבא מדינית הים, והיווצה מבית השבי או מבית האסוריין, והמנודה שהתרו לו חכמים ברוגל, וכי שנדר שלא לכבס ונשאל ברוגל והתרו לו.

ב. ה"ה שמותר לכבס מטפחות הידים ומטפחות המגליים והמגבות שמונגים בהם ובדגי הקטנים וממי שאין לו אלא חלוק אחד. וכל אלו מכבסין בדרך אפי' בסבון ואבקת כביסה ובפרהסיא ע"ג הנהר.

הגה: ולא יכسو רק הצריך להם דהיינו חלוק אחד, אבל בגדי תינוקות מותר גם בגין' גדי' בגדים בפעם אחת כי צריכים להם כמה פעמים ביום. הגה: ודוקא על גבי נהר שמתכבד יפה התרו בפרהסיא, אבל שלא על גבי הנהר צריך לעשות בצדעה.

דף יד.

או"ח סימן תקלד בעיפר א

עין לעיל דף יג: עין משפט מ

או"ח סימן תקלא בעיפר ד

עין לעיל דף יג: עין משפט ל

דף יד:

י"ד סימן שם בעיפר בז

כו. קטן שמת לו מת קורעין לו משום עוגמת נפש.

ד. ~~ו~~ דאיכא תרתי לריעותא גם שיצא מא"י לחו"ל, וגם לטיטיל. אבל בחדא לריעותא, מותר. כగון בחו"ל מקום למקומ, או מא"י לארץ ישראל. טור וב"י. ואם יצא לראות פנוי חבירו או להרוויח hei מזויה. שם באות כ"ד.

ה. משנה במ"ק דף י"ג, ואפי' לצורך המועד אסור מטעם שלא יכנס למועד כשהוא מנול כמו לנבי גילוח.

ו. וכל אלו המותרים רק בצריכים ואין להם בגד אחר. כה"ח אות ב'.

ז. ~~ו~~ שאפי' כibusן לפני הרוגל חוותין ומתלכלcin תיכף, ואותם שמחלייפים אותן משבת לשבת אסור. מ"ב אות ד'.

ח. לאותם שהתרו חכמים להסתפר ולהתגלח. ויש שגורסים מטפתת הספרים היינו ספרי קודש.

ט. ~~ו~~ ועכשי נהגו במגבות חומרא, וכן ראוי לעשות. כה"ח אות ח'.

י. היינו הקטנים ביותר שדרכם להתכלך בטיט ובצואה.

כ. ודעת המ"א בס"ק ד' להחמיר שלא לכבסן בפרהסיא.

ל. פירוש כדי להרבות בהසפד, וגם קטן שהגיע לחינוך קורעין לו כדי להנכו במצוות, ועין בט"ז ס"ק ט"ז.

לא

אשר

מסכת מועד קטן דף יד :

מנחת

- עין משפט ב.
א"ו"ח סימן תקלא סעיף ו'
ג. מותר לגלח קטן במועד י' אפי' שנולד קודם הרجل.
הגה: ואפי' בפרהסיא מותר.

עין משפט ג. אורי"ח סימן תקמה סעיף א'

- א. הקובר את מתו ברגל לא חל עלייו אבילות ברגל ע', אלא אחר הרجل מתחילה למנות שבעה ונוהג בהם אבילות, ומונה ל' יום מיום הקבורה ע', ונוהג בשאר ימי הל' כל גזירה שלושים ע'.

עין משפט ד. יו"ד סימן שלד סעיף א'

- א. העובר על דבר איסור מנдин אותו לאלהר. הגה: אבל מכה ממון אין מנדין אותו עד שתירבו בו ג"פ.
א. אין נידי פחות מל' יום ש', ואם אינו חוזר בו חוזרים ומנדין אותו ואם אינו חוזר ממתינים לו ל' יום ומחרימין אותו.

מ. לא שאין עלייו חיוב לגלח בערב י"ט בלבד או בר מצוה הוא. ט"ז ס"ק ר'. ומ"א ס"ק ח'. ומשמע דכל שאין לו י"ג שנים וב' שורות מותר אף שהגיע לחינוך. כה"ח אות כ"ה, ממשב"ז.
ולא גם קtan שמותר לגלחו במועד הינו ביש לו שער רב ומצער אותו. כ"כ הב"י בשם הנ"י. וכ"כ המ"ב אות ט".
לעכומ"ם אסור לגלח במועד אף שלא בר חיובא הוא, אלא עדיף מאשר מלאכות דאסור לעשותן אלא אם אין לו מה יכול. כה"ח, אבל לישראל אסור לו לספר גם אם אין לו מה יכול אחד המקיף ואחד הניקף חייב. כה"ח אות כ"ז.
ג. לא שהכל ראוי שהוא קטן. ויש מתירין לגלח הקטן בפעם הראשונה בחווה"מ לעשוות לו פיאות. כה"ח אות ל'.

ט. לא בין י"ט בין בחווה"מ, ב"י. ולא חל עלייו אבילות כיון שהםימי שמחה, בא עשה ד"ז שמחת בחגינך" דהוא עשה דרבים ודוחה עשה דאבלות דיחיד. ואפי' יום ראשון שהוא מצות עשה מן התורה, וכ"ש למ"ד שגם יום ראשון אין אבילות מן התורה רק אניגנות וכך העולם סוברים. כה"ח אות ב' מהబ"י ביו"ד סי' שצ"ט סעיף י"ג.
ע. וגם אינו משנה מקוםו בבייחנ"ס.

פ. לא ואין זה עולה לו רק במת קודם הרجل, אבל בחווה"מ עולה שמיini עצרת רק ליום אחד ואין אומרים הלך אחר המיקל בזה, וכך העלה בכח"ח אות ה'.

צ. הינו בגילוח ותספורת ורחיצה בחמין. ק. מימרא דרב חסדא במוקט ט"ז ע"א. וכותב המגיה על השו"ע שכלי הדינים שבסימן זה אין נהוגין כתעת ונארסו ע"פ חכמי התורה בזמננו מכח דין דמלוכותא. וכותב הט"ז בסוף סימן זה דגדולה מזו כתוב בדרישה בשם מהרמ"ץ דמהר"ס כתוב דבזמן זה אין מנדין כל מי שרואין לנדות אפי' בעבירות גדולות פן ימנעו מלעשות תשובה ע"ש.

ר. משמע אפי' بلا התראה, מיהו בב"י משמע דאפי' בדבר איסור אין מנדין אלא א"כ התירו בו. ש"ר ס"ק ב'.

ואם מנדין גם באיסור דרבנן עין בסעיף מ"ג.
ש. מרביתא במוקט שם ט"ז ע"א.

לב

מנחת מסכת מועד קטן דף טו. אשר

אפי' פגע הרגל באמצעות אינו מפסיק הנידי, וכל זה בגיןו שליהם כי הייתה חמור אבל נידי שלנו שזו כמו נזיפה^א שלהם שייעורו ז' ימים, ונזיפה שלנו יום אחד. הגה: מנדין למי שהייב נידי אפי' שע"ז יש חשש שיצא לתרבות רעה.^ב

עין משפט ה.ו.

. יג. בזמן הבית היו דנים בין דיני נפשות בין דיני ממונות^ג והוא משמשין ומכין למי שלא קיבל עליו הדין.

עין משפט מ.

. א. האבל אסור במלאה, ברחיצה בסיכה בעילת הסndl וบทשmis^ד. ואסור לו לקרות בתורה, ואסור בשאלת שלום, ובכיבוס, וחיב בעתיפת הראש ובכפיה המטה כל השבעה.

. א. אבל אסור לו להניח תפילה^ז ביום הראשון, ואסור בגיהוץ ובתספורת ושמהה ואיחוי הקרע כל הל' יום.

י"ד סימן שצ' סעיף א

. א. האבל אסור לגלה שערו ראשו או זקנו, וכן כל שער שבו כל ל' יום, ושער של השפה כל שימוש האכיליה תוך ז' אסור ולאחר השבעה מותר.

דף טו.

י"ד סימן שלד סעיף ב

. ב. המנודה אין יושבין בד' אמותיו^ט חוץ מאשתו ובניו, וילא גם בני ביתו, ואין אוכליין ושותין עמו ואין מזמנין לעלייה^י ואין כולין אותו לכל דבר שצרכך עשרה. הגה: עבריין שלא נידוהו מצרפין אותו למןין^ט.

ת. דהינו של בני ארץ ישראל.

א. עין בסעיף י"ד בעניין נזיפה.

ב. והט"ז כתוב שאין לעשות מעשה ובנה"כ כתוב לדוחות ראייתו דא"כ בטלה דין נידי מישראל.

ג. ו^א משום צרכי רבים כך מבואר הטעם בירושלים. מב"י, ומ"א ס"ק י"ז.

ואף דבשבת ויו"ט אסור גזירה שמא יכתוב, בחזה^ט מותר אם הסכימו שנייהם, דאלו לכפות עליהם, אינו יכול לא בתשרי ולא בניסן.

ד. מבירתה במו"ק דף כ"א ע"א, ובדף ט"ז ע"ב שם מתייחס מה קרא ע"ש.

ה. שם בדף כ"א.

ג. ממוקם י"ד ע"א וע"ב, ודף י"ח, והעיר הש"ך דתימה שכאן פסק דמותר השיעור המרכיב האכיליה ובכ"י כתוב דנקטין כרמב"ם וראב"ד אסור כלל.

ד. והם ח' אמות שהוא באמצעות וד"א לכל צד, ודין ד"א אלו אפי' בר"ה או בסמטה או בשדה הפקר, אבל לא בבית של מי שהוא אחר. ש"ך מב"ג.

ה. דוקא מנודה מלחמת עיריה אבל לא מלחמת ממון. ש"ך ס"ק ח'.

ט. כ"כ המחבר בא"ח סי' נ"ה סעיף י"א.

הגה: אפי' מנודה שאין מצרפין אותו למנין מ"מ מותר להתפלל בעודו בבייחנ"ס', ומה שנוהגים לגורשו כדי שלא ידחק האחרים להתרחק מדי' אמותיו.

ב. המנודה אסור גם בתספורת ובכוביטה ובנעילת הסndl'i כאבל, אבל מותר בדברי תורה, שונה ושוני לו נשכר ונשכرين לו, ואבל המוחרם לא שונה ואין שוני לו לא נשכר ואין נשכرين לו, ואסור להנותו יותר מכדי חייו, אבל שונה לעצמו שלא ישכח תלמידו ועשה לו חנות קטנה כדי פרנסתו.

ב. יותר לדבר עם המנודה ועם המוחרם, אלא א"כ החרימו עליו ב"ד בפירוש גם זהה.

הגה: מ"מ לא ירבה עמו בדברים אלא לצורך, ואין להכנס לbijתו דהוי כבא בתוך ד' אמותיו.

הגה: אדם שהיה יושב בתחילה ובא המנודה לתוך ד' אמותיו א"צ להתרחק ממשם. עין משפט ג. י"ד סימן שלד סעיף ג

ג. מנודה שמת בנידויו מניהין אבן על ארונו כס킬ה, ואין קורעין עליו ואין מספידין אותו והוא שעובר על דברי הכם ומופקר, אבל אם עבר על דבר ממון ונידותו כיוון שמת פטור מגזירותם ומספידין אותו כראוי.

יעין לעיל דף יד: עין משפט מ י"ד סימן שפ סעיף א

י"ד סימן שפו סעיף א

א. האבל חייב בעטיפת הראש דהינו שיכסה ראשו בטלית או בסודר ומכסה עד ראש החותם ומקצת פיוי', אבל כשבאין מנהמין אצל מגלה ראשו לכבודם. ויהיא דאין נוהגין במדינות אלו בעטיפה וכן המנהג.

יעין לעיל דף יד: עין משפט מ י"ד סימן שפ סעיף א

י"ד סימן שפה סעיף א

א. האבל אסור לו להניח תפילין ביום הראשון, ואחר הנין החמה' של יום שני מותר.

ג. אלא א"כ פירשו עליו בנידוי להחמיר עליו גם זהה. ש"ך ס"ק י".

כ. וכך פסק בא"ח סי' תקנ"ד סעיף י"ז, וכן לקמן בס"י שפ"ב סעיף ד', ותימה שבב"י כאן פסק דמותר בנעלית הסndl'i. ש"ך.

ל. ב"י בשם הקונטרס.

מ. אבל כבודם של החיים עושים לאבלים, שעומדים בשורה ומנחיםין. ש"ך ס"ק י"ח. וכתשוכבר בין העכו"ם כדי שלא יליigo עליו פטורים מעטיפת הראש, כ"כ בתשכ"ז הביאו הברכי יוסף.

ס. ממו"ק דף ט"ו ע"א דרך לייזקאל מותר, שאמר לו "פארך חבוש עליך" מכלל לכלו"עabalim אחרים אסור.

וכתיב הט"ז דגם ביום שਮועה קרובה אסור להניח תפילין.

לד

מנחת

מסכת מועד קטן דף טו.

י"ד סימן שפ מעיף א

עין לעיל דף יד : עין משפט מ

י"ד סימן שפה מעיף א

א. האבל אסור בשאלת שלום^ג. שלשה ימים ראשונים אינו שואל בשלום כל אדם, ואם אחרים לא ידעו שהוא אבל ושאלתו בשלומו לא ישיב להם אלא יודיעם שהוא אבל. מיום ג' עד יום השבעה אינו שואל ואם אחרים שאלו שלא ידעו משיב להם. משבעה ועד שלישי שואל בשלום אחרים שהם שרוויים בשלום, אבל אין אחרים שואלים בשלומו. ולאחריו ל' יום הרי הוא הכל אדם.

במה דברים אמורים בשאר קרובים, אבל על אבי ואמו שואל בשלום אחרים אחר שבעה ואין אחרים שואלים בשלומו עד אחר י'יב החדש. הגהה: וכ"ש שאבל אסור להרבות בדברים במקומם שאסור בשאלת שלום. ולכבוד הרבים

שבאים לנחמו מותר לו לומר להם לכו לכתיכם לשולם דלכבוד רביהם שרי. הגהה: ויש מקילין היום בשאלת שלום האבל לאחריו ל' יום ז.

או"ח סימן תקעה מעיף ז

עין משפט כ.

ג. אחר י'ג העניות בעצירת הגשמי ולא נענו ממעטם במשא ומתן ובבנין של שמחה ובאיروسין^ז ונישואין, אם לא שעדיין לא קיים פור' וממעטין בשאלת שלום וכו'.

ועיין עוד שם בסדר הדברים בסעיף ח', ט', י'.

י"ד סימן שפ מעיף א

עין משפט מ.

עין לעיל דף יד : עין משפט מ

י"ד סימן שפ מעיף א

א. האבל כל שבעת הימים אסור לו לקרוא בתורה ובנבאים ובכתובים, במשנה וגמ' והכלות וגdotot, ואם רבים צרכינן לו מותר ובלבך שייאמר לאחר זה ואחר יעדיד מתורגמן ומהתורגמן ישמע לרבים.

הגהה: או ידרוש בעצמו, יוכל לפסוק איסור והיתר ליחיד השואל אותו אם אין אחר אלא הוא וצרכינן לו.

ואם נגמר ביום אחר אין לו להניח גם ביום הקבורה, כ"כ בברכי יוסף, אבל אם מת ברجل מותר לו להניח תפילה ביום הראשון של האבלות אחר الرجل, שם בברכי יוסף.

ע. וי"א ביום שני מותר אף' קודם הנץ החמה, וכ"כ הב"ח. ש"ר ס"ק א'.

וכתיב בברכי יוסף דתפילה לא ניתנים האבל דשב ואל תעשה עדיף.

פ. ממו'ק דף ט"ו ע"א, ובבריתא ומסקנה דגם' בדף כ"א ע"ב.

צ. הינו גם על אבי ועל amo. ש"ך ס"ק א'.

ק. וזה חמיר אף' מט' באב שמותר באירועין, ב"י בשם תוס' מגילה. מ"א ס"ק ז'. ואפי' איروسין בלבד נישואין ובלא סעודה, יש מתרין ללא סעודה. כה"ח אות ל"ה.

ר.مبرיתא בממו'ק דף כ"א ע"א שאמור לו הקב"ה ליהזקאל להיות דום. ובדברי תורה כתיב בהם משיחי לב לא בן בתפילה. רמב"ן.

לה	אשר	מסכת מועד קטן דף טו.	מנחת
		י"ד פ"מן שלד סעיף ב	עין משפט נס.ע.ב.
ב. ג.	המנודה אין יושבין בד' אמותיו שחוון מאשתו ובניו, ווי"א גם בני ביתו, ואין אוכלין ושותין עמו ואין מזמנין עליוי ואין כולין אותו לכל דבר שציריך עשרה.		
		הגה: עבריין שלא נידחו מצרפין אותו למןין*.	
		הגה: אף' המנודה שאין מצרפין אותו למןין מ"מ מותר להתפלל בעודו בכיהן"ט, ומה שנוהגים לגרשו כדי שלא ידחק الآחרים להתרחק מד' אמותיו.	
ב. ד.	המנודה אסור גם בתספורת וככובסה ובנעילת הסנדלי' כאבל, אבל מותר בדברי תורה, שונה ושוני לו נשכר ונשכرين לו, ואסור להנותו יותר מכדי היו, אבל שונה שונות לו לא נשכר ואין נשכرين לו, ואסור להנותו קינה כדי פרנסתו.		
ב. ה.	מותר לדבר עם המנודה ועם המוחром, אלא א"כ החרים עליו ב"ד בפירוש גם זה.		
	הגה: מ"מ לא הרבה עמו בדברים אלא לצורך, ואין להכנס לביתו דהוי כבא בתוך ד' אמותיו.		
	הגה: אדם שהיה יושב בתחילה ובא המנודה לתוך ד' אמותיו א"צ להתרחק ממש*.		
		או"ח פ"מן פח סעיף א	עין משפט ק.
א.	כל הטעמים קוראים בתורה וק"ש ומתרפלין חוץ מבעל קרי שהוציאו עזרא מכל הטעמים ואסר אותו בין בדברי תורה בין בק"ש ותפלה עד שיטבול כדי שלא יהיו ת"ח מצויין אצל נשותיהם כתרגולים, ואח"כ בטלו אותה תקנה' וכן		
	ש. והם ח' אמות שהוא באמצע וד"א לכל צד, ודין ד"א אלו אף' בר"ה או בסמטה או בשדה הפקר, אבל לא בבית של מי שהוא אחר. ש"ך מב"ז.		
	ת. דוקא/manודה מלחמת עיריה אבל לא מלחמת ממון. ש"ך ס"ק ח'.		
	א. כ"כ המחבר באור"ח סי' נ"ה סעיף י"א.		
ב.	אלא א"כ פירשו עליו בנידיו להחמיר עליו גם בזוה. ש"ך ס"ק י'.		
ג.	וכך פסק באור"ח סי' תקנ"ד סעיף י"ז, וכן לפקמן בס"י שפ"ב סעיף ד', ותימה שבב"י כאן פסק דמותר בנעלת הסנדל. ש"ך.		
ד.	ב"י בשם הקונטרס.		
ה.	הר"ף והרא"ש בברכות כ"ז, דמה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אינם מקבלים טומאה שנאמר "הלא כה דברי האש".		
ו.	הגם שאין ב"ד יכול לבטל דברי חבידו אלא א"כ גדול ממנו בחכמה ובמנין, מ"מ כיוון שהתקנה לא פשטה בכל ישראל לפי שלא היה כח לרוב הציבור לעמוד בה ובטלו אותה עצמן, ובגמרא משמע שמאליהן בטלו אותה. כ"מ פ"ד דק"ש הלכה ח'.		
	ועוזיא תיקן טבילה במ' סאיין לבעל קרי אף' כולם שאובין כשרים כדרתנן במקאות ריש פ"ח.		
	ובשם הארץ זיל אמרו דכל בעל קרי שלא טבל טומאת קרי מתגללה במצבו תמיד, אבל אם טבל אינה מתגללה כי אם בדבר מועט באותו היום.		
	וכתב החיד"א דקבלה ומסורת בידינו שהרוואה קרי וטובל דוקא ביום ההוא ומתוודה כראוי נמקם המזיך של הקרי.		

פשת המנהג.

הגה: י"א שאין לאשה נדה בימי ראייתה להכנס לבייהן"ס או להתפלל^ו או להזיכר השם או ליגע בספר, וו"א שמותרת וכן עיקר אבל המנהג כסבירא ראשונה^ז. ובימי ליבון נהגו היתר. ואפי' במקומות שנהגו להחמיר בימים נוראים^ט שלחן עצובן אם לא ילכו, מותרות.

י"ד סימן שפ סעיף א

עין לעיל דף יד: עין משפט מ

י"ד סימן שפ סעיף א

א. האבל אסור לכבות כסותו כל שבעה' ואפי' במים בלבד, ולאחר שבעה מותר, וכן אסור לבוש המכובסים קודם לכך.

הגה: ואם לבשו אחד אחר אפי' זמן מה^י די בכך.

א. ב. גם אסור לכבות או להצעץ מצעים^ל מכובסים, וגם מטפחות ידיים אין לכבות הגם שזה מותר בחול המועד, ורק בתכפו אבילות אחר אבילות מותר לכבות, ובכלל שיהיה בצינוע. ואפי' בתוך השבעה.

י"ד סימן שם סעיף א

א. מי שמת לו מת שרاوي להATABל עלייו חייב לקרוע עלייו^ט. וצריך לקרוע מעומד ומישוב לא יצא.

הגה: וצריך לחזור ולקרוע.

הגה: ולכתחילה צריך לקרוע קודם קודם שישתום פנוי המת בקדבּו.

י"ד סימן שפ סעיף א

עין לעיל דף יד: עין משפט מ

ומי שא"א לו בטבילה ישפוך על גופו ט' קבין. ואם א"א יעשה נטילה של ארבעים פעמיים ממש"כ הכה"ח סי' ע"ז אות כ"ב. - כה"ח ה.

ונ"ט וט' קבין שאמרו Dokא כשבופcn עליו אבל לא שטובל בהן, וצריך לשופכם עליו מכלי אחד או מב' או ג' כלים אבל מד' או ה' כלים אינם מצטרפים, ועין בכה"ח אות ז' סדר שפיכת הט' קבין, ושיעור ט' קבין הוא ר"ז ביצים, כה"ח אות ח'.

ז. ועכ"פ תשמע ברכת המזון מאחר דאריך תפטר ד"ז' שמן התורה חייתם, ואם אין אחר תברך בעצמה בלחש. אבל המנהג שמתפללות וمبرכות בכל גונא. מ"א ס"ק ב'.

ח. ועין בכה"ח אות י"א מש"כ שמדינה חיותות.

ט. ומיום החשון של השליחות נקראים ימים נוראים, וה"ה כמשמעותו בניה וכדומה.

י. מימרא דרב חסדא במ"ק דף י"ז ע"ב.

כ. ולא דוקא שעה זמנית. ש"ך ס"ק ד'. וה"ה במוגהצין שלבשם אחר זמן מה מותר אח"כ לאבל. ולכבוד שבת מותר לפרוס המפות המכובסות. ט"ז מרשל^ל.

מ. מדרבן ואסמכונו אקרא. ש"ך ס"ק ב'.

ג. ובס"י של"ט סעיף ג' נתבאר דכשmagiu לדין האמת קורע. ש"ך ס"ק ג'.

י"ד סימן שפז סעיף א'

א. האבל חייב בכפיית המטה, ובשעת שינה ואכילה יושב על מטה כפיה וכל היום יושב על גבי קרקע, וכן המנהמים אינם רשאים אלא ע"ג קרקע.

דף טו:

י"ד סימן שפז סעיף א'

عين לעיל דף יד: עין משפט מ

או"ח סימן תקעה סעיף ג'

ג. עברו אלו ולא נענו גוזרים עוד ג' תענית בה"ב, ובهم מפסיקין מבعد יום ואסורים בעשיית מלאכה^ט ביום, ואסורים ברוחיצת כל הגוף בחמין וכו'.

י"ד סימן שפז סעיף א'

عين לעיל דף יד: עין משפט מ

או"ח סימן תקעה סעיף ג'

عين לעיל עין משפט ג'

י"ד סימן שפז סעיף א'

عين לעיל דף יד: עין משפט מ

י"ד סימן שלד סעיף ב'

ג. המnodה אין יושבין בד' אמותיו^{טט} חוץ מASHTO ובניו, ו"א גם בני ביתו, ואין אוכליין ושותיין עמו ואין מזמנין עליו^{טט} ואין כולין אותו לכל דבר שצרכן עשרה.

הגה: עבריין שלא נידחו מצרfine אותו למןין^{טט}.

הגה: אף' מnodה שאין מצרfine אותו למןין מ"מ מותר להתפלל בעודו בbihnen^{טט}, ומה שנוהגים לגרשו כדי שלא ידחק الآחרים להתרחק מד' אמותיו.

ד. המnodה אסור גם בתספורת ובכיסתה ובנעילת הסנדלי^{טט} אבל מותר בדברי תורה, שונה ושוני לו נשכר ונשכرين לו, אבל המוחרים לא שונה ואין שוני לו לא נשכר ואין נשכرين לו, ואסור להנותו יותר מכדי היו, אבל שונה לעצמו שלא ישכח תלמידו ועובדת לו חנות קטנה כדי פרנסתו.

ט. וע"י עכו"ם מותר לדלא חמיר מט' באב. כה"ח אות י"ח.

ע. והם ח' אמות שהוא באמצעות וד"א לכל צד, ודין ד"א אלו אף' בר"ה או בסמטה או בשדה הפקר, אבל לא בבית של מי שהוא אחר. ש"ך מב"י.

ט. דוקא מnodה מחמת עבירה אבל לא מחמת ממון. ש"ך ס"ק ח'.

ט. כ"כ המחבר בא"ח סי' נ"ה סעיף י"א.

ט. אלא א"כ פירשו עליו בנידוי לחמיר עליו גם בזה. ש"ך ס"ק י'. ר. וכך פסק בא"ח סי' תקנ"ד סעיף י"ז, וכן לקמן בס"י שפ"ב סעיף ד', ותימה שבב"י כאן פסק דמותר בנעלית הסנדלי. ש"ך.

לה

מנחת מסכת מועד קטן דף טז.

אשר

ב. ה. מותר לדבר עם המנודה ועם המוחרים, אלא א"כ החדרמו עליו ב"ד בפירוש גם זהה.

הגה: מ"מ לא ירצה עמו בדברים אלא לצורך, ואין להכנס לbijתו דהוי כבא בתוך ד' אמותיו.

הגה: אדם שהיה יושב בתקלה ובא המנודה לתוך ד' אמותיו א"צ להתרחק ממשם.

או"ח סימן תקעה סעיף ג

עין לעיל עין משפט ג

י"ד סימן שפ סעיף א

עין לעיל דף יד: עין משפט מ

עין משפט ט.

עין משפט כ.

דף טז.

חו"מ סימן יא סעיף א

עין משפט א.ב.ג.

א. הזמנה לדין נעשית ע"י שליח ב"ד, בשם שלושת הדיינים. פעם ראשונה, שנייה ושלישית. ואם לא בא בפעם השלישית מנדים אותו למחזרו.

ב. הלך ב"ד למקום אחר ביום שקבעו לו, יחולך אחוריים ואם לא הלך מנדים אותו.

חו"מ סימן יא סעיף א

עין לעיל עין משפט א.ב.ג.

חו"מ סימן ח סעיף ח

עין משפט ד.

יא. אפי' בשליח ב"ד אסור לנוהג בו קלות ראש, והמצערו ב"ד רשאים להוכיח מכת מרדות. והוא נאמן כשיום להעיד שביזהו כדי לנדותו.

יב. שליח ב"ד אין בו י' איסור לשון הרע, והשליח עצמו יכול לעשות דין

ש. ב"י בשם הקונטרס.

ת. מבב"ק דף קי"ג ע"א ושכר הזמנה משלם המלווה-התובע. כ"כ בש"ר.

א. אמן חולח דאנוס היה שלא בא בפעם הראשונה רשותה שני. וזה הדין דזמנת ג' פעמים במי שהיה בכפרים ונכנס ויוצא ד"ל שהיה לו אונס בשתי הזמנות הראשונות, אבל בידוע שמדובר בכפר שביעיים או שלוש. קבועים לו פעם אחד בזמן הידעו ואם לא בא מנדים אותו למחזרו כ"כ בס"ע. וכן במצו בעיר קבועים לו רק פעם אחת, ורנתיבות כתוב בס"ק ד' דהאידנא נהוגים דאפי' لأنשי אותה העיר אין מנדין אותו עד לאחר שלושה הזמנות.

ואפשר שע"ז סומכין הימים בכתי הדין שאין מוצאיין ג"כ כתבי סיروب אלא אחר ג' פעמים.

ב. כך כתוב הב"י והביאו הרמ"א.

ג. ודוקא אם ישנים עדים שציערו או ביזהו, אבל בלי עדים נאמן רק לנדותו ואע"פ שהזה חמור יותר ממכוות כ"כ הסמ"ע. ועיין בקידושין י"ב ע"ב מה הוא דבר מגיד. ובליה של דין יחיד שקיבלווה עליהם אם יש לו דין שליח ב"ד עיין בספר פעמוני זהב (אנקאות) מה שהאריך בזה ובפשטות לדברי הסמ"ע בס"י ג' ס"ק ז' מועל ויש לו דין שליח ב"ד.

ד. נלמד בגם' בפ' אלו מגלחים ממשה שנאמר העני האנשים ההם תנקר לא נעלם, וידע משה שסיפרו לשליחים, סמ"ע. ועיין בספר פעמוני זהב מה שמקשים העולם ע"ז ומה שתירץ.

לט

אשר

מסכת מועד קטן דף טז.

מנחת

במסרב לבוא לדין להכotta, ואם הזיקן עי"ז פטור.

עין משפטה. ח"מ סימן ב מעוף א

א. כל ב"ד אפי' אינם סמכין אם יש צורךladgor pircata רשאים לדון הן' בORITYה הן' בממון ואפי' אין עדות גמורה, "ואפי' עי' עכ"ם. ודוקא גדול הדור או ז' טוביה העיר שהמחום ב"ד עליהם רשאים בכ".

ב. י"א דגם ז' טוביה העיר הפקרת ו"א 'דאין הפקרת הפקר ויש בידם להלקות לפiri ראות עיניהם, ויש שכתבו שבמקום מלכותית יתן ארבעים זהובים, והכל תלוי לפiri ראות עיני בית"ד למגדר מילתה ולפי העניין.

ג. בזמן הזה ייש להסתפק אם שיריך דין גואל הדם, כיון שעכ"פ בעין קבלת עדים להודיע אמתות הדבר שהרגו הרוצה, ולאין לא סמכין ואין רשאין אנו לקבל עדות נפשות.

יו"ד סימן שלד מעוף מג

מג. על כ"ד דברים מנדין. א. המבזה את החכם אפי' לאחר מותו. ב. המבזה שליח ב"ד. ג. הקורא לחבירו עבד. ד. המזולז בדבר אחד מדברי

ה. ואפי' שבידו להציג בעין אחר כ"כ הסמ"ע, אולם הר"ן בפרק המנין חולק עין פ"ת ס"ק ו. ומ"כadam הזיקנו פטור הוא מריו"ו נתיב ל"א חלק ב' ונ"י ריש פרק המנין ועין עוד בשו"ע סי' י"א.

ו. היינו שהעם פרוצים בעברות ושהוא צורך השעה כ"כ הטע.

ז. פי' אפי' איינו חייב מיתה וכ"כ הרמב"ם והטור, ואפי' אין עדות גמורה וגם ללא התראה שאין צריך התראה אלא לדון בדיון תורה, אבל מי שעובר על תיקוני המדינה יכולם לעשות כפי צורך השעה כ"כ בתשובה הרמב"ן סי' רע"ט.

מ"מ כתוב הב"י בשם הרשב"א לדיני נפשות צריך שהוא מווחרין לעשות בהסכמה זקני העיר כדי שייעשו אחר צורך גדול ובמתון עכ"ל.

ח. אם הוא אלם חובטן אותו עי' עכ"ם, וכותב הסמ"ע בס"ק ז' דמשמע אפי' גמר דין יכולו לעשות עי' עכ"ם כיון שהוא אלם ע"ש.

ט. טור בשם הרמב"ם, וכותב הרמ"א דכן נוהגן בכל מקום שטובי העיר בעירן כביה"ד הגדל, ומכך וועונשין והפרקן הפקר כפי המנהג. וכותב המרדכי בשם תשובה ר"ג כל מי שננתמנה על החיבור הוא כאביר שבאים, ופתח בדורו כשמיון בדורו, וכל מה שעשה עשי' וכן כתוב הרשב"א

דכל ציבור במקומו בגאנום שתיקנו כמה תקנות לכל ישראל והביאו הסמ"ע בס"ק י' ע"ש.

י. מרדכי פרק הגוזל בתרא, דין רשאין לשנות דבר בדבר שיש רוח לאחד והפסד לשני, או להפקיע ממון שלא מדעת כולם, ומ"מ הולכים אחר מנהג העיר וכ"ש אם קיבלו עליהם לכל דבר.

כ. עין בקצת החושן ס"ק א'. ועיין באורים לדעתו יש גואל הדם.

ל. מברכות י"ט ע"א.

מ. מקידושין ע' ע"ב.

ג. שם דף כ"ח ע"א.

מנחת מסכת מועד קטן דף טז. אשר

סופרים^ט, ואצלם מדברי תורה. ה. מי ששלחו עליו ב"ד וקבעו לו זמן ולא בא^ע. ו. מי שלא קיבל עלייו את הדין מנדין אותו עד שיתן כפי שפסקו^ט. ז. מי שיש בידו דבר המזיק^ט. ח. המוכר קרקע שלו לעכו"ם אנס, מנדין אותו עד שיקבל עלייו כל אונס שיבא מהאנס לישראל חבירו^ט שהוא המצרן לעכו"ם. ט. המעד על ישראל בערכאות והוציאו ממונו בעדרותו שלא כדין, מנדין אותו עד שישלם מה שנחביב^ט זה ע"פ עדותו שלא כדין. י. שוחט כהן שאינו מפריש מתנות כהונה ונונתם לכחן אחר, מנדין אותו עד שיתן^ט. יא. המחלל יו"ט שני של גלויות ע"פ שהוא מנהג^ט. יב. העושה מלאכה בעובב פסח אחרי החות^ט. יג. המזכיר שם שמיים לבטלה או לשבעה בדברי שקר^ט. יד. המביא את הרבים לדי אכילת קדשים בחוץ^ט.טו. המביא את הרבים לידי חילול השם^ט. טז. המחשב שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ^ט ע"פ מה שהיו רגילים לקבוע בארץ ישראל בזמן שבית המקדש היה קיים. יז. המכשיל העירוי^ט. יח. המubbא את הרבים מעשיות מצוה^ט. יט. טבח שיצאה טריפה מתחת ידו^ט. כב. טבח שלא ראה בדיקת סכינו להכמ^ט. כא. המקשה עצמו לדעת^ט. כב. המגרש את אשתו ועשה שותפות עם גירושתו^ט או במשא ומתן המביאן להזקק זה להזקק כשבאו לבית הדין מנדין אוthem. כג. חכם ששמותו רעה^ט. כד. המנחה למי שאינו חייב נידי^ט.

ט. ממשנה ר' פ"ה מדועות לדברי ר' יהודה.

ע. מבב"ק דף קי"ב ע"ב.

פ. שם בדף קי"ג ע"א.

צ. מבב"ק ט"ז ע"ב.

ק. מבב"ק קי"ד ע"א.

ר. מימרא דרב שם בב"ק.

ש. מחולין קל"ב ע"ב מימרא דרב חסדא.

ת. מפסחים נ"ב ע"א.

א. שם בדף נ' ע"ב.

ב. מנדרים ז' ע"ב.

ג. מברכות י"ט ע"א, וביצה כ"ג ע"א.

ד. מירושלמי פ"ג דמו"ק בעבודא דחוני המugal שם.

ה. מברכות ס"ג ע"א, וכודרך שהיו קובעין אז ומעברין בזמן חכמי המשנה.

ו. מו"ק י"ז ע"א.

ז. מירושלמי פ"ג דמו"ק.

ח. מסנהדרין דף כ"ה ע"א.

ט. מחולין דף י"ח ע"א.

י. מנדה י"ג ע"ב.

כ. מכתובות כ"ח ע"א.

ל. מו"ק י"ז ע"א.

מ. שם.

מנהחת	מסכת מועד קטן דף טז.	אשר	מא
הגה: ואין צורך לענין נידי עדות וראייה ברורה, אלא אומד הדעת באמיתות הדברים שהתוועט טוען ברי לוי ואז אף' אשה או קטן נאמנים אם הדעת נותנת שאמת היה.			
ט.	עין משפט ו.	י"ד סימן שלד סעיף ט	
ט. יא. אם ראו בי"ד קושי העבירה והאיסור, מהרימין גם האוכל ושוטה עמו והיושב בתוך ד' אמותיו.			
עין משפט זה.	ח"מ סימן ב סעיף א	עין לעיל עין משפט ה	
עין משפט כ.			
א. א. העובר על דבר איסור מנדין אותו לאלאתך.	י"ד סימן שלד סעיף א		
הגה: אבל מכח ממון אין מנדין אותו עד שיתרו בו ג"פ.			
א. ב. אין נידי פחות מל' יומ' ו, ואם אינו חוזר בו חוזרים ומנדין אותו ואם אינו חוזר ממתיינים לו ל' יומ' ומהרימין אותו.	מנדין שאין שהייב נידי אף' שע"ז יש חשש שיוצא לתרבות רעה.		
הגה: אף' פגע הרגל באמצעות אינו מפסיק הנידי, וכל זה בגיןיהם שהיה חמוץ אבל נידי שלנו שזו כמו נזיפה שלהם שייעורו ז' ימים, ונזיפה שלנו يوم אחד.			
עין משפט ל.	י"ד סימן שלד סעיף א	עין לעיל עין משפט ב	
ג. ח"מ סימן ק סעיף ג			
ג. נגמרו הל' יום והלווה לא הביא המעות, בי"ד כותבין מיד שטר אדרכתא על נכסיו ו, ואם לא ימצאו לו נכסים אין מנדין אותו י. אבל אם יאמר אני רוצה			
<hr/>			
ג. מהר"ק בשורש ק"ב, ממו"ק דף י"ז ע"א דת"ח עביד דין וכו'.	ט.	מיראה דבר חסידא בממו"ק ט"ז ע"א. וכותב המגיה על השו"ע שכלי הדינם שבסימן זה אין נהוגין כתע ונארשו ע"פ חכמי התורה בזמננו מכח דין דמלכותה. וכותב הט"ז בסוף סימן זהגדולה מזה כתוב בדרישה בשם מהרמ"ץ דמהר"ם כתוב רצמן זה אין מנדין כל מי שרואין לנדות אף' בעבריות גדולות פן ימנעו מעשות תשובה ע"ש.	
ע. משמע אף' בלא התראה, מיהו בב"י משמע דאפי' בדבר איסור אין מנדין אלא א"כ ההטרו בו.	ש"ך ס"ק ב.	ואם מנדין גם באיסור דרבנן עין בסעיף מ"ג.	
פ. מביריתא בממו"ק שם ט"ז ע"א.			
צ. דהינו של בני ארץ ישראל.	ק. עין בסעיף י"ד בעני נזיפה.		
ר. והט"ז כתוב שאין לעשות מעשה ובנה"כ כתוב לדוחות וראיותו דא"כ בטלה דין נידי מישראל.			
ש. רmb"ם ריש פכ"ב ממלה ולאין ממתין בה"ב כמו בס"י צ"ח סעיף ה', כיוון שכן מודה הלווה שהשטר כשר ורוצה לשלם אלא ביקש שיקבעו לו זמן כ"כ בב"י.	וכאן מירי אף' אחר הל' יום אומר אביה מועות לפרווע לו ג"כ אין ממתינים דעת מתה היה זה להמתין לו, סמ"ע ס"ק ו.		

מג

מנחת מסכת מועד קטן דף טז. אשר

לשלהם כותבין אדריכתא מיד ואם לא ימצאו לו נכסים מתרין בו שני וחמשי ושני ואח"כ מנדיין אותו, ועומד בנידויו עד שישלם לו או עד שיטען הלווה שאין לו כלום וישבע על זה.

ואם עמד בנידויו ל' יום ולא תבעו להתייר נידויו, מנדיין אותו עוד ל' יום א', ואם עמד בהם ולא שילם מהרמיין אותו. וסדר הנידוי והחרם מבואר ביר"ד סי' של"ד.

עין משפט מ. **י"ד סימן שלד סעיף א'**
עין לעיל עין משפט כ

עין משפט נ. **י"ד סימן שלד סעיף יג'**

הא דאמרין סתם נידיוי ל', היינו לעניין כשמנדין אותו אמורים: פלוני יהא בנידוי שלשים יום; ומ"מ אם חוזר בו, אם היה הנידיוי בשליל ממון או אפקירותא ופייס לבצל דינו, מתירין אותו לא-altar. ואפילהו אם לא חזר בו, יש מי שאומר שמתרין לו לאחר שלשים יום, והוא שבאה לבית דין ומקש שיתירו לו. אבל אם מזולץ בנידיוי ואינו מבקש שיתירו לו, מניחין אותו בנידיוי עד שימות. ויש מי שחולק בזה וסביר דאף לאחר שלשים אין מתירין לו עד שיחזור (ב"י בשם הרמב"ם); (ותוך שלשים אין מתירין לו אפילו חזר ממה שעשה) (משמעות בב"י לדעת הרמב"ם).

עין משפט ס. **י"ד סימן שלד סעיף טו'**

טנה: רב שגורר חרם ונידיוי באיזה דבר ואין תלמידיו יכולין לעמוד בגזרותיו, אינם צריכים לקיים גזירותיו.

עין משפט ע. **י"ד סימן שלד סעיף ב'**

ב. מנודה לעירו מנודה לעיר אחרת אפילו גדורלה יותר, אבל מנודה לעיר אחרת אינה מנודה לעירו.

עין משפט פ. **י"ד סימן שלד סעיף כא'**

כא. מנודה לנשיה, מנודה לכל ישראל. מנודה לכל ישראל, אינו מנודה לנשיה.

עין משפט צ. **י"ד סימן שלד סעיף מה'**

מה. רואבן שהייב לשמעון ממון בדיין ומספר מלפorrecteo אם נידה שמעון רואבן עד שיפרענו נידיוי נידיוי.

ת. דמה היה לו לעשות, כיון שאין לו ולא סירב מלבוא לב"ד. סמ"ע ס"ק ז'.

א. דסתם נידיוי ל' יום, וצריך א"כ לחדר הנידיוי כל ל' יום עד שישלם או יטען שאין לו כלום וישבע על כך.

ב. כ"כ הרמ"א בס"י רכ"ח בסופו לעניין גזירת הקהלה. והוא מהרי"ל.

ג. מרarityא במו"ק דף ט"ז ע"א.

ד. אע"פ שהמנדה אינו ת"ח. ש"ך ס"ק צ"ג.

הגה: וי"א דלא עביד איניש דינה לנפשיה לנדרות חבירו על דבר ממון. וכן עיקר. עין משפט ק.

יו"ד סימן שלד סעיף ב'

כו. נידוחו שלשה אין שניים יכולם להתריר לו, אלא אם השלישי יתן להם רשות, אבל שלושתן מתירין לו אפי' זה שלא בפני זה, ואע"פ שהיו ביחד ביחיד בשעת הנדיות.

כו. אם היו רבים בשעת הנדיות צריך שיכולים יתירוחו, וגם אותם שנמלכו בהם בשעת הנדיות חשובים מהמנדים וישריך שתיררו לו גם הם.

עין משפט ר.

יו"ד סימן שלד סעיף כ'

כה. ג' שנידו או החרימו והלכו להם, יכולם ג' אחרים להתריר, וי"א שצריך שיהיו גדולים מהם.

הגה: וגדולים היינו בחכמה, ביראה, ובשנים.

עו"ד סימן שלד סעיף א'

עיין לעיל עין משפט כ'

דף טז:

עו"ד סימן שלד סעיף א'.

עיין לעיל דף טז. עין משפט כ'

דף יז:

עו"ד סימן שלד סעיף יז.

יז. אדם שעבר על דבר שהייב עליו נידי או חרם אפי' נדרו קטן שבישראל, חייב הנשיא וכל בית ישראל לנוהג בו נידי עד שיחזור בתשובה מדבר שנידוחו בשביבו ואז יתרו לו.

ח"מ סימן ד סעיף א'

יא. אם רואה אדם חפץ שלו בידי אחד כגון בגון שגוזלו. "יכול לעשות דין לעצמו, וועמד כנגידו יוכל גם להכותו עד שנינחנו", והוא שאינו יכול להציג בענין אחר. ועוד שהוא יכול לבררי' שלו הוא ובדין הוא נוטל, ובלי זה אסור אפי' בתפיסה

ה. אפי' תה' דין דין יכול לנדרות לעצמו בשbill ממון בשום עניין לדעה זו. ש"ך ס"ק צ"ד.

ו. הרא"ש בשם הראב"ד.

ז. והיינו בתחום הזמן, אבל אם עבר זמן הנדיות שהוא ל' יום או מה שקבעו המנדים יכול גם יחיד מומחה או ג' להתריר לו.

ח. מירא דרב נחמן בב"ק כ"ז ושם הרא"ש כתוב שלא פלייגי כשהוא לגוזל חפץ מחבירו, וכן כתוב הר"ף והרמב"ם בפ"ב.

ט. כ"כ הטור. ואפי' אין בו הפסד עד שימוש בדיון מותר, מכיוון שאינו רוצה לטrhoה בדיון. וכן הוא גם מסקנתה הגמ' בקמא כ"ז.

י. היינו שבא להוציא בעדים, אבל עדים יוכלו אפי' עיי' הכא להוטפו, שהיה נאמן במינו כ"כ הסמ"ע, ובשער המשפט, אך הקוצאות אוסר גם תפיסה ועיין פ"ת ס"ק א'.

מד

מנחת

מסכת מועד קטן דף יז.

אשר

בלי הכהה.

א. אסור למשכן חבירו בחובו ואפי' עובר על כך יבלאו, וי"א דודוקא בחובו ממש אבל אם חייב לו ללא הלואה, או שהחפץ כבר אצל בפיקדון, או מצאו ביד אחר, בזה מותר לתופס.

* ג. בכל מקום דמהני תפיסה, הינו דוקא ע"י עצמו ולא ע"י גוי, ואם עבר ועשה ע"י השרים אם לא היה אפשרות אחרת להציג, מה שעשה עשוי.

* ד. ברבים נגד יחיד מהני תפיסה, אפי' אינם יכולים לברר שיש להם הם נוטלים בדיין כי כולם נוגעים, ואין להם עדות, והקהל נקרים מוחזקים בענייני המיסים לגבי היחיד.

עין משפט ב. י"ד סימן שלד סעיף מב

מג. חכם זקן בחכמת שטרח אין מנדין אותו בפרהסיא לעולמי אלא א"כ עשה כירבעם בן נבט וחביריו, אבל בחטא שאר חטאות מלקין אותו בציינוע.

וכן כל ת"ח שנתחייב נידי אסור לב"י' לקפוץ ולנדותו במהרה אלא נשמטים ממנו, וחסידים היו משבחיהם שלא נמנעו מעולם לננות ת"ח, וואע"פ שנמננו להלקותו במלכות או מכת מרדות, מ"מ אם שם שמים מתחלל על ידו' משמתין אותו.

י"ד סימן שלד סעיף מג

עין לעיל דף טז. עין משפט ה

י"ד סימן שלד סעיף מג

עין לעיל דף טז. עין משפט ה

עין משפט ג.

עוד מה שבתב השו"ע והוא שיכל לברר שלו הוא נוטל בדיין, לא רק לגבי הכהה, אלא גם אינו יכול לברר שלו הוא נוטל בדיין, גם תפיסה בלי הכהה אסורה. אבל י"א דתפיסה בלי הכהה מהרי"ק ברמ"א.

אבל הייש"ש בפרק המניה חולק על המהרי"ק וכותב דאפי' עבר גזילה וערב אסור לתפוס ע"מ למשכן, אם לא בחפץ המבוור. ואם יש בידו פקדון יכול לעכשו שלא הוא עביד אנייש דין לנפשיה אלא מעכב בשב ואל תשעה.

והש"ך בספר "תקפו כהן" כתוב דהיכא דמboro' מותר לו לתפוס בלי עדים במיגו שלא תפסתי. ונראה דהלוואה לכ"ע דהו בלאו אינו-topic, אפי' שהיה לו מיגו. ולגביו פיקדון לעכשו שרוי, והקצתות כתוב דמהוזהר משמע דאסור גם בזה ע"ש.

כ. ועיין בח"מ סי' שצ"ט סעיף ו', וסי' צ"ז, וכן בבא מציעא קי"ג.

לו. והוא שידועים שהדין איתם רק שאינם יכולים לברר בדיין כי כולם פסולים לעדות מדין נוגעים. ומה שהקהל נקרים מוחזקים בענייני מיסים נגד היחיד, דין זה אינו לגבי ת"ח שתורתו אומנותו שאינם נקרים מוחזקים נגדו. מהרי"ק שורש י"ז.

מ. הינו אפי' חוזר וסrho' כמה פעמים. ש"ך ס"ק ס"ה.

ג. ממוקד דף י"ז ע"א.

ס. עד שאמורים עליו שרא ליה מריה לפלוני. ש"ך ס"ק ס"ז.

מה מסכת מועד קטן דף יז:

מנחת אשר י"ד סימן שלד סעיף לט

עין משפט ד. י"ד סימן שלד סעיף לט
lf. המנודה את חברו שלא כדין, ואמր ליה הלה: אדרבה, נידי של שני נידי. והני
מיili, שזה השני הוא גברא רבא (אע"פ שאינו נסמרק) (מהרי"ק שורש קב"ח),
או שאינו ידוע מי הוא, דחייבין שמא הוא יותר גדול מהמנודה. אבל אם המנודה
שלא כדין תלמיד חכם, והאחר אינו תלמיד חכם, לא. הגה: וזה תלמיד נגד רבו
לא יכול לומר: אדרבה, אלא אם נטל רשות מבית דין (מהרי"ק שורש ק"פ). מי
שאמר לחברו: אל תעשה דבר זה בנידי, וזה אומר לו: אדרבה, אע"פ שעושה
שלא כדין, מכל מקום נידי השני גם כן אינו כלום, הויאל ולא נידחו סתום, רק
שאמר לו שאל יעשה הדבר בণידו (ב"י בשם תשובה ריב"ש).

י"ד סימן שלד סעיף מג

עין לעיל דף טז. עין משפט ה

עין משפט ו. י"ד סימן שלד סעיף מב

עין לעיל עין משפט ב

עין משפט ז. י"ד סימן שלד סעיף לג

lf. תלמיד חכם שנידה לעצמו, מתייר לעצמו אפילו נידה על דעת פלוני, ואפילו על
דבר שהחיב עליו נידי. ויש מי שאומר שאם היה חיב נידי איינו יכול להתריר
לעצמם. ויש מי שאומר שאם היה דרך שבואה, איינו יכול להתריר לעצמו.

עין משפט ז. י"ד סימן שלד סעיף מב

עין לעיל עין משפט ב

דף יז:

עין משפט א. או"ח סימן תקלא סעיף ד

ה. ואלו המותרים לגלח במועד ע' מי שהיה בשבי ולא היה לו זמן לגלח לפני
המועד, וכן מי שיצא מבית האסורים אף' היה חבוש ביד ישראל' שהיה מנהיגין
לו לגלח, והמנודה שהתирו לו ברגלו, וכן מי שנדר שלא לגלח ונשאל על נדרו
ברגלו, או הבא מדינת הים' בחווה"מ. או שבא בערב יו"ט ולא הספיק לגלח

ע. והמותרים לגלח במועד מותרים גם ע"י ישראל. וגם אלה שהתирו לגלח במועד היו בלא
היה להם פנאי בערב הרגל, אבל אם היה להם פנאי אסור. ב"י.

פ. כיוון שהיה בצער לא גילה וע"כ התירו לו. מ"א ס"ק ג'.

צ. ודוקא נידי על מנת לפיס בעל דין אנוס הוא, שסביר שלא יתפיס בעל דין. משא"כ נידי על
עבירה כל שלומו לו ימי נידי לפני הרגל ולא ביקש התרה איינו מגלח ברגל. כה"ח אות י"ט
ממשב"ז אות ה'.

ק. ולא هو פושע שלא נשאל לפני הרגל כי סבר שיכול לעמוד בנסיבות. כה"ח אות כ'.

ר. או ממוקם רחוק. כה"ח אות כ"ב.

אשר

כִּי לֹא הָיָה שְׁהוֹת בַּיּוֹם, וּבֶלְבֵד שֶׁלֹּא יֵצֵא מְאַיִל לְחֹוּל לְטִיְיל.

עין משפט ג.ה. **יוז"ד סימן שצט בעיפ' ג**

ז. אם כבר את מתו שבעה ימים לפני الرجل ונוהג בהם גזירת שבעה, الرجل מבטל ממנה גזירת השלשים, אפי' חל יום השבעה ערב الرجل דמקצת היום יכול וועלה לכאנ' ולכאנ', ומותר לו לבס ולהסתפר בערב الرجل.

הגה: והיינו סמוך להשכה, ובערב פסח מותר בכל אחר חצות היום. ועדיף שיגלח קודם החצות דאחרים אסור להם לבס ולהתרחץ בערב הגה.

ח. חל שנייני לאבלות ביום שבת שהוא ערבי الرجل מותר לבס ולהתרחץ בערב שבת.

ואם לא גילוח בערב שבת או בערב الرجل מותר לו לגילוח מייד אחר الرجل שכבר נتبטל ממנה גזירת השלשים. אבל בחול המועד לא גילוח כיוון שהוא אפשר לו לגילוח בערב יו"ט קודם الرجل.

ואם חל שביעי של האבל ביום שבת שהוא ערבי الرجل אסור לגילוח בערב שבת, אבל מותר לגילוח אחר الرجل מיד. ואפי' בחול המועד מותר לו לגילוח כיוון שלא היה יכול לגילוח קודם الرجل.

עין משפט ז. **או"ח סימן תקלא טעיף ז**

ז. אבל שהל يوم השבעה שלו בשבת שהוא ערבי الرجل, מותר לו לגילוח בחוה"מ.

הגה: מי שהמיר לדת אחרת וחזר בתשובה ודרךו לגילוח מותר לגילוח במועד.

יוז"ד סימן שצט בעיפ' ג

עין לעיל עין משפט ג.ה.

יוז"ד סימן שצט בעיפ' ג

ג. כל אותן שאמרו מותר לגילוח בחול המועד אםaira לו אחד מהם קודם האבלות ונכנס מיד תוך האבילות אסור לגילוח, אבל אםaira לו אחד מallow.

ש. ~~ו~~ دائיכא תרתי לריעותא גם שייצא מאיל לחויל, וגם לטייל. אבל בחודא לריעותא, מותר. כגון בחורל מקום למקומם, או מאיל לארץ ישראל. טורוב". ואם יצא לראות פנוי חבירו או להרוויח הוא מצוה. שם באות כ"ד.

ת. וא"כ אין גזירת שלשים כלל מערב الرجل, ע"כ מותר להסתפר.

א. אבל אם היה אפשר לו לגילוח בערב החג ולא גילוח אסור לו לגילוח במועד. שם אותן ל"א.

ב. וה"ה אבל שהל ליום שלו על אביו או אמו בערב الرجل שמצויר לו לגילוח בחוה"מ.

ב. הינו שדרכם לגילוח אחר שעשה תשובה כי עבודת אלילים דומים למתח ומצויר ש策רין גילוח.

ט"ז ס"ק ז.

ג. ~~ו~~ שהרי אין מצרפן אותו לכל דבר שבקדושה עד שיגילוח, וא"כ ישנה מכמה מצוות ע"כ התירו לו. כה"ח אותן ל"ז. ושם כתוב עוד דלמנาง בני ספרד שאין בעלי תשובה מגלחין אסור לו לגילוח במועד.

מנחת מסכת מועד קטן דף יח. **אשר** מז' ותכפוהו מיד שני אבילות זה אחר זה הרי זה מגלה כרצו בין בתער בין בפספרים, אף' תוק שבעה.^ג

ד. אדם שתכפוהו אבילות זה אחר זה מיקל שערו בתער אבל לא במספרים. הגהה: ובלבך שיעשה בצינעה.

עין משפט ל. **יוז' פימן שפט מעוף ג**

א. אבל אסור לכבות כסותו כל שבעה ואפ' במים בלבד, ולאחר שבעה מותר, וכן אסור ללבוש המכובסים קודם לכך. הגהה: ואם לבשו אחד אחר אף' זמן מה' די בכך.

ב. גם אסור לכבות או להציג מצעים מכובסים, וגם מטפחות ידים אין לכבות, הגם שזה מותר בחול המועד, ורק בתכפו אבילות אחר אבילות מותר לכבות, ובלבך שיהיה בצינעה. ואפי' בתוך השבעה.

עין משפט מ. **יוז' פימן שצ' מעוף ג**

עין לעיל עין משפט י.ב.

עין משפט נ. **יוז' פימן שפט מעוף א**

עין לעיל עין משפט ל

עין משפט ס. **או"ח פימן תקלב מעוף א**

א. מותר לגוזו הצפראנים בחול המועד בין יד לבין של الرجل במספרים. הגהה: ויש מחמירים ואסרים וכן המנהג, אם לא שזה לצורך טבילה מצויה.

דף יח.

עין משפט א.ב. **יוז' פימן שצ' מעוף ז**

ג. אסור ליטול צפורהנו בכל השלישיים, אבל בידו או בשינויו מותר אף' תוק שבעה.

אשר שאירע טבילה אחר שבעה תוק שלשים תאמר לעכו"ם שתיטול לה

ד. מרירות בדף י"ז ע"ב.

ה. מימרא דרב חסדא במוקד דף י"ז ע"ב.

ו. ולאו דוקא שעה זמנית. ש"ך ס"ק ד'. וה"ה במוגהץן שלבושים אחר זמן מה מותר אח"כ לאבל.

ז. ולכבוד שבת מותר לפרסום המפותה המכובסות. ט"ז מרשל'.

ח. מרירות באמור י"ז, וכרכי יוסי והריה"ף והרא"ש.

ט. וטעמים כדי שלא יכנס לרجل מנול, לבוש. ומנגה בני ספרד יש מקומות שנגנו להחמיר כמו הרמן".

ו^{אך} וגם למחרירים מותר ליטול אותן ע"י עכו"ם גם שזה מסיע אין בסיווע זה ממש. כה"ח אותן

ח'. ועוד גם למחרירים, בשינוי אין בזה איסור. מ"ב אותן ג'. ואסור לגוזו צאנו בחווה"מ, כה"ח אותן

יב.

ג. מרירות י"ז ע"ב.

מה

מנחת

מסכת מועד קטן דף יח.

אשר

צפורה ניה בכלי או במספרים.

הגה: וזה ע"י ישראליות^ב ולאו דוקא ע"י עכו"ם.

עין משפט ג. א"ח פימן תקלד מעיף ח

ח. מותר לכל אדם לגוזז מהשפה לבחול המועד.

הגה: ומותר להחפו ולסרוק הראש בחוה"מ אפי' בפרהסיא, אע"פ שטסיר השער עי"ז אין בזה ממשום גילות.

עין משפט ד. א"ח פימן תקלד מעיף א

א. אין מככין במועד^ג. ואלו שמככין: הבא מדינת הים, והיוצא מבית השבי או מבית האשורין, והמנודה שהתרו לו חכמים ברגל,ומי שנדר שלא לככט ונשאל ברגל והתירו לו.^ד

א. ב. ה"ה שמותר לככט מטפחות הידים^ו ומטפחות המגליחים^ע והמגבות שמונגים בהם^ז ובגדיו הקטנים^ז ומיש אין לו אלא חלוק אחד. וכל אלו מככין בדרך

אפי' בסבון ואבקת כביסה ובפרהסיא^ז ע"ג הנהר.

הגה: ולא יכטסו רק הצריך להם דהינו חלוק אחד, אבל בגדי תינוקות מותר גם בג' ווד' בגדים בפעם אחת כי צרכייהם להם כמה פעמיים ביום.

הגה: ודוקא על גבי נהר שמתככט יפה התירו בפרהסיא, אבל שלא על גבי הנהר צריך לעשות ב津עה.

עין משפט ה. א"ח פימן תקלד מעיף ב

ג. כלי פשתן מעיקר הדין מותר לככין^י, אך נהגו בהם איסור^ש.

ב. והש"ך ס"ק ד' כתוב דוקא ע"י עכו"ם, אבל ע"י ישראליות אסור, דשלוחו כמותו, ובעו"ם לא אסור אלא משומ שבות, ובמקום מצוה מותר דלא גוזר.

ל. בין בתער בין במספרים, מ"א ס"ק י"ב, ומ"ב ס"ק כ"א.

ג' וזה לצורך לשים תחכושת על מכח מותר לגחל בחוה"מ השער מסביב לה. שם במ"ב. מ. משנה במ"ק דף י"ג, ואפי' לצורך המועד אסור מטעם שלא יכנס למועד כשהוא מנול כמו לגבי גילות.

ג. וכל אלו המותרים רק בצריכים ואין להם בגד אחר. כה"ח אות ב'. ס. ו~~א~~ שאפי' כibusן לפני הרגל חזורי ומלכלכין תיכף, ואותם שמלחיפים אותם משבת לשבת אסור. מ"ב אות ד'.

ע. לאותם שהתרו חכמים להסתפר ולהתגלה. ויש שגורסים מטפח הספרים היינו ספרי קודש. פ. ו~~א~~ ועכשו נהגו במגבות חומרא, וכן ראוי לעשות. כה"ח אות ח'.

צ. היינו הקטנים ביותר שדריכם להתכלך בטיט ובצואה.

ק. ודעת המ"א בס"ק ד' להחמיר שלא לככין בפרהסיא.

ר. שאין בהם טירחא כל כך וגם מתלכלים יותר.

ש. ליתן כליו לכובס עכו"ם לכובס אחר יו"ט וחוה"מ מותר, ובלבך שלא ימנה ולא ישקל אותו כדרך שעושה בחול כמ"ש בס"י תקמ"ג סעיף ג'.

מןחת	מסכת מועד קטן דף ייח:	אשר	מט
ה. עין משפט א.		או"ח פינן תקנוה סעיף ח	
ו. מותר לכתוב בחווה"מ שטר קידושין" שכותב בשטר לאשה "הרוי את מקודשת לי".			
ו. מותר לכתוב בתנאים כמה זה נותן לבנו וכמה השני נותן לבתו. וכן כותבין גיטין ^א , ושוברים ומנתנת שכיב מרע, וכן מתנות בריא ושטר פרוזבול שלא ישפט החווב.			
ו. מותר לכתוב שומר שבי"ד שמו נכסי הלווה וננתנו להם למלה, וכן אגרות מזון שמכרו בי"ד הקרקע למזון האשאה והבנות וכותבו מעשה בי"ד על כך, או בבעל שקיבל לזמן את בת אשתו בכור ^ב .			
ז. כותבין גם שטר חיליצה וכן שטר מיואן ליתומה שהשיואה אמה או אחיה לדעתה ויוצאת ממנו במיאון, שאומרת אי אפשר בו וכותבין ע"ז שטר מיואן ^ב . כמו"כ כותבין שטר בירורין שזה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד ופסקי בי"ד. הגה: מותר לכתוב כתובה ^ב במועד ויש אוטרין ^ה .			
ח. מותר לכתוב אגרות שלום ^ו שאדם שלוח לחבירו, ואפילו על דבר סחורה ^ו שאיתנה אבודה.			
הגה: ויש אוסרין באיגרות שלום ^ו , ונגהו להחמיר ^ט אפילו בכתיבה שלנו שהוא לא אשרית.			

ת. שאין אדם נזהר מאד בתיקונם, והו"ל מעשה הדיווט, מרמב"ם. והראב"ד כתב שם לא יוזמן לו מוליך הכתוב והוא דבר האבד.	
א. ~~ו~~ גיטין ושוברות ושטרתי מתנה כתוב הרמב"ם שמוטרים משום צרכירבים, ואחרים פירשו משום דבר האבד. ט"ז ס"ק ז. וכח"ח אותן מ"א.	
ב. כמובואר באבן העזר סי' קנ"ה – ג' – ז'.	
ג. ~~ו~~ הינו גזירות בי"ד כמ"ש בגמ' מ"ק ח' ע"ב ורש"י שם, ומה שפוסקין הדיניים.	
ד. דהוי דבר האבד, ב"י. והינו נשא בערך הרגול והתייחד אליה ע"פ עדי קניין, ובחווב"מ רוצה לכתוב כתובה. כה"ח אותן נ'.	
ה. דהוי כמו שטר חוב. ט"ז ס"ק ט'. והלכה כדעה ראשונה. מ"ב אותן כ"ט. ואין להקל אלא בכתוב שלונו, שם.	
ו. שאין אדם נזהר בכתיבתו בתיקונו וכמעשה הדיווט הוא, ומקרי צורך המועד קצר במא ששאל בשלום החבירו. מ"ב אותן ל'.	
ז. ~~ו~~ דshima יתყירו והו"י דבר האבד, ועוד כדי לכובן פרנסתו.	
ח. וכ"ש בדבר סחורה ודלא כתה"ז. מ"ב אותן ל'ג.	
ט. ~~ו~~ ולשנות אפי' בכתיבה שלנו צ"ל וכ"ה בד"מ, והשינוי שכותבין באלבזון, ונגהו לעשות שורה עליונה עוקמה. מ"א ס"ק כ"א.	
ו. וכותב עכורים יש להחמיר בו יותר מכתב שלנו כי להרבה פוסקים הוא דאוריתא, ואפשר כיוון דאין זה מעשה אומן מותר. כה"ח אותן ס'.	

מנחת**מסכת מועד קטן דף יח:****אשר**

עין משפט ב. **או"ח פימן תקמו מעיף א**

א. אין נושאין נשים במועד' אפי' אלמנה, ולא מייבמין. אבל מותר לארט' ב' בלי סעודת אירוסין בבית אrosisתו^{ל'}, ומותרים בריקודים ומחולות^{מ'}, וכן עשיית סעודה של האروس עם חבריו שלא בבית אrosisתו.

מותר לאروس לסעודת בית אrosisתו שלא בשעת האירוסין.

עין משפט ג. **אה"ע פימן נא מעיף א**

א. איש ואשה שנשתחדו, ופסקו ביניהם כמה מכנים כל' אחד, וכן האב שפסק ע"י בנו או בתו כמה אתה נותן לבنك או לבתך כו"כ, ועמדו וקיידו, קנו אותם הדברים^{ו'}. שהם הדברים שננקנים באMRIה, אע"פ שלא היה ביןיהם קניין, והוא שאותם דברים שתתחיהבו בהם נמצאים ברשותם, שאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, ואינם ניתנים להכתב. וע"כ גם אם נכתבו אין להם דין שטר שיטרוף בהם ממשעדי.

ב. כל מה שפוקין, צריך ליתן קודם שיכנות, ואין יכול לומר כנות ואח"כ הגה: אתן, אבל אם רוצה להשליש המעות הרשות בידו.

י. **נ' ממשנה מ"ק דף ח'**, והטעם דאין מערבין שמחה בשמחה, ועוד מפני הטורה במועד, ועוד שכל אדם ימתין לעשוות נישואין שאז יש סעודה ויבטל מפור', מגמ' שם ח' ע"ב. וגם נישואין בעלי סעודה אסור בחוה"מ. מ"א ס"ק א'. דניסיואין אפי' ללא סעודה הויא שמחה והתרה אמרה "ושמחת בחגך" ולא באשתך, כ"כ הריטב"א בМО"ק, והביאו הברכי יוסף, ומ"ב ס"ק א'. ודלא ממשמעות התוס' בכתובות מ"ז ע"א דניסיואין ללא סעודה מותר. כה"ח אות א'.

ואפי' שהכללה יותרה ומלה על השמחה אסור. שם אות ב'.

ו' וכותב בסמ"ק דמקאן יש נזהryn שלא לעשוות ב' חופות ביום אחד ושלא לערב שמחה בשמחה, ודוקא לאדם אחד בב' שמחות אסור דבזה שירוב שמחות, אבל בב' חופות לשני בני אדם לא שירב זהה עירוב שמחה בשמחה ומותר, אך בב' אחיות כתוב בספר חסידים דאין לעשוות ביום אחד, ויש שנזהרים בשבוע אחד. כ"כ הב"ח, והט"ז בס"ק א'. ומ"מ בספר חסידים סי' תע"ז כתוב דאפי' בשני חופות משני אנשים אין לעשוות בשבוע אחד. כה"ח אות ג'.

כ. **ו'** מטעון שמא קידרינו אחר ברחים. מגמ' י"ח ע"ב. ולפ"ז מותר לכתוב התנאים לשידוך בחוה"מ, ונראה שסעודה לאחר התנאים אסור הגם שלא קידש עדין כמו שהיה בזמן. ט"ז ס"ק ב'. אבל מדרבי הריב"ש סי' ר"ס משמע דמותרת הסעודה לאחר התנאים היום שאין מקדשין עד קודם החופה, ועכ"פ מני כיבוד מותר. מ"ב אות ב'.

ל. הינו בשעת האירוסין, אבל שלא בשעת האירוסין מותר אפי' באותו יום. מ"א ס"ק ב'. ועכ"פ אם הסעודה ביום אחר יש להקל. מ"ב אות ד'. וכה"ח אות ה'.

מ. ואפי' בבית אrosisתו דבזה לא מיקרי שמחה. כ"כ הריב"ש סי' ר"ס. מ"ב אות ה'.

ו' אבל אסור לנגן בכלי Shir בחוה"מ למנגן ישראל שמא תיפסק נימא ויתקנה, כ"כ השער אפרים, אבל בשבות יעקב חלק עליו והתיר, וכ"כ מהר"ח אבולעפיא להתיר בכלי Shir. כה"ח אות ז'.

ג. מרבית גדול כתובות ק"ב ע"ב, ורמב"ם בפ' כ"ג מהלכות אישות. ואח שפסק לאחותו אוasha שפסקה לבתה, וכן שאר קרוביים או אפי' אב לבנו בנישואין שניים, לא קנו אותן הדברים עד שיקנו מיד המתחייב שהוא נותן לך וכך, וכਮובן שהדברים יהיו ברשותו, שלא יהיה קניין אתן בדבר שלא בא לעולם.

אשר	מסכת מועד קטן דף יח:	מנחת
	או"ח פימן תקמה סעיף א עיין לעיל עין משפט ב	עין משפט ד.
	או"ח פימן תקמה סעיף ו אין משפט ה.	
ט. אין כותבין שטרוי חוב במועד ^י , ואם אין המלוה מאמין ללווה והלווה צריך למצוות ^{יע} או שאין לו לסופר מה יאכל הרי זה כותב.		
	או"ח פימן תקמה סעיף א אין משפט ו.ז.	
א. אסור לכתוב בחואה" ^{מ'} , ואפי' להגיה ^ז אחת אחת בספר תורה אסור. הגה: ולצורך רבים יש אוסרים כל שאיןו לצורך המועד, ויש מתירים. ונহגו להקל בכתב שלנו שאין מעשה אומן. ^ק		

ט. ❁ משום שיכול להמתין לכותבן. טור ולבורש. ואם כבר נתן לו מעות בפני עצים וכןין שיש לחוש שהוא ימותו העדים וכיפור אה"כ מותר. מ"ב אות ל"ז.
 ע. ולא דוקא לצורך המועד עצמו. מ"ב אות ל"ז. וכן אם לא ימצא מעות ללוות אחר המועד דמותר. מ"ב שם מ"א.
 פ. ❁ ממשנה מ"ק י"ח ע"ב. והטעם שזו מלאכה שאין לצורך המועד, כ"כ הרמב"ם בפ"ז הלכה ורות התיר לכתוב בכתב משיט"א שאיןה כתיבה תמה ולא ניתנו מסיני, ודוקא בכתב שכותבים בו סת"ם הוא מעשה אומן. כה"ח אות ב'.
 ❁ וכותב בב"ח דהדר בפשט שלא אסרו אלא כתב אשורי שזה מעשה אומן, אבל כתיבה שלנו מותרת אפי' ללא שינוי והתיירו בשאלת שלום וחשובנותיו, וכ"ש לצורך רבים אלא שנוהגים לכתוב בשינוי. כה"ח אות י"א.
 צ. ❁ לפי שאין זה צורך המועד, ולא מקרי לצרכי רבים כיוון שיש להם ס"ת אחר לקרות בו. ט"ז ס"ק א. מ"ב ס"ק א. אבל אם אין להם אחר מותר.
 ❁ והגמ שאסרו להשות ספר שאיןו מוגה בתוך ביתו, מ"מ כיוון שהיה לו להגיהו לפני המועד הו"ל מכובן מלאכתו במועד. ואפי' אם לא נמצא הטעות קודם רק במועד ג"כ אסרו, כיוון שזה לא לצורך המועד. כ"כ הב"ח.
 ❁ ולהגיה אותן אחת שאסור הינו בחסירה אחת, אבל להפריד הדיבוקים מותר גם ביש להם ס"ת אחר.
 ❁ וגם בחסירה אחת אם רישומה ניכר מותר להעביר אליה קולמוס שאין זה מעשה אומן. מ"ב אות ב'.

וה"ה אם נפסקה אותן אחת מותר לחברה דין זה מעשה אומן.
 ❁ וכותב השדי חמד מערכת ע' חוה"מ אות י"ב דה"ה ס"ת שגמר אותו הספר לפני יו"ט והتابוט לעיני כל ישראל רשם סכיבות האותיות ולא גמר למלאותם, ורוצה לגמור הס"ת בחואה"מ כדי להכנס הפס"ת בהושענא רבע מותר להשלימו בחואה"מ דין זה מעשה אומן. כה"ח אות ז'.
 ❁ וס"ת שהיא חסרה רק חפירה בעמודים יבקשו ממי שאין לו מה יאכל לתופרו בשכל, והינו באין ס"ת אחר. כה"ח אות ז'.
 ❁ וביתירה אותן אחת בס"ת אם היא במקום שם ימחקו אותה לא צריך מעשה אומן מותר, אבל אם היא באמצעות שעריך למוחקה ולקרב האותיות שזה מעשה אומן אסור ביש להם ס"ת אחר. כה"ח אות ח'.
 ❁ והקשה הטעז' בס"ק ב' דהram"א בסעיף ה' כתוב שנহגו להחמיר בכתב שלנו, וכותב המ"א בס"ק כ"א דעת ס ברם"א בסעיף ה' וצ"ל ונহגו להחמיר ולשנות אפי' בכתב שלנו.

אשר

מסכת מועד קטן דף יט.

מנחת**או"ח סימן תקמה טעיף ג**

ד. כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו,^ו וכן טוהה על ירכיו ^ש ציציות לבגדי, ואם אין לו מה לאכול כותב ומוכר ג"כ אחרים כדי פרנסתו. הגה: או כדי שיהיו לו הוצאותיו ברוח לשמחת יו"ט וחוה"מ. ואם כתבן במועד כדי להניחן במועד עצמו מותר בכל עניין. אינו אסור אלא כתיבתן, אבל עשייתן מותר.

דף יט.

או"ח סימן תקמה טעיף ג

עין לעיל דף ייח: עין משפט זג.

עין משפט א.ב.

י"ד סימן ת טעיף א

א. השבת אינו מפסיק האבלות ועולה למנין שבעה שהרי קצת דין אבלות נהגים בו בדברים שבצינועא כגון רחיצה ותשמש. ב. דברים שבפרהסיא אסורים בשבת, וצריך ללבוש מנעליו ולזקוף המטה מכפיתה ולא ללבוש בגין קרווע^א. ג. תלמוד תורה הוイ דבר שבצינועא ואסורי^ב, אבל לחזר הפרשה כיון שהייב אדם להשלים פרשיותו עם הצבור הוי קורא את שמע ומותר. ד. קראו לאבל לעלות לתורה ביום שבת צריך לעלות שם אינו עולה הוи דבר شبפרהסיא ואסוד. ר"ת היו קוראים אותו בכל פעם שלישית ואירע בו אבילות

ר. ^ו הגם דאסוד להניחם לדעת מר"ז המחבר, בחוה"מ מותר לכותבם לשם דלצורך עצמו לא אסרו חז"ל דבר זה. כה"ח אותן כ"א.

ש. ^ו היו בשינויו. מ"ב אותן י"א. וכאן דוקא אם יש בזה צורך המועד ולא דמי לתפילין, שהציגו אין כ"כ חובת גברא, מיהו בירושלמי פ"ג דמו"ק מתיר לטוטות לאחר המועד. ורק לאחרים בשכר אסור לטוטות במועד. כה"ח אותן כ"ד.

^ו ובכיוון מלאכתו לטוטות החיציות במועד י"א דאסוד. כ"כ הוב"י בשם הג"א. אבל בשם רי"ז כתוב כיון זהה דבר מצוה אפי' כיון מלאכתו מותר שלא קנסו בדבר מצוה. כה"ח אותן כ"ג. ת. ^ו כיון שזה לצורך מצוה לא גזרו בעשייתן. מ"ב אותן י"ז. ומ"א ס"ק י', כתוב אכן זה מעשה אומן.

^ו ועשיתן שמותר היו להכניסן בתחים ולהפוך אותם, כיון שאין בזה טירחא יתרה ולצורך מצוה שייהיו מזומנים אחר המועד התירו. כה"ח אותן לד.

א. האבל צריך להחליף בגדי חול וילبس בגדי שבת דהוי פרהסיא, ובפרט אם האבל כל השנה יכולה נוהג לכבד השבת כדין. ברכי יוסף.

ב. כתוב הרש"ל דאבל שיום מילת בנו בשבת אין לו לעלות לתורה, אך"^פ שנהגו במקצת מקומות שאבי הבן הוи חייב לעלות ביום מילת בנו, מ"מ לא מקרי פרהסיא אם אינו עולה. בא רגלה אותן ה'.

חתן תורה שאירע לו אבילות יכול להפטר מחתן תורה. ברכי יוסף. וכן ש"ץ שרגיל לקרווא בתורה אם הוא אבל לא יקרה, שיכול להשמט וללכט לבית הכנסת אחרת, שם. אם לא שזה שעת הדחק ואין ביכנ"ס אחר ואני יכול להשמט, יש להתריר לו בשעת הדחק לקרווא. שם ברכי יוסף.

אשר

ולא קראו החזן ועלה הוא בעצמו, ואמר כיוון שהורגל לקרותו שלישי בכל שבת הרואה שאינו עולה אומר בשכילת אבילות הוא נמנע והו דבר שבפרהטיא. הגה: כהן שהוא אבל ואין כהן אחר בבית הכנסת מותר לקרותו, אבל בעניין אחר אסור. עין משפט ד. י"ד סימן שצט פיעפ ב. ח.

ב. בחו"ל שעושים שני ימים טובים מונה השבעה מיום טוב שני האחרון כיוון שמדובר בהם הולח מהמנין, ומונה מאחריו שש שנים ימים בלבד.

ג. אם חל אחד מימי שבעת האבלות בערב הרגל החזן מיום השבעה מותר לכבס אבל לא ילבשו עד הלילה וטוב ליזהר מללבס עד אחר חצות, כדי שיהיה ניכר משומם הרגל הוא מכבס אבל לרוחץ אסור עד הלילה.

ויש מתיירין לרוחץ אחר תפלה המנחה סמוך לחשיכה.
הגה: וכן נהוגין.

ד. י"ה ויום הכיפורים חשובים כרגלים^י לבטל האבלות.
עין משפט ה.

ה. י"ג. נהג שעה אבילות לפני חג השבעות הרי אותה שעה כשבועה, ויום העצרת כיוון שאם לא הקריב קרבנות עצרת בעצרת יש לו תשלומיין כל שבעה חשוב חג השבעות כשבועה, הרי י"ד יום, ומשללים עליהם ט"ז אחרים. ויום השני של חג השבעות בחו"ל עולה למנין הט"ז.

דף יט:

עין משפט א.ב.ג. י"ד סימן שצט פיעפ ג

ו. ז. אם כבר את מתו שבעה ימים לפניו הרגל ונוהג בהם גזירת שבעה, הרגל מבטל ממנו גזירת השלשים, אפי' חל יום השבעה בערב הרגל דמקצת היום יכול וועלה לכאנ' ולכאנ', ומותר לו לכבס ולהסתפר בערב הרגל.
הגה: והיינו סמוך לחשכה, ובערב פסח מותר בכל אחר חצות היום. ועדיף שיגלח קודם חצות דאחרים אסור להם לגחל אחר חצות.

ט. חל שנייני לאבלות ביום שבת שהוא ערבי לכבס ולהתרחץ בערב שבת.
ואם לא גילוח בערב שבת או בערב הרגל מותר לו לגחל מיד אחר הרגל שכבר נתקטל ממנו גזירת השלשים. אבל בחול המועד לא יכול כיוון שהיא אפשר לו לגחל בערב י"ט קודם הרגל.

ו. ואם חל شبיעי של האבל ביום שבת שהוא ערבי לגחל אסור בערב שבת, אבל מותר לגחל אחר הרגל מיד. ואפי' בחול המועד מותר לו לגחל כיוון שלא היה יכול לגחל קודם הרגל.

ג. ממשנה מ"ק דף י"ט ע"ב, וכורש"ג דນפסקה הלכה כמהתו בדף כ"ד ע"א.
ד. וא"כ אין גזירות שלשים כלל מערב הרגל, ע"כ מותר להסתפר.

מנחת**אשר**

מסכת מועד קטן דף כ.

י"ד פימן שצט טיעוף א

עין משפט ד.

א. כיון שעמדו המנהמים מליד האבל ביום השביעי מותר בכל הדברים שאסור בהם תוך שבעה, דמקצת היום ככולו.

הגה: אם אין מנהמים רגילים לבא ביום שביעי מתיינים עד אחר שחרית שעה שהמנחמין רגילים לבא בשאר הימים.

או"ח פימן תקמה טיעוף י

עין משפט ו.

יב. אם חל אחד מתוך שבעת ימי האבילות חוות מיום השביעי בערב הרجل, מותר לככbs הבגדים ולא ילبس אותם עד הלילה ויזהר לככbs אחר החוץ, אבל לרוחן אסור עד הלילה, ויש מתיירים לרוחן אחר המנחה סמוך להשיכה.

הגה: ובמקום שנוהגים איסור רחיצה וכיבוס כל השלישיים אסור, דהרגל אינו מבטל ממנו רק גזירות שבעה ולא גזירות השלישיים.

י"ד פימן שצט טיעוף ח

ה. אם חל אחד מימי שבעת האבילות בערב הרجل חוות מיום השביעי מותר לככbs אבל לא ילבשו עד הלילה וטוב ליזהר מלככbs עד אחר החוץ, כדי שייהיה ניכר משומם הרجل הוא מככbs אבל לרוחן אסור עד הלילה.

ויש מתיירים לרוחן אחר תפלה המנחה סמוך להשיכה.

הגה: וכן נהוגין.

דף ב.

י"ד פימן שצט טיעוף ב

עין משפט א.

ב. הקובר מתו ברجل בחול המועד נהוג דין אניתות כל זמן שלא נCKER, ולאחר מכן נוגבר נהוג דברים שכינועא.

שמיני עצרת אינו מבטל השבעה.

ב. בחו"ל שעושים שני ימים טובים מונה השבעה מיום טוב שני האחרון כיון שմדבריהם הוא עולה מהמןין, ומונה מאחריו ששה ימים בלבד.

י"ד פימן שצט טיעוף א

עין משפט ג.

א. הקובר את מתו לפני הרجل בעניין שחיל עליו אבילות ונוג בוראי' שעה אחת הרجل מפסיק האבילות' ומבטל ממנו גזירת השבעה, וימי הרجل עולים לו למנין השלישיים והרי שבעה לפני הרجل וימי הרجل ומשלים עליהם השלישיים.

ה. כ"כ התוס', והרא"ש במוק"ק י"ט ע"ב, אבל הרמב"ן כתוב דגם מקצת בלילה עולה, ולאו דוקא מקצת היום, וכותב הרמב"ן שכן הורה ר"ת בשעת הדחק. הגאון אות א'.

ו. מירא דרבינו במוק"ק דף כ"ד ע"ב. ואין שמיני עצרת עולה אלא ליום אחד כשקברו ברجل, שדוקא כשקברו קודם חג הסוכות גם שמיני עצרת עולה לו, ימים משא"כ הכא.

ז. ממשנה במוק"ק דף י"ט ע"א, ובבריתא שם דף כ' ע"א.

ולאו דוקא שעה אלא כל שהוא, ואפי' חילצת מנעל מעט די בכך. ט"ז וש"ג.

- נה
אשר	מסכת מועד קטן דף כ:	מנחת
ב. אפי' לא נהג באותו שעה שלפני הרגל אלא דברים שבצינועא, אפי' שמע שמוועה קרובה ביום שבת שהוא ערב הרגל ונוהג בו דברים שבצינועא הרגל מפסיק, אבל אם שגג או חזיד ולא נהג אבילות או שהיה קרוב לחשכה^ט אין הרגל מבטל, וכ"ש אם לא ידע בmittat hamta קודם הרגל שאין הרגל מבטל האבילות, ובכה"ג נהג דברים שבצינועא ברגל ומונח שבעה שלמים אחר הרגל. ג. בשבעה שאחרי הרגל מלאכתו נעשית ע"י אחרים, ועבדיו ושבחותו עושים בצינועא בתוך بيתו, וכיון שנבטל בשבת ימי הרגל מלאכה מכח הרגל הע"פ שלא נבטל מכח האבילות סוף בעניין מלאכה נהג כדין אבל, ע"כ אין להחמיר בו כל כך וע"כ מלאכתו נעשית ע"י אחרים. ד. כיון שהרגל עולה לו לשולשים הגם שמצד הרגל מותר ללבוש בגדים מגוהצים וחדשים ولבנים ומותר לו ליטול צפרניו במספרים^ט ושם מה שמחמת מריעות, מדין אבילות אסור בכולם כמו בחול.	י"ד פימן תב סעיף א	עין משפט ד.ה.
א. מי שבתוך ל' יום הגיעה לו השמוועה אפי' ביום ל' עצמו הרי זו שמוועה קרובה וחייב לנוהג שבת ימי אבילות מיום שהגיעה אליו השמוועה, וקורע ורונה ל' יום. ככלו של דבר يوم שמוועה הקרובה בתוך ל' יום, ביום הקבורה עצמה. ב. שמע מיום ל' ואילך א"צ לנוהג אלא שעה אחת, לא משנה אם שמע ביום או בלילה, ואפי' שמע על אביו ואמו הדין כן, והוא לעניין גזירות שבעה, אבל לעניין ל' נהוג על אביו ואמו בתספורת עד שיגערו בו החבירו, ובגיהוץ עד שייגיע הרגל ויגערו בו. ולענין שאלת שלום ולהיכנס לבית המשתה מונה מיום המיתה, ע"כ אם באה לו שמוועה על אביו או אמו אחר י"ב חודש אינו נהג אלא יום אחד אף בגיןית ל'.	י"ד פימן תב סעיף א	עין משפט א.

- דף ב:
ו"ד פימן תב סעיף א	עין משפט א.
ה. השומע שמוועה בשבת או ברגל ולמוצאי שבת והרגל כבר נעשית רחואה אינו נהוג אלא يوم אחד בלבד, ובשבת ורגל אסור בדברים שבצינועא. ו. קורען על שמוועה רחואה; ועל אביו ואמו, קורע לעולם. (ובמקום שאין לו לקורען, אסור להחמיר על עצמו ולקורען) (א"ז).	ו"ד פימן תב סעיף ח
ח. היינו שבא לשאול בין השימוש או בזמן התוספת שמוסיפין מחול על הקודש, או שידע הדין שאין להח Abel סמוך לחסיכה, אבל בעבר או סבר שモתר ונוהג קצת אבילות נפטר מהאבילות. כ"כ ברכyi יוסף. ט. לדעת מר"ץ בסוי תקל"ב באו"ח, אבל הרמ"א מחמיר בזה שם. ש"ג.	ו"ד פימן תב סעיף ד

מנחת

מסכת מועד קטן דף כ:

אשר

י"ד סימן שם סעיף יח

יעין משפט ה.ו.
כב. על כל המתים אם לא שמע שמת ורק אחורי ל' يوم אינו קורע, ועל אביו
 יה. אמרו קורע לעולם.

יעין משפט ז.

י"ד סימן שעדר סעיף ד

ד. כל הקרובים שהכהן מטמא להם מתאבלים עליהם, והוסיפו עליהם אחיו
 מאמו, ואחותו מאמו בין בתולה בין נשואה ואחותו הנשואה מאביו אף
 ד. שאין הכהן מטמא להם מתאבלים עליהם.
ה. בנו ובתו ואחיו ואחותו אף' הם פטולים מתאבל עליהם, חוץ מבנו ובתו
 אחיו ואחותו משפחה וכותית שאינו מתאבל עליהם ואשתו הפטולה.

יעין משפט ז.ט.ג.

י"ד סימן שעדר סעיף ו

ז. כל מי שמתאבל עליו מתאבל גם עמו אם מת לו מת, ודוקא בעודו בפניו'
 אבל שלא בפניו א"צ לנוהג אבילות, חוץ מاستו שאע"פ שמתאבל עליה
 איןו מתאבל עמה אלא על אביה או אמה ממשום כבוד חמיו וחמותו, אבל על
 ד. אחיה ואחותה או בנה או בתה מאיש אחר אינו מתאבל עמה גם בפניה.
 וכן האשה אינה מתאבלת עם בעלה רק אם מתו חמייה או חמותה אבל על שאר
 קרוביו אינה מתאבלת עמו.
הגה: והיום נהגו שלא להתאבל כלל עם המתאבלים שנהגו למחול ולהקל באבילות,
 וכל המחריר אינו אלא מן המתמיהים.
הגה: מי שרוצה להתאבל על מי שאינו צריך או לבוש שחורים אין מוחין בידו.

יעין משפט כ.

י"ד סימן שפא סעיף ו

ו.acha אבלה אסור לכחול ולהתאפר ביום אבלה שallow אסורים כמו רחיצה ל'.
 ואשת איש אינה אסורה בזה אחר שבעה כדי שלא תתגנה על בעלה.
 בוגרת שעומדת להנשא מותרת בכחול ופירוקס אף' בתוך שבעה.

יעין משפט ל.

י"ד סימן שם סעיף א

א. מי שמת לו מות שראוי להתאבל עליו חייב לקרוע עלייו^ג. וצריך לקרוע מעומד
 ג. ומושב לא יצא.
הגה: וצריך לחזור ולקרוע.
הגה: ולכתחילה צריך לקרוע קודם קודם שיטות פני המת בכרבי.

ג. של המתאבל ומשום כבודו.

כ. כ"כ הרוא"ש בכלל כ'.

ל. מיהו זה חמור מרחיצה שזה אסור אחר זו' ימי אבלות אם לא הייתה אשת איש ורחיצה מדינה
 מותר אחר זו' ימי אבלות. ש"ך ס"ק ד'.

מ. מדרבן ואסמכונו אקרא. ש"ך ס"ק ב'.

ג. ובס"י של"ט סעיף ג' נתבאר دمشقיגע לדין האמת קורע. ש"ך ס"ק ג'.

דרכך כא.	מנחתת	מסכת מועד קטן דף כא.	אשר
עין משפט א.			אה"ע סימן קפט סעיף יב
יב. ישבו הדיינים כמו שעריכים לישב בדין, ויעמדו לפניהם היבם והיבמה, שמצוות חיליצה לכתהלה, מעומד ^ט .			
עין משפט ג.			י"ד סימן שפ סעיף א
א. האבל אסור במלאתה, ברחיצה בסוכה בענילת הסנדל ובתASHMISH ^ע . ואסור לו לקרות בתורה, ואסור בשאלת שלום, ובכיבוס, וחייב בעטיפת הראש ובכפיית המטה כל השבעה.			
ב. אבל אסור לו להניח תפילין ^ט ביום הראשון, ואסור בגיהוץ ובתספורת ושםחה ואיהוי הקרע כל הל' יום.			
עין משפט ד.ה.ג.			י"ד סימן שפ סעיף א
עין לעיל עין משפט ג			
י"ד סימן שפ סעיף א			
א. האבל כל שבעת הימים אסור לו לקרוא בתורה ^ז ובנבאים ובכתובים, במשנה וגמ' והלכות ואגדות, ואם רבים צריכין לו מותר ובלבד שייאמר לאחר זה אחר יעמיד מתורגמן ומהתורגמן ישמע לרובם.			
הגה: או ידרוש בעצמו, יוכל לפסוק איסור והיתר ליחיד השואל אותו אם אין אחר אלא הוא וצרכין לו.			
עין משפט ז.			י"ד סימן שפ סעיף א
א. האבל אסור לו להניח תפילין ביום הראשון ^ז , ולאחר הנץ החמה של יום שני מותר.			
<hr/>			
ט. הגה: אבל בדייעך, אם חילצה מושב, כשר (טור). וכן חולה שלא יכול לעמוד, יכול לחלוון מושב, דכל דבר שאינו לו תקנה חשוב דייעך (פסק מהרא"י סימן ק"צ). ועל סעיף ס"ד בפירוש סדר חיליצה.			
ע. מביריתא במ"ק דף כ"א ע"א, ובדף ט"ז ע"ב שם מייתי לה מקרא ע"ש.			
פ. שם בדף כ"א.			
צ. מביריתא במ"ק דף כ"א ע"א שאמר לו הקב"ה ليחזקאל להיות דום. ובדברי תורה כתיב בהם ממשחי לב לא כן בתפילהין. רמב"ן.			
ק. ממ"ק דף ט"ו ע"א דرك ליחזקאל מותר, שאמר לו "פארך חבוש עליך" מכלל דליך"ע אבלים אחרים אסור.			
וכתיב הטענו ז' דוגם ביום שਮועה קרובה אסור להניח תפילין.			
ואם נגמר ביום הראשון לו להניח גם ביום הקבורה, כ"כ בברכי יוסף, אבל אם מת ברגל מותר לו להניח תפילין ביום הראשון של האבלות אחר הרجل, שם בברכי יוסף.			
ר. וי"א דבימים שני מותרafi קודם הנץ החמה, וכ"כ הב"ח. ש"ך ס"ק א'.			
וכתיב בברכי יוסף דתפилиין דרת לא ניתן האבל דש ובאל תשעה עדיף.			

מנחת

מסכת מועד קטן דף כא:

אשר

ו"ד סימן שפ' סעיף ב עין משפט א.
 ג. אפי' עני המתפרקן מן הצדקה אסור במלאה כל ג' ימים ראשונים^ש, ולאחר מכן אם הוא עני ביותר ואין לו מה יוכל לעשות ב策ינועה בתוך ביתו, ואשה טוהה בפלך ביתה, אבל אמרו חכמים תבא מארה לשכניו שהצרכו לכך. הגה: כדרך שמותר לכתוב בחול המועד כך מותר לאבל לכתוב ביום אבל לא בעניין אחר.

ו"ד סימן שצג סעיף א עין משפט ב.

א. האבל אין יוצא מביתו בג' ימים הראשונים לאבירות גם לא לבית הקברות^ט, אחרי ג' ימים אם מות לאחרים מות בשכונתנו יוצא אחר המתה אך אין יווש עם המנוחים אלא עם המתוחמים.
 הגה: מקצת يوم ג' הרי הוא ככלו, והיום אין האבל הולך לא לבית הקברות ולא לבית האבל רק אחר כל השבעה.

ו"ד סימן שפה סעיף א עין משפט ג.

א. האבל אסור בשאלת שלום^י. שלשה ימים הראשונים אין שואל בשלום כל אדם, ואם אחרים לא ידעו שהוא אבל ושאלו בשלומו לא ישיב להם אלא יודיעם שהוא אבל. מיום ג' עד יום השבעה אין שואל ואם אחרים שאלו שלא ידעו משיב להם. משבעה ועד שלשים שואל בשלום אחרים שהם שרויים בשלום, אבל אין אחרים שואלים בשלומו. ולאחריו ל' יום הרי הוא ככל אדם.
 במה דברים אמורים בשאר קרובים, אבל על אביו ואמו שואל בשלום אחרים אחר שבעה ואין אחרים שואלים בשלומו עד אחר י"ב חדש.
 הגה: וכ"ש שאבל אסור להרבות בדברים במקום שאסור בשאלת שלום. ולכבוד הרבים שבאים לנחמו מותר לו לומר להם לנו לכתיכם בשלום דלכבוד רביהם שרי.
 הגה: ויש מקילין היום בשאלת שלום האבל לאחר ל' יום^ז.

ו"ד סימן שפה סעיף א עין לעיל עין משפט ג עין משפט ד.

ו"ד סימן שפה סעיף ב עין משפט ה.ו.

ב. על אביו ואמו מדבר עמו דברי תנומין כל י"ב חדש, מטה לו אשתו אם לא נשא אחרת מדבר עמו תנומין עד שייעברו ג' רגלים.

ש. מבריתא שם דף כ"א ע"ב.

ת. כמו שנתבאר בא"ח בס"י תקמ"ה.

ט. מבריתא מ"ק כ"א ע"ב.

י. ממוק דף ט"ו ע"א, ובבריתא וمسקנה דגמ' בדף כ"א ע"ב.

ז. הינו גם על אביו ועל אמו. ש"ק ס"ק א'.

אשר	מסכת מועד קטן דף כב.	מנחת	עין משפט ז.ז.ט.ג.
	י"ד סימן שפה טעיף א' עין לעיל עין משפט ג		
	י"ד סימן שפה טעיף ב' עין לעיל עין משפט ה	עין משפט כ.	
	י"ד סימן שפה טעיף ב' עין לעיל עין משפט ה	עין משפט ל.	
	י"ד סימן שעיה טעיף ח'	עין משפט מ.ג.	
ט.	מי שמת לו מת שחייב עליו באבלות ולא ידע עד שבא למקום שם שם או למקום קבורה, אם היה במרקח שיכול לבא ביום אחד, אףי בא ביום השבעה אם מצא מנהמים אצל גдол הבית מצטרך עמהם לתשלום השלושים, ואם לא מצא מנהמים מונה לעצמו השבעה וגם השלושים. ה"ה אם היה במקום רחוק שאינו יכול להגיע תוך יום אחד מונה לעצמו אףי בא ביום השני לשבעה.		

דף כב.

ב.	השולחים המת למדינה אחרית לקברו שם ואין יודעים מתי יקבר, מתחילה למנות שבעה והשלושים מעת שיחזרו פניהם מלילות המת, וההולכים עמו מתחילהין למנות רק מעת שנפטר. Eğer גدول המשפחה הולך עמו גם הנמצאים במקום הפטירה אינם מתחילהין למנות אלא משנפטר.	י"ד סימן שעיה טעיף ח' עין לעיל דף כא: עין משפט מ.ג.	עין משפט א.ב.
א.	ניקבו מעיים הדקין טריפה ו' אףי ליהה סותמתן ו' אףי דבוקה בהן שקשה להוציאיה אלא ע"י הבדיקה. אבל אם חלב טהור סותם כשרה ו' חוץ מקרים עלין משפט ו.	י"ד סימן מו טעיף א' עין לעיל דף כא: עין משפט מ.ג.	עין משפט ו.
ד.	והיינו שניקבה נקב מפולש. וה"ה אם נתמסמו הדקין אףי בכל שהוא טריפה. כפ' החאים אותן ב.		
ה.	הוא הגדלה כצמר מבפנים וגוררין אותו בחזקתם. ב"י בשם ר' יונתן. וה"ה קром שעלה שם אינו סותם. ש"ך ס"ק א'.		

ו. דחלב טהור אדריך הוא מאד והוא סתום, מרשי' חולין דף מ"ט ע"ב. ותוס' שם ד"ה חלב טהור.
ה"ה בשר סותם כשרה. כ"כ הרמב"ם בפ"ז מה"ש הלכה י"ד, וש"ך ס"ק ד', והוא שהבשר הסותם
שם מתולדתו. ש"ך שם. ומה שמהני סתימת חלב טהור או בשר דוקא בדבר שנקיבתו במשהו אבל
בדרכ שצורך שיעור לנקיותו כגון בטחול אין מועיל סתימת חלב טהור או בשר. ש"ך ס"ק ג'.

מנחת מסכת מועד קטן דף כב: אשר

שלל הלב" וחלב שלג גבי מעי הדבוק בפי הטענה שאע"פ שהם טהורים אינם סותמים. וחלב טמא אינו סותם.
א. ב. חלב היה אע"פ שהוא טהור כל שכנגדו אסור בבהמה אינו סותם. והעוף כל שומן שלו סותם צ. הגה: ואינו סותם אלא באותו אבר שהשומן דבק בו בתולדתו, אבל אם סותם נקב של אבר אחר לא מקרי סתימה וטריפה.

עין משפט ז. **י"ד סימן שני סעיף ב**

ב. המהර להוציא מטה הרי זה משובח, אבל על אביו ועל אמו הרי זה מגונה',আ'כ היה ערב שבת או ערב יוי"ט או שהיו גשיים מזלפין על מטו. עין משפט ה. **י"ד סימן שפ סעיף כד**
כד. כב. על אביו ואמו גם בדבר האבד ימעט בימי אבלו אף ע"י אחרים.

דף כב:

עין משפט א. **י"ד סימן שם סעיף טז**
ט. יט. על אביו ואמו חייב לחלוין כתף' והולך לפני המטה עד שיקבר, ואם הבן הוא אדם גדול ואין כבודו שיחלוין כתף אין צורך לחלוין.

עין משפט ב. **י"ד סימן שם סעיף יז**

ג. ג. כל הקורע על חכם שמת כיוון שהחיזרו פניהם מאחרוי המטה יכול לחשוף הקרע בתפירה בלתי שווה, והיינו שולל ומאהה למחה. ועל רבו מובהק שולל למחה ואינו מאהה לעולם.
ג' גא. על חכם חולין כתף מימיין ועל אב בי"ד של שמאל, ועל נשיא מכאן ומכאן, ועל אביו או רבו מובהק רצה של ימין רצה של שמאל או שניהם.

הגה: וי"א דבזה"ז לא נהגו לחלוין כתף כלל וכן גונגן.

עין משפט ג. **י"ד סימן שצ סעיף ד**

ה. ה. על כל המתים מגלה ומסתפר אחר ל' יומ" אבל על אביו ואמו עד שיגערו

ז. הוא טרפש הלב. ש"ק ה. והטעם לפי שבמkommenות אלו החלב אינו מהודך טוב וכמו חלב טמא שאינו סותם. ש"ק ד.

ח. דעוף לא מצינו כנגד בבהמה שהוא טמא. ש"ק ז. וגם בעוף בעין השומן שבאותו אבר מתולדתו. כף החיים אותן כ'.

ט. ממשנה חולין דף נ"ו. יצאו הדקין לחוץ ועדין בחוץ נשחתה ובדקו ולא ניקבו כשרה. כף החיים אותן כ"א, ודלא כהחולקים.

אם יצאו בני המעיים דרך בית הריעי טריפה לכ"ע, ועין בכף החיים אותן ל"ב. אבל הכרכשתה פשוט דכשרה. שם באות ל"ד.

י. וعصיו נהגו שוגם באביו ואמו מהחרין ואין מחלוקת בהם לשאר מתים, מבית הלל על השו"ע. כ. שקורע בגיןו עד שנראה כתפו, כ"כ רשי" בסוף פ"ק דבר"ק.

ל. ודוקא לפני המטה, ב"י. ועין בגאון.

מ. מביריתא שם דף כ"ב ע"ב.

בו חביריו.

הגה: ואין הרgel מועיל אם פגע בו קודם שיגערו בו חביריו.

ונוהגים בג' חודשים^י, דשיעור גערה יש בה פלוגתא.

ונוהגים שאין מסתפרין על אב ואם י"ב חודש אם לא לצורך שהכבוד עליו שערו או הולך בין העכו"ם.

עין משפט ד.ה. ג. יוז"ד פימן שצא מעיף ב

ב. על כל המתים נכנס לבית המשתה לאחר ל' יום^ט, ועל אביו ואמו לאחר י"ב חודש, ואם השנה מעוברת מותר לאחר י"ב חודש.

הגה: ותוך ל' יום אסור^ז לכל סעודת מצוה שבימים אבל לפידון הבן או סעודת ברית מילה מותר לאכול שם אפי' תוך שבעה ובלבך שלא יצא מפתח ביתו.

ויש אוסרין בסעודת ברית מילה והמנג שלא לאכול בשום סעודה כל י"ב חודש^ט אם זה מחוץ לביתו.

הגה: האבל שהוא בעל ברית או מוהל ילبس בגדי שבת עד לאחר המילה, ולאחר ל' מותר לו ליכנס לאכול שם אע"פ שאין המילה בביתו.

עין משפט ז.ז.ט.ג.כ.ל. יוז"ד פימן שם מעיף ט.ג.יא.יב.

ט. יב. על כל המתים קורע טפח בבד העליון^ץ ודר ברכ, אבל על אביו ואמו קורע כל בגדיו אפי' הוא לבוש עשרה בגדים עד שמגלה לבו, ואם לא קרע כל בגדיו לא יצא, וגעורין בו וכל זמן שהוא הבד עליו אומרים לו קרע אפי' אחר ל' יום.

ט. יג. פשוט המנהג שלא לקורע בגד העליון שקורין הקאה על שום מה אפי' על אביו ואמו, אבל יש לקורע החולצה וגם הגופיה על אביו ואמו עד שמגלה לבו.

הגה: במדינות אלו אין נהוגין לקורע בגד הזעה ולא הסרבול העליון אבל שאר בגדיו קורע באביו ובאמו, ובשאר מתים אין קורעין הבד העליון שהוא במקום הסרבול.

ט. זה לשער הראש, אבל לשער ז肯 ל' يوم. פ"ת ס"ק ד'. וכותב הברכי יוסף דאין הגערה מתירה אלא שייעור שיש בו כדי לגעור בו ואפי' שלא גערו בו בפועל. וגם גערה ביום השלישי מהני. שם.

ט. בריתא שם דף כ"ב ע"ב.

ע. משמע אפי' בשאר קרובים, אבל הב"ח לא פירש כך. ש"ך ס"ק ג'.

ט. על אביו ועל אמו.

ט. ובדייעבד אם קרע התחתון יצא, כי"כ הכהנ"ג על הטור באות י"א, ועיין ברע"א, דיש חולקים שלא יצא.

ט. ורק לפשוט הבד העליון שלובש אם חס עליו, וללבוש אחר לקורעיה אף במת אביו. שם בכהנ"ג אות ל"ב.

ט. כי"כ הסמ"ק והכל בו בשם ר"י. באר הגולה אותן כ"ח.

מנחת מסכת מועד קטן דף כב: אשר

יא. יד. בין איש בין אשה חייבם בקריעת, אלא שהאהה קורעת בגד התחתון ומהזירתו לאחוריה ו Ach"c קורעת בגד העליון ומשאייה הקרע במקומו. ב. טו. אם רצחה להניח שפת הבגד שלמה קורע מהשפלה ולמטה, ועל אביו ואמו צריך לקרווע כל השפה".

הגהה: וילא אף על שאר המתים צריך לקרווע השפה. וכן נהוגין.

עין משפט מ.ג. י"ד סימן שם סעיף טו

טו. על כל המתים יש לו לקרווע בפנים, שלא בפני אדם, לפיכך יש לו להכניס ידו בפנים, וקורע בצדינעה. אבל על אביו (ואמו), אין קווע אלא מבחווץ, בפני כל אדם.

עין משפט ס. י"ד סימן שם סעיף יד

יד. יז. על אביו ואמו קווע ביד, אבל על שאר המתים רצח בכל רצח ביד. י. יח. בא להחליף תוך השבעה מחליף ואינו קווע, אבל על אביו ואמו אם בא להחליף תוך שבעה קווע"י כל הבגדים שהוא מחליף ואינו מאחה לעולם. הגהה: על כל המתים יכול להחזיר הקרע לאחורי, אבל על אביו ואמו לא מחייב לאחוריו.

עין משפט ע. י"ד סימן שם סעיף יג

יג. טז. על אביו ואמו קווע בפני כל אדם, אבל על שאר מתים קווע בפנים" שלא בפני כל אדם.

עין משפט פ.צ. י"ד סימן שם סעיף יז

כ. כל הקreu על חכם שמת כיוון שהחיזרו פניהם מאחוריו המטה יכול לסתור הקרע בתפירה בלתי שווה, והיינו שולל ומאהה למחר. ועל רבו מובהק שולל למחר ואינו מאחה לעולם.

ג. כא. על חכם חולץ כתף מימיין ועל אב בי"ד של שמאל, ועל נשיא מכאן ומכאן, ועל אביו ואמו או רבו מובהק רצח של ימין רצח של שמאל או שניהם. הגהה: וילא דבזה"ז לא נהגו לחלוין כתף כלל וכן נהוגין.

עין משפט ק.ר.ש. י"ד סימן שדמ סעיף ייח

יח. יג. חכם שמת, בית מדרשו בטל שסופדיין אותו כל שבעה, אבל שאר בתיהם

ר. היינו במקרים שצרכיה קריעה על אב ואם, שצרכיה לקרווע כל הבגדים ואז לא תקרע העליון תחילתה כדי שלא תגלה לבה, ואע"ג שאין נהוגין לקרווע חלק הזיעה, מ"מ כשהתגללה החלוק ג"כ אין בזה צניעות והו כמגלה לבה, כי"כ ה"ב"ח, וע"כ תקרע האמצעית ותחזרה לאחוריה ואח"כ תקרע העליון.

ש. כדי שייהיו הקרעים מובדים לשנים. בא רגולה.

ת. היינו בחול בשבת אף על אביו ואמו מחליף ואינו קווע, ואם אין לו להחליף מחייב הקרע לאחוריו. ש"ק ס"ק כ"ג. ושם כתוב דגם בשבת שמותר להחליף היינו בבגדים של חול אבל לא בכגדי שבת.

א. ע"כ מכניס ידו בפנים וקורע בצדינעה.

מדרשות עוסקין בתורה אפיי בשעת ההספד. אב בית דין שמת, כל בתים מדרשות שבעיר בטלין.

דף כג.

עין משפט א.

ז. אין אומרים שמוועה ואגדה בבית האבל^ב אלא יושבים ודוממים.

עין משפט ב.

ב. האבל בשבוע ראשון אינו יוצא מפתח ביתו אפיי לשמווע ברכות החופה^ג או ברכות המילה.

הגה: והמייקל יצאת בלילה לא הפסיד ודוקא לטיטיל או למשא ומثان אסור לצאת מביתו אבל לדבר האבל מותר לצאת וכן נהוגין.

ב. ג. האבל בשבוע שני יוצא מביתו ואני יושב במקומו ואני מדבר, בשבוע השלישי יושב במקומו ואני מדבר, וברוביעית הרי הוא בשאר אדם. ואם מת באמצע השבוע מיד כשנגמר אותו בשבוע הווי שבוע הגם שאינו שלם.

הגה: עכשו נהגו שאין יושבין במקומם כל ל' יום ועל אבי ואמו כל י"ב חודש, ואין למנ Hagga זה עיקר וכל אחד לפיה מנהגו.

עין משפט ג.ד.ה.ו. י"ד סימן שחצב סעיף א.ב.

א. האבל אסור לישא אשה כל שלשים^ד אפיי ללא סעודה, ולאחר ל' מותר אפיי על אבי ועל אמו ולעתות סעודה.

ב. מותר לקדש אשה אפיי ביום המיתה^ה והוא שלא יעשה סעודה אא"כ עברו ל' יום.

הגה: וי"א דגם לארט אסורי כל ל' يوم וכן עיקר.

ב. ג. מתה אשתו אסור לישא אחרת עד שייעברו עליה שלוש רגלים^ו.

הגה: אבל ליכנס לבית המשתה דינו כשאר קרובים.

ב. ד. ראש השנה ויום הכיפורים אינם נחשבים כרגלים^ז לעניין זה.

ב. ה. אם לא קיים פור' או שיש לו ילדים קטנים או שאין לו מי שישמשנו מותר

ב. מבריתא במ"ק כ"ז ע"א. וכת"ק שם.

ג. מתחשבת הרא"ש כלל כ"ז, ומה שהאבל חייב בכל המצוות היינו במצבה עשה שבגופו, כגון ציצית ותפילין או למול את בנו, אבל ללכנת לחופה ולמילה לשמווע הרכות בשליל גמilot חסד, אין לו לצאת מפתח ביתו.

וכتب המהרש"ל דנוהגים לחתול ולשימים עפר בנעלים במקום שהולך. באר הגולה.

ד. מבריתא במ"ק דף כ"ג ע"א.

ה. רמב"ם פ"ו מהלכות אבל ולמדו מדין אירוסין בט' באב. ועיין בא"ח סי' תקנ"א.

ו. דעת הרא"ש והרמ"ץ ושאני ט' באב דאבלות ישנה היא. וכרבבי יוסי.

ז. טעם ג' רגילים כדי שישא אחרת ולא יהיה זוכר מן הראשונה ויהיו ב' דעות במטה. באר הגולה.

ח. כיון שאין נקראו רגילים, ובאגודה פסק דחשבי כרגלים גם לעניין זה.

לקדש מיד ולכנות אחר שבעה^ט, ואינו בא עלייה עד אחר השלשים אם לא שעדיין לא קיימים פו"ר.

הגה: גם באבולות על אביו ואמו מותר לישא ולבא עלייה אחר שבעה אם לא קיימים פו"ר.
הגה: גם עשיר שיש לו משרותים ומשרתות י"א דמ"מ אם אין בתו או כלתו אצלו בכיתו שתוכל לשימושו בחפיפת ראשו או שאר דבריהם שמתביחס מאחריהם הוא אין מי שি�משנו.

הגה: בעל נפש יהוש ולא ישא אשה אחורי מיתה אשתו אלא אחר ג' رجالים.

ז. עין משפט ז. יוז"ד סימן שמא סעיף ח

ו. כל שלשים يوم אסור לבוש או להציג תחתיו בגדי מגוהץ, והוא שייהה לבן וחדר ואפי' הוא של פשตน, ועל אביו ואמו אסור עד הגיעו הרגל והוא אחר שלשים מהפטירה ויגערו בו ג"כ חביריו.

דף כג:

א. עין משפט א. יוז"ד סימן שמא סעיף א

א. מי שמת לו מת שהייב להתאבל עליו והוא בבית אמור לו לאכול באותו בית אלא בבית אחר או יעשה מהיצה אפי' של סדין, ואם אין לו סדין מחזיר פניו ואוכל. ואינו אוכל בשර ואינו שותה יין, ואינו מבורך ברכבת המוציא ולא ברכבת המזון, ואין מברכין עליו ולא מזמנין עליו, ואפי' אוכל עם אחרים שמזמנים לא יענה אחרים אמר.

ב. אונן פטור מכל מצוות התורה אפי' אם אינו צריך לעסוק בצדכי המת. וי"א שאם רצחה ג"כ להחמיר על עצמו לברך או לענתה אמרנו אין רשאי, אבל בשבת ויו"ט אוכל בשער ושותה יין ומברך^י, והייב בכל המצויות חוץ מתmeshish המטה.

הגה: מותר לאונן לлечת לבית הכנסת בשבת, וגם בחול מותר לו רק שאינו יכול להתפלל שם בחול.

ג. אם האונן רוצה לקבור את מותו ביור"ט ראשון ע"י עכו"ם אסור בכולן, וכ"ש ביור"ט שני שהוא בעצם יכול לקבورو אסור בכולן.

ח. אורים סימן קצט סעיף ח

ה. אונן בחול שהוא פטור מלברך אין מזמנין עליו.

ט. הינו לדעת המחבר שמייר בסעיף א' לקדש ביום המיתה אך לא קיימת לנו כך אלא רשאי לקדשה ולכנסה מיד אחר השבעה. כ"כ הבהיר. ש"ך ס"ק ה'.

י. אפי' אינו מوطל לפניו אלא מוטל עליו לקבورو, אבל אחרי הקבורה גם באותו יום אין לו דין אונן.

כ. דברכות ותפילה חייב האונן בשבת. ש"ך.

ל. ואם בירך אינו מוציא אחרים לפטור הוא.

י"ד סימן ת סעיף א

- עין משפט ב.
- א. השבת אינו מפסיק האבלות ועולה למניין שבעה שהרי קצר דין אבלות נוהגים בו בדברים שכ贇עא כגון רחיצה ותשמש.
- ב. דברים שבפרהסיא אסורים בשבת, וצריך ללבוש מנעליו ולזקוף המטה מכפיתה ולא ללבוש בגין קרווע^ר.
- ג. תלמוד תורה הוילך בר שכ贇עא ואסורין, אבל לחזור הפרשה כיון שהייב אדם להשלים פרשיותו עם הצבור הוילך קורא את שמע ומוותר.
- ד. קראו לאבל לעלות לתורה ביום שבת ציריך לעלות שם אינו עולה ההי דבר שבפרהסיא ואסור. ר"ת היו קוראים אותו בכל פעם שלישי וארע בו אבלות ולא קראו החזון ועלה הוא בעצמו, ואמר כיון שהורגל לקרותו שלישי בכל שבת הרואה שאינו עולה אומר בשבייל אבלות הוא נמנע והי דבר שבפרהסיא.
- הגה: כהן שהוא אבל ואין כהן אחר בבית הכנסת מותר לקרותו, אבל בעניין אחר אסור.
- דף כד.

י"ד סימן ת סעיף א

עין משפט ב.ג.

עין בסעיף הקודם

י"ד סימן שם סעיף א

- עין משפט ד.
- א. מי שמת לו מת שדרاوي להתאבל עליו חייב לקרוע עליו^ר. וצריך לקרוע מעומד ומישוב לא יצא.
- הגה: וצריך לחזור ולקרוע.
- הגה: ולכתחילה ציריך לקרוע קודם שישתום פנוי המת בקבר^ר.

י"ד סימן שפו סעיף א

- עין משפט ה.ו.
- א. האבל חייב בעטיפה הראש דהינו שיכסה ראשו בטלית או בסודר וכוסה עד ראש החותם ומקצת פיו^ר, אבל כשבאיין מנהמין אצל מגלה ראשו לכבודם.
- הגה: וי"א דין נוהגים במדינות אלו בעטיפה וכן המנהג.

- מ. האבל צריך להחליף בגדי חול וילبس בגדי שבת דהוי פרהסיא, ובפרט אם האבל כל השנה יכולה נוהג לכבד השבת כדי. ברכי יוסף.
- ג. כתוב הרש"ל דאבל שיום מילת בנו בשבת אין לו לעלות לתורה, אך פ' שנגנו במקצת מקומות שאבי הבן הוא חייב לעלות ביום מילת בנו, מ"מ לא מקרי פרהסיא אם אינו עולה. בא רגולה אותן ה.
- חthon תורה שאריע לו אבלות יכול להפטר מהתן תורה. ברכי יוסף. וכן ש"ץ שרגיל לקרוא בתורה אם הוא אבל לא יקרה, שיכול להשמט וללכט לבית הכנסת אחרת, שם. אם לא שזה שעת הדחק ואין ביכנ"ס אחר ואני יכול להשמט, יש להתיר לו בשעת הדחק לקרוא. שם בברכי יוסף.
- ט. מדרנן ואסמכותו אקרוא. ש"ך ס"ק ב'.
- ע. ובסי' של"ט סעיף ג' נתבאר דכש מגיע לדין האמת קרווע. ש"ך ס"ק ג'.
- פ. וכשעובר בין העכו"ם כדי שלא ילייגו עליו פטורים מעתיפת הראש, כ"כ בתשכ"ז היבאו הברכי יוסף.

טו

מנחת

מסכת מועד קטן דף כד :

י"ד סימן ת סעיף א'

עין לעיל דף כד : עין משפט ב

עין משפט ז.

ד. עין משפט ז.

י"ד סימן שם סעיף יד

יד. על אביו ואמו קורע ביד, אבל על שאר מתים רצח בכלי רצח ביד.
 יה. בא להחליף תוך השבעה מהליף ואינו קורע, אבל על אביו ואמו אם בא
 להחליף תוך שבעה קורע כל הבגדים שהוא מהליף ואינו מאהה לעולם.
 הגהה: על כל המתים יכול להחזיר הקרע לאחריו, אבל על אביו ואמו לא מחייב
 לאחריו.

עין משפט ט.

י"ד סימן שנג סעיף ד

ה. תינוק בן ל' يوم מוציאין אותו בחיק לבית הקברות ולא בארון, ונקרר באשה
 אחת עם שני אנשיים, אבל לא באיש אחד עם שתי נשים משום יהוד, ואין
 עומדין עליו בשורה ואין אומרם ברכת אבלים ותנחותי אבלים, ואפילו שברור לנו
 שכלו חדרשו.

דף כד :

עין משפט א.ב.ג.ה.

ג. בן ל' יום שלמות הרי הוא כגדל ועומדין עליו בשורה ואומרם עליו ברכת
 אבלים ותנחותי אבלים, ובן י"ב חדש מוציאים אותו גם במטה.

עין משפט ה.

י"ד סימן שמד סעיף ד

ה. קטן בגין חמיש שנים נספֶד אם הוא בן עניים^ז, ובן עשרים בגין שש שנים,
 בני זקנים לבני עניים. אבל צידוק הדין וקדיש אומרם על כל תינוק אחריו
 שעברו עליו ל' יום ואינו נפל.

הגהה: ואין נוהгин בגין אלא עד שייהי בגין י"ב חדש שיוצא במטה.

עין משפט ו.

י"ד סימן שצטט סעיף ח

ח. נהג שעיה אבלות לפני חג השבועות הרי אותה שעה כשבועה, ביום העתרת
 כיוון שאם לא הקריב קרבנות עצרת בעצרת יש לו תשלהomin כל שבעה החשוב
 חג השבועות כשבועה, הרי י"ד יום, ומשלים עליהם ט"ז אחרים. ביום השני של
 חג השבועות בחו"ל עולה למנין הט"ז.

עין משפט ז.

י"ד סימן שצטט סעיף ט

ט. שעיה אחת לפני ר"ה מבטל ממנו גזירות השבעה, ביום הכיפורים אחריו
 מבטל ממנו גם גזירת השלשים, ומגלה בערב יום הכיפורים.

א. היינו בחו"ל אבל בשבת אף על אביו ואמו מהליף ואינו קורע, ואם אין לו להחליף מחייב הקרע
 לאחריו. ש"ך ס"ק כ"ג. ושם כתוב דגם בשבת שמותר להחליף היינו בגדיים של חול אבל לא
 בגדי שבת.

ק. שהעני מצטרע על בניו יותר שאין לו שמחה אחרת כמו העשיר. ט"ז וש"ך.

ר. והש"ך כתוב דראוי לנוהג אחרי ל' יום לומר קדיש וצדוק הדין.

מנחת מסכת מועד קטן דף כד:

וה"ה לקובר מתו בג' בתשרי שмагלה בערב יום הכהנופורים.
עין משפט ט.
 י"ד סימן שצט סעיף יא
 ט. שעה אחת לפניו חג הסוכות והחג עצמו hari י"ד ושמיני עצרת נחשב כשבעה ימים hari כ"א ויום שני של שמיני עצרת בחו"ל hari כ"ב يوم, ומשלים עליהם ח' ימים לגזירות שלשים.

עין משפט י.
 י"ח סימן תקמ"ז סעיף ו'
 ו. אין קורעין על המת בחו"מ אלא לקרוביו ששהם חייבים להتابל עלייו, וכן על חכם או אדם כשר או אם עמד שם בשעת יציאת נשמה.
 י"ד. על קרוב שה חייב להتابל עלייו וכן על חכם קורע אפי' אינו בפניו, אלא שבאה לו השמועה במועד, אם זה בתוך ל' יום, אבל על אדם כשר אינו קורע בחו"מ אלא א"כ ידע בין מיתה לקבורה.
 הנה: נהגו בני אשכנז שלא לקורע ביום המתים קורעים לאחר המועד, ובמקום שאין מנהג יש לקורע על כלום.

י"ד סימן תא סעיף ב
 ב. אין קורעין בחול המועד אלא רק מי שחייב לקורע מן הדין, אבל מפני הכבוד אסור לקורע.

עין משפט כ.
 י"ח סימן תקמ"ז סעיף ז'
 ג. אין חולץין כתף אלא לקרוביו של מת החיבים להتابל עלייו או על חכם.
י"ד סימן תא סעיף ד
 ד. אין חולץין כתף בחול המועד. ואין מברין אלא לקרובין של מת, ועל החכם מברין לכל שכולם קרוביו.

ש. ~~ונ~~ ואם נקבע ביום עד לאחר החג שיתחיל לשבת שבעה, דין לקורע אלא בשעת חיומו, ובכח"מ אינו שעת קבורה ולא שעת מיתה ולא שעת אבילות. ודוקא אם נקבע בחו"מ קרוביו קורעין. כה"ח אות י"ח.

~~ונ~~ ועל שמוña רחואה בחו"מ אפי' על אביו ואמו נהגו שאין קורע. כה"ח אות כ'. מי שאינו חייב ורוצה לקורע בחו"מ מפני הכבוד אסור לו לקורע. כ"כ בשו"ע י"ד סי' ת"א סעיף ב'.

ת. ~~ונ~~ והיום לא נהגו לקורע גם כשהמצא בשעת יציאת נשמה, דהקלו בזה כדי שלא יהיה מת האדם ייחידי ע"י שימנעו בנ"א ללבת אצל הגוסס כדי לא לקורע בגדייהם, וגם נהגו שלא לקורע על חכם דא"כ אין לדבר סוף שאם באננו לקורע על כל חכם וחכם לא נשאר עליינו בגדי. כה"ח אות כ"ה.

א. אבל בני פולין נהגו לקורע על כלום. מ"א ס"ק ד'. ומ"ב אות י"ז.
 ב. בין יום קבורה בין יום שמועה, והיינו שמוña קרובה אבל רחואה אין לקורע. כה"ח אות ל"א.
 ג. ~~ונ~~ ובזה"ז אין נהיגן לחלוון כתף כלל אפי' בחול כמ"ש בי"ד סי' ש"מ סעיף י"ז ברמ"א. מ"ב אות י"ח.

טח

מנחת

מסכת מועד קטן דף כה.

עין משפט ל.מ.

או"ח סימן תקmoz טעיף ח

ט. מבירין בחוח"מ קרוביו של המת, ועל החכם מבירין قولם שהכל אבלים עליון.

יוז'ד סימן תא טעיף ד

עין לעיל עין משפט כ

דף כה.

עין משפט א.ב.

יוז'ד סימן שם טעיף ז

ח. על חכם ות"ח ששואלין אותו דבר הלכה בכל מקום ואומרה קורעין עליו, אפילו אחר קבורה ביום השמואה אם הוא בתוך ל' יום, וקורע עליון בשעת הספדו.

הגה: לא קרע עליון ביום שמואה וכבר עבר זמן הספדו ולא קרע, שוב אינו קורע. ט. קורעין על חכם או ת"ח עד שמגליין את לבם, וכבר נהגו ת"ח בכל מקום לקורע זה על זה טפה אע"פ שהם שווים, ואין אחד מהם מלמד חבריו.

הגה: וי"א דין קורעין על חכם אלא א"כ הוא רבו או שיודעין ממשמעותיו חדש, וכן נהגו להקל במדינות אלו.

עין משפט ג.

יוז'ד סימן שם טעיף יז

כא. על חכם חולץ כתף מימיין ועל אב בי"ד של שמאל, ועל נשיא מכאן ומכאן, ועל אביו ואמו או רבו מובהק רצה של ימין רצה של שמאל או שניהם. הגה: וי"א דבזה"ז לא נהגו לחולוץ כתף כלל וכן נהಗין.

עין משפט ד.

יוז'ד סימן תא טעיף ד

עין לעיל דף כד: עין משפט כ

עין משפט ה.ו.

יוז'ד סימן שם טעיף ז

ו. על אדם כשר שאינו חשוד על שום עבירה ולא על ביטול מצוה אע"פ שאינו גדול בתורה, אע"פ שלא עמד עליון בשעת יציאת נשמה קורעין עליון, והוא שזה יהיה בין מיתה לקבורה.

ז. תלמידי חכמים פטורים מקריעעה.

הגה: וי"א דין חייב קריעעה על אדם כשר אא"כ עמד בשעת יציאת נשמה, אבל חייב לבכאות ולהתאבל עליון וכן נהגו להקל.

ד. דוקא כשם בחוח"מ, אבל מות בי"ט כיוון שנדרחה נדחה עד אחר הרجل.

ה. ובשעת הספדו הינו בתוך ל' יום, אבל לאחר ל' יום אפילו בשעת הספדו אין קורעין, כ"כ הרא"ש בשם הראב"ד.

ו. מ"מ דוקא בפניו ויש חולקין גם שלא לפניו, והיום נהגו להקל בכל עניין. ש"ך ס"ק י"ב.

ז. ודעת הראב"ד והרא"ש דגם ת"ח חייב. ש"ך ס"ק י"ג.

וין משפט ז. י"ד סימן שם סעיף ה

ה. ה. העומד בשעת יציאת נשמה של איש או אשה מישראל חייב לקרועה, ואפי' אם המתלפחים עשה עבירה לתיaben או שבשביל תורה נמנע מעשיות מצוה.

הגה: הרוגיל לעשות עבירה אין מתאבלין עליו וכ"ש על מומר לע"ז.
הגה: ו"י"א שמדובר שנרג בידי עכו"ם מתאבלים עליו, וכן מומר קטן שהמיר עם אביו או אמרו שהוא כאנו מתאבלין עליו, ו"י"א דין מתאבלין וכן עיקר.

הגה: הפורשים מדרכי ציבור, אע"פ שאין מתאבלין עליהם מ"מ מתאבלין על בניהם.

וין משפט ז. י"ד סימן שם סעיף ז'

לו. הרואה ס"ת שנשרף או תפילין או אף מגילה אחת מהנביאים או הכתובים, קורע שתי קリעות אחת על הכתב ואחת על הגoil, ודוקא ששורפין אותו בכך וכמעשה שהיה.

וין משפט ט. י"ד סימן שם סעיף ז'

ח. על חכם ות"ח ששוואין אותו דבר הלכה בכל מקום ואומרה קורעין עליו, אף אחר קבורה ביום השמوعה אם הוא בתוך ל' יום, וקורע עליו בשעת הספד'ו.

הגה: לא קרע עליו ביום שמוועה וכבר עבר זמן הספד'ו ולא קרע, שוב אינו קורע.
ט. קורעין על חכם או ת"ח עד שמגליו את לבם, וכבר נהגו ת"ח בכל מקום לקורע זה על זה תפח אע"פ שהם שווים, ואין אחד מהם מלמד חברו.

הגה: ו"י"א דין קורעין על חכם אלא א"כ הוא רבו או שידועין ממשועותיו שחדר, וכן נהגו להקל במדינות אלו.

וין משפט י. י"ד סימן שנג סעיף ב'

אב. אין מניחין ס"ת על מטהו של חכם ז.

וין משפט כ. י"ד סימן רפכ סעיף ז'

ח. אסור לישב על המטה ל' שספר תורה עליה.

ח. שאין לך שבישראל שאין בו תורה ומוצה, ומשום כך קורעין גם על אשה.

אבל קטן אין קורעין עליו אלא בקטן שלמד מקרא. ט"ז ס"ק ב'.
ט. וזה נקבע ונמחק בזورو בין מישראל לבין מעכו"ם דהכל תלוי כשרואה חילול ה', ב"ח.
אבל אם היה דליה ולא יכול להציג ונשרף וכיוצא בזה בלי חילול ה' א"צ קריעה.
י. ובשעת הספד'ו היינו בתוך ל' יום, אבל לאחר ל' יום אף בשעת הספד'ו אין קורעין, כ"כ הרא"ש בשם הראב"ד.

כ. ממו"ק דף כ"ה ע"א, אבל להניחו לפניו ע"ג ספסל מותר, וכ"כ הפרישה. ש"ך.

ל. וראוי להחמיר שהיה מקום ס"ת גבוהה ממנו עשרה תפחים ולא פחות מג' תפחים, ב"י, וכותב הש"ך בס"ק ח' דזה ממידת חסידות אבל מדינה מספק בגובה תפח לכ"ע.

מנחת מסכת מועד קטן דף כה:

אשר

הגה: וכ"ש שאסור להניח הס"ת על גבי קרקע^י וה"ה שאר ספרים^ז. ואפי' על המדרגות שעושין לפניו ארון הקודש, ולא יניח אדם ס"ת על ברכיו ושני אצילי ידיו עליו וה"ה על שאר ספרים.^ז

עין משפט ל.מ.

כבورو של חכם להוציאו דרך הפתח, ולא לשלשלו דרך גגות; ובמטה ראשונה, ולא לשנותו ממטה למיטה.

עין משפט נ.

ח. ארון מות העובר ממקום למקום אם השדרה והצלעות קיימות^ט עומדים עליו בשורה, ואומרים עליו ברכת אבלים ותנחותי אבלים אם יש אבלים שמתאבלים עליו.

עין משפט ס.

כ. כל הקורע על חכם שמת כיוון שהחזרו פניהם מאחרוי המטה יכול להפוך הקרע בתפירה בלתי שווה, והיינו שולל ומאהה למחה. ועל רבו מובהק שולל למחה ואיןנו מאהה לעולם.

כא. על חכם חולין כתף מימין ועל אב בי"ד של שמאל, ועל נשיא מכאן ומכאן, ועל אביו ואמו או רבו מובהק רצה של ימין רצה של שמאל או שניהם. הגה: וי"א דבזה"ז לא נהגו לחלוין כתף כלל וכן נוהגים.

דף כה:

עין משפט א.

כח. כשמת רבו קורע עליו כל בגדיו עד שמגלה לבו^ע.

וי"א שאינו קורע אלא טפח, ואיןנו מאהה לעולם^ט, ומתאבל עליו בחלוקת וכל דיני אבלות במקצת يوم המיטה, או מקצת يوم השמوعה.

ולכארה היה נראה לאסור לשבת ע"ג ארגו שיש בו ספרים, כמ"ש הט"ז בס"ק ד', אבל אחר העיון יש להתר דהתוס' במנחת ל"ב ע"ב פוסקין כר"י דמותר לישב על המטה שס"ת עליה ע"ש בשינויו ברכיה על השו"ע וא"כ גם בספסלים שבביבה"ס שישובים עליהם ויש שם תלויות ותפלין ומחוזרים יש להם על מה לסמוק ע"ש. ועיין בפ"ת אות ח' מהב"ח.

מ. עיין בפ"ת ס"ק ז'adam נפלו ספרים הרבה בפעם אחת ע"ג קרקע שיגביהם כאחד, ולא אחד אחד ע"י שיhowi. כגון ע"י נשיקה וכד'.

ג. הש"ך בס"ק ט' הביא בשם הרב מנוח דוקא בזמן שאין בית המדרש אבל בזמן בית המדרש והמקום צר לתלמידים מותר לישב בשווה עם הספרים והפירושים, וסיים שאין להקל בדבר שלא יראה כمزולזל בכבוד הספרים.

ט. מביריתא במ"ק כ"ה ע"א.

ע. מזה שווה רבו לאביו. מו"ק כ"ז ע"א.

פ. זה לכ"ז. ש"ך ס"ק מ"ד.

מנחת

מסכת מועד קטן דף כו.

אשר

עו

על כל המתים יש לו לקרוע בפנים, שלא בפני אדם, לפיכך יש לו להכenis ידו בפנים, וקרווע בצינעה. אבל על אביו (ואמו), אינו קרווע אלא מבחוץ, בפני כל אדם.

יעין משפט א. י"ד סימן שם סעיף טז עין לעיל דף כה. עין משפט ס

יעין משפט ג. י"ד סימן שם סעיף לו לג. קרוועין על שמוות רעות כגון נקבצו רוב הציבור למלחמה ושמו שנחרגו מהם, אף"י מייעוט מהם.

יעין משפט ד. י"ד סימן שם סעיף לח לז. הרואה ערי יהודה בחורבן או ירושלים או מקום המקדש, חייב לקרווע. ועיין באורח סי' תקס"א.

או"ח סימן תקמא סעיף א

א. הרואה ערי יהודה בחורבן אומר: ערי יהודה היו בדבר וקרווע^ג. הגה: ואני חייב לקרווע אלא כשמגיע להם בסמוך^ג כמו מן הר הצופים לירושלים.

יעין משפט ה. או"ח סימן תקמא סעיף ב

ב. הרואה ירושלים בחורבנה^ג אומר: ציון הייתה בדבר שמה וקרווע, וכשרואה בית המקדש אומר: "בית קדשו ותפארתו אשר הלוך בו אבותינו היה

צ. מימרא דר"א במורה דף כ"ו, ודוקא ערי יהודה ולא ערי ישראל, מפני שהם קרובים לירושלים, והב"ח כתוב מפני שערי ישראל לא חשבי כער כי יהודה.

ג. מה שלא נהגו לקרווע על עיר חברון מסוומ שהיתה עיר מקלט, וערים שננטנו לילום ולא מערי יהודה היא, וכחוב הרכלי יוסף דאין לסמוך על זה. כה"ח אותן ג.

ג. ואפי' ערי יהודה שישובין בהם ישראל כיוון שלוליטים בהם עכו"ם מקורי חורבן. כ"כ הב"י והב"ח. וכשקרווע מברך ברוך דיין האמת, "כל משפטיו צדק ואמת", "הצורך תמים פועלו כי כל דרכיו משפט", "אל אמרה ונין על צדיק יושר הוא", "יאתמה צדיק על כל הבא עליינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו". וכחוב הרכלי דיביך דיין האמת בלי שם ומלכות, דברכה זו לא נתקנה על אכילות ישנה אלא על דברים שהם מתחדים ובאים.

אח"כ יאמר שמחנו כימות עניתנו וכו'... "יראה אל עבדיך פועלך" וכו'... ויה"ר מלפני שתזכנו ברוח מיקרבים לראות בנין ביהם^ג וירושלים וערי ישראל ויהודה כיר"א.

ק. דרוחוק מזה לא חשיבה ראייה. ב"ג.

ר. ג. פסק הרמב"ם בפ"ו מהלכות בית הבהיר שקדושת העוזה וירושלים קדרה לעתיד לבא, והרואב"ד הקשה עליו והסיק שלא קדשה לעתיד לבא, לפיכך הנכנס עתה להם לדעתו אין בהם כרת. וכח"מ שם ישב הרמב"ם מקושית הראב"ד וכחוב שדברי הרמב"ם שירין וקיימין והנכנס היום למקום המקדש והעוזה חייב כרת שככלנו טמאי מתים. מ"א ס"ק ב', ומ"ב אות ה'. כה"ח אותן ג'.

עב

אשר

מנחת מסכת מועד קטן דף כו.

מןחאת

לשريفת אש, וכל מהCMDינו היה לחרבה" וקורע.

וראייה נקראה מהר צופים ^ש לירושלים, אח"כ כשרואה המקדש קורע אחריו, וכל קריעה שיעורה טפח.

ג. אם בא דרך המדבר שאז רואה המקדש תחילת קורע על המקדש טפח, ואח"כ כשרואה ירושלים מוסיף על הקרע הראשוני כל שהוא.^a

עין משפט ז. י"ד סימן שם סעיף א

א. מי שמת לו מת שראוי להتابל עליו חייב לקורע עליו^b. וצריך לקורע מעומד ומושב לא יצא.

הגה: וצריך לחזור ולקורע.
הגה: ולכתחילה צריך לקורע קודם קודם שיטות פני המת בכרב.^c

עין משפט ז. י"ד סימן שם סעיף ח

ח. י. על רבו מובהק שרוב חכמו ממנו אם מקרה, אם משנה אם בגמ' קורע כל בגדיו עד שמגלה לבו. וי"א דאיינו קורע אלא טפח ואינו מאהה לעולם קרע זה. אפי' משמעה רוחקה קורע עליו לעולם.

ח. אם לא למד רוב חכמו ממנה איינו קורע עליו אלא כדי שאר מתים שמתאבל עליהם. ואפי' אם לא למד ממנה אלא דבר אחד בין קטן בין גדול קורע עליו בשאר מתים.

הגה: וי"א דקרע אפי' על רבו שאינו מובהק ג"כ אינו מתהאה.

הגה: תלמידי חכמים שיושביין ומקשים זל"ז ומפרקין י"א שדינם כרבו מובהק, וי"א שדינם כרבו שאינו מובהק.

וכתבה הרודב"ז בתשובה סי' תרצ"א דמותר להתקרב אל פתח ביתה מ"ק. והראה ירושלים בחורבנה אותן יום אסור בבשר ויין. מ"ב אות ד'. ויש שכחבו למצוה להקדימים ולבנות עיה"ק ירושלים קודם שאר הערים שקדושתה חמוצה יותר מאשר א"י, ובנינה קודם לכל בנין ערי ישראל. כה"ח אות י"א.

וחייב להשתחוות כנגד העוזה ולבכות במרה וכו'... ולומר מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתיך וכו'. כה"ח אות י"ב. מ"ב אות ר.

ש. ^d או כל מקום גבולה שצופה על ירושלים, וי"א דצופים היינו כפר שליד ירושלים שקוראים לו צופים, שמשם יכול לראות ביתה מ"ק. רשי" ותוס' בפסחים מ"ט. והיום אין לקורע אלא עד שראו חומת ירושלים העיר העתיקה. כה"ח אות י"ד.

ת. ואם בא מצד הר הזיתים שמשם רואה את המקדש וירושלים בבנת אחת, קורע בבנת אחת קרע אחד. כה"ח אות ט"ז.

א. קדושת המקדש קדושתו יותר מירושלים ונכללת בתוכה. מ"ב אות ט'.

ב. מדובנן ואסמכונו אקרוא. ש"ך ס"ק ב'.

ג. ובס"י של"ט סעיף ג' נתבאר דכש מגיע לדין האמת קורע. ש"ך ס"ק ג'.

ד. כדי קריעה שעל אביו, מרמב"ם בפ"ט.

הגה: י"א דרך על רבו מובהק קורע והיינו שלמדו רוב חכמו, אבל ת"ח שהAIR עיניו בדבר אחד אין אלא חומרא בעלמא לקרווע עליו ונגגו להקל.

יר"ד סימן רמב' סעיף כה

עיין לעיל דף כה: עין משפט א

עין משפט ז.

יר"ד סימן שם סעיף יז

עיין לעיל דף כה. עין משפט ס

עין משפט ט.ב.

יר"ד סימן שם סעיף לו

עיין לעיל עין משפט ג

עין משפט ב.ל.מ.ג.ס.

יר"ד סימן שם סעיף לו

ל. לד. השומע ברכת השם אפי' בכינוי חייב לקרווע.

הגה: אפי' אמרו בלשון לעז.

הגה: י"א דמומר דין עכו"ם בזה"ז.

לה. והוא שישמענה מישראל. אפי' השומע מעדים היאך פלוני בירך את השם חייב לקרווע, אבל העדים אינם צריכים לקרווע פעם שנייה.

לו. הרואה ס"ת שנשרף או תפילין או אפי' מגילה אחת מהנביאים או הכתובים, קורע שתי קריעות אחת על הכתב וחתה על הגoil, ודוקא ששורפין אותו בכה ומעשה שהיה.

عين משפט ע.פ.צ.

או"ח סימן תקמא סעיף א.ב

עיין לעיל עין משפט ד.ה.

עין משפט ק.

או"ח סימן תקמא סעיף ד

ה. כל הקרעים בידי ומעומד, וקורע כל כסותו שעליו עד שיגלה את לבו ט. ואינו מאהה קרעים אלו לעולם, אבל רשאי לטופרן כמו סולמות.

יר"ד סימן שם סעיף לט

לט. כל הקרעים הנ"ל רשאי למולין למחמת אבל אין מתאחים לעולם.

דף כו:

عين משפט ב.ג.

יר"ד סימן שם סעיף ב

ב. הקורע מתוך המלול ומתווך השלל ומתווך הליקות ומתווך הסולמות, לא יצא. אבל

ה. עין בפתח שהסתפק אם אדם שמע ברכת ה' בשבת אם חייב לקרווע.

ו. והב"ח חלק על זה ודעתו דאפי' מישראל מומר חייב לקרווע. ש"ך ס"ק נ"ד.

ז. וזה נקבע ונחתך ונמתק בזרוע בין מישראל לבין מעכו"ם דהכל תלוי כשרואה חילול ה', ב"ח. אבל אם היה דילקה ולא יכול להציל ונשרף וכיוצא בזה בלי חילול ה' א"צ קריעה.

ח. ולא בכלי. מ"ב אות י"ב.

ט. וע"כ קורע הצד שמאל. מ"א ס"ק ד'. והיינו הבשר שכנגד לו. כה"ח אותן כ"ב.

עד

מנחת

מסכת מועד קטן דף כו:

אשר

מתוך איהוי אלכטנדי, דהינו תפירה שהיא למעלה ובולת מלמטה, יצא.
עין משפט ד.ה.   יוז"ד סימן שם סעיף יט
כג. אסור למכור בגד לעכו"ם שקרע אותו קרע שאינו מתאהה. ואם מוכרו
ליישראל צריך להודיעו.

עין משפט ו.   יוז"ד סימן שם סעיף ג

ג. שיעור הקריעה טפח, ואם קרע על מה ובא להוסיפה באotta קריעה על מה
אחר, אם זה אחר השבעה לראשון מספיק בכל שהוא תוספת קריעה, ואם
הוא בתוק שבעה צריך טפח על השני.

ועל אביו ואמו אףי אחר שבעה לראשון קורע עד שיגלה את לבו.

עין משפט ז.ז.   יוז"ד סימן שם סעיף כב

כב. אמרו לו: מת בנו, והוסיפה. מתאהה התחתון ולא העליון. אמרו לו: מת בנו, וקרע,
ואחר ז' מת אביו, אינו מוסיפה, אלא קורע קריעה אחרת, שאין אביו ואמו בתוספת.

עין משפט ט.   יוז"ד סימן שם סעיף כא

כא. קרע על המת, ומת לו מת אחר תוק ז', קורע קרע אחר; לאחר ז', מוסיפה על קרע
הראשון כל שהוא. מת לו מת שלישי אחר ז' של שני, מוסיפה עליו כל שהוא.
וכן מוסיפה והולך עד טבורו. הגיע לטבור, מרחיק ג' אצבעות, וקורע. נתמלא
לפניו, מהזירו לאחריו. נתמלא מלמעלה, הופכו למטה. נתמלא מכאן ומכאן,
נעשה כמו שאין לו חילוק, שאין קורע.

עין משפט י.   יוז"ד סימן שם סעיף ב

ב. מקום הקריעה בבית צואר הבגד ובכל מקום לפניו, אבל אם קרע לאחריו או
מן הצדדין לא יצא.

הנה: וי"א שם קרע בשולי הבגד יצא, וכן נהגו בשדורעין על שר מרים' שאין
מתאבלין עליהם.

עין משפט ל.   יוז"ד סימן שם סעיף כא

עין לעיל עין משפט ט

עין משפט מ.   יוז"ד סימן שם סעיף לג

לו. לא. ההולך לפני המת בוגד שכבר קרע ומראה עצמו שקרע אבל הוא לא קרע,
הרוי זה גוזל את החיים^ו והמתים.

עין משפט נ.   יוז"ד סימן שם סעיף לד

לו. שאל חילוק מחבירו ואמר לו שהוא הולך לבקר את אביו החולה והולך
ומצאו מת, קורע הבגד ומאהה אותו ומהזיר לחבירו חליקו ומשלם לו דמי

ו. כשעומדים שם בשעת יציאת נשמה. ש"ך ס"ק ד.

ב. מבירתיתא במז"ק דף כ"ז ע"ב.

- עה**   **מנחת**   **מסכת מועד קטן דף צ.**   **אשר**
- הקרען, אבל אם לא הודיעו שהולך לבקר אביו החולה הרי זה לא יגע בבדיקה. עין משפט ס.
- א. חולה שמת לו מת אין מודיעין אותו שמא תרף דעתו עליוי, ואין קורעין חלוקו, ואין בוכין ואין מספידין בפנוי שלא ישבר לבו, ומשתיקין המנהמین בפנוי.
- עין משפט ע.
- ד. כשהם שאדם קורע על קרובו שמת אבל עליוי כך קורע בפני קרובו שמת לו מת, כיצד בנו חייב בקريعה כגון שמתה לו אמרו שగירשה אביו קודם קודם, האב חייב לקורע בפני בנו.
- וכן קורע אדם על חמיה וחמותו מפני אשתו, והאשה קורעת על חמיה וחמותה בפני בעלה.
- הגהה: ואין נהಗין עכשו כן כמו שיבואר בס"י שע"ד.
- עין משפט פ.
- ה. **יר"ד סימן שם סעיף ד**
עין בסעיף הקודם
- ו. **יר"ד סימן שצא סעיף א**
- א. האבל אסור בשמחה כל שבעה^י לנוכח תינוק אצלם כל שבעה שמא יבא לידי שחוק.
- דף צ.
- כ. **יר"ד סימן שפ סעיף כג**
עין משפט א.
- ההולך ממקום למקום לסתורה, ושמע שמועה קרובה, אם יכול למעט שלא לעשות שום עסק באותו העיר, מוטב; ואם לאו, שאם לא יקנה באותה העיר לא ימצא, יקנה לצורך הדרכם דברים שיש בהם חיי נפש.
- עין משפט ב.
- א. משנקבר ונגמר סתיימת הקבר מתחילה האבילות^ז אבל איינו חולץ מנעליו עד שיגיע לבתו, והיום נהגו לחולץ מנעליו אחר סתיימת הגולל.
-
- ל. ואע"ג דעת האב אין מהчин לעולם שאינו כאן דוגם אם נתן לו חלוקו ורשות לקורע שלא יתביחס שם, לא הקנהו לגמריו וע"כ מהחאו. ש"ך ס"ק מ"ח.
- מ. אף אם קרע לא יצא ידי חובת קريعה דהוי שואל שלא מדעת וגוזן הוא. ש"ך ס"ק נ'.
- ג. ממשכת שמחות. ואפי'-node לו שמת אין מצוין לקורע לו שמא תגדל דאגתו. כ"כ הב"ח מהר"ן.
- ט. אפי' על מה שאינו קרובו. ש"ך בשם הב"ח.
- ע. ממשמע שלא על שאר קרוביו אשתו. ש"ך ס"ק ר'.
- פ. ממוקם כ"ז ע"ב.
- צ. מרביתא מוקם כ"ז ע"א.

י"ד סימן ת סעיף א

אין משפט ג.ה.

ב. דברים שבפרהסיא אסורים בשבת, וציריך ללבוש מנעליו ולזקוף המטה מכפיתה ולא ללבוש בגין קרווע^ר.

ג. תלמוד תורה הוイ דבר שבצינעה ואסורי, אבל להזור הפרשה כיון שהחיב אדם להשליטם פרשיותו עם הצבור הוי כ庫רא את שמע ומותר.

ד. קראו לאבל לעלות לתורה ביום שבת ציריך לעלות שם אינו עולה הוי דבר שבפרהסיא ואסורי. ר"ת היו קוראים אותו בכל פעם שלישי וארע בו אבילות ולא קראו החזון ועלה הוא בעצמו, ואמיר כיון שהורגל לקורותו שלישי בכל שבת הרואה שאינו עולה אומר בשביב' אבילות הוא נמנע והויל דבר שבפרהסיא.

הגה: כהן שהוא אבל ואין כהן אחר בבית הכנסת מותר לקורותו, אבל בעניין אחר אסור.

י"ד סימן שפז סעיף א ב

אין משפט ז.ז.

א. האבל חייב בכפיית המטה, ובשעת שינוי ואכילה יושב על מטה כפיה וכל היום יושב על גבי קרקע, וכן המנהמים אינם רשאים אלא ע"ג קרקע.

ב. היום לא נהגו בכפיית המטה משום شيئا"מ העכו"ם שזה כישוף, ואין המתוות שלנו עשוויות כמותו שלחן כדי שייהי ניכר בהם הcpfיה.

י"ד סימן שעח סעיף ז

ז. אין אומרים שמוועה ואגדה בבית האבל' אלא יושבים ודוממים.

י"ד סימן תא סעיף א

אין משפט ע.

א. אין מניחים המטה ברוחב בחול המועד שלא להרגיל ההטפה, חוץ מלכבוד ת"ח.

או"ח סימן תקמו סעיף א

א. חוה"מ אסור בהפסד ותענית^א ואין מוליכין את המת לבית הקברות עד שהכל יהיה מתוקן^ב.

ק. האבל ציריך להחליפ' בגדי חול וילبس בגדי שבת דהוי פרהסיא, ובפרט אם האבל כל השנה יכולה לנוגג לכבוד השבת כדין. ברכי יוסף.

ר. כתוב הרשות לאבל שיום מילת בנו בשבת אין לו לעלות לתורה, אך שנהגו במקצת מקומות שאבי הבן הויל חיוב לעלות ביום מילת בנו, מ"מ לא מקרי פרהסיא אם אינו עולה. באר הגולה אותן ה.

חתן תורה שאירע לו אבילות יכול להפטר מהחן תורה. ברכי יוסף. וכן ש"ץ שרגיל לקורוא בתורה אם הוא אבל לא יקרה, שיכול להשמט וללכט בבית הכנסת אחרת, שם. אם לא שזה שעת הדחק ואין ביכנ"ס אחר ואינו יכול להשמט, יש להתיר לו בשעת הדחק לקורוא. שם ברכי יוסף.

ש. והמיקל לא הפסיד, בפרט בדורות אלו חלושי המזג אין כאן חומרא לישון ע"ג הקרקע. ברכי יוסף.

ת. מברייתה במוק'ק כ"ז ע"א. וכת"ק שם.

א. ממשנה מוק'ק כ"ז, והנשבע להתענות בחוה"מ השבועה חלה. ומהתענה תענית חלום בחוה"מ ציריך לשבת בתענית אח"כ על תעניתו. כה"ח אות א'-ב'.

ב. שם يولיכו לשם קודם ירכו בהפסד.

מנחת מסכת מועד קטן דף כז:

אשר עין משפט פ. **י"ד סימן שנה סעיף א**
א. אין מניחין מטה של אשה ברוחבה של עיר מפני הכבוד. אבל ללוותה אין חילוק בין איש לאשה.

ערין משפט ר. **י"ד סימן שנה סעיף א**
בראשונה היו מגלים פנוי עשירים ומכסים פנוי עניים, מפני שימושיהם בשנות בצורת, והיו עניים חיים מתבישים. התקינו שהיו מכסים פנוי הכל.

דף כז:

ערין משפט א. **י"ד סימן שנה סעיף א.ב**
א. נהגו לקבור בגדי לבנים.

ב. האיש אינו קשור וכורך האשה משום הרהור, אבל אשה קושרת האיש.

ערין משפט ב.ג.ה. **י"ד סימן תא סעיף ה**

ב. נשים בחול המועד מענות, דהיינו שכולן עונות אחת; אבל לא מטפחות, דהיינו להכות כף על כף. בראש חדש, חנוכה ופורים, מענות ומטפחות, אבל לא מקונות, דהיינו שאחת מדברת וכולן עונות אחריה. נגמר המת, לא מענות ולא מטפחות; והני מיili לאינש דעלמא, אבל לתלמיד חכם, בין בחול המועד בין בראש חדש, חנוכה ופורים, מענות ומקונות כדרכן בחול; והני מיili בפנוי, אבל שלא בפנוי, לא. רiom שמוועה, אפיילו רוחקה, כבפנוי דמי.

ערין משפט ת. **י"ד סימן שעו סעיף א**

א. אין המנהמים רשאים לפתח עד שיפתח האבל תחלתי. והאבל מיסכ בראש, וכיון שנגענו בראשוי נפטרים ממוני ואינם רשאים לישב עצמו. הגה: אין האבל או החולה חייבים לעמוד אפיי מפני הנשיה.

ערין משפט ו.ז. **י"ד סימן שעו סעיף א**
ערין בסעיף הקודם

ב. הבא לכבד חבירו ולקיים מפנוי אומר לו שב אלא א"כ הוא אבל או חולה דמשמע שב באibilitות שלך או שב בחולי שלך.

ג. כ"כ הט"ז בס"ק א.

ד. דאין בה הרהור כלכך. ש"ן.

ה. מימרא דר"י במוקד דף כ"ח ע"ב, ומטעם זה האבלים פותחים ואומרים "ברוך דין האמת", ב"י בשם הרמב"ן.

ו. כיון שהוא אסור בשאלת שלום מנגען בראשו.

ז. מימרא דר"י שם בדף כ"ז ע"ב, וכיון שאבל חייב בכל המצוות עומד מפני חכם או זקן רק שאין אמרים לו שב, שאבל חייב בכל המצוות. וכותב הברכי יוסף מזה גם בט' באב חייבים בקיימה והידור.

מנחת מסכת מועד קטן דף כה. אשר

הגה: לא יאמר אדם לא נפרעתי כפי מעשי וכיוצא בזוה, שאל יפתח אדם פיו לשטן".
הגה: לא יאמר לאבל מה לך לעשות כי א"א לשנות, שזהו בגדיות' ממשמע הא אם אפשר לשנות היה עושה אלא יקבל עליו גזירת השם יתברך מאהבה.

עין משפט ז.ט. **י"ד פימן שעח סעיף א**

א. האבל אסור לו לאכול משלו בסעודת הראשונה', אבל בסעודת שנייה מותר אפילו ביום הראשון. ומצוה על שכניו שיأكلוו משליהם.

עין משפט י.כ. **י"ד פימן שם סעיף א**

א. מת בעיר כל בני העיר אסור במלאהבי', וכל הרואה מת ואין מלוחה עד שהיה לו כל צורכו בן נדמי הוा, מ"מ אם יש חברא קדישא שמטפלים מותר, אבל בשעת הוצאה המת הכל בטלים.

י"ד פימן שם סעיף ב

ב. בנה דברים אמרוים שמבטלים ת"ת היינו ללוות המת, אבל כל זמן שמוטל לקברו אין מבטלים בשבilo ת"ת אם יש חברה קדישא המטפלין בצרכו.
ב. בשעת הוצאה המת מבטליין מכל שאר מלאכות ובה לא מחלוקת בין קרי ותני ללא קרי ותני, ורק לענין ביטול ת"ת יש חילוק בזוה.

עין משפט ל.מ. **י"ד פימן הצד סעיף א**

א. אין מתקשין על המת יותר מדאי, וכל מהתקשה יותר מדאי בוכחה על מה אחר רח"ל, אלא שלשה ימים לבני, שבעה להספד, ושלשים לתספורה ולגיהוץ.

עין משפט נ. **י"ד פימן הצד סעיף ד**

ה. כל ג' ימים הראשונים יראה האבל כאילו חרב מונחת לו בין כתפיו, ומשלשה ועוד שבעה כאילו החרב זקופה כנגדו בקרן זווית, ומשבעה ועד שלשים כאילו עוברת לפניו בשוק, וכל אותה שנה הדין מתווחה כנגד אותה משפחה, אבל אם נולד בן זכר במשפחה נתרפהה" כל המשפחה.

דף כה.

עין משפט א. **י"ד פימן שנה סעיף א**

א. אין מניחין מטה של אשה ברחוובה של עיר מפני הכבוד. אבל ללוותה אין

ח. בהגתה אלף בפ' מי שמתו. וגם' ריש פ"ג דברכות.

ט. היינו אותן האבלים האומרים לאבל אל הצער עצמן כי מה לך לעשות דמן הרاوي להיות כרצון השם יתברך ולא כרצון האדם. ט"ז.

י. נלמד מיהזקאל במו"ק כ"ז ע"ב.

כ. ממו"ק כ"ז ע"ב. והרמב"ן שם.

ל. מירמא דרב יהודה אמר רב במו"ק כ"ז ע"ב.

מ. מירושלמי סוף מו"ק ושם דומה לכיפה של בנין כיוון שנתרועעה אבן אחת נתרועעה כולה.

חילוק בין איש לאשה.

דף כח:

אין משפט א. או"ח סימן תקמ"ו סעיף ב

ב. הנשים עוננות כאחת,^ז אבל לא מקוננות שאחת מדברת וכולן עוננות. וכן מכות כף על כף, ואחרי שנגמר גם לא עוננות כאחת ולא מטפחות.

יוז"ד סימן תא סעיף ה

עין לעיל דף צו: עין משפט ב.ג.ד.

אין משפט ב.ג. יוז"ד סימן שעיו סעיף א

עין לעיל דף צו: עין משפט ה

אין משפט ד. או"ח סימן קפסו סעיף יד

טו. אם המסובים הרבה ^ע הגדול שכוכולם בוצע ^ב.

ואם יש עמם בעל הבית הוא בוצע אפי' האורח גדול.

הגה: ובאיין בעה"ב והם שווים ואחד מהם כהן מצוה להקדימו^ז, ואם הכהן עם הארץ הת"ח קודם לו, אבל אם הכהן גם ת"ח אלא פחות מז השני טוב להקדים הכהן אבל אין חיוב בדבר.^ז

ג. כ"כ הט"ז בס"ק א.

ט. שאין זה הסף מרובה, לבוש. ובב"י כתוב דזה על אדם דעתו אבל על ת"ח מקוננות כדרכן בחול.

ע. ואפי' הם שנים, ט"ז ס"ק י"ד.

פ. אין בניהם בעה"ב או שכוכלם בעה"ב, וגדול היינו בחכמה, והגדול יכול לחת רשות למי שירצחה.

ג אם היו ב' ת"ח שווים אבל אחד בן ת"ח עצום והשני גם אביו ת"ח אבל פחות יקדימו זה שבאו ת"ח עצום.

ג ת"ח מפולפל ות"ח פחות אבל הוא מורה הורה, המורה הורה קודם, כה"ח אותן צ"ז, והוא מסוף הוריות.

ג חתן בוצע ביום חתונתו או"פ שיש גדולים ממנו, ב"י בשם התוס', ומ"א ס"ק כ"ט.

צ. מדין "וקדשתו" וכן הוא בשו"ע בס"ר ר"א סעיף ב', ואם הכהן ירצה לכבד ישראל.

ואם אחד מהם לוי ואין שם כהן, הלוי קודם לישראל.

ג ובמ"א בס"י ר"א ס"ק ד' הביא בשם הירושלמי בסוף הוריות וכן הוא בספרי דודוקא בזמן הדוכן היה לוי קודם, אבל בא"ר כתוב דגם בזה"ז לוי קודם לישראל, וע"כ יש להחמיר, כה"ח אותן ק"א.

ק. כתוב העו"ת דהב"ח סובר שיש חיוב בדבר, אבל הא"ר כתוב דגם להב"ח אין חיוב בדבר ואין מחלוקת בזיה.

ג וע"י שמקדמים בזיה מארך ימים, מגמ' מגילה כ"ח ע"א, מ"א ס"ק ל"א.

ואם בעה"ב עמם אפי' כהן עמהם בעה"ב קודם משום שבוצע עין יפה, אך טוב שיטול רשות מהכהן וכן המנהג שאומרים ברשות הכהן.

מנחת מסכת מועד קטן דף כח:

והמברך יאמר תחילת ברשות מורי ורבותי.

או"ח פימן רא סעיף ב

- ב. ג. לא יקדים החכם ישראל לכחן עם הארץ לברך לפניו ש דרך חוק ומשפט הכהונה, אבל שהחכם יתן לו רשות לברך אין בכך כלום. אבל כהן ת"ח מצוה להקדימו שנאמר "וקדשתו" לפתח ראשו, ולברך ראשון.^א.
-

ובעל הבית היינו בעל הסעודה.

- ר. גם בשעת הזימון נהגו לומר וברשות כל המסובין כל אחד לפי כבודו ולפי מעלהו כדי שלא יחזק עצמו שהוא גדול והם משיבים משומע כבודו בראש, כה"ח אות ק"ז.
- ועיין בכח"ח אות ק"ח בעניין אמרת סבר מrown והעונים אומרים לחיים.
- ש. דאמרו במגילה כ"ח ע"א כל ת"ח המברך לפניו עם הארץ לפני אפי' כהן גדול ע"ה אותו ת"ח חייב מיתה שגורם לבני אדם לשנוא אותו שהרואה ת"ח שפל לפני עם הארץ אומר אין נחת רוח בתורה, ועיין בכח"ח אות כ"א.
- ת. י"א דזה מן התורה וי"א אסמכתא היא עיין בטוריaben במגילה כ"ח שכטב דת"ח ג"כ דין ככחן.
- א. ~~ו~~^ו ואפי' שישראל גדול ממנו, והב"ח כתוב דחייב מן התורה אינו אלא בשווין.

ספר

מנחת אשר על הש"ס

עין משפט המפודש על השולחן ערוך

ע"פ הספרים "מנחת אשר" י"ב חלקיים
פירוש על כל ארבעה חלקי השו"ע

מסכתagiya

לומדי הגמרא ולומדי הדף היומי, לאסוקי שמעתאת אליה דהלהכתא
בלשון צח וברור

הכול בתוכו הסבר דברי ממן השו"ע והרמ"א, ונלווה אליו תוכן דברי
הנושאי כלים על השו"ע תמידין כסדרן

שנת תשפ"א לפ"ק
פעה"ק ירושלים טובב"א

עין משפט ממכת חגיגה

דף ב:

עין משפט א. יוז"ר פינן רמז סעיף סב

סב. עג. מי שהציו עבד וחציו בן חורין אינו יכול לישא לא שפה ולא בת חורין ע"כ כופין את רבו לשחררו¹ וכותב לו שטר על חצי דמיו, וכל עוד לא כתוב לו גט שהרור מעשה ידיו לעצמו². המיתה השור עבד שהציו בן חורין אינו משלם לא קנס ולא קופר³.

עד. שפהה שהציה בת חורין אין כופין את רבה לשחרורה שאינה מצויה על פריה ורבייה, ונשארת כמוות שהיא ועובדת את עצמה יומם אחד ואת רבה יומם אחד.

אם הכה אדם על ידה וצמתה וטופה לחזרה, אם הכה ביום שעובדת את רבה הנזק לרבה, ואם זה ביום שעובדת את עצמה הנזק לעצמה, אבל אם נקטעה ידה וכן כל נזק שאין סופו לחזרה חולקין הנזק היא והאדון.

אחר המיתה נתן חצי קנס לאדון⁴, ופטור מחצי הקופר.

עין משפט ב. אה"ע פינן קבא סעיף ז

ז. אדם שאינו שומע ואני מדבר, אין שייך בו דין בדיקה דרך בנשתakk בהתאם נהוג דין זה⁵, וע"כ אין לסגור על רמייזתו של אדם שאינו שומע ואני מדבר, לגרש את אשתו אם נשאה כשייה פקה, או אם נפללה לו ליבום אף שהיא אז אינה שומע ואני מדבר אינו יכול להוציאה ברמייזה, אבל אם נשאה כשייה חרשה ברמייזה, מוציאאה ברמייזה אפי' כשייה פיקחת⁶.

א. ואפי' העבד קטן או סריס חמה כופין את רבו מיד. פ"ת ס"ק י"א.

ב. מצד מעוכב גט שהרור מהמתו, כ"כ התוס' והרא"ש, בגין מ"ח על המשנה.

ג. פטור מחצי הקופר מכיוון שאין לו יורשים, וחצי קנס היינו מחצית ל' שקלים של עבודות, וכופר הינו, חצי נזק של בן חורין שהרי חצי משוחרר ומהצית הקנס דפטור דהרי בעמוד והוציא קאי, ולא קרין בה כסף שלשים שקלים ניתן לאדון. ש"ך ס"ק ע"ג.

ד. דיאנה עומדת בעמוד והוצאה קאי כמו עבד, שהרי אין כופין רבה, ופטור מחצי הקופר שעליו ליתן בשbill צד בת חורין מכיוון שאין לה יורשים. ש"ך ס"ק ע"ח.

ה. ממשנה יבמות ק"ב ע"ב. דבזה לא שייך בדיקה, וכ"ש ע"י כתיבה דלא מהני, שדינו כשותה גמור. וע"כ לא מהני מהאי טעמא שום בדיקה אפי' שעונה על הן הן ועל לאו לאו.

ו. ומשמע דאפי' בלי בדיקה כ"כ הח"מ והב"ש. ופי' ברמייזה באצבעותיו או בראשו, אבל בקפיקצת פיו לא מהני, כ"כ הח"מ. והטעם משום שלא הוא מעשה גמור המוכיח. ואילם השומע ואני מדבר מתחילה בראותו א"צ בדיקה, מ"מ אם נפללה לו יבמה דהיא זוקה לו מן התורה בעי בדיקה להוציאה, כ"כ הח"מ בשם הב"ח.

חוי"מ סימן רלה סעיף יח

ב. אילם ששמעו ואינו מדבר או מי שנשתתק מקח וממכרו ממכר
ומתנתו קיימת בין במלטליין בין בקרקע והוא שיבדק בדרך שבודקין אותו
לגיינן או יכתוב בכתב ידו.

דף ג:

עין משפט ד.ה.

ו. בראש שאינו שומע ואינו מדבר', ושותה דההינו שיווצא יחידי בליליה' או מקרע כסותו או לו' בבית הקברות, או מאבד מה שנותנים לו אפי' באחת מלאו אם עושה אותן דרך שטויות. וקטן שאינו יודע לאמן ידיו לשחוות אין מוסרין להם' לשחוות לכתחילה אפי' אחרים עומדים על גביהם.

ואם שחתו שחיתתו כשרה אם אחר עומד על גביהם.

ה. ז. אם הקטן יודע לאמן ידיו אם אחרים עומדים על גביו שוחט לכתחילה ?
הגה: קטן ששחט בינו לבין עצמו אפי' יודע לאמן ידיו שהחיטה פטולה ? אע"פ שידעו
הכלות שחיטה.

ונקרא קטן לעניין זה עד שנעשה בר מצוה י' דהינו בן י"ג שנים ויום אחד.
הגה: יש מחמירין שלא תת קבלה למי שהוא פחות מבן י"ח שנים י' שאו גברא בר דעתו הוא וידע להזהר.

ז. פירוש, אילם מlidah, או שהיה מדובר ונשתתק ונעשה אילם, סמ"ע ס"ק מ"ט.

ה. רמב"ם פ"ט מכיר הילכה ג' והוא מגיטין ס"ז ע"ב, וביריתא שם בע"א ע"א בשם שבודקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למשאות ומנתנות.

ט. מימרא דבר כהנא אמר רב, בגיטין ע"א ע"א.

ו'. ממשנה ריש חולין ומשנה ב' קמא דתורותם וכותב הש"ך אפי' פיקח ונתחרש במשמע.
יא. מריריתא חגיגה ג' ע"ב ואפי' באחת מלאו כר"י שם ובלבך שיעשה אותם דרך שנות שם
בגמ', אבל אם לא עושה אותן דרך שנות אפי' עושה כולם לא מחזיקין אותו לשוטה כ"כ
הש"ך. ועיין בכ"ב בחומר ס"י ל"ה שהוגם בדבר אחד דרך הינו שרגיל בכך אבל בפעם אחת
דרך שנות לא מיקרי שוטה והביאו הש"ך בס"ק כ"ג.

יב. אפי' אם רוצחים להאכיל לכלבים, והיינו אפי' מומחים שאז יש לגוזר שמא יבואו לשםוק על שחיתתן ללא אחרים. כ"כ הט"ז בס"ק יג.

יג. מבריתא בסוכה דף מ"ב וכפ' רש"י שם ברב הונא. ונקט לשון רביהם "אחרים" אבל ה"ה אחד. כפ' החכמים אותן קל"ח.

יד. כ"כ בהגחות אשרי רפ"ק דחולין, והרשב"א ות"ה משווים דעתן נאמנות לכתן.

טו. כ"כ ה"י בשם העיתור ואו"ז בשם רבינו יואל.

טז. מרדכי והגאות אלפסי החדשניים, וכותב הט"ז שהמරש"ל כתוב דהכל לפום חורפהה וידיעות של הנער, וככ"כ הש"ך. ובכית יעקב בס"י נ"ח כתוב שמצו כתוב דאבל וזקן בן פ' שנים ונער קודם י"ח לא ישחתו עכ"ל. והב"ח כתוב דהכל לפי מה שהוא ראם תש כוחו אפי' מבן נ' לא ישחות, ע"ש. וכותב הב"ח דאין לשלוח עופות לשחוות ביד קطن דחוישין טמא הוא בעצמו ישחות, אבל הש"ך בספרו הארוך על הטור העלה להתייר. אבל לשלחו ע"י גוי או גויה לשחוות אסור. שם

חו"מ סימן לה סעיף ח

ח. שוטה אפי' לדבר ^י אחד שנמצאת דעתו משובשת עליו, אפי' מדובר לעניין ומשיב כהלכה בשאר דברים, לשוטה יחשב.

דף ה:

אין משפט א. או"ח סימן רם סעיף ט

ט. ט. ישמש באימה וביראה ^ז, ולא יספר עמה בדברים אחרים.

אה"ע סימן כה סעיף ב

ב. ד. לא יספר עמה בשעת השימוש ולא קודם לכн, שלא יתן דעתו באחרת, אבל בענייני תሽמיש מותר וכן אם היה לוergus שצורך לרצותה, מותר.

הגה: ה. המקדש עצמו במותר לו, קדוש יאמרו לו, אף באשתו דמותר לו הכל.

ב. ג. לא יהיה אדם מצוי תמיד אצל אשתו, ואל יתרבה אליה בתሽמיש דבר זה פגום מאד ומעשה ברורות. והממעט הרי זה משובח, ובלבך שלא יבטל עונה אלא מדעת אשתו, ולא יכוין להנאותו אלאadam הפורה חובו ולקיים מצוות פור' ושיהיו לו בנים ת"ח עוסקים בתורה ומקיימי מצוות בישראל.

ב. ז. לא יבא עליה אלא ^ז מרצונה, ויפייסנה עד שתתרצה, ואסור לבא עליה אפי' בפני קטן,আ"כ הוא תינוק שאינו יודע לדבר.

דף ז.

אין משפט ח. י"ד סימן רמו סעיף ג

ד. חייב אדם ללמד תורה עד יום מותו שנאמר "וּפְנֵי יִסְרוֹאֵל יְמִינָךְ כָּל יְמִיךְ".

וכל זמן שלא עוסק האדם בתורה הוא שוכח.

כב"ח, ט"ז ס"ק ט"ז. וכותב בכר החיים אותן קנ"ב, דשמעו שבורי הודו שלוחים ביד עבדיהם הגוים לשחות והרבה עשו מעשה ששחטו הם בעצמם ולקחו השוכר לעצםם, ע"ש. אם לא שנותן לו השוחט היהודי כתוב שהוא שחת אותו או סימן אחר. ט"ז שם.

ונראה קطن לנוין זה עד שנעשה בר מצוה. כף החיים אותן קנ"ה, ועיין באות קנ"ו. י"ז. כגון שהולך ערום, ומשבר כלים, וזרק אבנים, וכל מי שנטרפה דעתו ונמצאת דעתו משובשת תמיד, בדבר אחד מהדברים.

ועיין לשון הרמב"ם בפ"ט מדות, וכרכ"י בחגיגה דף ג' ע"ב אפי' בדבר אחד. וכותב היל"מ דסובר הרמב"ם דמה שמננו בבריתא שם לאו דוקא, אלא ה"ה לכל דבר שדרך השוטים לעשות, והאריך בזה בב"י באהע"ז סי' קכ"א.

יח. ~~ו~~ והאשה קודם תשמש תאחו בכוון רגלה ימין ואח"כ בכוון ימין ימין ובתנוח איזון ימין בעלה ובשעה שמחזקת בהם תכוון לסליק מעל בעלה הג' שדים המעווררים התאהה שלא לשם שמים, וזה הסימנים שמסר יעקב לרחל, כה"ח אות ס"ד מחס"ל.

יט. עירובין דף ק' ע"ב.

מנחת

מסכת חגיגה דף ח:

אשר

- עין משפט ג. א"ז סימן תקמו סעיף א.ב
- א. אין נושאין נשים במועד ר' אפי' אלמנה, ולא מייבמין. אבל מותר לארס ר' בלי סעודת אירוסין בבית אروسתו,^י ומותרם בריקודים ומחולות^א, וכן עשיית סעודת של האروس עם חבריו שלא בבית אروسין.
- מותר לאروس לסעוד בבית אروسתו שלא בשעת האירוסין.
- ב. מותר להזכיר גירושתו^ב מן הנישואין בחוה"מ.
- אה"ע סימן סדר סעיף ו
- ג. אין נושאין נשים בחוה"מ לא בתולות ולא אלמנות, ולא מייבמין, אבל מחייב גירושתו מן הנישואין.^ג

כ. ^ו ממשנה מו"ק דף ח', והתעם דאין מערבין שמחה בשמחה, ועוד מפני הטורה במועד, ועוד לכל אדם ימתין לעשوت נישואין שאז יש סעודה ויבטל מפ"ר, מגמ' שם ח' ע"ב. וגם נישואין בלי סעודה אסור בחוה"מ. מ"א ס"ק א'. דניישואין אפי' ללא סעודה הויא שמחה והטורה אמרה "ושמחת בחגך" ולא באשתך, כ"כ הריטב"א במ"ק, והביאו הברכי יוסף, ומ"ב ס"ק א'. ודלא כמשמעות התוס' בכתובות מ"ז ע"א דניישואין ללא סעודה מותר. כה"ח אות א'. ואפי' שהכללה יותרה ומhalb על השמחה אסור. שם אות ב'.

^ו וכותב בסמ"ק דמקאן יש נזהרין שלא לעשות ב' חופות ביום אחד ושלאל לערב שמחה בשמחה, ודוקא לאדם אחד בב' שמחות אסור דבזה שיריך עירוב שמחות, אבל בב' חופות לשני בני אדם לא שיר בזה עירוב שמחה בשמחה ומותר, אך בב' אחות כתוב בספר חסידים דין לעשות ביום אחד, ויש שנזהרים בשבוע אחד. כ"כ הב"ח, והט"ז בס"ק א'. ומ"מ בספר חסידים סי' תע"ז כתוב דאפי' בשני חופות שני אנשיין אין לעשوت בשבוע אחד. כה"ח אות ג'.

כא. ^ו מטעם שמא קידמנו אחר ברחים. מגמ' י"ח ע"ב. ולפ"ז מותר לחייב הנאים לשידוך בחוה"מ, ונראה שסעודה שאחר התנאים אסור הגם שלא קידש עדין כמו שהיא בזמנם. ט"ז ס"ק ב'. אבל מדברי הריב"ש סי' ר"ס משמעו דמותרת הסעודה שאחר התנאים היום שאין מקדשין עד קודם החופה, ועכ"פ מניין כבוד מותר. מ"ב אות ב'.

כב. הינו בשעת האירוסין, אבל שלא בשעת האירוסין מותר אף' באותו יום. מ"א ס"ק ב'. ועכ"פ אם הסעודה ביום אחר יש להקל. מ"ב אות ד'. וכה"ח אות ה'.

כג. ואפי' בבית אروسתו דבזה לא מיקרי שמחה. כ"כ הריב"ש סי' ר"ס. מ"ב אות ה'.

^ו אבל אסור לנגן בכללי שיר בחוה"מ למגנון ישראלי טמא תיפסק נימא ויתקנה, כ"כ השער אפרים, אבל בשבות יעקב חלק עליו והתייר, וכ"כ מהר"ח אבולעפיא להתייר בכללי שיר. כה"ח אות ז'.

כד. ^ו שאינה שמחה כ"כ, רשי"י מו"ק ח' ע"ב. וגם אין טורה בה. ואפי' בסעודה מותר, ושלא ביום הנישואין ודאי מותר. מ"ב אות ז'. אבל שלא מן הנישואין אלא גירושתו מן האירוסין אסור דיש בזה שמחה, ב"ג.

כה. עיין בא"ח סי' תקמ"ו ושם נתבאר דAIROSIN מותר, ובערב הרגע מותר לישא עכ"פ שז'ימי המשתה נמשכים בימי הרגל, דלא אסור אלא يوم ראשון של נישואין משום דעתך השמחה ביום ראשון, ועליו אמרו שאין מערבין שמחה בשמחה, ועין בח"מ.

דף ט:

או"ח סימן קח סעיף ז עין משפט ד.

ג. הזיד ולא התפלל אין לה תשלומין גם בתפלה הסמוכה.

וְאַם רצָה לְהַתִּפְלֵל בְּנֶדֶבֶת יִכּוֹل אֲפִי בְּלֹא לְחַדְשָׁה בָּה דָּבָר בְּתִפְלָה הַסְּמוֹכָה ג'.

דף י.

וְיַד סִימָן רֵי סֻעִיף א' עין משפט א.

א. אין הנדר חל עד שיווציא בשפטיו ויהיו פיו ולבו שווים, לפיכך היה בלבו לידור מפת חטמים והוציא בשפטיו פת שעוריים מותר בשנייהם, אבל אם היה בלבו פת חטמים או פת שעוריים והוציא בשפטיו פת סתם אסור בזוז שחייב עליה בלבו.

ב. אם נדר על דעת אחרים איינו תלוי במה שבלבו אלא כפי מה שיאמרו האחרים שכך דעתם ככה יהול הנדר.

וְיַד סִימָן רֵלֶט סֻעִיף א'

א. דין שבועה כדין נדר לכל דבר, בין לעניין שצורך להוציא בשפטיו, בין לעניין כוונתו, בין שהולכין אחר לשון בני אדם, בין לעניין הקמה או ביטולה, בין לעניין תנאי.

ב. י"א כשם שנדרי זירוזין והabei ואונסין ושבגות מותרים ה"ה לעניין שבועות, והוא כشنשבע שבועה הבאי לא יעמוד דבריו לומר שודאי ראה באותו דרך כיוצאי מצרים או נחש כקורת בית הבד שם כך אסור הוא. י"ב דבשבועות הבאוי בכל אופן אסורות וצריך התרה. ודברי הרמב"ם נראה דשבועות זירוזין אסורות, וגם בשאר שבועות נראה מדבריו אף שפטור מקרבן מ"מ אסורות.

אם יש חילול ה' בשבועתו אפיי אנות יכפוו להתאפשר ולא ישבע, ואם לא היה

כו. ממנחות מ"ט ע"א, ועיין בכחה"ח אות כ"ח, כ"ט, ל'.

כז. מימרא דשםואל ובריתאת וכדמפרש לה שם בגמ' בשבועות כ"ז ע"א.

כח. בפת חטמים מותר דהרי לא הוציא בשפטיו, ובשעורין מותר דהרי לא גמר בלבו ואנן בעניין פיו ולבו שווין. ט"ז ס"ק ב'.

כט. דשניהם בכל פת סתם כמו בסעי' ר'יעז סעיף י"ט. וכותב הבה"ח היינו שהוציא בשפטיו בשוגג פת סתם אבל לא נתכוון לאסור עליו פת סתם, אבל אם נתכוון שלא להוציא פת חטמים או שעוריין שהתחכוון עליהם אסור בכל פת. ש"ך ס"ק ב'.

לו. רמב"ם בפ"ב מהלכות שבועות.

לא. כ"כ הטור בשם אביו הרא"ש.

לב. היינו שאומר שאנו מתכוון להבא. ש"ך ס"ק ז'.

לג. תוס' בשבועות כ"ח ע"א.

לד. היינו במשביעים אותם עכו"ם, ויש חילול ה' בפני היהודים שעומדים שם ויודעים שהוא נשבע לשקר הוא חילול ה'.

עין משפט ג.

דף י:

י"ד סימן שלא סעיף כת

כט. לג. עושה אדם שליח להפריש לו תרומות ומעשרות?

דף יא.

עין משפט ב.

א. אין האשה עולה מטומאתה ברחיצה במרחץ או באמבטיה ¹ ואפי' עליה כל מימות שבולם חייבים עליה כרת עד שתתבול כל גופה בבית אחת במאי מקוה או מעין שיש בהם ארבעים סאה².

א. ב. שיעור ארבעים סאה הוא אמה על אמה בגובה שלש אמות במרובע ובאמה בת ששה טפחים וחצי אצבע³.

א. ג. אם המקוה רחב יותר ואני גבוח כ"כ כשר⁴ אם יכולה להתכסות כל גופה בהן בבית אחת, וצריך שיעלה בחשבון ארבעים וארבע אלף וק"ח אצבעות בגודל ועוד חצי אצבע.

א. ד. צרייך שהייה החדרין שבו המים גדול יותר משיעור ארבעים סאה של המים כדי שכשתכנס הטובלת ויתרוממו המים ישארו שם ארבעים סאה⁵.

עין משפט ג. י"ד סימן קצח סעיף א

א. צריכה האשה שתתבול כל גופה בפעם אחת⁶, לפיכך צרייך שלא יהיה עלייה שום דבר החוצץ אף כל שהוא.

לה. שנאמר "כין תרימו גם אתם" ודרשו לרבות שלוחכם. קידושין נ"ט ע"א.

לו. לשון הרמב"ם בפי"א מהלכות א"ב.

לו. מברייתא בע"ז דף ע"ה ובסוף פ"ק דחגינה.ומי מקוה היינו מי גשמי שנקו לגומו אע"פ שאינן מים חיים דא"צ מים חיים אלא לוב אבל לא לנדה ולזבה. טור. אבל בארות שנובעים הם מעין גמור לכל דבר.

ולו זה באדם, צרייך ארבעים סאה גם למי מעין. אבל בכלים בمعنى, בכל שהוא לדברי הכל. טור.

לח. דבעין אמה שוחקת והשוחקת יתרה על העצה בחצי אצבע משנה פ"ט דכלים משנה י"ז, רשב"א.

לט. והיינו כ שיש בין הכל מ' סאה. ועיין בס"י קצ"ח סעיף ל"ו, ל"ז. ולקמן בסימן זה בסעיף ו. ש"ך ס"ק ד-ה.

מ. עין בפ"ת ס"ק ג' מש"כ ממעיל צדקה.

מא. בתורת הנים פרשת אמרור פרק ד' נלמד מהכתוב כי אם רחץ בשרו במים ובא המשמש וטהר" מה בית שמשוollo כאות אחת אף ביאתו במיםollo כאחת.

מב. מירמא דרב יצחק בעירובין דף ד' ע"ב, לנדה ס"ז ע"ב.

אשר

מנחת

מסכת הgingה דף י: יא.

חילול ה' נשבע ומבטל בלבו.

מנחת מסכת חגיגה דף יד: טו: טז. אשר

אם דרך רוב בני אדם להකפיד עליו^ש, אפי' שהיא אינה מקפdetת עליו הרי זה חוות.

אם חופה רוב הגוף, אfin אין דרך כלל להקפיד עליו^י, חוות. הaga: לכתהילה לא תטבול אfin בדברים שאינם חוותיים, גזירה לשאר הדברים חוותיים.

יור' סימן רा סעיף א
עין לעיל עין משפט ב

דף יד:

עין משפט א. אה"ע סימן ח סעיף יא

א. יב. המסרת אדם או בהמה או היה טמאה או טהורה בין הארץ בין בחו"ל לוקה^ג, ואפ' מסרת המסורה כבר.

א. יג. המסרת נקבה פטור אבל אסור מן התורה^ב.

דף טו:

עין משפט א. יור' סימן רמו סעיף ח

ה. יב. הרוב שאינו הולך בדרך טובה, אע"פ שהכם גדול הוא וכל העם צריכים לו, אין למדין ממנה^ג עד שיחזר למוטב.

דף טז.

עין משפט א. או"ח סימן רכט סעיף א

א. הרואה הקשת מבורך בא"י אמר' זוכר הברית^ג, נאמן בריתו וקיים במאמרו,

mag. הרוא"ש בשם הראב"ז, וכ"כ הרשב"א מתוספתא, הביאה הר"ש בפ"ט דמקוואות השיריים וכו'.

והיכא שרוב בני אדם אינם מקפידים והיא מקפdetת, כתוב היב"י בשם הרמב"ם חוותיים, וכן פסק הב"ח וד"מ, אבל אם אינה מקפdetת היא לעולם ורק מקצת בני אדם מקפידין, לא hei חציה. ט"ז ס"ק ב'.

דבר תורה אינו חוות אלא ברובו ומקפיד עליו, וגוזרו ובכן ברובו שאין מקפיד עליו משום רוב המקפיד, וגוזרו על מיעוט המקפיד ג' כ' משום רוב המקפיד, אבל במיעוט ואינו מקפיד שם שני דברים לטובה, לא גוזרו כלל דהוי גדרה לנזיהה.

ומה שכותב הרמ"א גזירהatto דברים חוותיים, הינו לכתהילה אבל מדינה מותר. ט"ז ס"ק ד'.

מה. מתרות כהנים פ"ז מהלאו שלא תעשו וכו'.

מו. דנקבה לא נכללה בכלל כ"כ הגאון באוט כ"ה.

מז. שם. וכן מימרא דר"י במק"ד דף י"ז ע"א. וכותב הש"ך בס"ק ח' שמה שאמרו בחגיגה י"ב ע"ב דר"מ אשכח קרא אחרינא הינו שר"מ כך סבר אבלenan לא סבירא לנו כוותיה, וכן תירץ הגאון מר אביו של הש"ך וז"ל.

מה. ברכות נ"ט, ואין לומר לחבירו שיש קשת משום מוציא דבה, ח"א כלל ס"ג. וי"א דשני סוג קשת יש וע"כ לדעתם יש לבורך בלי שם ומלאכות, ועיי' כה"ח אותן ד' בשם הבא"ח שדחה דבריו וכותב אדם רוצה להתחסיד ולברוך בעלי שום וישראל בלבוכו אין מזניחין אותו.

ואסור להסתכל בו ביותר".

עין משפט ב.

א"ד. בשעה שהכהנים מברכים העם לא יכito ולא יסיחו דעתם אלא יהיו עיניהם כפלי מטה, והעם יכונו לברכה^ג ופניהם נגד הכהנים^ד, ולא יסתכלו בהם ט.

הגה: גם הכהנים לא יסתכלו בידיהם^ו וע"כ נהגו לשלשל הטלית על פניהם וידיהם חוץ לטלית. ויש מקומות שנהגו שידיהם בפנים מן הטלית שלא יסתכלו העם בהם.

דף יז:

עין משפט א.ב.

א. בלילה שני אחר תפילה ערבית מתחילין לספור ימי העומר^ז, ואם שכח לספור בתחלת הלילה^ט סופר כל הלילה^ט.

מט. והמסתכל בקשת ביוטר עניין כהות, רק יש לראות מעט בשעת הברכה. נ. פי' הכהנים, וכן שעומדים בתפלה שהרי הם מתפללים שיברך הש"ת את כל ישראל, לבוש.

נא. עיין בכח"ח אותן קל"ח שהביא לשון הזהר בפ' נשא דף קמ"ז.

נב. מסוטה לה'ח ע"א שנאמר כה תברכו פנים כנגד פנים.

נג. ~~ו~~ כדי שלא יסיחו דעתם, ולפי' ראייה בעלמא לא מיתסרא. אך נהנים שלא לראות כלל ואפשר ממש דבעיני זכר למקדש שהוא מברכים בשם המפושר והמסתכל בזמן המקדש עניינו כהות כמ"ש בחגינה דף ט"ז ע"א. ובזוזר פ' נשא משמע דגם בזה"ז אסור להסתכל ממש כבוד השכינה השורה על ידם, והאצבעות רומיים על שם קדוש, כה"ח אותן ק"מ.

נד. משום היסח הדעת, וגם ממש כבוד השכינה כנ"ל באות הקודם.

נה. מבריתא במנחות דף ס"ג, והקשה בכ"מ פ"ו דסוכה אין מבריכין בחו"ל על הספירה ביוט שני ולא חושים לזרותה דיר"ט שהרי מטעם זה לא מברכים על ישיבת סוכה בשםינו בחו"ל, ותרץ דברשמי עצרת אמרו בכוס את יום ש"ע הזה ואמ' יברך על ישיבת סוכה סתרי אהדי, משא"כ כאן דין סתריה בדברים. ועוד תרצה כיון דאנו בקיין בקביעא דירחא א"כ מדינה א"צ לישב בסוכה בשמיini עצרת וע"כ אין מברכים, אבל בספירת העומר מדינה צריך לספור במוצאי יו"ט הראשון. כה"ח אותן ב'.

~~ו~~ והטעם שאין אומרים ברכת שהחינו בספירת העומר לפי שאינו זכר בעלמא למקדש, ועוד דלא מצינו ברכות זמן אלא בדבר שיש בו הנאה כגון נטילת לולב שבאה לשמהה ותקיעת שופר לזכרון לפני שבשימים ומקרה מגילה דחס הקב"ה علينا, ופדרין הבן לפי שהוא יצא מספק נפל, אבל ספירת העומר לעוגמת נפש לחורבן בית מקדשינו. כ"כ הר"ן בסוף מסכת פסחים בשם המאו, והרשב"א והלבוש כתוב דסומכין על זמן של יו"ט הראשון.

~~ו~~ ודעת רוב הפוסקים לדספירת העומר בזה"ז אינה אלא מדרבן והוא זכר למקדש שהיו מקריבין מנחת העומר, אבל הרמב"ם בפ"ז דתמידין והחינו סוכרים דמצות ספירת העומר בזה"ז מן התורה והעיקר כסברת האומרים דבזה"ז אינה אלא מדרבן. כה"ח אותן ה'.

~~ו~~ ונשים פטורות מספירת העומר כיון שהיא מצות עשה שהזמן גorman, כ"כ הרמב"ם בפ"ז מתמידין ומוספין הלכה כ"ד. ומ"א ס"ק א'. וגם הנהוגות לברך על מצות שהזמן גorman בספירת העומר לא יברכו שקרוב לוודאי ישיכחו מ"ב ס"ק ג'.

נו. מצווה בתחלת הלילה ממש דבעין תמימות. לבוש.

נו. ~~ו~~ ותיכף כשנecer מברך ולא יאמר כיון שאחרתי אמתין עוד מעט, לפי שכל מה שמתאחר

א. ב. מצוה על כל אחד לסתור לעצמו^י. וצריך לסתור מעומד^ז, ולברך תחילת^ע וסתור הימים והשבועות^ז, כיצד, ביום הראשון אומר היום יום אחד לעומר^ז עד שmagiy לזר ימים ואז אומר היום שבעה ימים לעומר שהם שביעו אחד.

א. ג. ביום השמיני יאמר היום שמנה ימים לעומר שהם שביעו אחד ויום אחד^ז. בארבעה עשר יום יאמר היום ארבעה עשר יום לעומר שהם שני שביעות.

דף יח.

אי"ח פימן תקל מעיף א

עין משפט א.ב.

א. חול המועד אסור במקצת מלאכות ומותר במקצתן^ז.

גודם אחזקה לחייבים, וכ"כ בשער הגילגולים בהקדמה י"א.

נה. דכתיב "וספרתם לכם", שתהיה ספירה לכל אחד ואחד, מגמ' מנוחות ס"ה ע"ב. ו^ז וاع"ג דושמע כעונה זה דוקא לענין הברכה, אבל בספירה עצמה בעין ספירה לכל אחד כמו שדרשו לגבי ללב ולקחתם להם שייתה ליקיחה לכל אחד ואחד.

ונא כיוון לצאת מהש"ץ יצא בדיעד כיוון שיש בזה מחלוקת וע"כ יחוור ויספור بلا ברכה, והיום גם ברכה כל אדם מברך לעצמו. כה"ח אות י"ג.

נתנו. דכתיב מה החל חרמש "בקמה" אלא תקרי בקמה אלא "בקמה" ב"י, ט"ז ס"ק ב'. ואם מנה מיושב יצא. מרמב"ם פ"ז מתמידין ומוספין הלכה כ"ג. מ"א ס"ק ג'.

ט. ואם מנה ולא בירך יצא ואניחוור וمبرך. שם ברמב"ם הלכה כ"ה. דברכות אינם מעכבות. ומה שזבה אינה מברכה הגם שכחוב ג"כ וספרה לה, צ"ל כיון דאם תראה חסתור בגין אינה מברכת, כ"כ בתוס' כתובות ע"ב ד"ה וספרה לה, וכ"כ בתוס' מנוחות ס"ה ע"ב ד"ה וספרותם לכם. שא. ופשט דיכול לסתור בכל לשון שמיין, ואם אינו מבין לשון הקודש לא יצא. מ"א ס"ק ב'. וי"א דיצא בלשון הקודש גם באינו מבין וע"כ יחוור לסתור בלשון שמיין بلا ברכה. כה"ח אות כ'.

ו^ז וממה שכחוב "שבעה שביעות" וכן "חמשים יום"ышמע דבעין שניהם. ואם ספר הימים בלבד ולא השבעות י"א דלא יצא וצריך לחזור ולספר בברכה אך י"א דיעד וע"כ אינו לחזור וمبرך.

ו^ז ואם ספר בראשי תיבות אין לו לחזור ולברך אבל לחזור ומונה بلا ברכה, ובברכי יוסף הביא מחלוקת בזה וע"כ לחזור ומונה بلا ברכה. כה"ח אות כ"ה, כ"ו.

ו^ז ואם היה כותב לחבירו בין המשמות וכותב לו יום טו"ב לסתורה העלה בברכי יוסף דייחוזר ויספור בברכה. כה"ח אות כ"ז. וכן אם חבירו שאל אותו בין המשמות כמה היום לעומר וכותב לו היום קו"כ לעומר לחזור ויספור بلا ברכה. כה"ח אות כ"ח.

האומר לחבירו אחר שקיים החמה בלילה ל"ג בעומר אל תאמיר וידוי ל"ג בעומר הוא, יכול לחזור ולספר עס ברכיה שלא היתה כוונתו לומר חשבון. כה"ח אות ל'.

טב. ו^ז והט"ז כתב שמנางם לעומר עס ב"ית ורוב הנוסחות וכן בספר הכוונות הוא

לעומר עם למ"ד והאומרים בעומר יש להם על מה שיסמכו. כה"ח אות ל"ב.

סג. השבעות והימים הם לשון זכר لكن יאמר שביעו אחד ולא אחת, וכן שני שביעות ולא שתי

שביעות וכן שלשה ארבעה חמשה ששה שבעה כולם בלשון זכר.

ולעלם יאמר מנין המועט קודם כגון אחד ועשרים יום. מ"א ס"ק ה'. ובידיעד אין זה מעכב ובכל אופן יצא. אם מנה היום ארבעים חסר אחת ביום ל"ט לעומר יצא, אבל אם שאל אותו חבירו בלילה ל"ט לעומר ואמר לו ארבעים חסר אחת, זה לא יצא וחזור וספור וمبرך. כה"ח אות ל"ג.

ספ. בגם' בחגינה י"ח דאיסור מלאכה בחגינה מ"ה הוא מן התורה, והתורה מסורה לחכמים איזה מלאכות

הגה: והכל לפי צורך העניין שהיה נראה לחכמים להתיר ש.

דף יח:

עין משפט א. או"ח סימן קגח סעיף א

א. כשהבא לאכול פת שمبرכין עליו המוציאיטול ידיו אפי' שאינו יודע שנגע בשום דבר טומאה, ויברך על נטילת ידים, אבל על פת שאינו מברכין עליו המוציאיטול ידיהם אלא מזונות ואינו קובל סעודתו עלייהם א"צ נטילת ידים.

להתיר. ב". ודעת הטור להכריע דאיסור מלאכה בחוה"מ מדרבנן. ומשמע דעת מר"ן השו"ע וכן הוא בבב"י שלאלכה בחוה"מ איסור תורה, וא"כ בספיקא, לחומרא. וי"א דעת מר"ן ג"כ איסורו מדרבנן. כה"ח אותן א.

ובפסחים בדרך קי"ח ע"א אמרו, כל המבזה את המועדות כאלו עובד ע"ז. ופירש רשי" שעשה מלאכה בחוה"מ, ומשמע דהינו למ"ד איסור מלאכה מן התורה, ועין בכה"ח אותן ב.

ובפ' ג' דאבות אמרו המבזה את המועדות וכור' אין לו חלק לעולם הבא, ופי' רשי" ששם שיחיל המועדות בעשיות מלאכה או שנוגה בהם מנגה חול באכילה ושתיה, וחוה"מ בכלל מקראי קודש שציריך לכבדם באכילה ושתיה ובכストות כשאר יו"ט.

ומצוה לכתהילה לקבוע סעודה בחוה"מ על הפת אחת בלילו וחת בתום. מ"ב אותן א. וי"א דיש לכבדו ולבצע על ב' כיכרות כמו שבשבת ויו"ט ע"מ לכבדם יותר מן החול. כה"ח אותן ד'. וכתב החיד"א דאיסור גдол בשחוק וקלות ראש יותר מעשית מלאכה בחוה"מ, מ"ב אותן ב. כה"ח אותן ה'.

סה. כגון דבר האבד אם לא יعشנו. והתיירו כל צרכי הרבים, ואפי' צרכי יחיד אם אינו מעשה אומן, וכן התairo כל צרכי המועד לצורך אוכל نفس. וכן אם אין לפועל מה לאכול מותר גם במלאות אסורות.

ומותר להרוג בחוה"מ יתושים וזכובים המצערים את האדם אפי' שיכול להבריחם, כיון שמיד חווים. והוי מלאכה שאינה צריכה לגופה ויש בו צורך אדם ומותר, כ"כ הורב"ז בח"ב סי' תשכ"ז. שבת שחיל באמצע בחוה"מ, במוצאי שבת יברך על הבשימים ועל הנר. כה"ח אותן י'.

טו. חולין ק"ז ע"א כדי שירגלו אוכל תרומה ליטול ידיהם נהוגת גם בחוילין, ועוד תקנו חכמים משומות נקיות.

ובפ' וצריך ליטול יד ימין תחילה כדי שתשתמש יד השמאלי לימין, אבל נוטל הכליל ביד ימינו וננותנו ליד שמאלו.

ובפ' מי שיש לו מכח בידו אחת ונוטל רק ידו אחת אפי' יברך על נטילת ידים, כה"ח אותן ד'.

ובפ' מי שברך על נטילת ידים ונמלך שלא לאכול לא ברכה לבטלה כ"כ הורב"א בחידושיו על חולין ק"ז. אבל יש לפפקך דנראה דין הכל מודים בזזה. ע"כ צריך לייזהר לכתהילה שלא ירום לעשות ברכה לבטלה אם אפשר לו לקיים המצווה. כה"ח אותן ו'.

טז. ב' משמעוadam קובל סעודתו עליהם מברך המוציא כמ"ש בס"י קס"ח סעיף ו', וצריך ליטול ולברך על נטילת ידים, והלבוש כתוב דיטול ולא יברך על נטילת ידים וייתר טוב שייכל מוקדם כביצה פת כדי שייכל ויברך. ואח"כ יאכל המזונות וזה יברך גם ענט"י וכ"כ השליל"ה. אבל המ"א בס"ק ב' כתוב דיברך ענט"י בקובע סעודתו על מזונות וכ"כ הטע"ז בס"ק ב'. וכך נагו ליטול ולברך הגם שיש מחולקת ובמקום מחולקת אמרנן סב"ל אפי' נגד מר"ן כיון שכבר נагו כך אין אומרים סב"ל נגד מנהג, כה"ח אותן ז'.

אשר	מנחת
מסכת חנינה דף יט.	עין משפט ר.ש.
או"ח סימן קגח סעיף א עיין בסעיף הקודם	הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגסי הרוח. ²
או"ח סימן קגח סעיף ח ה. הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגסי הרוח. ²	הגה: והיינו שנותלן בתורת חיוב אבל משום נקיות מותר. ³
ו. בשך צלי יש מי שנראה מדבריו או"פ שמהול טופח עליו דין כפירות ¹ וא"צ נטילה.	הגה: תבשיל מחיתים והם נגובים ¹ דין כפירות.
עין משפט א.ב.ג.	או"ח סימן קגט סעיף יג
טז. לכתלה יכוון הנוטלי לנטילה המכשרה לאכילה. וכוונת הנוטן ג"כ מועילה אפי' שלא כיוון הנוטל כלל.	הגה:
	דף יט.

עין משפט ח.	י"ד סימן רא סעיף סב
צב. מקוה שיש בו מ' סאה מצומצמות האדם הטובל בתוכו לא יקפוּ לתוכו	עין משפט ח.

סח. לא שלא גזרו על הפירות משום שאין תרומותן מן התורה אלא ענבים אחר שעשה מהם יין, וויתרים אחר שעשה מהם שמן, מ"א ס"ק ט' מב"ז. וה"ה לנוטל ידיו לבשר או לבניה או לירקות הרי זה מגסי הרוח, אבל אם טבלם במשקה או נשרו במים ועוד המים עליהם צריך נטילה, כה"ח אות נ".
סט. לא ועיין בזוהר פ' בלק דף קפ"ז ע"א דמי שمبرך בידים מזוחמות חייב מיתה, וצריך ליזהר גם לברכה אחרונה שהיו ידיו נקיות, כה"ח אות נ".
ע. לא שאין המוחל שעליו נקרא משקה ורינו כפירות, לבוש, מיהו הב"ח כתוב דיטול ידיו לצלי טופח והט"ז כתוב הדעיקר כה"ב"ז דא"צ נטילה וכן עיקר, כה"ח אות נ".
ואין לחוש לאוון מים שהודח בהן הבשר לפני הצלילה דאותן מים כבר כלו ונשרפו באש קודם הצלילה, מיהו דעת הגרא"אadam הוודה הבשר במים לפני הצליל צריך נטילה, כה"ח אות נ".
עה. לא אבל אם הם בטופח ע"מ להטפיח צריך נטילה ואפי' במboseל וכן עיקר וראוי להורו, כה"ח אות נ".

ומש"כ והם נגובים הינו ממים אבל משקה של עצם היוצא מהם לאו מז' המשקין הם וא"צ נטילה.

לא וכן שומן אווז או שומן בשך א"צ נטילה, ט"ז ס"ק ט'.
לא וכותב הט"ז דמיini עיסה המבושלים במים אף שיש שם רוטב א"צ נטילה לעיסה, והטעם דלא עשו שיגע בעיסה ביד אלא ע"י כף, כה"ח אות נ", אין זה דומה לדברי הט"ז. דהט"ז מדובר במאכל הדומה לדיסא עי"ש וכשאוכלו בкусף, ולא כאשר אוכלו ביד.
עב. לא חנינה י"ח, וצ"ע מודיע לא נזהרים בזה שלדעת הרשב"א אף' בדיעבד אם לא כיוון לא עלתה לו נטילה, וכ"כ המ"א בס"ק כ"ה דיש להורות כהרב"א, אבל מר"ז השו"ע פסק דבריעבד עללה לו, ולמעשה אם נטל בלא כוונה ולא בירך ונזכר קודם שניגב, יחוור ויטול בכונה ויברך. ואם נזכר אחרי שניגב ועדין לא בירך יגע במקומות המכוסים ויטול בכונה זו ויברך, ואם נזכר אחר שבירך לא יחוור לברכה. ועיין בכה"ח אות ע".
גם במטביל ידיו צリー בלא ברכה. ומ"מ לדבר שטיבולו במשקה א"צ כוונה.

אשר

שלא יתיז מהמים ויחסרו מהשיעור ולא יטבול בו פעמיים ^ז זה אחר זה. ט ballo bo shanim zeh acher zeh a'u'f shroglio shel rashaon nogaot bimim haShni udin batomato ^z shahri chsro haMim mm' saha u'yi haRashaon.

וין משפט ו. **יו"ד פימן רא סעיף ס**

צ. ג' חפירות שבנהל התהנתה והעלונה של כ' סאה כל אחת והאמצעית של מ' סאה ושתף של גשמי עובר בתוך הנחל אפי' שהוא נכנס לתוכן ויוצא מתוכנן אין זה עירוב ^ט ואין מטבילין אלא באמצעות שאין הוזחלין מערביין אלא א"כ יעדמו.

דף כא:

וין משפט ב. **יו"ד פימן רא סעיף נב**

nb. עח. הבא לערב מקווה פסול' או חסר עם מקווה כשר להכשירו, או ששניהם חסרים ובא לערכם להכשרתם צריך שיהיה נקב שביניהם רחוב לשופורתה הנادر ^ט.

הגה: וקילוח המים יהיה כרוחב הנקב כלומר בכל קוטר הנקב ^ל יתרבו המים. nb. עט. אחר שנתערכו הפסול עם הקשר אפי' רגע אחד נשאר לעולם בהכשו ^ט אפי' נסתם אח"כ הנקב.

עג. כי שמא בראשונה לא טבל כהונן על סמך טבילהתו השנייה שהושב לעשוות ובשנייה כבר חסרו משייערן. ש"ך ס"ק ק"ל.

עד. כ"פ הרמב"ם בפי המשניות ובהלכותיו והראב"ד, ולא דמי לבגד שבטעיף שאחורי זה לכל זמן שנוגע במקווה החשיב חיבור שם הבגד בולע וע"כ הוא חיבור אבל האדם הטובל גופו אינו בולע רק נורט בטופח ע"מ להטפיח בלבד וזה לא הווי חיבור. ש"ך ס"ק קל"א, מריב"ש. ודע דהטור פסק כאן דמהני טבילה לשני כל שרגלי הרشاון נוגעות במים והינו כר"י בgem' ואפשר שטעמו שמדמה אדם לבגד. ט"ז ס"ק ע"ז.

עה. ודוקא גשמי אבל מעין ערבי אף בזוחلين. ש"ך ס"ק קכ"ז.

עו. ממשנה ו פ"ז דמקואות. ודוקא מקווה פסול' מן התורה צריך לשופורתה הנادر אבל בפסול מדרבנן כगון במים שאובין גם כשרהה מספיק כמובואר בסעיף נ"ג. ש"ך ס"ק ק"ט. עז. ושיעורו מבואר בסעיף מ'.

עה. והינו להכשיר אבל לפסול מקווה החסר ע"י השקת מים שאובין זהה צריך שיהיה כנגד הנקב ג' לוגין מים שאובין כמו בסעיף י"ח. ובא הרמ"א להוציא מהחולקים וסובריםadam יש נקב לשופורתה הנادر די בכך גם אם אין המים עוברים בכל קוטר הנקב. ש"ך ס"ק ק"י.

עט. אבל ר"י כתוב שנסתפקו המפרשים אם נשאר השואב בהכשו או מכיוון שנסתם הנקב חזור לפיסולו כמו בהתחלה והביאו הוב"י והד"מ וטוב להחמיר לכתהילה. ש"ך ס"ק קי"ב. מ"מ בעירוב חסר עם כשר ונסתם הנקב ודאי שהחסר פסול דהרי הוא חסר ופישוט הוא בא"ח. וש"ך ס"ק קי"א.

מנחת

מסכת חגיגה דף כא:

אשר

יג

בג. פ. אפי' דבר שהוא מבירית המים^י אם עומד בנקב כשפופרת הנאד הרוי זה מעטו משיעור זה.

בג. פא. בספק אם הנקב רחוב כשפופרת הנאד אם לאו פסול^ו.

אם יש הרבה נקבים דקים מctrפין לשיעור שפופרת הנאד אם מקווה אחד חסר ואחד שלם, אבל בשנייהם חסרים שרצה לערבעם ולהכשירם לא מהני הנקבים הדקים^ז להצטוף.

הגה: מותר לחפור מקווה הצד הנהר ולטבול בה אע"פ שאין בה מ' סאה כיון שהאדמה מחלחלת הוא חיבור לנהר^ז עי"ז.

עין משפט ג. יוז"ד פימן רא סעיף מ

מ. ס. כל שניקב בשוליו אפי' כל שהוא^ז אינו נחשב כל' לפסול המקווה. ומ"מ אין להקל לעשות מקווה לכתילה^ז ולהביא אליו מים בכל' מנוקב בזה.

מ. טא. אם הנקב מצדין' של הכל' אינו בטל מתורת כל' עד שייהי ברוחב הנקב כשפופרת הנוד שהוא כתשי אצבעות הראשוניות מארבע שבפס כף היד ומהפהכות בחיל' הנקב ברוחח^ש, ובין שהנקב מרובע^ז או עגול.

גם צריך שהנקב יהיה קרוב לשוליו שאינו יכול לקבל שום מים ממנה ולמטה, אבל אם מקבל מים ממנה ולמטה לא נתבטל תורה כל' עליון.

מ. טב. עירב סיד וצורות וסתם בהם הנקב לא נחשבת סתימה להחזירו לתורת כל' וזה הושיבו לארץ ואפי' ע"ג סיד וגפסיס לא חשיב סתימה, אבל אם עירב סיד וגפסיס וסתמו חשוב סתימה.

פ. הגם שבסעיף לג' פסק המחבר דיבחושים כמי החביבי אפ"ה לענין עירוב מקאותם ממעטם ברוחב הנקב של שפופרת הנאד דלענין עירוב המקאות בעין במים ממש, لكن יש להזהר בימי הקור שלא יקפו המים שבתווך הנקב המקואות להכשירם. ועין בבי'. פא. שם במשנה והטעם משומש זהה מן התורה דהינו שעיקר הטבילה היא מן התורה וספקו לחומרא. באර הגולה אותן קכ"ח.

פב. מימרא דרבא בחגיגה כ"ב ע"א, וככפי רשי' שם ותוס'. פג. וזה אצל המקוה שלם וחפר בכדי שהוא רואים החילחול אבל בכול חסרים אע"פ שניכר בקרקע שמחלחים מזה זה לא הווי חיבור. ש"ך ס"ק קי"ג.

פד. הקשה הש"ך בס"ק פ"ג מסעיף ז' דהמחבר כתוב שם נקב המטהרו ועוד שם העתק דברי הרמב"ם שציריך ג"כ קבוע בארץ או מעשה בניין, ועיין בפתח ס"ק כ"ו מש"כ ליישב מרע"א.

פה. כתוב הט"ז בס"ק מ"זadam הנקב כשפופרת הנוד מביא אפי' לכתילה והקשה דבטעף קודם כתוב דכל שהוא ע"י אדם פועל אפי' אינו כל' וכו' דכאן לא נשפק ע"י אדם אלא מניסיונו סמוך למקוה והמים באים מן הכל' למקוה דሞתר בכח"ג אפי' בנקב קטן רק שלכתילה לא יעשה כך בנקב קטן אבל גדול עושה גם לכתילה או אם הנקב קטן בשוליו מותר ג"כ לכתילה.

פו. בתוספתא ובמשנה ז' פ"ו דמקאות.

פז. רמב"ם בפ"ח מקאות ופי' שם דאיינו בגודל. פח. כ"כ בר"ש בס"ק דטהרות.

ע"כ הרוצה לשאוב מים מן המקוות ע"מ לנוקתו ומפחד שהוא יחוירו מהכלי ג' לוגין שמווציאין בו המים אחר שהטרו מארבעים סאה ויפסלוהו יעשה נקב בשולי הכליל^א בכל שהוא ואז לא יחשבו המים שבכליל לשאובין, ואם המים שבמקווה נובעים א"צ לכך כי המעיין אינו נפסל בשאייה.
הגהה: מ"מ נהגו להחמיר גם למי מעיין כי יש חולקין גם למי מעיין וסוברים דשאייה פוסלת בהם ע"כ לכתהילה יש להחמיר לנוקות הכליל^ב לשואבין בו אף למי מעיין ובשעת הדחק יש לסמור על המקילין דין שאיבת מי מעיין.
הגהה: בספיקא דג' לוגין שאובין הוא ספיקא דרבנן ולקלולא^ג.

דף כב.

עין משפט ג.ד.ה.

ו"ז פימן רא בעוף ט. יג. כלוי טמא שנתן בתוכו כלים אחרים והטביל הכלל עלתה להם הטבילה אע"פ שפי הכליל צר ביוטר שהרי המים נכנסים לתוכו^ד ומtower שעלה לו טבילה לכליל הגדל עלתה לכלים שבתוכו.

ט. יד. אם הטהו על צדו והטבילו לא עלתה להם טבילה^ה עד שהיה פיו רחב כשפופרת הנאד.

וכן אם היה הכליל הגדל טהור וננתן לתוכו כלים טמאים והטבילן לא עלתה להם טבילה עד שהיה פיו רחב כשפופרת הנאד.
הגהה: מותר להטביל כלים בסל או בשקי' דכיון שאינו מחזיק מים עדיף יותר מנקב כשפופרת הנאד.

עין משפט ז. ח"מ פימן לד בעוף יז

ז. כל ת"ח בחזקת כשר עד שיפטל. וכל עם הארץ בחזקת פסול מדבריהם, עד שיזחק שהולך בדרכי הישרים.

פט. הקשה הטע"ז בס"ק מ"ז מה מהני הנקב הרי מ"מ בא ע"י אדם למקווה ובזה פסול אפילו כלוי וע"י שק ותירץ כיון שנוזלים מן הדלי לบทוק הבהיר או המקוות הוי אילו לא הופסקו והוי חיבור, וכך שכח ברם"א בסוף סעיף ל"ט דלא הוי חיבור לנחר ע"ז שם לענין חיבור ניצוק בזה לא אמרין דשם הניצוק למעלה אבל ניצוק למטה ולא נעשה שאוב זה נקרא גוד אהית ולא גוד אסיק ואמירין.

צ. והב"ח כתוב דנהגו לנקבו בכונס משקה.

צא. וככתבו מר"ן השו"ע בסעיף ס"ז ע"ש.

צב. מימרא דרבא בחגיגה כ"ב ע"א. וכן שהטומאה נכנסה דרך שם גם הטהרה נכנסה דרך שם. כ"כ רשי' שם.

צג. רמב"ם בפ"ג מקומות הלכה כ"ז מתוספתא פ"ה.
ופירשו אדם הנקב למעלה אז המים בთוך הכליל הנוגעים למקווה מתחברים למקווה ויש להם דין מקווה, משא"כ כשמתחברים מן הצד שאז המים שע"ג הכללים לא נחברים כמו מקווה רק מן הצד מה שזו לממי המקווה נחשב למי מקווה, כ"כ הש"ך בס"ק כ"ח בשם אביו הגאון.

צד. ב"י ור"ש בפ"ז דמקאות, ורמב"ם פ"ז שם.

צה. ועל כורח זה החילוק בין ת"ח לע"ה. גאון אותן ל"ח.

מנחת

מסכת חגיגה דף כב.

אשר

טו

כה. כל "מי שמקבל עדות עם הארץ קודם שתהיה לו חזקה זו, או קודם שיבואו עדים ויעידו שהוא נוהג במצוות ובדרכ ארץ, הרי זה הדיווט ועתיד ליתן את הדין, שהרי מאבד ממונע של ישראל ע"פ רשעים.

צ'ו. אבל התוס' והרא"ש חולקים על זה וממשיכים אף בעם הארץ גמור, ודלא כרמב"ם. ועיין בגין אותן ל"ט.